Bundel van de Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied van 7 december 2021

0 Digitaal inchecken (19:15 - 19:30)

1 19:30 - Opening

2 19:34 - Vaststellen agenda d.d. 7 december 2021

(Concept) Agenda Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied 7 december 2021

3 19:35 - Adviezenlijst vergadering gecombineerde commissie Samenleving en Grondgebied d.d. 3 november 2021

Status: vaststellen

concept-adviezenlijst SL & GB 3 november

4 19:40 - Lijst ingekomen stukken

Status: bespreken

Ingekomen stukken 5 november tot en met 1 december

5 19:45 - Gemeentelijk Rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026

Status: ter advies
Portefeuillehouder: G.J.M. Wienhoven

Dossier 1741 voorblad

Raadsvoorstel Gemeentelijk Rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026

Raadsbesluit GRP 2022-2026

Bijlage 1 GRP - GRP MOOK EN MIDDELAAR 2022-2026

Bijlage 2 GRP 2022-2026 - Toelichting

Bijlage 3 GRP 2022-2026 - Waterketenplan 2021-2025

6 20:15 - Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem - Nijmegen

Status: ter advies
Portefeuillehouder: P.D. Baneke

Dossier 1679 voorblad

Raadsvoorstel Wijziging BR BVO DRAN

Raadsbesluit Wijziging GR BVO DRAN

Bijlage 1 Besluit tot wijziging regeling BVO DRAN

Bijlage 2 Wijzigingen regeling BVO DRAN

7 21:00 - Opheffing Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep - Mook en Middelaar

Status: ter advies
Portefeuillehouder: drs. K. Peters

Dossier 1687 voorblad

Raadsvoorstel Opheffing IWGM

Raadsbesluit opheffing IWGM

Bijlage 1 Voorstel toekomst IWGM

Bijlage 2 Eindrapportage quickscan IWGM

Bijlage 3 Memo mogelijke vormgeving financiele afspraken rond WSW

Advies ASD opheffing IWGM

8 21:30 - Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg

Status: ter advies
Portefeuillehouder: mr. drs. W. Gradisen en G.J.M. Wienhoven

Dossier 1738 voorblad

Raadsvoorstel Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord Limburg

Bijlage 1 Raadsbesluit Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg

Bijlage 2 Overzicht 1e envelop Investeringsagenda tbv subsidieaanvraag

9 21:50 - Wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag

Status: ter advies
Portefeuillehouder: drs. K. Peters

Dossier 1734 voorblad

Raadsvoorstel Wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen

Raadsbesluit wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag

Bijlage 1 - Brief aan gemeenten over invoering cao Aan de slag

bijlage 2 Wijzigingsbesluit MGR

bijlage 3 Advies kandidatenraad

11 22:05 - Rondvraag

12 22:10 - Sluiting

Gemeente Mook en Middelaar

Agenda Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied

Datum 07-12-2021
Tijd 19:30 - 22:10
Locatie Digitaal via Teams
Voorzitter F.N. Dillerop

0 **Digitaal inchecken (19:15 - 19:30)**

1 **Opening**
19:30

2 **Vaststellen agenda d.d. 7 december 2021**
19:34

3 **Adviezenlijst vergadering gecombineerde commissie Samenleving en Grondgebied d.d. 3 november 2021**
19:35
Status: vaststellen

4 **Lijst ingekomen stukken**
19:40
Status: bespreken

5 **Gemeentelijk Rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026**
19:45
Status: ter advies
Portefeuillehouder: G.J.M. Wienhoven

6 **Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem - Nijmegen**
20:15
Status: ter advies
Portefeuillehouder: P.D. Baneke

7 **Opheffing Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep - Mook en Middelaar**
21:00
Status: ter advies
Portefeuillehouder: drs. K. Peters

8 **Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg**
21:30
Status: ter advies
Portefeuillehouder: mr. drs. W. Gradisen en G.J.M. Wienhoven

9 **Wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag**
21:50
Status: ter advies
Portefeuillehouder: drs. K. Peters

11 **Rondvraag**
22:05

12 **Sluiting**
22:10

Gemeente Mook en Middelaar

Adviezenlijst

Gecombineerde commissie Samenleving en Grondgebied 3 november 2021

Presentielijst

Commissieleden:	de heer Leenders (CDA) de heer van den Honert (DGP) de heer Kamp (GroenLinks) mevrouw Roozendaal (GroenLinks) de heer Broekmans (PvdA) mevrouw van den Bergh (VVD) mevrouw Mulders (DGP) de heer Heisen (PvdA) de heer van Santwijk (NatuurlijkGroen)
Afwezig:	de heer Jongen (CDA) mevrouw Peters (wethouder)
Voorzitter:	de heer Herings (DGP)
Commissiegriffier:	de heer Zoodsma
Portefeuillehouders:	de heer Gradisen (burgemeester) de heer Baneke (wethouder) de heer Wienhoven (wethouder)
Gemeentesecretaris:	mevrouw A. Smits-de Kinkelder
Overige genodigden:	de heer Berens, mevrouw Heffels (ambtelijke ondersteuning)

Aanvangstijd: 19.30 uur Sluitingstijd: 22.15 uur

Geluidsopnamen

Geluidsfragmenten van de vergadering zijn per agendapunt terug te luisteren op
https://ris2.ibabs.eu/Calendar/Index/MookenMiddelaar

Adviezenlijst

1 Opening

- De voorzitter opent de vergadering. Heet allen welkom, ook de luisteraars via de website.
- De voorzitter benoemt de huisregels m.b.t. het coronavirus.
- Bericht van verhindering van de heer Jongen (CDA).

2 Vaststellen agenda d.d. 3 november 2021

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3 Adviezenlijsten vergaderingen commissies SL d.d. 21 september en Grondgebied d.d. 22 september 2021

De adviezenlijsten worden vastgesteld, met de opmerkingen dat de naam van de heer Kamp (GroenLinks) en de aanhef van de heer van Santwijk (NatuurlijkGroen) niet correct zijn. *Opm griffier: dit is aangepast.*

4 Lijst ingekomen stukken

Mevrouw Roozendaal (GroenLinks) over het feit dat er sommigen bijlagen missen bij ingekomen stukken (ID 2020,2023 etc.).

Bespreekstukken

5 Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Mook en Middelaar

Voorstel om te besluiten:
1. de gemeentelijke Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Mook en Middelaar 2021 vast te stellen;
2. de gemeentelijke Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Mook en Middelaar 2018 in te trekken.

De heer van Santwijk (NatuurlijkGroen) over de ontwikkelingen en gespreksverslagen t.a.v. @vocampus. Toezegging wethouder Baneke (zie bijlage 1).

Advies: Hamerstuk voor de raad van 10 november.

6 Bestuurlijke agenda 2022

Voorstel om te besluiten: In te stemmen met de Bestuurlijke agenda 2022 zoals hij voorligt.

Advies: Hamerstuk voor de raad van 10 november.

7 Bestemmingsplan De Kleine Lier

Voorstel om te besluiten:
1. Akkoord te gaan met de beoordeling van de ingediende zienswijzen, zoals beschreven in de zienswijzennota in bijlage 4.
2.Bestemmingsplan "Landgoed De Kleine Lier 2021” gewijzigd vast te stellen, overeenkomstig het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan met inachtneming van de wijziging zoals opgenomen in de bij dit besluit behorende zienswijzennota (bijlage 4).

De heer van Santwijk (NatuurlijkGroen) over de ambtelijke overeenkomst onder het bestemmingsplan. Toezegging wethouder Wienhoven (zie bijlage 1).

Advies: Hamerstuk voor de raad van 10 november.

8 Bestemmingsplan Molenbeek Plasmolen

Voorstel om te besluiten: Bestemmingsplan Molenbeek Plasmolen vast te stellen.

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 10 november.

9 Regionale agenda Groene Metropoolregio 2022 en opgave-overeenkomsten

Voorstel om te besluiten:
1. Kennis te nemen van de regionale agenda 2022 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
2. Deel te nemen aan de opgave Verbonden regio en de opgave Groene Groeiregio.
3. Aan het college opdracht te geven om daartoe de bijgevoegde twee concept opgaveovereenkomsten af te sluiten en te ondertekenen.

Advies: Hamerstuk voor de raad van 10 november.

10 Uittreding gemeente West Maas en Waal uit MARN

Voorstel om te besluiten: In te stemmen met het uittreden van gemeente West Maas en Waal uit de GR MARN per 1 januari 2022 onder de voorwaarden welke zijn genoemd in de brief van de MARN van 9 september 2021 aan de deelnemende gemeenten (bijlage 2).

Advies: Hamerstuk voor de raad van 10 november.

11 Rondvraag

- De heer van Santwijk (NatuurlijkGroen) over natuurweideversterking in samenwerking met natuurbeschermers. Toezegging wethouder Wienhoven (zie bijlage 1).
- De heer Kamp (GroenLinks) doet een voorstel voor een mogelijke excursie voor de raad en neemt hierover contact op met de griffie.
- De heer Heisen (PvdA) over communicatie omtrent grondstoffenplan, verkeersonderzoek, Molenhoek-Zuid en over de eigenaar van de grond van het bike park in Mook. Toezegging wethouder Wienhoeven (zie bijlage 1).

12 Sluiting

De voorzitter dankt iedereen voor zijn of haar aanwezigheid en sluit de vergadering om 22:15 uur.

Bijlage 1: Toezeggingen gecombineerde commissie Samenleving en Grondgebied d.d. 3 november 2021.

Aldus ongewijzigd vastgesteld door de commissies Samenleving op 7 december 2021 en Grondgebied op 8 december 2021.

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Datum	Onderwerp	Afzender	Advies afdoening	Rubriek
2117	30-11-2021	Ambtenaar maak gebruik van discretionaire ruimte	Binnenlands Bestuur	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2118	30-11-2021	Nieuwsbrief november 2021	The Economic Board	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2119	30-11-2021	Kaderbrief 2023	MGR	V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
2116	30-11-2021	Nieuwsledenbrief asiel en immigratie nr. 1	VNG	V.K.A.	
2115	30-11-2021	Samenvatting debat Ziek van School	Werkgroep Onderwijs van Stichting Hoogbegaafd	V.K.A.	
2114	30-11-2021	Proef Plasmolen	Bewonersgroep Plasmolen	V.K.A.	Inwoners
2113	24-11-2021	Gezond nieuws voor alle raadsleden in Noord-Limburg	Gezondste Regio	V.K.A.	
2094	23-11-2021	@Beeldspraak nov 2021	Gelders Genootschap	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2108	23-11-2021	Openbare Besluitenlijst Collegevergadering 2021-11-09	College van B&W	V.K.A.	Besluitenlijst B&W
2107	23-11-2021	Nieuwsledenbrief Coronacrisis nr. 37	VNG	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2098	23-11-2021	Brief n.a.v. motie inz proceskosten BsGW	Gemeente Beesel	V.K.A.	
2110	23-11-2021	Speciaal ook voor (kandidaat-)raadsleden het 2e NK Online Debatteren	Nederlandse Debatclub	V.K.A.	
2095	23-11-2021	VNG 6 miljoen nodig voor aanpak maatschappelijke onrust	Binnenlands Bestuur	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2105	23-11-2021	Nieuwsbrief arbeidsmarkt Midden-Gelderland en Rijk van Nijmegen	UWV	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2096	23-11-2021	Waar blijft Europees asielbeleid #COP26	the Clingendael Institute	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2099	23-11-2021	Hoe zorg je dat je antwoord krijgt op door jou gestelde vragen.	Nederlands Debat Instituut	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2100	23-11-2021	Herfstbrief aan Gemeenteraad	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	V.K.A.	
2106	23-11-2021	Nieuwsbrief week 47 2021	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	V.K.A.	Nieuwsbrieven

Gemeente Mook en Middelaar

2109	23-11-2021	Provincies krijgen grotere rol bij herindeling	Binnenlands Bestuur	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2101	23-11-2021	Uitstel VNG Bestuurdersdag en najaars-ALV tot 4 februari 2022	VNG	V.K.A.	
2104	23-11-2021	Verkiezingen winnen	Stichting Politieke Academie	V.K.A.	
2102	23-11-2021	Verplaatsing uitgestelde ALV naar 11 februari 2022 en informele bestuurlijke sessies 26 november a	VNG	V.K.A.	
2103	23-11-2021	Lifeport Festival Circulair Uitstel naar 7 februari 2021	Lifeport Festival Circulair	V.K.A.	
2112	23-11-2021	Uitnodiging Digitale bestuurlijke sessies op vrijdag 26 november a.s.	VNG	V.K.A.	
2111	23-11-2021	Stand van zaken Hervormingsagenda Jeugd - VNG	VNG	V.K.A.	
2097	23-11-2021	Getekende motie periodiek borstonderzoek	Raad van de gemeente Moerdijk	V.K.A.	
2085	16-11-2021	Nieuwsbrief leeromgeving november 2021	Raadsleden.nl	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2061	16-11-2021	Gemeenteraadsverkiezingen 2022	Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland	V.K.A.	
2072	16-11-2021	Digitaal magazine: Mantelzorg	Nationale Ombudsman	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2091	16-11-2021	Reminder 24 november 2021	Limburgse bestuurdersdag	V.K.A.	Uitnodigingen
2076	16-11-2021	G40: met alleen ISDE redden we verduurzaming niet	Binnenlands Bestuur	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2087	16-11-2021	Openbare Besluitenlijst Collegevergadering 2021-10-19	College van B&W	V.K.A.	Besluitenlijst B&W
2065	16-11-2021	Bestuurdersdag en ALV bent u erbij	VNG	V.K.A.	
2079	16-11-2021	Nieuwe Model Verordening uitvoering en handhaving (omgevingsrecht	VNG	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2063	16-11-2021	Welke cursus over griffie gaat u volgen	Berghauserpont	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2074	16-11-2021	Uitsturen herinnering Informatiesessies Volksvertegenwoordigers door RES NML	Projectondersteuner RES NML	V.K.A.	

Gemeente Mook en Middelaar

2075	16-11-2021	Website regionale samenwerking op jeugd	Projectleider contractering WMO en Jeugdhulp Rijk van Nijmegen	V.K.A.	
2064	16-11-2021	Ledenraadpleging principeakkoord cao 2021-2022	VNG	V.K.A.	
2083	16-11-2021	TLN-visie op toekomstig gemeentelijk beleid	Nederland Logistiek	V.K.A.	
2066	16-11-2021	Als Groene Metropoolregio Europa	Groene Metropoolregio	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2078	16-11-2021	Nieuwsledenbrief Coronacrisis nr. 36	VNG	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2092	16-11-2021	Oprichting Stichting Risicobeheer	Veiligheidsregio Limburg Noord	V.K.A.	
2089	16-11-2021	Principeakkoord cao gemeenten	Binnenlands Bestuur	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2080	16-11-2021	LLTB Jubileumcongres geannuleerd	LLTB	V.K.A.	
2067	16-11-2021	Nieuwsbrief speciale editie eAnonimiseren Ruimtelijke plannen.	Especialisten	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2090	16-11-2021	Reactie op raadsvergadering 10 november 2021 van VVE Molenbeek	VVE Molenbeek	V.K.A.	
2082	16-11-2021	Motie borstonderzoek	gemeente Lelystad	V.K.A.	
2070	16-11-2021	Arbeidsmarkt Jeugdzorg	Jeugdzorg Nederland	V.K.A.	
2068	16-11-2021	Agenda 25112021	Euregio	V.K.A.	
2069	16-11-2021	Nieuwsbrief 'Boodschappenaffaire had voorkomen kunnen worden'	Binnenlands Bestuur	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2084	16-11-2021	Never waste a good crisis: Europa	the Clingendael Institute	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2086	16-11-2021	Nieuwsbrieven week 42 en 46 2021	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2062	16-11-2021	202110 flyer webinar raadsleden	Eigen Kracht	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2081	16-11-2021	Motie borstonderzoek	Bergen op Zoom	V.K.A.	
2073	16-11-2021	Ter Sprake 29 oktober	Communicatieadviseur Gemeente Mook en Middelaar	V.K.A.	Inwoners
2093	16-11-2021	Toelichting op het werklastonderzoek van de politie basisteams	Wilma Derissen , Adviseur Regioburgemeester Eenheid Limburg	V.K.A.	
2088	16-11-2021	Openbare Besluitenlijst Collegevergadering 2021-11-02	College van B&W	V.K.A.	Besluitenlijst B&W

Gemeente Mook en Middelaar

2071	16-11-2021	Uitnodiging deelname Politieke Vrouwen Weekend 2022	Stemopeenvrouw.com	V.K.A.	
2060	16-11-2021	@Beeldspraak nov 2021	Gelders Genootschap	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2077	16-11-2021	Herinnering 'Klaar voor 4 jaar' bijeenkomsten	VNG	V.K.A.	Uitnodigingen
2059	10-11-2021	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Kennisnetwerk Arnhem-Nijmegen	V.K.A.	
2054	09-11-2021	Samenwerken aan uitstekende mobiele bereikbaarheid	Monet	V.K.A.	
2052	09-11-2021	Modernisering verlofregeling	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	V.K.A.	
2055	09-11-2021	Nieuwsbrief week 45 2021	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2053	09-11-2021	Hersteloperatie kinderopvangtoeslagen	VNG	V.K.A.	
2057	09-11-2021	Nieuwsbrief week 45 2021	NVvR	V.K.A.	Nieuwsbrieven
2056	09-11-2021	Uitbreiding Zandberg	Frank Jonkman	V.K.A.	Inwoners

Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied

Dossiernummer	1741
Extern Zaak ID	CM21.3194
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2021
Agendapunt	5
Omschrijving	Gemeentelijk Rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied	**7 december 2021**

Toelichting

In navolging van de Wet milieubeheer moeten gemeenten beschikken over een vigerend Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Gelet op de vele doelen en inspanningen in het plan heeft het voorkeur om te spreken van een 'Rioleringsprogramma'. Een algemene en landelijke trend binnen het vakgebied.
Op 8 december 2016 heeft de gemeenteraad van Mook en Middelaar het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld, met de planperiode 2017 tot en met 2021. Aangezien de planperiode van het huidige GRP dit jaar verstrijkt, zijn wij als gemeente genoodzaakt om een nieuw plan vast te stellen. Het nieuwe GRP met de planperiode 2022 tot en met 2026, is in concept gereed en wordt hierbij ter instemming aan u voorgelegd.

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**CM21.3194**
Onderwerp	**Gemeentelijk Rioleringsprogramma (plan) Mook en Middelaar 2022-2026**
Datum raadsvergadering	**16 december 2021**
Raadscommissie	Grondgebied
Datum raadscommissie	8 december 2021
Programma	Volksgezondheid
Portefeuillehouder	G. Wienhoven

Gemeentelijk Rioleringsprogramma (plan) Mook en Middelaar 2022-2026

Inleiding
In navolging van de Wet milieubeheer moeten gemeenten beschikken over een vigerend Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Gelet op de vele doelen en inspanningen in het plan heeft het voorkeur om te spreken van een 'Rioleringsprogramma'. Een algemene en landelijke trend binnen het vakgebied.
Met het GRP geeft de gemeente aan hoe om te gaan met de wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen. De zorgplicht is al enige jaren niet meer specifiek gericht op de riolering, maar uitgebreid met de zorg voor het hemelwater en het grondwater (stedelijk waterbeheer). Naast beleid bevat het GRP ook de inspanningen op dit terrein (Programma), voorzien van een financiële onderbouwing, zowel voor de korte als de lange termijn. Dus, wat gaan we doen op het gebied van onderzoek, beheer en maatregelen.

Onderdelen van het beleidskader zijn wettelijk voorgeschreven en geven gemeenten weinig tot geen ruimte voor 'eigen beleid'. Ook zijn er met de partners in Waterpanel Noord regionale beleidskaders opgesteld, het Waterketenplan 2021-2026. Het GRP sluit aan op deze uitgangspunten.

De geldigheidsduur van een GRP is niet wettelijk voorgeschreven. Een geldigheidsduur van vier tot vijf jaar is algemeen de norm, waarbij ook gekeken moet worden naar te verwachten ontwikkelingen.

Op 8 december 2016 heeft de gemeenteraad van Mook en Middelaar het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld, met de planperiode 2017 tot en met 2021. Aangezien de planperiode van het huidige GRP dit jaar verstrijkt, zijn wij als gemeente genoodzaakt om een nieuw plan vast te stellen. Het nieuwe GRP met de planperiode 2022 tot en met 2026, is in concept gereed en wordt hierbij ter instemming aan u voorgelegd.

De conceptversie is voor commentaar ook voorgelegd aan het Waterschap Limburg, als toezichthoudende instantie. Van het waterschap is geen reactie ontvangen.

Raadsvoorstel

Voorstel

1. Het ‘Gemeentelijk Rioleringsprogramma Mook en Middelaar, planperiode 2022 tot en met 2026’ vast te stellen, conform het concept exemplaar, d.d. 30 augustus 2021.
2. Het tarief van de rioolheffing, inclusief de berekening, wordt aan u voorgelegd middels de Belastingverordening 2022. Behandeling in de raadsvergadering van 16 december 2021.

Beoogd effect

Met het vaststellen van het Gemeentelijke Rioleringsprogramma 2022-2026 wordt invulling geven aan de wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen.
Met het vaststellen van het nieuwe GRP is voor alle betrokkenen (intern en extern) inzichtelijk hoe de gemeente ervoor staat ten aanzien van de zorgplicht en hoe de gemeente deze vorm gaat geven voor de komende vijf jaar. Niet alleen qua beleid en inspanningen (maatregelen) maar ook financieel.
Het nieuwe GRP vormt de basis (uitgangspunt) voor de hoogte van rioolheffing in de gemeente Mook en Middelaar.

Argumenten

1.1 Een gemeente moet beschikken over een geldig GRP (zie hoofdstuk 1.3 van het GRP). Los van deze wettelijke verplichting is het meer dan wenselijk dat de gemeente en haar inwoners weten hoe het staat met de (afval)waterketen in de gemeente. Is hier voldoende aandacht voor? Welke voorzieningen zijn er en wat is de staat hiervan? Wat moeten we doen om deze in stand te houden? Zijn er verbeteringen nodig? Wat zijn de kosten en hoe gaan we die betalen?
Dit zijn zaken die relevant zijn voor de 'gemeentelijke watertaken'. Zeker met de te verwachten gevolgen van klimaatverandering, waarbij er langere periodes van droogte en meer hevige regenbuien worden verwacht. Dit vraagt om een robuuste en doordachte waterketen.

Met het nieuwe GRP schenkt de gemeente Mook en Middelaar voldoende Aandacht aan de gemeentelijke watertaken, zowel technisch als financieel, maar ook maatschappelijk (o.a. de belangen van de inwoners van de gemeente).

In bijlage 2 van dit Raadsvoorstel is de opbouw en de inhoud van het nieuwe GRP 2022-2026 beknopt toegelicht.

1.2 Het GRP is een goed en beproefd instrument voor de gemeentelijke zorgplicht op het gebied van water. De nieuwe versie betreft het 6de GRP van de gemeente Mook en Middelaar. Het 1ste stamt uit de jaren negentig van de vorige eeuw.
Door invulling te hebben gegeven aan de GRP's zijn de voorzieningen voor het (afval)water in stand gehouden en verbeterd. Dit alles financieel onderbouwd en verantwoord.

Kanttekeningen

1.1 Om invulling te geven aan het GRP moeten er voldoende capaciteit (bezetting) en financiële middelen zijn. De capaciteit is duidelijk een aandachtspunt, zie hoofdstuk 7 'Organisatie en financiën' van het GRP.

1.2 De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor de gevolgen van klimaatverandering. In 2018 is er in samenwerking met het waterschap Limburg een klimaatstresstest uitgevoerd. Een eerste stap om de gevolgen van extreme weersomstandigheden inzichtelijk te maken. Vanuit de regio Noord-Limburg en in samenwerking met de gemeente Gennep wordt er op dit moment gewerkt aan een Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Naast het beschrijven van het ambitieniveau voor klimaatadaptatie wordt er gekeken naar de kansen en de mogelijkheden om de gemeenten klimaatadaptiever te maken. Overigens is dit 'breder' dan alleen het thema water.

In het nieuwe GRP wordt hier al op ingespeeld door nog meer verhardingen af te koppen van het riool. De kans op wateroverlast en overstortend afvalwater op het oppervlaktewater neemt hierdoor af.
Indien er uit de Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie maatregelen komen op het gebeid van 'water', kunnen die worden opgenomen (toegevoegd) in het GRP.
Dit impliceert dat de (water)maatregelen ook vanuit het GRP mogen worden gefinancierd. Zo nodig moet het kostendekkingsplan worden herberekend en kan dat gevolgen hebben voor de hoogte van de rioolheffing. Dus dekking uit het GRP.

Duurzaamheid

Bij het GRP zelf, en de inspanningen die daaruit voortvloeien, is duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel.

Binnen de specifieke werkprocessen zal er rekening worden gehouden met het aspect 'Duurzaamheid'. Met andere woorden, maatschappelijk verantwoord en toekomstgericht (vast) ontwerpen en realiseren.

Hierbij denken we aan de volgende thema's:

- keuze materialen;
- betrekken (externe) omgeving;
- sociale aspecten;
- beheer en onderhoud;
- klimaatadaptatie (hierbij ook gebruik maken van de klimaateffect-atlas).

Participatie

Het is de bedoeling dat de (externe) omgeving wordt betrokken bij de werken en projecten die voortvloeien uit het GRP (ontwerpen en realisatie). Dit voor het creëren van draagvlak, maar ook om kennis op te halen en zo mogelijk te komen tot optimalisatie. Het proces en de vorm van participatie maken onderdeel uit van het betreffende werk of project (maatwerk). In voorkomende gevallen zal er een specifiek omgevings-/participatieplan worden opgesteld.

Financiën

De opgaven zoals beschreven in het GRP kosten geld, zowel incidenteel als structureel. Deze zijn samengesteld en uitgewerkt in een kostendekkings-berekening. Adviesbureau Sweco geeft in de rapportage (het Gemeentelijk Rioleringsplan) een mogelijke dekking en een tarief voor rioolheffing aan. Hierbij wordt nog uitgegaan van een dotatie aan de voorziening Riolering. Deze methodiek is twee jaar geleden door de raad gewijzigd. Thans wordt het tarief gebaseerd op de reële kosten. De rioolinvesteringen leiden tot kapitaallasten die, tezamen met overige directe en indirecte kosten, betrokken worden bij de tariefberekening van de rioolheffing. Een voorstel hiertoe wordt, inclusief de berekening, aan u voorgelegd ten behoeve van de behandeling van de belastingverordeningen 2022. Deze behandeling staat gepland voor de raadsvergadering van 16 december 2021.

Communicatie

De vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan wordt gepubliceerd in het gemeentelijk huis aan huisblad en op de gemeentelijke website. Het plan zal ter inzage worden gelegd en daarmee zijn de inwoners en andere belanghebbenden in de gelegenheid om te reageren. Waarbij opgemerkt dat de Algemene wet bestuursrecht, en de daarbij behorende procedureregels, niet van toepassing is. Afhankelijk van de reacties kan het plan, of onderdelen ervan, ter heroverweging aan u worden voorgelegd.

Voor het overige is de communicatie met overheden, instanties, inwoners en belanghebbenden afhankelijk van de aard van de inspanningen en werkzaamheden zoals die zijn opgenomen in het GRP. Dus maatwerk. De afdeling Samenleving is primair belast met de communicatie.

Uitvoering

De werkzaamheden die voortvloeien uit het GRP worden omgezet in jaarplannen, werken en projecten. De (jaar)planning in het GRP is hierbij richtinggevend. Het college van burgemeester en wethouders ziet toe op de uitvoering en de voortgang van de werkzaamheden.

Raadsvoorstel

Bijlage(n)

Bijlage 1: Gemeentelijk rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026 (GRP), versie d.d. 30 augustus 2021.
Bijlage 2: Beknopte toelichting opbouw en inhoud van het nieuwe GRP 2022-2026.
Bijlage 3: Waterketenplan 2021-2025, d.d. 18-01-2021

Mook, 16 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
J.M.G. Smits- de Kinkelder

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Kon pagina 1 uit document Raadsbesluit GRP 2022-2026 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

SWECO

Projectnummer: 369723-006
Referentienummer: concept
Datum: 30-08-2021

Gemeentelijk rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026

Stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater

Gemeente Mook en Middelaar

concept

Opdrachtgever: Gemeente Mook en Middelaar

SWECO

Verantwoording

Titel	Gemeentelijk rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026
Subtitel	Stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater
Projectnummer	369723-006
Referentienummer	GRP MOOK EN MIDDELAAR 2022-2026 C3
Revisie	C3
Datum	30-08-2021
Auteur	Elwin Leusink, Carl Geuljans
E-mailadres	Elwin.leusink@sweco.nl
Gecontroleerd door	Karst Jan van Esch
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Elwin Leusink
Paraaf goedgekeurd	

SWECO

Inhoudsopgave

Voorwoord **5**

Samenvatting **6**

1 Inleiding **10**

1.1 Nieuw GRP voor Mook en Middelaar 10

1.2 De waterketen 10

1.3 Zorgplichten 10

1.4 Proces 11

1.5 Leeswijzer 12

2 Wat hebben we de afgelopen jaren bereikt **13**

2.1 Terugblik op de afgelopen planperiode 13

2.2 Uitgevoerde werkzaamheden 13

3 Wat willen we bereiken **15**

3.1 Waarom rioleringszorg 15

3.2 Ontwikkelingen en opgaven 15

3.3 Beleid: stedelijk afvalwater 19

3.4 Beleid: hemelwater 20

3.5 Beleid: grondwater 21

3.6 Beleid: oppervlaktewater 22

4 Wie doet wat **24**

4.1 Gemeentelijke zorgplicht 24

4.2 Samenwerking 24

4.3 Wat verwachten we van inwoners en bedrijven 25

5 Wat hebben we **28**

5.1 Totaaloverzicht aanwezige voorzieningen 28

5.2 Huidige situatie: stedelijk afvalwater en hemelwater 30

5.3 Huidige situatie: grondwater 32

5.4 Huidige situatie: oppervlaktewater 32

5.5 Vergunningen, toezicht en handhaving 33

6 Wat gaan we doen **34**

6.1 Werkzaamheden: Stedelijk afvalwater en hemelwater 34

6.2 Werkzaamheden: grondwatermaatregelen 39

7 Organisatie en financiën 40
7.1 Personele capaciteit 40
7.2 Kosten en kostendekking 40

Bijlage 1 Uitgangspunten kostendekkingsberekening
Bijlage 2 Tabellen kostendekkingsberekening

Voorwoord

Voor u ligt het Gemeentelijk Rioleringsprogramma Mook en Middelaar 2022-2026. Dit is een wettelijk verplicht plan waarin we voor de periode 2022-2026 aangeven hoe wij onze gemeentelijke watertaken willen invullen. Onze riolering is een belangrijke voorziening, volgens vooraanstaande wetenschappers in Het British Medical Journal de belangrijkste medische doorbraak in 150 jaar, vóór de uitvinding van antibiotica en narcose.

Die voorzieningen moeten we goed beheren. Dat is belangrijk voor onze leefomgeving en het milieu. Droge voeten in onze huizen en bedrijven en schoon en helder water zijn de thema's. Ook met de huidige veranderingen in het klimaat. Daar moeten we ons de komende jaren steeds meer op gaan richten. Zodat we in 2050 ook een klimaatrobuust Mook en Middelaar hebben waar het goed wonen en werken is.

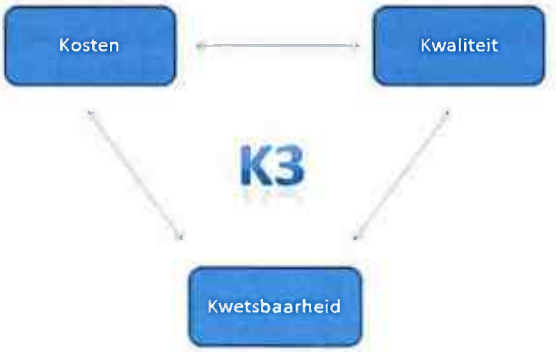
Wethouder dhr. G. Wienhoven

Ruimtelijke ordening, openbare ruimte, milieu en financiën

Samenvatting

Waarom een Gemeentelijk Rioleringsprogramma (GRP)?
Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Als gemeente hebben we de taak om voor die riolering te zorgen: we hebben de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwatermaatregelen. Dit GRP geeft aan hoe wij met deze drie zorgplichten omgaan.

We werken samen in de Waterketensamenwerking Waterpanel Noord. Samen met vijftien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg, het waterschap Limburg (WL), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) werken we aan verhoging van de kwaliteit, vermindering van de kwetsbaarheid en verlaging van de kosten binnen het samenwerkingsverband.

Samen hebben we in 2020 een nieuw Waterketenplan opgezet. In dit beleidsplan staan de visie, de gezamenlijke ambities, de uitgangspunten en een actieprogramma die invulling geven aan het samenwerken.

Even terugkijken
Tijdens de afgelopen planperiode zijn de gestelde doelen grotendeels behaald. Er zijn geen grote problemen bekend met de inzameling van stedelijk afvalwater en hemelwater, en het transport van afvalwater naar de rioolwaterzuiveringsinrichtingen verloopt goed. De kwaliteit van de riolen is onderzocht door inspecties. Waar nodig zijn maatregelen getroffen.

Onze personele capaciteit is onvoldoende. Daardoor blijven werkzaamheden liggen, kunnen we resultaten van onderzoeken niet goed implementeren, onze rol in de samenwerkingsverbanden niet goed oppakken en is de kans op suboptimale oplossingen voor problemen groter.

Wat zijn de doelen voor de komende periode?
In het Waterketenplan zijn onze ambities opgenomen, die leidend zijn voor dit GRP.
De doelen bij de invulling van onze wettelijke zorgplichten zijn niet veranderd:

1. *Zorgen voor inzameling van stedelijk afvalwater*
2. *Zorgen voor transport van stedelijk afvalwater*
3. *Zorgen voor inzameling van hemelwater (voor zover niet door de particulier)*
4. *Zorgen voor verwerking van ingezameld hemelwater*
5. *Zorgen dat (voor zover mogelijk) het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert*

Daarnaast hebben we als gemeente ook een zorgplicht in de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening. Daar houden we bij onze watertaken nadrukkelijk rekening mee.

Wat hebben we nu?
In onderstaande tabel staat de hoeveelheid aan objecten die we beheren voor de uitvoering van onze zorgplichten.

Tabel 0-1 Hoeveelheid objecten in beheer

Onderdeel	aantal	eenheid	Onderdeel	aantal	eenheid
Vrijvervalriolering:			Bergbezinkleidingen	*2*	stuks
- Gemengd	*41,5*	km	Druk-/persleiding	*17,6*	km
- Droogweerafvoer (DWA)	*14,2*	km	Gemalen	*11*	stuks
- Hemelwaterafvoer (HWA)	*9,0*	km	Mini-gemalen (pompunits)	*86*	stuks
- Duikers	*0,3*	km	Infiltratiekolken	*111*	stuks
Totaal vrijvervalriolering	64,9	km	Wadi's	*1.700*	m^3
			Infiltratiekoffers	*500*	m^3

De rioleringsgegevens zijn opgenomen in ons rioleringsbeheersysteem OBSURV.
Ons rioolstelsel functioneert over het algemeen goed. Uit de BRP'n blijkt dat er een beperkt aantal knelpunten aanwezig is. In de praktijk is ook slechts een beperkt aantal overlastlocaties bekend. Er zijn nagenoeg geen klachten over grondwater. Waterlopen en waterbuffers maken onderdeel uit van ons hemelwaterstelsel. We onderhouden ze om de afvoer- en bergingscapaciteit op peil te houden

Wat gaan we doen in de komende planperiode?
Nieuwe plannen worden op wateraspecten getoetst door de *watertoets (onder de omgevingswet wordt dit de 'weging van het waterbelang')*. De reeks "vasthouden-bergen-afvoeren" is hierbij leidend. Dat betekent dat in nieuwe plannen voldoende ruimte moet worden gereserveerd voor het vasthouden en bergen van water, de zogenaamde "blauwe ruimte". We hanteren hiervoor een processchema voor de watertoets.

In het kader van de samenwerking binnen Waterpanel Noord voeren we onderzoeken uit om onze kwetsbaarheid te verminderen, de kwaliteit te verhogen en kosten te besparen. Het overzicht van gezamenlijke onderzoeken staat in het Waterketenplan..

We gaan de komende planperiode onderzoeken doen en maatregelen treffen om ons rioolstelsel te onderhouden, uit te breiden, oude riolering te relinen of te vervangen en waar mogelijk te verbeteren. Risicogestuurd beheer is steeds meer de leidraad. We gaan door met onze afkoppelstrategie. We maken hierbij werk met werk: we koppelen af in combinatie met andere werkzaamheden aan de riolering. We gaan ons beheersysteem actualiseren, onze overstorten beter meten en monitoren en in 2025 een nieuw Basisrioleringsplan opstellen (Systeemoverzicht Stedelijk Water). In 2026 stellen we weer een nieuw GRP op.

Wat hebben we hiervoor nodig?
De huidige personele capaciteit sluit onvoldoende aan op de benodigde personele capaciteit bij de huidige mate van uitbesteding. Er is momenteel voldoende tijd voor het dagelijks beheer, maar te weinig voor beleidsontwikkeling en inspelen op actualiteiten en innovaties. Het voorstel is om deze capaciteit zo structureel mogelijk in te vullen en te bekostigen uit de projecten en werken.

De komende planperiode verwachten we ongeveer 900.000 euro per jaar uit te geven aan de rioleringszorg. Dat geld wordt opgebracht door burgers en bedrijven in de vorm van rioolheffing. We heffen van de eigenaren een vast tarief per perceel. In dit GRP houden we rekening met groei van het aantal woningen. We gaan uit van een toename met ruim 400 nieuwe heffingseenheden in deze planperiode.

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) staan regels voor het omgaan met de financiën. Als we in een jaar een exploitatieoverschot hebben omdat bijvoorbeeld werken goedkoper zijn uitgevoerd dan geraamd, komt dit overschot in de bestemmingsreserve riolering terecht.

Het geld dat we met de rioolheffing ophalen, valt onder de BBV-noemer "van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden". Dit storten we in een voorziening riolering, waaruit vervolgens de uitgaven worden bekostigd (BBV artikel 44 lid 2).

Algemeen

1 Inleiding

1.1 Nieuw GRP voor Mook en Middelaar

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. In dit wettelijk verplichte gemeentelijk rioleringsplan (GRP) beschrijven we hoe we werken in de (afval)waterketen. Daarmee geven we aan hoe wij als gemeente omgaan met de wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen. Ook gaan we in op de nieuwe ontwikkelingen die onze zorgplichten raken; klimaatverandering en de invoering van de Omgevingswet zijn van invloed op onze werkzaamheden.

Ons (afval)watersysteem beschermt de volksgezondheid en het milieu door het vuile water af te voeren naar de zuivering. Het is daarmee een belangrijk onderdeel van de leefomgeving, waarmee er een directe relatie ligt met andere vakgebieden.

1.2 De waterketen

We zijn onderdeel van Waterpanel Noord. De betrokken partners in de waterketen zijn de gemeenten van Waterpanel Noord, Waterschap Limburg (WL), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en Waterleidingmaatschappij Limburg (WML). Samen vertegenwoordigen we alle schakels die nodig zijn om water te winnen en uiteindelijk na gebruik weer te lozen.

Drinkwaterbedrijven zorgen voor de waterwinning en drinkwaterdistributie. Burgers en bedrijven gebruiken het water, gemeenten zamelen het gebruikte drinkwater in (stedelijk afvalwater) en transporteren dat naar een overnamepunt. Ook zamelen ze overtollig afvloeiend hemelwater in, verwerken dat en treffen grondwatermaatregelen als dat nodig is. Waterschappen organiseren de zuivering van het stedelijke afvalwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties en beheren het oppervlaktewater. Daarnaast beheren Provincie en waterschap ieder voor hun deel het grondwater.

In het waterketenplan (2021-2026) hebben we de regionale beleidskaders voor de waterketen vastgelegd. In dit programma verankeren we deze uitgangspunten.

1.3 Zorgplichten

In dit water- en rioleringsprogramma geven we aan hoe we onze wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater invullen.

Stedelijk afvalwater	Op grond van de Wet milieubeheer artikel 10.33 (straks Omgevingswet artikel 2.16 lid 1a-3) is elke gemeente

	verantwoordelijk voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt van de in de gemeente gelegen percelen. Alle percelen binnen de bebouwde kom zijn daarom aangesloten op (vrijverval)riolering. Buiten de bebouwde kom zijn alle percelen aangesloten op vrijvervalriolering, drukriolering, IBA of een geoorloofd alternatief. Het waterschap heeft op grond van artikel 2.4 uit de Waterwet de verplichting om het afvalwater te zuiveren (of te laten zuiveren door een andere partij).
Hemelwater	Vanuit de Waterwet artikel 3.5 (straks Omgevingswet artikel 2.16 lid 1-a1) zijn gemeenten verplicht om zorg te dragen voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater, maar alleen als degene die zich ervan wil ontdoen niet redelijkerwijs het water zelf kan verwerken op het eigen perceel, door het in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.
Grondwater	In de Waterwet, artikel 3.6 (straks Omgevingswet artikel 2.16 lid 1-a2), is bepaald dat de gemeente de zorg heeft om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit doet de gemeente door maatregelen te treffen in het openbaar gemeentelijke gebied voor zover deze doelmatig zijn en niet tot de zorg van de (grondwater)beheerder of de provincie behoren.

Daarnaast volgt uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 3.17) dat de gemeente er zorg voor draagt dat een openbaar vuilwaterriool zo wordt ontworpen, gebouwd en onderhouden dat:

a) het zoveel mogelijk berekend is op de eigenschappen, samenstelling en hoeveelheid van het afvalwater,
b) lekkage zoveel mogelijk wordt voorkomen, en
c) het aantal overstortingen zo beperkt is als voor een doelmatig beheer van afvalwater mogelijk is.

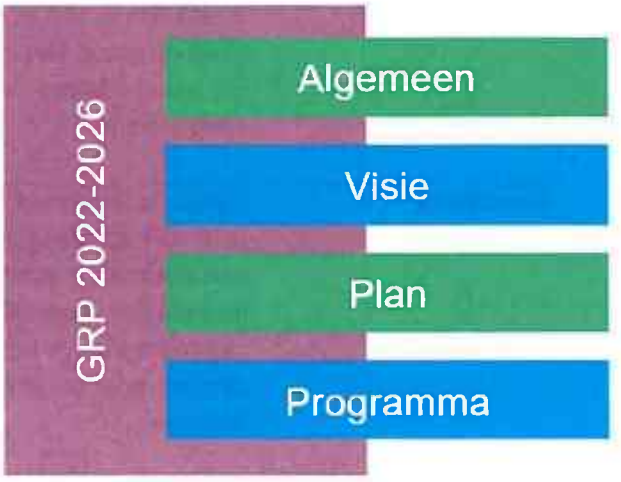
1.4 Proces

Riolering is samen met de rioolwaterzuiveringsinstallatie onderdeel van de afvalwaterketen en heeft via overstorten en regenwateruitlaten veel relaties met het watersysteem. Dit GRP is daarom ook tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen onze gemeente, het Waterschap Limburg (WL) en ingenieursbureau Sweco. Met de wij-vorm waarin dit rapport is geschreven, wordt bedoeld: vanuit gemeente Mook en Middelaar. Vóór vaststelling door de gemeenteraad is het ontwerp-GRP officieel ter becommentariëring gezonden aan de bij

wet genoemde instanties (Wet milieubeheer (Wm) 4.23): de waterbeheerder WL en provincie Limburg.

1.5 Leeswijzer

Dit GRP sorteert voor op de komst van de Omgevingswet door het onderscheiden van verschillende delen: algemeen, visie, plan, en programma:

- We starten met de evaluatie over de huidige planperiode. Wat ging goed, wat kan of moet anders? Dit markeert het startpunt voor het nieuwe GRP 2022-2026.
- In het visiedeel beschrijven we de doelen en ambities die er zijn met de gemeentelijke watertaken. Duurzaamheid en klimaatadaptatie spelen hierbij een grote rol.
- In het plandeel gaan we in op de verhouding tussen de gemeente, andere overheden, bewoners en bedrijven: wie doet wat? We beschrijven op hoofdlijnen welke lokale wensen en eisen er zijn op het gebied van de gemeentelijke watertaken en de daarvoor benodigde regels. Dit onderdeel is input voor het gemeentelijke omgevingsplan.
- In het programmadeel beschrijven we het huidige areaal en de acties voor de planperiode. Hierin komen de onderzoeken, onderhoudsactiviteiten en vervangingsplanningen aan bod. Het levert de input voor de kostendekkingsberekening. In het laatste deel gaan we in op de personele en financiële kant van de gemeentelijke watertaken en beschrijven we de benodigde kostendekkende rioolheffingstarieven.

2 Wat hebben we de afgelopen jaren bereikt

2.1 Terugblik op de afgelopen planperiode

Met het afgelopen GRP waren we tevreden en we willen de uitgezette lijn graag voortzetten. Het vorige GRP besloeg de periode van 2016 tot en met 2021. De opzet van dit GRP was goed, alle relevante beleidszaken waren benoemd. Het bleek een bruikbaar instrument voor de investeringen en praktische zaken. Er waren geen essentiële beleidszaken die ontbraken in het programma. Door voldoende inzet van de gemeente is het gelukt om alle plannen uit te voeren.

2.2 Uitgevoerde werkzaamheden

Het merendeel van de projecten die op de planning stonden is uitgevoerd. De enige projecten die niet in de planperiode zijn voltooid zijn het project op de Kerkweg in Mook en het project op de Stationsstraat in Molenhoek. Deze schuiven door naar dit nieuwe GRP. Hieronder staat een lijst met de uitgevoerde projecten.

Tabel 2.2 Uitgevoerde werkzaamheden

Project	Uitgevoerd
Milieumaatregelen	
Aanleg riool Kadeweg Mook	Ja
Diverse rioolaanpassingen	Ja
Verbeteringen - klimaatbestendig maken	
Afkoppelen Raadhuisplein Mook	Ja
Ad hoc afkoppelprojecten	Ja
Subsidie particulier afkoppelen	Ja
Begeleiding burgerparticipatie	Ja
Vergroten waterreservoir Kuilseweg Molenhoek	Ja
Wateroverlast kruising Middelweg - Hoeveveld Molenhoek	Ja
Parkeerterreinen Lindeboom Mook	Ja
Afkoppelen Kerk Stationsstraat en omgeving te Molenhoek	Komt terug in 2022
Parkeerterrein KoMook Mook	Ja
Afkoppelen Molenhoek div.	Ja
Vervanging/ instandhouding/ reconstructies	
Reparaties riool Middelweg	Ja
Kon. Julianstraat / Gelrestraat / Gr. Gerardstraat Mook / Pr. Beatrixstraat	Ja
Kerkstraat Mook	Komt terug in 2023
Kerkpad Middelaar	Ja
Ongeplande reparaties en relining en	Ja
Regulier onderhoud/ instandhouding gemeentebreed	Ja

Visie

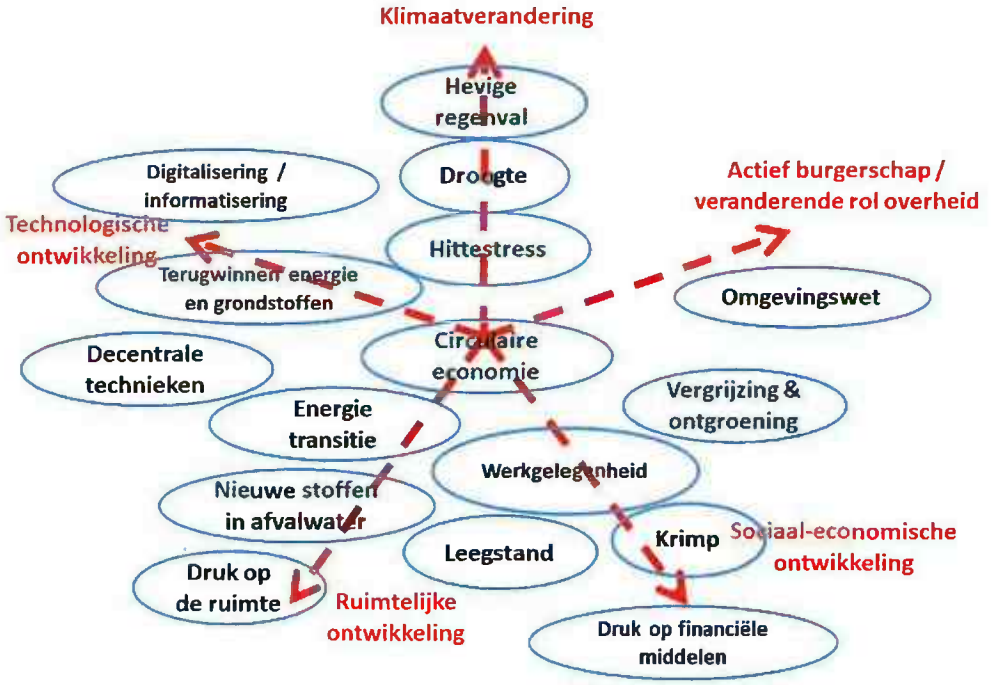
3 Wat willen we bereiken

3.1 Waarom rioleringszorg

Van oudsher is de bescherming van de volksgezondheid de belangrijkste functie van de riolering. Door verschillende deskundigen in binnen- en buitenland wordt de aanleg van de riolering zelfs gezien als de grootste bijdrage aan de volksgezondheid van de 20e eeuw. Tegenwoordig zijn het verbeteren van de leefbaarheid door ontwatering en afwatering van het stedelijk gebied en de bescherming van het milieu tegen vervuiling ook belangrijke doelen.

3.2 Ontwikkelingen en opgaven

Mondiaal, nationaal en regionaal zijn er trends en ontwikkelingen te onderscheiden die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de beheertaken in de waterketen en het (stedelijk) waterbeheer. In onderstaande figuur zijn deze trends en ontwikkelingen geïllustreerd.

Figuur 3.1 Verwachte trends en ontwikkeling waar we voor de toekomst rekening mee moeten houden

Voor Mook en Middelaar vinden we de energietransitie en klimaatverandering erg belangrijk. Op dit moment werken we daarom aan een Transitievisie Warmte en een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (zie 3.2.2). Beiden hebben invloed op de riolering, omdat ze (kunnen) leiden tot extra werkzaamheden (bijvoorbeeld de aanleg van een warmtenet) en een andere manier van omgaan met hemelwater (waar ruimte voor nodig is). Om werkzaamheden af te stemmen is een goed beeld nodig van de gewenste aanpassingen, zeker als er weinig ruimte beschikbaar is (op sommige plekken is het al erg druk in de ondergrond). En door integraal te werken kunnen de werkzaamheden slim op elkaar af worden gestemd.

3.2.1 Klimaatverandering en klimaatadaptatie

Het klimaat verandert. Het gaat vaker en harder regenen, het wordt warmer en het wordt droger voor lange aaneengesloten perioden. De droge zomers van 2018 en 2019 maar ook het droge voorjaar van 2020 hadden effect op onze waterhuishouding omdat de grondwaterstanden dalen. Aan de andere kant hebben we ook te maken gehad met zware buien die op sommige plaatsen voor overlast hebben gezorgd. Zo vielen er op 30 mei 2016 flinke hoeveelheden neerslag in onze gemeente. Dit leidde tot wateroverlast op meerdere plekken in Mook.

Deze veranderende omstandigheden zorgen ervoor dat we de leefomgeving en het watersysteem moeten aanpassen, oftewel: klimaatadaptatie. Wateroverlast wordt verminderd door het stimuleren van het afkoppelen van hemelwaterafvoer. Bij de inrichting van de openbare ruimte zal mede worden ingezet op het voorkomen van wateroverlast en hittestress.

Het ondergrondse rioolstelsel heeft een beperkte capaciteit. Grote hoeveelheden neerslag in een korte periode kunnen niet volledig ondergronds verwerkt worden, daar is ons stelsel niet op ontworpen. Uitbreiding van het stelsel ondergronds is kostbaar en de ruimte in de ondergrond is beperkt. Daarom is ook bovengronds ruimte voor water nodig. De openbare en particuliere ruimte moeten we zo inrichten dat een extreme bui tot zo min mogelijk overlast en schade leidt.

Droogte gaan we tegen door water zo veel mogelijk lokaal te infiltreren.

Klimaatstresstesten

In 2018 is een klimaatstresstest uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn in te zien op wpn.klimaatatlas.net. De klimaatstresstest was de eerste stap om de gevolgen van extreme weersomstandigheden inzichtelijk te krijgen. De stresstest is opgesplitst in een aantal thema's: wateroverlast door neerslag, hittestress, droogte en overstromingen uit rivieren. Het waterschap heeft in navolging hiervan het initiatief genomen om in 2021 te komen tot een 'Regionale en Lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel-Noord'. Het werkproces hiervoor moet nog nader worden vormgegeven.

In het samenwerkingsverband met Waterpanel Noord hebben we de resultaten van de stresstest uitgewerkt in Sway: Waterpanel Noord (office.com). Hier zijn voor elke gemeente relevante kaarten uit de stresstest weergegeven. Ook staan hier de resultaten van de stakeholdersanalyse en risicodialogen. In Figuur 3.2 staan 2 kaarten uit de stresstest, 1 over wateroverlast en 1 over droogte.

Figuur 3.2 De linkerkaart laat de gevolgen zien van extreme neerslag in de bebouwde kom, gesimuleerd in 3Di,een modelinstrumentarium voor waterberekeningen. De kaarten maken inzichtelijk waar wateroverlastlocaties in uw gemeente kunnen ontstaan na extreme buien die eens in de 100 jaar (T100 | 60mm/60min) voorkomen. De rechterkaart toont de huidige GLG in een droog jaar. en kan gebruikt worden bij het vaststellen van de impact van droogte op de leefomgeving. Meer informatie: Waterpanel Noord (office.com)

3.2.2 Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie (regionaal & lokaal)

De Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Waterpanel Noord is in de afrondende fase. In de loop van 2021 zullen de dertien Lokale Uitvoeringsagenda's binnen de werkregio Waterpanel Noord gereed komen en worden toegevoegd aan de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie voor een totaaloverzicht van klimaatmaatregelen binnen de werkregio.

Voor de Lokale Uitvoeringsagenda hebben de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar besloten om de krachten te bundelen en een gezamenlijke aanpak voor klimaatadaptatie te hanteren. Hierin wordt ook samengewerkt met gebiedspartners met behulp van klimaat risico- en kansendialogen. Tijdens de dialogen hebben we de knelpunten en kansen besproken die de komende jaren gaan spelen en hoe we deze gezamenlijk kunnen gaan aanpakken.

De lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie beschrijft het ambitieniveau voor klimaatadaptatie. Dit wordt uitgewerkt in opgaves en acties die zijn verdeeld over drie thema's: Landbouw en Natuur (1), Bebouwd gebied (2) en Bedrijven en bedrijventerreinen (3). In gesprekken met de stakeholders (risicodialogen) hebben we de knelpunten en kansen besproken die komende jaren gaan spelen in de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar en hoe we deze gezamenlijk gaan aanpakken.

3.2.3 Duurzaamheid

We volgen de ontwikkelingen om de (afval)waterketen te verduurzamen. Bij het toepassen van materialen kunnen we hergebruikte en herbruikbare materialen kiezen. Daarnaast kunnen we uit afvalwater grondstoffen winnen en kunnen we hieruit energie opwekken. We

werken daarin – waar mogelijk – samen met betrokken partijen om te kijken waar we het beste maatregelen kunnen treffen. Waar zinvol en mogelijk implementeren we de duurzaamheidsaspecten. Ook op andere onderdelen wordt gewerkt met duurzaamheid in het achterhoofd: de drukriolering wordt cyclisch preventief onderhouden, waardoor het energieverbruik minimaal is, storingen minder optreden en een langere levensduur wordt bereikt. We gaan de werkelijke restlevensduur van de persleidingen onderzoeken om niet onnodig vroeg te vervangen maar ook om geen onnodige risico's te lopen. Kapotte vrijvervalriolering wordt zo mogelijk duurzaam gerenoveerd in plaats van vervangen. Dat scheelt graafwerk, transport, grondstoffen en overlast en geld.

3.2.4 Invoering van de Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet heeft invloed op de waterketen. Zaken die nu op nationaal niveau geregeld zijn, worden gedecentraliseerd. Dit betekent dat er straks (vermoedelijke inwerkingtreding in 2022) meer keuze is in hoe wij onze gemeentelijke watertaken, ook juridisch gezien, willen inrichten. De gemeentelijke zorgplichten blijven onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.

3.2.5 Integrale kijk op de afvalwaterketen

De afvalwaterketen is een complex geheel: grondwater en hemelwater spelen een nadrukkelijke rol en ook watergangen werken mee om overtollig hemelwater af te voeren. Werkzaamheden worden integraal uitgevoerd, in samenhang met weg- en wijkvernieuwing. We overleggen dus regelmatig met andere disciplines binnen de eigen organisatie en binnen de afvalwaterketen.

Waterketenplan

In 2020 hebben we binnen Waterpanel Noord gezamenlijk een Waterketenplan opgesteld 'Ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord-Limburg'. Het is een ambitiedocument met bijbehorende beleidsuitgangspunten en een uitvoeringsprogramma op het gebied van duurzaam stedelijk waterbeheer in relatie met watersysteem, drinkwatervoorziening en ruimtelijke ordening voor de komende periode van vijf jaar.

Kern van het Waterketenplan zijn vier K's: de drie K's van het Bestuursakkoord Water van 2011 (kostenbesparing, kwaliteitsverhoging en kwetsbaarheidsvermindering) aangevuld met klantgerichtheid, dat we in Waterpanel Noord hoog in het vaandel hebben staan.

We hebben in 2020 onze richting bepaald met werksessies, rekening houdend met bestaande en in ontwikkeling zijnde beleidsdocumenten van bijvoorbeeld WL/WBL, WML, Provincie.

In dit GRP borduren we voort op het Waterketenplan en vullen dat lokaal in. Hieronder onze uitgangspunten voor de omgang met de drie gemeentelijke watertaken: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen.

3.3 Beleid: stedelijk afvalwater

We beschermen de volksgezondheid en zorgen voor een aantrekkelijke leefomgeving door stedelijk afvalwater in te zamelen en af te voeren. Bij de invulling van de zorgplicht stedelijk afvalwater maken wij onderscheid tussen de bebouwde kom en het buitengebied, en tussen huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater.

Bebouwde kom

Voor bestaande bouw en (ver)nieuwbouw is het lozers verboden om stedelijk afvalwater in de bodem of op oppervlaktewater te lozen, dit is de facto een aansluitplicht. De gemeente is verplicht stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren naar een zuiveringtechnisch werk. Dat kan via een traditioneel gemeentelijk rioolstelsel of een andere voorziening (zoals een IBA) die ervoor zorgt dat er geen ongezuiverd afvalwater in het milieu terecht komt. Voor bedrijfsafvalwater geldt dat de gemeente afvalwater dat qua biologische afbreekbaarheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afvalwater inzamelt. Ook ander bedrijfsafvalwater dat niet lokaal kan worden teruggebracht in het milieu wordt ingezameld, tenzij dit ten koste gaat van het doelmatig functioneren van de vuilwaterriolering of de rioolwaterzuivering. Het Waterschap geeft hier advies. De gemeente kan nadere voorwaarden verbinden aan nieuwe of bestaande aansluitingen van bedrijven of deze weigeren of beëindigen.

Buitengebied

Voor het buitengebied geldt dat de gemeente huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, dat daar qua biologische afbreekbaarheid op lijkt, inzamelt en afvoert, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Deze omstandigheden zijn:

- De capaciteit van het bestaande collectieve systeem is niet toereikend.
- Het einde van de technische levensduur van het collectieve systeem (leidingen) is aanstaande.
- Het leveren van een vergelijkbaar effluent door nieuwe decentrale technieken (nieuwe sanitatie) als bij zuivering op de RWZI.
- Doelmatigheid.

De gemeente onderhoudt de bestaande infrastructuur (drukriolering en gemalen) tenminste tot het moment dat leidingen moeten worden vervangen. Ook biedt de gemeente ruimte voor initiatieven met nieuwe sanitatie.

Op het moment dat de infrastructuur aan het einde van de technische levensduur is, zal de gemeente in overleg met het waterschap een nieuwe afweging maken over het invullen van de zorgplicht voor afvalwater in het buitengebied.

3.4 Beleid: hemelwater

De gemeente is verantwoordelijk voor inzameling van afstromend hemelwater van percelen waarvan de eigenaren niet zelf kunnen voorzien in afvoer naar oppervlaktewater of bodem. De voorkeursvolgorde die we hierbij hanteren is vasthouden, infiltreren en bergen. Als de gemeente hemelwater inzamelt, is ze ook verantwoordelijk voor de verdere omgang, inclusief de lozing op oppervlaktewater of in de bodem. Zij kan het zowel gescheiden van, als gemengd met huishoudelijk afvalwater inzamelen. De gekozen route bepaalt de betrokkenheid van de waterbeheerder. Het waterschap kan betrokken zijn als beheerder van de ontvangende zuivering of van het ontvangende oppervlaktewater, soms van beide.

Hemelwater niet inzamelen, tenzij

Het algemene uitgangspunt dat de gemeente hanteert, is dat gebouwen en percelen geen hemelwater lozen op de gemeentelijke riolering, tenzij dit in het belang van de leefbaarheid of volksgezondheid noodzakelijk is. Dit is de invulling van de voorkeursvolgorde uit de Wet milieubeheer (10.29a). Dat geldt naast de private percelen ook voor gebouwen en percelen van de gemeente zelf. Hieronder wordt per gebiedstypologie (bestaande bouw, nieuwbouw en buitengebied) beschreven hoe de gemeente invulling wil geven aan de zorgplicht hemelwater. Er zal altijd situationeel worden gekeken naar mogelijkheden om het hemelwater doelmatig te verwerken. Met de zandgronden in onze gemeente kan het soms makkelijk zijn om hemelwater te verwerken, in sterk verharde gebieden is dit lastiger.

Hemelwater bij bestaande bouw

Voor bestaande gebouwen en percelen geldt dat de gemeente het hemelwater blijft inzamelen en transporteren naar een zuiveringtechnisch werk (RWZI, bij gemengde riolering), het oppervlaktewater of naar de bodem (bij gescheiden riolering). Het gescheiden aanleveren van te lozen regenwater en afvalwater op het gemeentelijk rioolstelsel en het verwerken van overtollig regenwater op het eigen perceel wordt door de gemeente en het waterschap gestimuleerd.

Bij knelpunten met betrekking tot wateroverlast en bij rioolvervangingsprojecten waarbij gemengde riolering wordt vervangen door gescheiden riolering, kan de gemeente het lozen van hemelwater op het vuilwater of gemengde riool verbieden op grond van bestemmingsplan, hemel- en grondwaterverordening of omgevingsplan (vanaf 1-1-2022). Vooralsnog houden we de trits 'stimuleren-faciliteren-afdwingen' aan.

Er wordt zoveel mogelijk integraal gewerkt. Hiermee zorgen we voor afstemming met andere opgaven: in de planning van werkzaamheden, in de plannen zelf en in de uitvoering van werkzaamheden. Vooral voor de Transitievisie Warmte verwachten we dat afstemming en integraal werken belangrijk is.

Hemelwater bij nieuwbouw

Bij nieuwbouwsituaties zamelt de gemeente in principe geen regenwater in. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt het regenwater zelf binnen de perceelgrens, tenzij dat technisch onmogelijk is of er zwaarwegende maatschappelijke gronden zijn om hiervan af te

wijken (vooral als het gaat om doelmatigheid). Voor extreme neerslaggebeurtenissen wordt voorzien in een overloop naar de openbare ruimte.

Bij uitbreiding of vernieuwing van bebouwing zamelt de gemeente geen regenwater in. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt het regenwater zelf binnen de perceelgrens, tenzij dat technisch onmogelijk is. Voor extreme neerslaggebeurtenissen (bij meer dan 60 mm in een uur) wordt voorzien in een overloop naar de openbare ruimte.

Bij herinrichting van het openbaar gebied zal regenwater, zoveel als mogelijk is, worden geïnfiltreerd in de bodem. We hanteren een bergingsnorm van 60 mm in een uur.

Hemelwater in het buitengebied
In het buitengebied zamelt de gemeente geen regenwater in. Dit geldt zowel voor bestaande bouw als (ver)nieuwbouw. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt zijn regenwater zelf op het eigen terrein of voert het in overleg met het waterschap af naar het oppervlaktewater of loost het in overleg met de gemeente in de bodem.

3.5 Beleid: grondwater

Het algemene uitgangspunt dat de gemeente hanteert, is dat eigenaren van gebouwen en percelen zelf verantwoordelijk zijn voor de verwerking van overtollig grondwater, tenzij dit in het belang van de leefbaarheid of volksgezondheid niet haalbaar en niet doelmatig is. Dit geldt specifiek voor de bebouwde omgeving. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar gebiedstypen. De zorgplicht geldt dus ook voor de gemeente zelf als gebouw- en perceeleigenaar. Het lozen van grondwater op het riool is in principe niet toegestaan.

De gemeente heeft ook oog voor de kwaliteit van het grondwater en zet zich in om die in ieder geval niet te laten verslechteren. Bij bijvoorbeeld afkoppelen wordt hier ook rekening mee gehouden.

De gemeente is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen in de openbare ruimte om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstanden voor de aan die grond gegeven bestemming zo veel mogelijk te voorkomen (artikel 3.6 Waterwet, artikel 2.16, lid 1a-2 Ow). Althans, voor zover de maatregelen doelmatig zijn en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoren. Dit is vooral kwantitatief gericht. Vaak zal het gaan om het aanbieden van inzamelvoorzieningen voor overtollig grondwater. Als de gemeente inzamelt, is ze ook verantwoordelijk voor de verdere verwerking van het grondwater. Ook is zij aanspreekpunt bij grondwaterproblemen: zij heeft de regie bij het onderzoeken van oorzaken en oplossingen.

Onder structurele gevolgen verstaat de gemeente:

- Wederkerende (tenminste jaarlijks) te hoge grondwaterstand (indicatief houden we aan dat de grondwaterstand ongeveer 0,7 meter onder maaiveld moet zijn) en deze stand gedurende ten minste drie jaar (geen incident);
- Én er zijn meldingen over structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand.

Onder nadelige gevolgen van grondwaterstanden verstaat de gemeente:

- Significante belemmering van het normale gebruik van de bestemming zoals vastgelegd in het bestemmingsplan/omgevingsplan;
- Óf chronische gezondheidsklachten;
- Óf schade aan gebouwen of infrastructuur.

Dit kan dus ook gaan over te lage grondwaterstanden. Het gevolg van bovenstaande afwegingen en daarmee invulling van de zorgplicht kan zijn dat de gemeente juridisch bindende regels opneemt in het omgevingsplan over het wel/niet infiltreren van regenwater.

Naast de kwantiteit van het grondwater is ook de kwaliteit belangrijk. Vanuit de Drinkwaterwet heeft ook de gemeente hier een rol in. Er bevindt zich een drinkwaterwinning op de Mookerheide ten oosten van Mook. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) heeft hier een vergunning om jaarlijks 1 miljoen m^3 water te onttrekken uit het ondiepe watervoerende pakket. Om deze winning heen bevindt zich een grondwaterbeschermingsgebied en een boringsvrije zone. Meer informatie over deze winning is te vinden in het gebiedsdossier van Provincie Limburg.

3.6 Beleid: oppervlaktewater

We beheren samen met het Waterschap het watersysteem. We proberen samen wateroverlast, overstromingen en waterschaarste tot een minimum te beperken. We beschermen en verbeteren de chemische en ecologische kwaliteit van die watersystemen en de vervulling van de aan die watersystemen toegekende maatschappelijke functies.

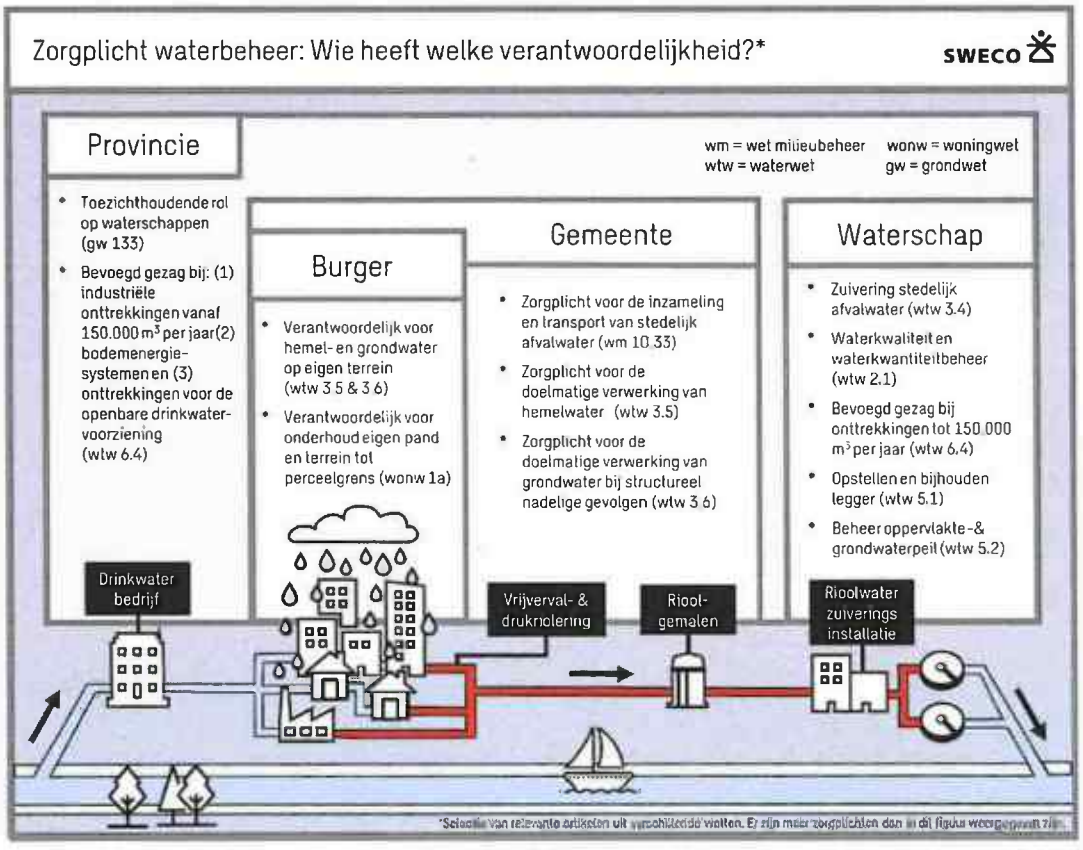
Oppervlaktewateren zijn belangrijk om hemelwater op te vangen en af te voeren. Daarom zien we de door ons beheerde oppervlaktewateren in veel gevallen als onderdeel van onze hemelwater-zorgplicht.

Plan

4 Wie doet wat

4.1 Gemeentelijke zorgplicht

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een goede invulling van onze gemeentelijke watertaken. En omdat riolering niet op zichzelf staat, maar onderdeel is van onze gemeentelijke infrastructuur, stemmen we ons beleid af met andere overheden. Zoals in de Wet milieubeheer is aangegeven, zijn dat in ieder geval de beheerder van de zuiveringen waarop we het door ons ingezamelde (afval)water lozen en de beheerder van de oppervlaktewateren waarop wordt geloosd. Voor onze gemeente is dat Waterschap Limburg.

Figuur 4.1 Visualisatie zorgplichten waterbeheer per overheidsinstantie

4.2 Samenwerking

We werken binnen de gemeentelijke organisatie samen met andere sectoren in de openbare ruimte, bijvoorbeeld de afdelingen wegen en openbaar groen. Met de komst van de Omgevingswet (verwacht per 1 december 2022) wordt die samenwerking alleen maar belangrijker. Integraal werken is het devies en dat betekent ook participatie en afstemming.

De waterketen houdt zich niet aan bestuurlijke grenzen. Daarom zoeken we de samenwerking op met omliggende gemeenten. Waterpanel Noord (WPN) is een samenwerkingsverband tussen 15 gemeenten, Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg. Eén van de doelen van deze samenwerking is het verminderen van de kwetsbaarheid. De deelnemende partijen zijn: Gemeente Beesel, Gemeente Bergen, Gemeente Echt-Susteren, Gemeente Gennep, Gemeente Horst aan de Maas, Gemeente Leudal, Gemeente Maasgouw, Gemeente Mook en Middelaar, Gemeente Nederweert, Gemeente Peel en Maas, Gemeente Roerdalen, Gemeente Roermond, Gemeente Venlo, Gemeente Venray, Gemeente Weert, Waterleidingmaatschappij Limburg (WML), Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg (WBL). Waar mogelijk en zinvol voeren we samen onderzoek uit, wisselen we kennis uit en voeren we operationele werkzaamheden samen uit. In 2020 hebben we het Waterketenplan opgesteld waarin we onze ambities en een uitvoeringsprogramma hebben beschreven. Ook werken we binnen Waterpanel Noord samen aan klimaatadaptatie.

4.3 Wat verwachten we van inwoners en bedrijven

Een groot deel van het gemeentelijke gebied is niet in handen van de overheid. Daarom is klimaatadaptatie, waaronder het tegengaan van wateroverlast, een gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven, gemeente en waterschap. De overheden kunnen niet alles oplossen.

Perceeleigenaren hebben een belangrijke rol in de verwerking van hemelwater dat op hun eigen terrein valt. Dat is ook wettelijk onderkend door de eigen verantwoordelijkheid die in de Waterwet (artikel 3.5 en 3.6) is opgenomen. Uitgangspunt is dat de perceeleigenaar de neerslag die op zijn perceel valt, zelf verwerkt. Als dat redelijkerwijs niet kan, zijn wij als gemeente aan zet.

Wij kunnen veel regelen en sturen in het functioneren van de riolering, maar we kunnen niet alles zelf uitvoeren. Inwoners en bedrijven hebben ook een belangrijke invloed op het functioneren. Wij willen zo min mogelijk extra regels en verplichtingen aan inwoners en bedrijven opleggen, maar wil wel dat zij bijdragen aan het goed laten functioneren van de riolering.

Wij verwachten:

1. Dat inwoners en bedrijven het riool en IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) verstandig gebruiken;
2. Dat rioolaansluitingen zorgvuldig worden aangelegd en onderhouden;
3. Dat inwoners en bedrijven hemelwater zelf opvangen en bergen als dat redelijkerwijs mogelijk is;
4. Dat hinder (water-op-straat) vaker, binnen marges, wordt geaccepteerd;
5. Dat inwoners en bedrijven bij grondwateroverlast controleren of hun woning of bedrijf voldoende waterdicht is.

Zorgplicht lozers (burgers en bedrijven)
In het Besluit lozing afvalwater huishoudens (Blah) en het Activiteitenbesluit zijn zogenaamde zorgplichtbepalingen opgenomen die zich richten op de lozers op riolering. Het Blah bevat een zorgplichtbepaling die is gericht op het voorkomen van nadelige gevolgen voor het milieu door maatregelen te treffen (art. 4). Dit betreft ook de bescherming van de doelmatige werking van de voorzieningen voor het beheer van afvalwater (waaronder riolering) en het doelmatig beheer van afvalwater (Blah artikel 4 lid 2).

Besluit lozing afvalwater huishoudens artikel 4 lid 1:
Degene die loost en weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door het lozen nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde voorschriften, voorkomt die gevolgen of beperkt die voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

Volgens de toelichting op het Blah betekent deze zorgplicht onder meer dat bij een gescheiden rioolstelsel de beide afvalwaterstromen op het goede stelsel moeten aansluiten. Dit met het oog op de doelmatige werking van de stelsels. Ook het doorspoelen van toiletdoekjes of frituurvet is in strijd met de zorgplicht. Toiletdoekjes horen in de vuilnisbak en frituurvet moet worden gerecycled of ook met het vaste afval worden weggegooid. Ook hoort hemelwater niet op mechanische riolering te worden geloosd, dat verstoort de werking.
De zorgplichtbepaling geeft de gemeente de mogelijkheid maatwerkvoorschriften vast te stellen voor de te nemen maatregelen of om rechtstreeks handhavend op te treden.

Net als het Blah bevat het Activiteitenbesluit een zorgplichtbepaling (art. 2.1). De zorgplichtbepaling voor afvalwaterlozingen op de riolering komt neer op:

- de bescherming van de doelmatige werking van de voorzieningen voor afvalwaterbeheer (zoals de openbare riolering);
- doelmatig afvalwaterbeheer.

In de Omgevingswet komen deze zorgbepalingen terug.

Programma

5 Wat hebben we

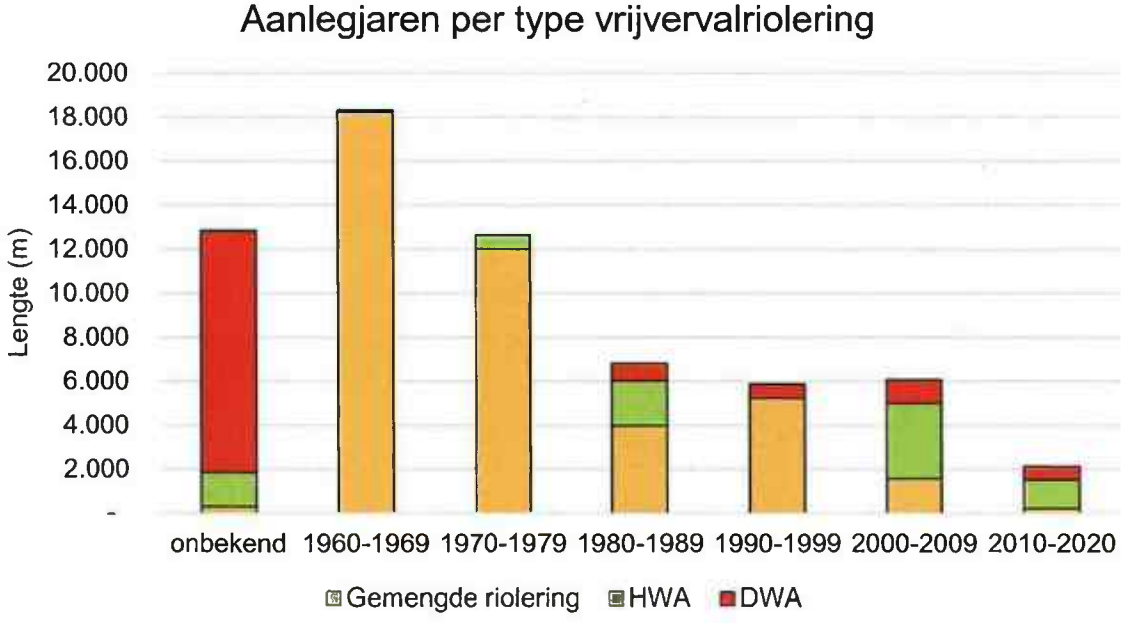
5.1 Totaaloverzicht aanwezige voorzieningen

Binnen de gemeente beheren we meerdere voorzieningen met betrekking tot waterbeheer en riolering. De kenmerken per object zijn weergegeven in tabel 5-A.

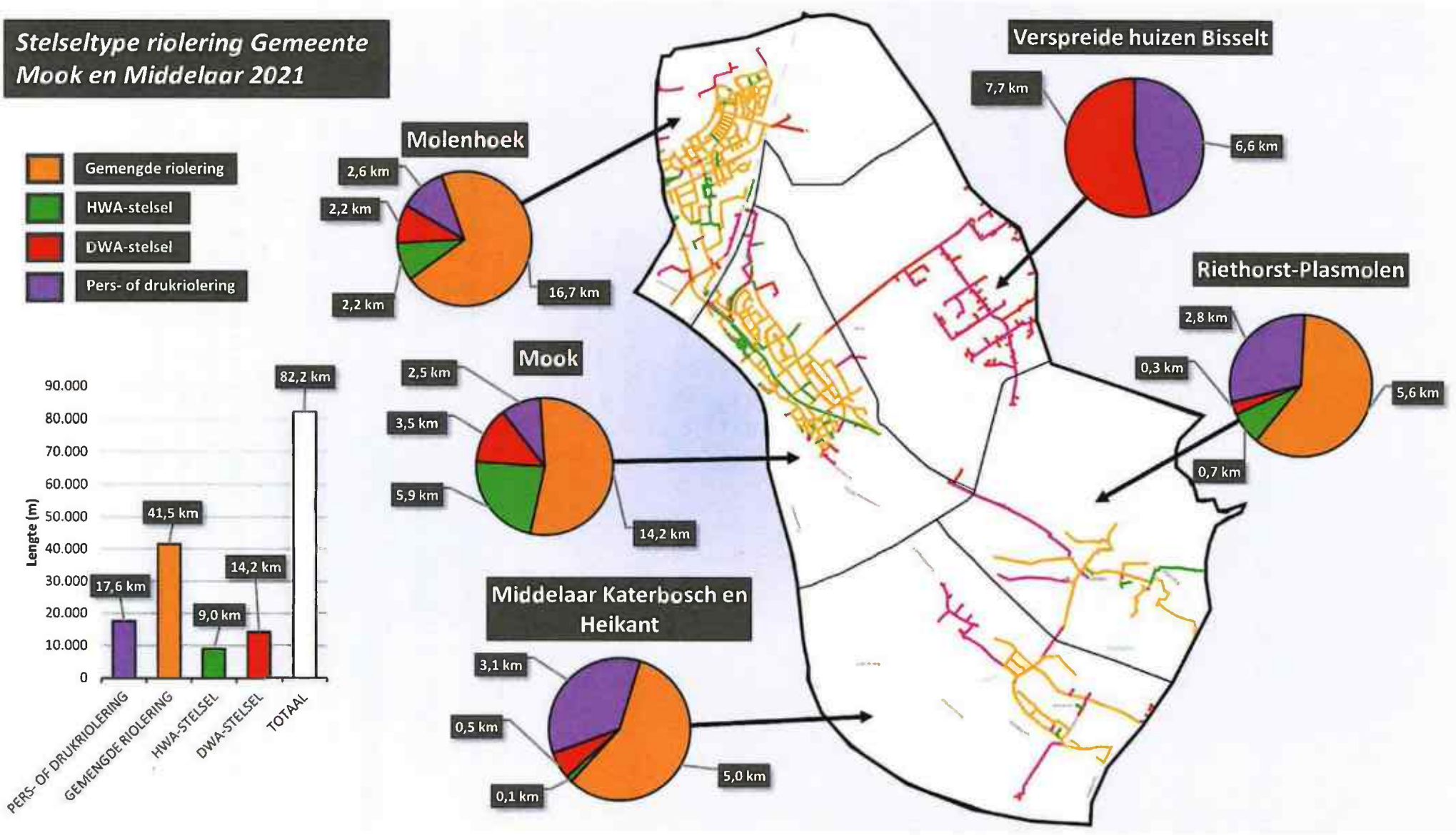
Tabel 5-A Overzicht aanwezige voorzieningen

Onderdeel	aantal	eenheid	Onderdeel	aantal	eenheid
Vrijvervalriolering:			Bergbezinkleidingen	*2*	stuks
- Gemengd	*41,5*	km	Druk-/persleiding	*17,6*	km
- Droogweerafvoer (DWA)	*14,2*	km	Gemalen	*11*	stuks
- Hemelwaterafvoer (HWA)	*9,0*	km	Mini-gemalen (pompunits)	*86*	stuks
- Duikers	*0,3*	km	Infiltratiekolken	*111*	stuks
Totaal vrijvervalriolering	64,9	km	Wadi's	*1.700*	m^3
			Infiltratiekoffers	*500*	m^3

Vrijvervalriolering is het meest omvangrijke deel van de riolering, ongeveer 73%. De laatste jaren is er steeds minder riolering aangelegd in Mook en Middelaar, Zie Figuur 5.1. Van een aanzienlijk deel van de riolering is het aanlegjaar onbekend. Het merendeel hiervan is waarschijnlijk afkomstig van voor 1970. De rioleringsgegevens zijn opgenomen in beheersysteem OBSURV. Figuur 5.2 toont een kaart waarop is aangegeven wat voor type riolering waar te vinden is.

Figuur 5.1 Type riolering aangelegd per decennium

Figuur 5.2 Stelsteltype riolering Mook en Middelaar 2021

5.2 Huidige situatie: stedelijk afvalwater en hemelwater

5.2.1 Technische staat

In tabel 5-B is opgenomen hoe de objecten die we beheren nu functioneren.

Tabel 5-B Overzicht functioneren van objecten en voorzieningen

Object	Huidig functioneren
Vrijvervalriolen	De vrijvervalriolen zijn gemiddeld genomen nog van goede kwaliteit. Jaarlijks wordt ongeveer 10% van deze riolen geïnspecteerd met een videocamera, waarna ze volgens de normen worden beoordeeld. Dit levert uiteindelijk een maatregelenpakket op: een overzicht van reparaties en vervangingen die nodig zijn om het rioolstelsel weer in goede staat te krijgen. De afgelopen jaren zijn steeds de benodigde maatregelen uitgevoerd.
Gemalen	De gemalen functioneren goed. Twee keer per jaar worden ze gereinigd en geïnspecteerd door de eigen dienst (twee gemalen worden door een externe partij onderhouden). Indien nodig worden ze gerepareerd. Bij storingen reageert onze eigen dienst.
Minigemalen	De drukriolering functioneert goed. Eén keer per jaar wordt elk minigemaal gereinigd en geïnspecteerd door de eigen dienst. Indien nodig worden ze gerepareerd. Bij storingen reageert onze eigen dienst.
Pers- en drukleidingen	De persleidingen en drukleidingen functioneren goed. We voeren geen inspecties uit, maar gaan enkel af op meldingen en eigen waarnemingen bij gemalen en minigemalen. Als we merken dat de pompen moeite hebben om het vuile water door de leiding te krijgen, dan reinigen we de leiding.
Kolken en straten	Om te voorkomen dat straatvuil in de kolken en in het riool terechtkomt, worden de straten geveegd. De frequentie waarmee dit gebeurt verschilt per gebied. Ook worden de kolken gereinigd, zodat ze niet verstopt raken. Dit gebeurt één keer per jaar door een externe partij.
Infiltratievoorzieningen	We hebben beperkt zicht op de toestand van de infiltratievoorzieningen. De wadi's worden jaarlijks meerdere keren gemaaid, alle overige voorzieningen onderhouden we alleen als er aanleiding toe is.
Oppervlaktewateren en greppels	Wij hebben maar weinig oppervlaktewateren in ons eigendom. Deze worden onderhouden als er aanleiding toe is. De sloot in de Broekweg wordt geregeld gemaaid en zo nodig schoongemaakt. Het groen in de wadi's wordt geregeld gemaaid (kort gehouden) en zo nodig worden zij gereinigd (uitgediept).

5.2.2 Werking

Zo'n 80% van de maatregelen uit het vorige BRP zijn uitgevoerd. Met meten & monitoren houden we bij of het goed verloopt en of maatregelen nog nodig zijn.

Hydraulisch functioneren

In het BRP 2016 is aan de hand van een theoretisch model berekend hoe het rioolstelsel functioneert bij een zware regenbui. Hiervoor zijn bui 08 en bui 10 uit de Kennisbank Stedelijk Water gebruikt, die respectievelijk eens in de twee jaar en eens in de 10 jaar zouden kunnen vallen en dan tot water op straat zouden mogen leiden volgens de huidige maatstaven. Bij bui 08 wordt er op enkele plekken water op straat berekend, bij bui 10 zijn in grote lijnen de plekken hetzelfde maar is het gebied waar het water staat groter. Er is een grote overeenkomst met de al bekende overlastlocaties, zo komen het parkeerterrein aan de Koningin Julianastraat, de wijk Lindeboom, de omgeving Stationsstraat en de omgeving Kuilsestraat terug in de berekening. Voor al deze locaties is een oplossingsrichting gezocht en benoemd in het BRP.

Ook is een analyse gedaan van de oppervlakkige afstroming bij een extreme regenbui. Voor alle berekende overlastlocaties is bepaald waar het regenwater naartoe afstroomt, zonder maatregelen te treffen en mét het treffen van maatregelen. Deze analyse is ook nuttig voor ruimtelijke ordening bij (bouw)ontwikkelingen. De gegevens zullen dan ook worden uitgewisseld met dit werkveld.

Systeemoverzicht Stedelijk Water en het Besluit Lozen Buiten Inrichtingen

Het SSW (voorheen BRP) bevat het overzicht van lozingswerken (inclusief tekeningen) zoals bedoeld in het Ontwerpbesluit Lozen buiten Inrichtingen (BLBI) van augustus 2009. De Basisrioleringsplannen stellen we samen met de waterbeheerders op. In het Bestuursakkoord Waterketen van juli 2007 is afgesproken dat gemeente en waterbeheerders de afvalwaterketen (riolering en zuivering) beheren als ware het één systeem en als ware zij één verantwoordelijke partij. Dat houdt in dat de lay-out van het stelsel dat is afgesproken in het Basisrioleringsplan alleen wordt gewijzigd als de waterbeheerder het ermee eens is en vice versa.
Met dit GRP verankeren we deze gedragsregel.

Figuur 5-a Omgeving Kuilseweg/Stationsstraat voor en na het treffen van maatregelen

Milieutechnisch functioneren

In het BRP 2016 is ook gekeken naar het overstortend water. Er is aan de norm van de basisinspanning getoetst of er te veel **overstortingen** plaatsvinden of niet. Uit de berekeningen blijkt dat niet aan de norm wordt voldaan: de emissie ligt 35% hoger dan de norm. Strikt genomen zou dit betekenen dat er maatregelen nodig zijn om de emissie (verder) te beperken. We meten de overstortdebieten en frequenties op meerdere plekken. Praktijkmetingen die worden uitgevoerd bij alle overstorten, geven echter een ander beeld dan hetgeen in theorie berekend wordt. De overstortfrequenties liggen in de praktijk veel lager dan de theoretische hoeveelheden.

We plaatsen geen extra randvoorzieningen de komende tijd. De maatregelen die zijn voorzien en in eerste instantie zijn gericht op de verbetering van het hydraulische functioneren, zullen uiteindelijk ook zorgen voor een vermindering van overstortvolumes en vuilemissie. Hierbij speelt mee dat er geen overstortingen plaatsvinden op kwetsbare wateren en de kaderrichtlijn water (KRW) niet van toepassing is. Op Middelaar na komen alle overstorten uit op de Maas, dan wel op het kanaal van de Mookerplas, en kan de regelgeving van de voormalige basisinspanning als uitgangspunt dienen voor het functioneren. Om op termijn ook voor deze overstorten tot verbetering te komen, zetten we in op het vergaren van meer informatie door te meten en te monitoren. Door het nemen van kleine maatregelen en het afkoppelen van hemelwater zal het aantal overstortingen en het volume van de overstortingen verminderen.

Klachten en meldingen

Jaarlijks ontvangen we klachten en meldingen die te maken hebben met riolering. Veel voorkomende meldingen gaan over verstoppingen in het riool (gemiddeld 20 per jaar) en straatkolken waar geen water meer instroomt (gemiddeld 10 meldingen per jaar). Alle meldingen proberen we zo snel mogelijk af te handelen, maar vanwege de aard en omvang vragen sommige meldingen om meer onderzoek en voorbereiding en is er dus ook meer tijd voor nodig.

Bij zeer hevige neerslag, zoals op 30 mei 2016, ontvangen we meer en een ander soort meldingen. Het gaat dan om verzoeken tot assistentie bij wateroverlast. Op deze meldingen nemen we actie, zowel in de binnendienst als in de buitendienst. Wegen worden dan afgezet, water weggepompt en (nood)afwateringsgeulen gegraven. Dit gebeurt in samenwerking met de brandweer en met assistentie van aannemersbedrijven. Vanwege het grote aantal meldingen is het vaak niet mogelijk om overal snel in actie te komen.

5.3 Huidige situatie: grondwater

Er zijn geen voorziening om het grondwaterpeil te beïnvloeden.

5.4 Huidige situatie: oppervlaktewater

Binnen de gemeente bevinden zich op verschillende locaties bermsloten en vijvers. Deze zijn verbonden met duikers, die wij als gemeente beheren. Dit stelsel functioneert over het algemeen goed.

5.5 Vergunningen, toezicht en handhaving

Vergunningverlening vindt plaats door de gemeente. Voor riolering belangrijke vergunningen zijn Omgevingsvergunningen bij bouw en verbouw.

Toezicht en handhaving vindt plaats door de RUD Limburg-Noord (in opdracht van onze gemeente), Rijkswaterstaat en het Waterschap Limburg. Milieucontroles bij bedrijven vinden plaats volgens een frequentie die is gebaseerd op het type inrichting (zoals vastgelegd in het Activiteitenbesluit). Controles bij nieuwbouw en verbouwing vinden steekproefsgewijs plaats. De milieucontroles en controles bij nieuwbouw en verbouwing worden uitgevoerd door de RUD Limburg-Noord. Rijkswaterstaat en het waterschap voeren controles uit op Waterwet-vergunningen.

6 Wat gaan we doen

6.1 Werkzaamheden: Stedelijk afvalwater en hemelwater

6.1.1 Aansluiten bestaande bebouwing en aanleg bij nieuwbouw

Bij nieuwbouwprojecten en rioolvervanging wordt een stelsel aangelegd dat rekening houdt met de toekomst. Samen met het waterschap, projectontwikkelaars en andere vakgebieden binnen de gemeente wordt bepaald hoe er wordt omgegaan met water binnen het gebied. In onder meer het Bouwbesluit, de Keur en gemeentelijke regelgeving is vastgelegd aan welke eisen moet worden voldaan. Om ervoor te zorgen dat riolering/water altijd voldoende aandacht krijgt, vinden wij dat de betrokken medewerkers altijd in een zeer vroeg stadium moeten worden betrokken bij het maken van plannen.

Het is voor ons belangrijk dat de openbare ruimte wordt ingericht op het opvangen van grote hoeveelheden hemelwater. Voor de capaciteit van de ondergrondse riolering gaan we uit van bui 08 uit de Kennisbank Stedelijk Water, alle overige benodigde capaciteit moet bovengronds worden gecreëerd. Het heeft onze voorkeur om water zoveel mogelijk vast te houden binnen een gebied, dus waar mogelijk infiltreren we het in de bodem. Als we toch kiezen voor het afvoeren van hemelwater, dan zorgen we voor een buffer zodat het water geleidelijk wordt weggevoerd. In het buitengebied wordt alleen vuilwater aangesloten op drukriolering (dus geen hemelwater).

Bij nieuwbouw (of grondige verbouwing) op particulier terrein moet het hemelwater op eigen terrein worden verwerkt. Pas als dit niet mogelijk blijkt te zijn mag het worden geloosd op een (hemelwater)riool van de gemeente. We geven bij nieuwbouwprojecten een adviesbouwpeil af, zodat er voldoende hoogteverschil is tussen mogelijk water op de weg en de woning en tussen het grondwaterpeil en de woning. Dit is een dienst vanuit de gemeente om de bewoners te waarschuwen voor de gevolgen van te laag bouwen, maar het staat de bewoners vrij om ervan af te wijken (dit heeft mogelijk wel gevolgen voor de kans op wateroverlast).

Bij nieuwbouw gelden onder andere de regels van het bouwbesluit. Hierin staat dat alle verblijfsruimtes waterdicht moeten worden gebouwd. Als vloeren goed waterdicht worden aangelegd, dan is overlast door grondwater dat de woning intrekt niet mogelijk.

6.1.2 Onderzoek

In het Waterketenplan dat we in 2020 samen met onze waterketenpartners hebben opgesteld, is een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren opgenomen. Het overzicht van gezamenlijke onderzoeken staat in het Waterketenplan. Een aantal onderzoeken lichten we er hier uit:

- Meten-data rekenen, om meer inzicht te krijgen in de werking van ons rioolstelsel, ook in relatie met het regionale watersysteem;
- Ontwikkelen van een visie en strategie voor het omgaan met afvalwater in het buitengebied (ook iba's), inclusief beslisbomen;

- Ontwikkelen van afspraken over de lozingsroute voor hemelwater, inclusief een beslisboom afkoppelen;
- Onderzoek naar droogte, kennisontwikkeling en ontwikkelen aanpak;
- Optimalisatiestudie waterketen-watersysteem, hoe ver zijn we met de KRW 2027?
- Branchestandaard onderzoek gemeentelijke watertaken, de personele kant van de rioleringszorg.

De kosten van deze onderzoeken zijn verwerkt in onze begroting, zie tabel 6-A. Hier staan ook onderzoeken die wij zelf uitvoeren. Onder de tabel staat een korte uitleg bij enkele onderzoeken.

Tabel 6-A Onderzoeken 2022-2026

Jaar	Omschrijving	Kosten (excl. btw)
jaarlijks	O1) Uitvoeringsprogramma Waterpanel Noord	€ 8.000,-
jaarlijks	O2) Gegevensbeheer	€ 3.000,-
jaarlijks	O3) Inspectie en reiniging vrijvervalriool	€ 15.000,-
jaarlijks	O4) Advisering	€ 5.000,-
jaarlijks	O5) Berekeningen riolering	€ 2.000,-
jaarlijks	O6) Instandhouding meetnet en verzamelen overstortgegevens	€ 6.000,-
jaarlijks	O7) Onderhoud beheerpakket riolering	€ 5.000,-
2022	O8) Inventarisatie en inspectie randvoorzieningen en 'bijzondere' rioolvoorzieningen (specials)	€ 15.000,-
2022	O9) Onderzoek heffingsmaatstaf	€ 3.000,-
2025	O10) Uitvoeren Basisrioleringsplan (BRP)	€ 20.000,-
2022	O11) Bijwerken gegevensbestand toevoegen jaartallen	€ 5.000,-
2026	O12) Actualiseren GRP	€ 20.000,-

O1) Uitvoeringsprogramma Waterpanel Noord
Het overzicht van gezamenlijke onderzoeken van WPN staat in het Waterketenplan. In 6.1.2 zijn enkele onderzoeken hiervan uitgelicht.

O2) Gegevensbeheer
Goede gegevens vormen een basis voor alle keuzes rondom riolering. In verschillende beheerpakketten en bestanden houden we gegevens bij over onze rioleringsobjecten. We besteden veel aandacht aan het actueel houden van deze gegevensbestanden.

O3) Inspectie en reiniging vrijvervalriool
Jaarlijks wordt ongeveer 10% van alle vrijvervalriolen geïnspecteerd. Voorafgaand aan de inspectie wordt het riool gereinigd.

O4) Advisering
Voor de beantwoording van complexe vragen huren we af en toe adviseurs in.

O5) Berekeningen riolering
Om het effect van wijzigingen op het rioolstelsel te bepalen laten we periodiek berekeningen uitvoeren.

Voor het waterschap is het belangrijk om een goed overzicht te hebben van de locaties van de overstorten. In elk BRP wordt daarom een lijst gemaakt van de overstorten. Dit BRP wordt met het waterschap gedeeld, zodat zij altijd een actueel overzicht hebben. Wijzigingen op het BRP worden doorgegeven aan het waterschap.

O6) Instandhouding meetnet en verzamelen overstortgegevens
Om onze overstortmeters goed te laten functioneren moeten ze soms worden gereinigd of worden vernieuwd. Ook huren we iemand in om de overstortgegevens te verzamelen.

O7) Onderhoud beheerpakket riolering
Jaarlijks moeten we abonnementskosten betalen en soms moeten we een expert inhuren als het beheerpakket niet goed werkt op onze gemeentelijke computersystemen.

O8) Inventarisatie en inspectie randvoorzieningen en bijzondere voorzieningen (specials)
In het rioolstelsel zijn op verschillende plekken hulpmiddelen opgenomen om het stelsel te verbeteren. Deze worden niet standaard meegenomen in beheersystemen en inspectierondes. In dit onderzoek inventariseren we de ligging en inspecteren we de toestand van deze voorzieningen.

O9) *Onderzoek heffingsmaatstaf*
Om bewustwording van watergebruik te vergroten en om afkoppelen te stimuleren onderzoeken we of we met een nieuwe heffingsmaatstaf rekening kunnen houden met afgekoppelde percelen. De afgekoppelde percelen belasten het riool namelijk niet meer met hemelwater. De haalbaarheid van een dergelijke heffingsmaatstaf moet blijken uit dit onderzoek.

O10) Uitvoeren Basisrioleringsplan (BRP)
In 2025 wordt er weer een nieuw BRP opgesteld.

O11) *Bijwerken gegevensbestand toevoegen jaartallen*
In het gegevensbestand ontbreekt het jaar van aanleg van meerdere objecten. We gaan onderzoeken of we deze gegevens kunnen achterhalen.

O12) Actualiseren GRP
Vanaf 2022 bestaat er geen verplichting meer om een GRP op te stellen, maar we vinden het een nuttig document en willen het daarom toch behouden. In 2027 is een nieuw GRP nodig, daarom beginnen we in 2026 met het actualiseren van het huidige GRP.

6.1.3 Maatregelen

Onderhoud en reparatie
We onderhouden alle rioleringsobjecten om ervoor te zorgen dat ze goed functioneren. Hierbij zijn twee uitersten te onderscheiden: geen enkel risico willen lopen (voordat er iets kapot gaat moet het al zijn vervangen) en enkel handelen naar aanleiding van ontstane

gebreken (pas als iets kapot is gegaan wordt het vervangen). Wij zitten hier tussenin. Door regelmatig te inspecteren hebben we een beeld van de toestand, afhankelijk van de kosten en risico's kiezen we ervoor voortijdig te vervangen of pas als er al een gebrek is ontstaan.

De kosten voor het onderhoud zijn gedekt vanuit de rioleringsbegroting.

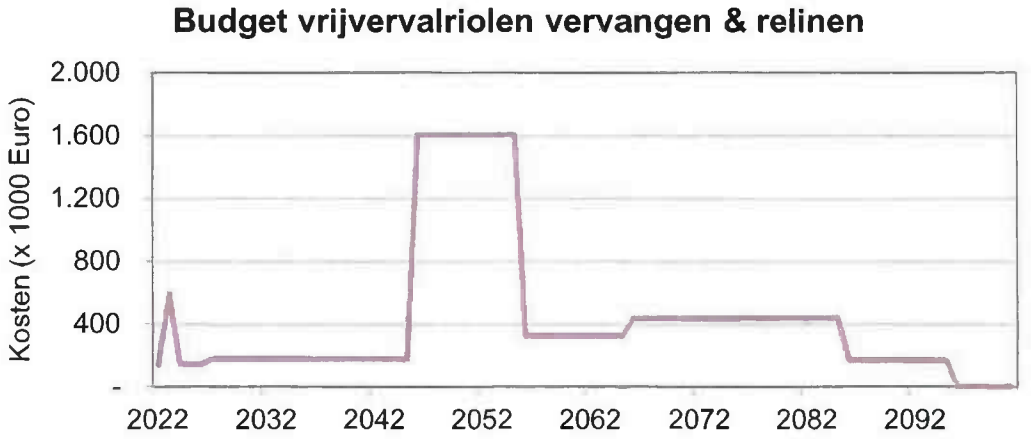
Tabel 6-B onderhoud 2022-2026

Object	Onderhoud	Frequentie
Vrijvervalriolen	Reiniging	1x per 10 jaar
	Inspectie	1x per 10 jaar
	Reparaties	N.a.v. inspecties
Kolken	Legen	1x per jaar
Straatvegen	Vegen	Afhankelijk van locatie
Gemalen	Reiniging	2x per jaar
	Inspectie	2x per jaar
	Reparatie	N.a.v. inspecties
Minigemalen	Reiniging	1x per jaar
	Inspectie	1x per jaar
	Reparatie	N.a.v. inspecties
Pers- en drukleidingen	Reiniging	Bij aanleiding
	Inspectie	Niet
	Reparatie	Bij aanleiding
Oppervlaktewateren	Meegenomen in groenonderhoud	
Randvoorzieningen	Inspectie	1x per 2 jaar
	Reinigen	1x per 2 jaar

Renovatie en vervanging

Vrijvervalriolering
Aan de hand van inspectiegegevens bepalen we welke riolen we moeten vervangen vanwege hun technische staat. Daarnaast kijken we ook naar andere plannen die op onze riolering van invloed zijn: plannen voor klimaatadaptatie, ruimtelijke ontwikkelingen, weg- en groenonderhoud. Voor de komende jaren gaan we uit van ons Meerjareninvesteringsprogramma (MIP). Hierin staat het onder andere het project Rioolrenovatie Kerkstraat Mook voor € 450.000-, in 2023 en Afkoppelen kerk Stationsstraat omgeving te Molenhoek voor € 200.000- in 2022. Ook staat er gedurende de planperiode jaarlijks een bedrag voor Ad Hoc afkoppelprojecten (€ 20.000), Renovatie overstorten (€ 20.000), en Vervangen en relinen (€ 100.000), zie ook Bijlage 2.

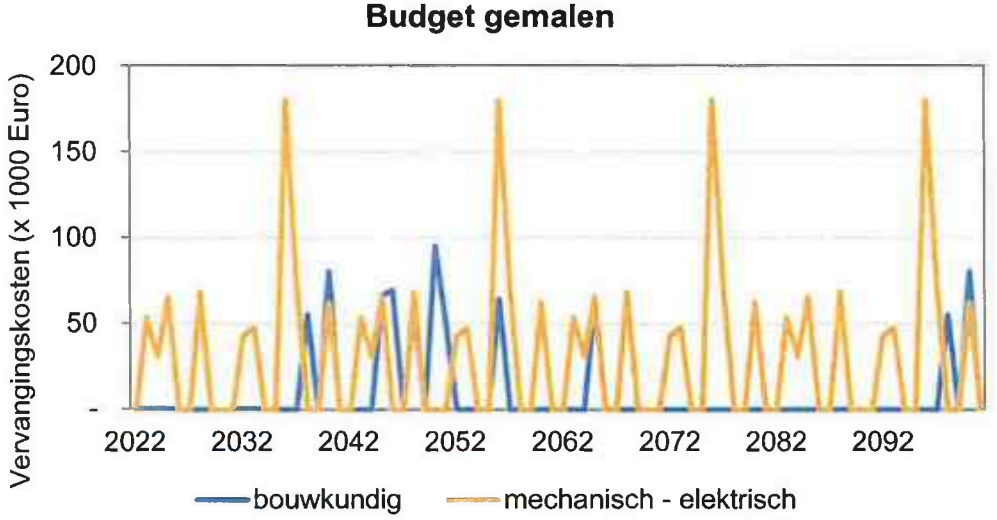
Voor de periode na 2026 hebben we een strategische vervangingsplanning opgesteld. Deze gaat uit van 50% vervangen en 50% relinen. De levensduur (technische afschrijvingstermijn) schatten we op 80 jaar. Voor de kosten van het vervangen/relinen zijn we uitgegaan van de kostenkengetallen van Stichting Rioned. Tot 2042 is een bedrag voor vervanging en renovatie van vrijvervalriolering geraamd van € 178.000, - per jaar. Vanaf 2042 zijn de investeringen gemiddeld per 10 jaar, dit is weergegeven in Figuur 6.1.

Figuur 6.1 Budget voor renovatie en vervanging vrijvervalriolen t/m 2101

Gemalen

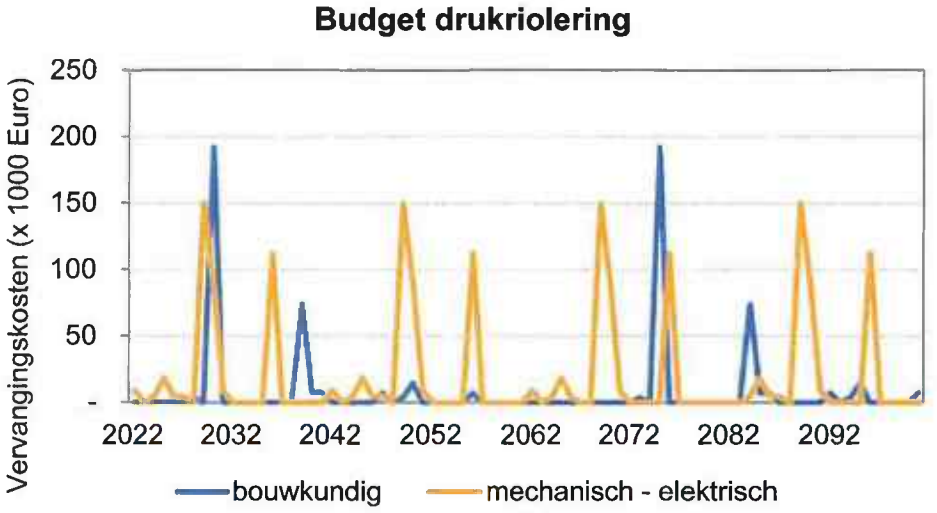
Voor het vervangen van gemalen gaan we uit van vervanging van de mechanische en elektrische delen na 20 jaar en vervanging van de bouwkundige delen na 60 jaar. Voor de kosten van de vervangingsopgave zijn we uitgegaan van de kostenkengetallen van Stichting Rioned.

Figuur 6.2 Budget voor veranging gemalen t/m 2101

Drukriolering

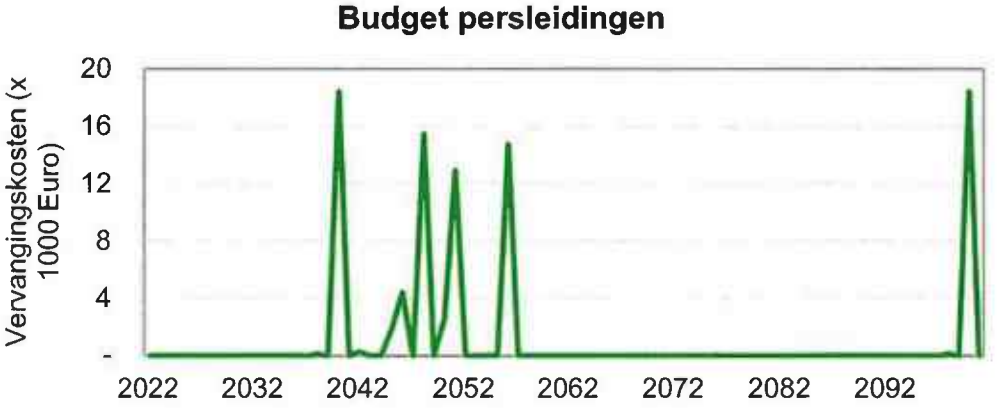
Voor het vervangen van de drukleidingen en pompunits gaan we uit van vervanging van de mechanische en elektrische delen na 20 jaar en vervanging van de bouwkundige delen na 45 jaar. Voor de kosten van de vervangingsopgave zijn we uitgegaan van de kostenkengetallen van Stichting Rioned.

Figuur 6.3 Budget voor vervanging drukriolering t/m 2101

Persleidingen

Voor het vervangen van persleidingen gaan we uit van vervanging na 60 jaar. Voor de kosten van de vervangingsopgave zijn we uitgegaan van de kostenkengetallen van Stichting Rioned. Het aantal persleidingen is vrij beperkt, daarom zijn de kosten voor het vervangen in verhouding laag.

Figuur 6.4 Budget voor vervanging persleidingen t/m 2101

6.2 Werkzaamheden: grondwatermaatregelen

Er zijn weinig problemen met grondwater in onze gemeente. We vervullen onze loketfunctie en reageren daarom op alle meldingen die binnenkomen over grondwateroverlast. Samen met de melder bekijken we de informatie die we beschikbaar hebben en beoordelen welke partijen betrokken moeten worden. Als er geen duidelijke verantwoordelijke is voor de grondwateroverlast bekijken we of er sprake is van structurele overlast en doelmatige maatregelen (zoals beschreven in hoofdstuk 3). We hebben geen maatregelen gepland voor de komende jaren.

7 Organisatie en financiën

7.1 Personele capaciteit

Om al onze mooie plannen uit te voeren is voldoende gekwalificeerd personeel nodig. Met behulp van de Kennisbank Stedelijk Water is een globale inschatting gemaakt van de benodigde personele capaciteit voor de komende jaren. Op basis van landelijke kengetallen is berekend hoeveel medewerkers nodig zijn. Elke organisatie is anders, daarom zijn afwijkingen ten opzichte van de landelijke kengetallen mogelijk.

7.1.1 Benodigde bezetting

Voor de invulling van de dagelijkse rioleringszorg is bij het maximale uitbestedingsbeleid circa 2,0 fte nodig. Deze raming is gemaakt met de daarvoor ontwikkelde tool van de Kennisbank Stedelijk Water, onderdeel Personele Aspecten.

Tabel 7.1 Uitkomst berekening personele capaciteit

	Minimaal uitbesteden		Maximaal uitbesteden	
	tijdsbesteding dagen	fte (175 dagen/jaar)	tijdsbesteding dagen	fte (175 dagen/jaar)
Planvorming, onderzoek en facilitair	540	3,1	170	1,0
Onderhoud	332	1,9	78	0,4
Maatregelen	250	1,4	100	0,6
Totaal	1122	6,4	348	2,0

7.1.2 Huidige bezetting

Momenteel bestaat de bezetting uit 1,24 fte buitendienst en 0,5 fte binnendienst. De huidige personele capaciteit sluit hiermee onvoldoende aan op de benodigde personele capaciteit bij de huidige mate van uitbesteding. Er is momenteel voldoende tijd voor het dagelijks beheer, maar te weinig voor beleidsontwikkeling en inspelen op actualiteiten en innovaties. Aandachtspunt is ook dat de groei van het aantal taken (ook buiten de rioleringszorg) meer beslag legt op de beschikbare capaciteit. Samenwerking met andere partners kan dit slechts gedeeltelijk oplossen.

7.1.3 Aanpassing bezetting

Voor de opgave in dit GRP is extra capaciteit noodzakelijk. Het voorstel is om deze capaciteit zo structureel mogelijk in te vullen en te bekostigen uit de projecten en werken. Binnen de ramingen is een bedrag opgenomen voor de engineering.

7.2 Kosten en kostendekking

Om de verwachte kosten te dekken is ook voldoende geld nodig. Om een goed beeld te krijgen zijn voor de komende 80 jaar de verwachte uitgaven berekend. Hiermee zijn alle uitgaven minstens één keer meegenomen. Alle bedragen zijn op prijspeil 2021. Ze moeten in de toekomst worden gecorrigeerd voor de dan optredende inflatie.

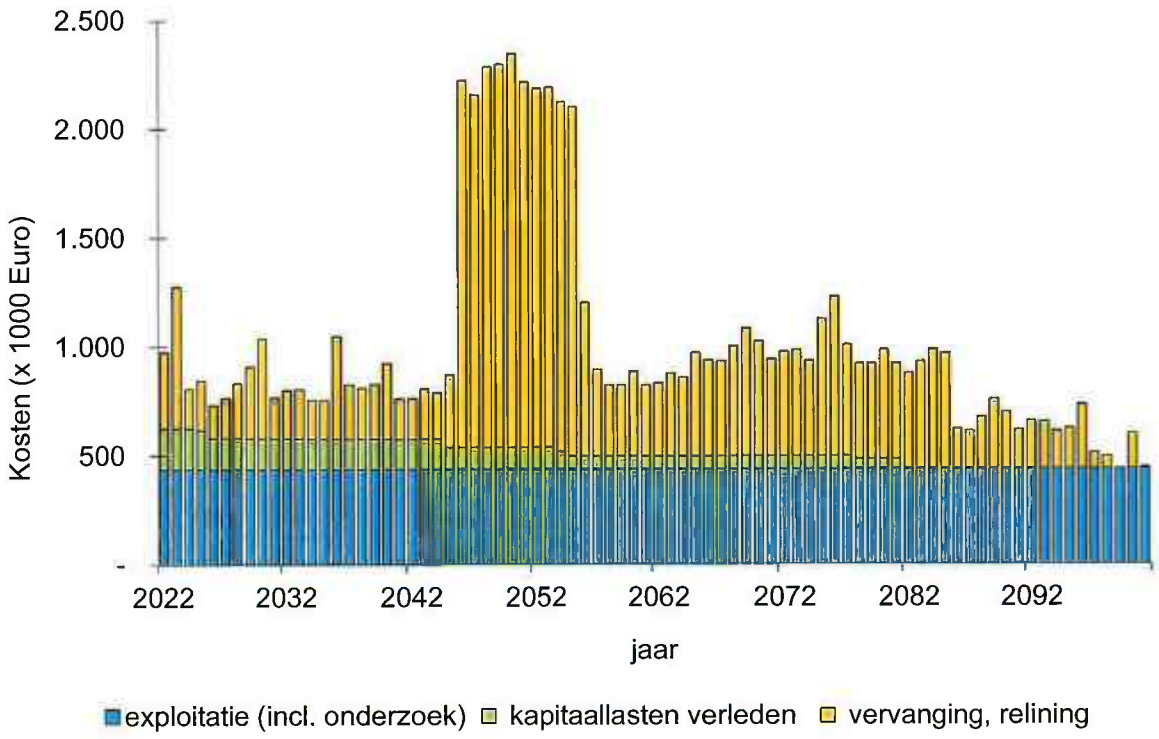
7.2.1 Kosten

De komende planperiode verwachten we ongeveer 900.000 euro per jaar uit te geven aan de rioleringszorg. In tabel 6.1 is een samenvatting te zien van de posten waaraan dit wordt uitgegeven, een volledig overzicht staat in bijlage 2.

Tabel 7.2 Uitgaven in de planperiode (prijspeil 2021)

Posten	2022	2023	2024	2025	2026
Vrijvervalriolen	€ 340.000,-	€ 595.000,-	€ 145.000,-	€ 145.000,-	€ 145.000,-
Gemalen	-	€ 54.000,-	€ 31.000,-	€ 66.000,-	-
Pers- en drukleidingen	€ 9.000,-	-	€ 5.000,-	€ 19.000,-	€ 5.000,-
Onderzoek	€ 62.000,-	€ 44.000,-	€ 44.000,-	€ 64.000,-	€ 64.000,-
Exploitatie	€ 436.000,-	€ 436.000,-	€ 436.000,-	€ 436.000,-	€ 436.000,-
Kapitaallasten uit het verleden	€ 188.000,-	€ 188.000,-	€ 188.000,-	€ 179.000,-	€ 143.000,-
BTW Totaal	€ 178.000, -	€ 237.000,-	€ 139.000,-	€ 153.000, -	€ 136.000,-
Uitgaven Totaal (excl. BTW)	€ 1.036.000,-	€ 1.317.000,-	€ 849.000,-	€ 908.000,-	€ 793.000,-

In de onderstaande grafiek (Figuur 7.1) is het verwachte kostenverloop aangegeven voor de komende 80 jaar. Er is een duidelijke vervangingspiek in de jaren 2040/2050.

Figuur 7.1 Verloop uitgaven

7.2.2 Kostendekking

Om al deze kosten te dekken heffen we een rioolheffing op basis van artikel 228a van de Gemeentewet. Elk jaar publiceren we via een verordening wat de rioolheffing van dat jaar is. In de "Verordening rioolheffing 2021" was dit het vaste tarief van € 164,68 per perceel

De gemeente kijkt intern naar het kostendekkingscenario en het exacte tarief van de rioolheffing. Voorstellen of scenario's voor de hoogte van de rioolheffing, maken daarom geen onderdeel uit van dit GRP.

Bijlage 1 Uitgangspunten kostendekkingsberekening

Uitgangspunten die gehanteerd zijn bij de berekening van de rioolheffing:

1. Berekeningsmethode

   De rioolheffingsberekening wordt uitgevoerd met behulp van de contante waarde methode. Deze methode is geschikt om de effecten en de trend op langere termijn zichtbaar te maken. Met de contante waarde methode is een vergelijking van uitgaven en inkomsten in verschillende jaren mogelijk. De toekomstige uitgaven en inkomsten van elk jaar in de beschouwde periode worden contant gemaakt naar 1 januari startjaar. In de te verwachten inkomsten zit één onbekende factor: de hoogte van de benodigde inkomsten per aansluiting. Door de contante waarde van de te verwachten inkomsten gelijk te stellen aan de contante waarde van de te verwachten uitgaven, worden de kosten per heffingseenheid berekend.
   Voor toekomstige investeringen wordt in de contante waarde benadering geen specifieke wijze van afschrijving of financiering verondersteld. De diverse afschrijvingsmethoden (lineair, afschrijving op annuïteitsbasis) verschillen onderling wel door een andere (boekhoudkundige) verdeling van lasten in de tijd, maar de contante waarde van de jaarlijkse lasten is in deze methoden steeds gelijk aan de contante waarde van de investeringen.
   Het inflatie- en rentepercentage worden gebruikt voor het contant maken van de toekomstige uitgaven en inkomsten. Dit gebeurt op de volgende wijze:

$$CW_x(U_j) = U_j * (cwf)^{(j-x)} = U_j * \left(\frac{(1+i)}{(1+r)}\right)^{(j-x)}$$

   waarbij:

x	= startjaar berekening
U_j	= uitgave in jaar (j) op prijspeil startjaar
i	= inflatie (in decimalen, bijvoorbeeld 0,015)
r	= rente (in decimalen, bijvoorbeeld 0,04)
cwf	= contante waarde factor { = (1+i) / (1+r) }
$CW_x(U_j)$	= contante waarde in jaar x van investering U in het jaar

   Het totaal aan uitgaven en inkomsten over de beschouwde periode is met elkaar in evenwicht. Het streven is dat de rioolheffing over de beschouwde periode 100 procent kostendekkend blijft.

2. Planningshorizon

   Bij de berekening van de rioolheffing is uitgegaan van een planningshorizon van 80 jaar: 2022 t/m 2101. Binnen een periode van 80 jaar zijn alle objecten minimaal éénmaal vervangen.

3. Inflatie
   De prijsindex is gebaseerd op de prijsontwikkeling van de lonen, materiaal en materieel die nodig zijn voor het aanleggen van een riolering binnen de bebouwde kom. Voor het kostendekkingsplan wordt uitgegaan van een inflatie van 0,0%. Deze wordt vooral gebruikt om de nominale kapitaallasten en de stand van de voorziening terug te rekenen naar prijspeil startjaar bedragen.

4. Rentevoet
   Er is een rente van 3% op de kapitaallasten gehanteerd. Over de tegoeden in de tariefegalisatievoorziening wordt geen rente berekend.

5. Prijspeil
   Alle in het GRP genoemde uitgaven zijn op prijspeil 1 januari 2022, *inclusief* van toepassing zijnde bijkomende kosten uitvoering, winst en risico, voorbereiding, honorarium en toezicht en *exclusief* BTW. De rioolheffingsberekening is inclusief de compensabele BTW.

6. Eenheidsprijzen
   Voor de berekening van de investeringskosten van de rioleringsobjecten is gebruik gemaakt van de eenheidsprijzen uit de Kennisbank Stedelijk Water, module D2000.

7. Staartkosten
   Voor de staartkosten zijn conform de Kennisbank Stedelijk Water de volgende waarden gehanteerd: uitvoeringskosten 10% (inrichting werkterrein, uitzetwerkzaamheden), algemene kosten, winst en risico 12%, voorbereiding, honorarium en toezicht 15%. Er is geen rekening gehouden met de post 'onvoorzien'. Totaal (1,10 * 1.12 * 1,15 - 1) = 42%.

8. Indexering rioolheffing
   Het in het GRP berekende tarief moet jaarlijks met de optredende inflatie worden geïndexeerd. Dit wordt jaarlijks bij de vaststelling van de begroting afgehandeld.

9. Afschrijvingsmethode
   Investeringen worden annuïtair afgeschreven, zoals dit voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van onze gemeente wordt gehanteerd.

10. Afschrijvingstermijnen
    Onderscheid wordt gemaakt in de technische en de economische afschrijvingstermijn. De technische afschrijvingstermijn (levensduur) heeft grote invloed op de hoogte van de rioolheffing, die bepaalt immers in welk jaar een object op de vervangingsplanning verschijnt. Het is derhalve van belang de technische levensduur van de rioleringsobjecten zo goed mogelijk in te schatten. In de praktijk wordt hierbij gebruik gemaakt van inspectiegegevens.
    De economische afschrijvingstermijn is van invloed op het verloop van de lasten in de tijd, maar niet op de hoogte van het kostendekkend tarief berekend met de contante waarde methode (zie 1).

De technische en economische afschrijvingstermijnen mogen afwijken. Volgens de richtlijnen uit de BBV, moeten de afschrijving en de afschrijvingstermijn zo goed mogelijk aansluiten op de feitelijke waardedaling van de vrijvervalriolering.
Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat, indien de economische levensduur korter is dan de technische levensduur, afgeschreven moet worden op basis van de economische levensduur.
De in de berekening gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn weergegeven in tabel B3.1.

Tabel B3.1 Overzicht gehanteerde afschrijvingstermijnen (jaar)

Object	***Afschrijvingstermijn***	
	Technisch	***Financieel***
Vrijvervalriolen	*80*	*60*
Gemalen – bouwkundig	*60*	*45*
Gemalen – mechanisch / elektrisch	*20*	*20*
Persleidingen	*60*	*45*
Drukriolering – bouwkundig	*45*	*45*
Drukriolering – mechanisch / elektrisch	*20*	*20*

11. Tariefegalisatievoorziening/reserve
    In overeenstemming met de BBV wordt gebruik gemaakt van een tariefegalisatievoorziening, om ongewenste schommelingen in het rioolrecht te voorkomen (art. 44, lid 2).

12. Rioolheffing en BTW
    De geraamde BTW op zowel goederen als diensten en investeringen *mogen* in het riooltarief worden meegenomen. Het tarief is *inclusief* de compensabele BTW verrekend per jaar. De btw over de investeringen wordt ook verrekend per jaar.

13. Nieuwe investeringen voor nieuwbouw
    Nieuwe investeringen voor nieuwbouw worden niet verrekend via de rioolheffing maar via de grondexploitatie.

14. Straatvegen en onderhoud oppervlaktewateren
    Deze uitgaven dragen bij aan het goed afvoeren van hemelwater. Omdat ze ook andere doelen dienen (respectievelijk een schoon straatbeeld en het beheer van waterstanden in een groter gebied), rekenen we dit voor 50% toe aan de rioolheffing (vanuit de gedachte dat ze twee doelen dienen en we in de werkzaamheden geen onderscheid kunnen maken tussen deze doelen).

Bijlage 2 Tabellen kostendekkingsberekening

GRP Mook en Middelaar 2022-2026

Te beschouwen termijn 80 jaar

Afschrijvingstermijnen	**FINANCIEEL**	**TECHNISCH**
vrijvervalriolen	60	80
gemalen, bouwkundig gedeelte	45	60
gemalen, mech/el gedeelte	20	20
persleidingen	45	60
mechanische riolering, bouwkundig	45	45
mechanische riolering, mech/el deel	20	20
klimaatregelen 1	60	80
klimaatregelen 2	60	80
Grondwatermaatregelen 1	60	80
Grondwatermaatregelen 2	15	15
Overige Voorzieningen 1	20	20
Overige Voorzieningen 2	20	20
IBA's bouwkundig	15	15

Rente kapitaallasten	3 %
Rente CW	0 %
Inflatie	0 %

prijspeil 2021

Gemalen 1 Eerste maatregeljaar is 2022 **Tabel 1**

bedragen * EURO 1.000 prijspeil 2021 waardes in het geel zijn aangepast t.o.v. het vorige kostendekkingsmodel

					60 jaar			20 jaar		
Nr	**Lokatie gemaal**	**aanlegjaar**		**cap**	**investering vervanging bouwk deel**			**investering vervanging mech/el deel**		
		bouwk	mech/el	m3/h	1e vv-jaar	excl. BTW	BTW	1e vv-jaar	excl. BTW	BTW
1	P. Driesenstraat 2 - Middelaar	1982	2020	90	2040	61,800	12,978	2040	62,400	13,104
2	Witteweg BBL - Middelaar	2005	2005	100	2065	64,200	13,482	2025	65,500	13,755
3	Chopinstraat - Molenhoek	1986	2006	125	2046	69,400	14,574	2017	72,600	15,246
4	Middelweg 5 - Molenhoek	1988	2016	75	2048	58,000	12,180	2036	57,400	12,054
5	Sportp. Molenhoek - Molenhoek	1990	2016	75	2050	58,000	12,180	2036	57,400	12,054
6	Toverdans 94 - Molenhoek	1980	2005	20	2040	18,600	3,906	2024	31,200	6,552
7	Lindeboom 54 - Mook	1978	2003	65	2038	55,200	11,592	2023	53,700	11,277
8	Rijksweg 65 - Mook	1985	2008	110	2045	66,300	13,923	2028	68,400	14,364
9	Veldweg - Mook	1991	2013	50	2051	50,300	10,563	2033	47,600	9,996
10	Broekweg BBL - Plasmolen	1996	2016	100	2056	64,200	13,482	2036	65,500	13,755
11	Witteweg 14 - Plasmolen	1990	2012	40	2050	37,100	7,791	2032	43,000	9,030
					BK	603	127	M/E	625	131

Kosten bepaald aan de hand van Kennisbank Stedelijk Water, kostenkengetallen

Omrekenfactor index KBSW (pp 2015) naar 2022 1,17

Formule: Kosten = factor * Basisprijs*capaciteit ^macht

	bouwkundig			**mech/elektr.**		
capaciteit	factor	basisprijs	macht	factor	basisprijs	macht
0-10 m3/h	1	3.700		1	4.700	
10-50 m3/h	0,0145	64.000	1	0,123	64.000	0,46
51-200 m3/h	0,2	64.000	0,35	0,123	64.000	0,46
201-1250 m3/h	0,0075	64.000	1	0,123	64.000	0,46

Persleidingen 1 **Tabel 2**

bedragen * EURO 1.000 prijspeil 2021

nr.	Bron Locatie	lengte (m)	diameter (mm)	jaar aanleg	60 1e jaar vervanging	jaar Investering excl. BTW	BTW
					2022	-	-
1	P. Driesenstraat 2 - Middelaar	4	90	1982	2042	0,295	0,062
2	Witteweg BBL - Middelaar (beheerder waterschap)						
3	Chopinstraat - Molenhoek	60	90	1986	2046	4,424	0,929
4	Middelweg 5 - Molenhoek	60	315	1988	2048	15,485	3,252
5	Sportp. Molenhoek - Molenhoek	30	90	1990	2050	2,212	0,465
6	Toverdans 94 - Molenhoek	250	90	1980	2040	18,435	3,871
7	Lindeboom 54 - Mook	2	90	1978	2038	0,147	0,031
8	Rijksweg 65 - Mook	25	90	1985	2045	1,844	0,387
9	Veldweg - Mook	50	315	1991	2051	12,905	2,710
10	Broekweg BBL - Plasmolen	200	90	1996	2056	14,748	3,097
11	Witteweg 14 - Plasmolen	5	90	1990	2050	0,369	0,077
					2022	-	-
TOTALEN		686				70,86	14,88

Uitgangspunten vervangingsinvesteringen, in EURO, excl. BTW, prijspeil startjaar

Prijsstijging 2015-> startjaar	1,17		pp 2015	prijspeil 2021	Prijs per meter met gem. diameter
Vervangingskosten geschat :		Persleiding (90-315 mm):	€ 0,70	€ 0,82	€ 164
		Drukleiding (64-110 mm):	€ 0,60	€ 0,70	€ 63

Project: *GRP Mook en Middelaar 2021*

Scenario: *0* *Projectnummer:* *369723-06*

Filenaam: *KD Model 2021 Mook en Middelaar* *Datum:* *14-sep-21*

Mechanische riolering en IBA's 1 **Tabel 3**

bedragen * EURO 1.000 prijspeil 2021

								45 jaar			20 jaar		
Nr		**Druksysteem**	**aantal**	**leidinglengte**		**jaar aanleg**		**vervanging bouwkundig**			**vervanging mech/el deel**		
			units	druk	vv	bouwk.	mech/el.	1e vv-jaar	excl. BTW	BTW	1e vv-jaar	excl. BTW	BTW
		Bisselt 1	7	5.259	1235	1985	2009	2030	26	5	2029	33	7
		Bisselt 2	19	3.385	580	1985	2010	2030	70	15	2030	89	19
		Bisselt 3	1	80	80	1985	2006	2030	4	1	2026	5	1
		Bisselt 4	9	935	375	1994	2016	2039	33	7	2036	42	9
		Bisselt 5	3	319	76	2005	2005	2050	11	2	2025	14	3
		Molenhoek 1	8	1.227	50	1985	2009	2030	30	6	2029	38	8
		Molenhoek 2	2	45	0	1995	2016	2040	7	2	2036	9	2
		Molenhoek 3	1	140	15	2004	2004	2049	4	1	2024	5	1
		Middelaar 1	1	60	20	1983	2007	2028	4	1	2027	5	1
		Middelaar 2	13	2.355	60	1985	2009	2030	48	10	2029	61	13
		Middelaar 3	1	45	3	2005	2005	2050	4	1	2025	5	1
		Middelaar 4	2	235	10	2011	2011	2056	7	2	2031	9	2
		Mook 1	4	1.322	35	1985	2009	2030	15	3	2029	19	4
		Mook 2	8	732	222	1994	2016	2039	30	6	2036	38	8
		Mook 3	1	15	0	2002	2002	2047	4	1	2022	5	1
		Plasmolen 1	3	180	0	1994	2016	2039	11	2	2036	14	3
		Plasmolen 2	2	165	0	1996	2016	2041	7	2	2036	9	2
		Plasmolen 3	1	80	0	2002	2002	2047	4	1	2022	5	1
	Subtotaal		**86**	**16.579**	**2.761**			**bk**	**318,20**	**66,82**	**m/e**	**404,20**	**84,88**

Uitgangspunten vervangingsinvesteringen, in EURO, excl. BTW, prijspeil startjaar

Index KBSW (pp 2015) -> pp st 1,17

	prijspeil 2015	**prijspeil 2021**
Pompunit (bouwkundig ca.)	3.200	3.700
Pompunit (mech/el)	4.000	4.700
IBA klasse III (compleet minus m	9.500	11.100
IBA klasse III (mech/elek)	1.500	1.800

Drukleiding per m1 € 63 (gemiddelde diameter 63-110 mm)

Vrijvervalleiding per m1 € 150

Project: *GRP Mook en Middelaar 2021*

Scenario: *0* *Projectnummer:* *369723-06*

Filenaam: *KD Model 2021 Mook en Middelaar* *Datum:* *14-sep-21*

Onderzoeksuitgaven **Tabel 4**

bedragen in EURO prijspeil 2021

jaar		Uitgaven excl. BTW	BTW
2022	Inventarisatie en inspectie randvoorzieningen en 'bijzondere' rioolvoorzieningen (specials)	10.000	2.100
2022	Bijwerken gegevensbestand toevoegen jaartallen	5.000	1.050
2022	Onderzoek heffingsmaatstaf	3.000	630
2025	Uitvoeren Basisrioleringsplan (BRP)	20.000	4.200
2026	Actualiseren GRP	20.000	4.200
jaarlijks	Gegevensbeheer	3.000	630
jaarlijks	Inspectie en reiniging vrijvervalriool	15.000	3.150
jaarlijks	Advisering	5.000	1.050
jaarlijks	Berekeningen riolering	2.000	420
jaarlijks	Instandhouding meetnet en verzamelen Overstortgegevens	6.000	1.260
jaarlijks	Onderhoud beheerpakket riolering	5.000	1.050
jaarlijks	Uitvoeringsprogramma Waterpanel Noord	8.000	1.680
			-
	Totaal	102.000	21.420

Samenvatting	
	Uitgaven incl. BTW
2022	€ 62.000
2023	€ 44.000
2024	€ 44.000
2025	€ 64.000
2026	€ 64.000

Exploitatieuitgaven **Tabel 5**

bedragen in EURO prijspeil 2021

Omschrijving		Uitgaven excl. BTW	BTW	Bron
Elektra		17.311	3.635	
Tele-communicatiekosten		1.714	360	
Verzekeringen (eigen risico)		315	66	
Vergunningen		123	26	
Contributies		944	198	
Advieskosten		5.000	1.050	
Onderzoekskosten		12.000	2.520	
Stortkosten		2.597	545	
Onderhoud en inspectie riolering		95.000	19.950	
Aandeel kostenplaatsen		235.435		
Diensten door derden		3.540	743	
Interne doorbelasting kosten		47.700		
Vegen van wegen (doorberekening 50%)		12.500	2.625	
Onderhoud oppervlaktewateren (doorberekening 50%)		2.000	420	
Subsidie particulier afkoppelen		20		
Begeleiding bij projecten, o.a. burgerparticipatie		20		
	totalen	436.219	32.139	

Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) **Tabel 6**

bedragen * EURO 1.000 prijspeil 2021

Jaar	Investering Omschrijving investering	Totaal excl. BTW	BTW
2022			-
2022			-
2022	Renovatie overstorten	20	4
2022	Ad Hoc afkoppelprojecten	20	4
2022	Vervangen relinen	100	21
2022	Afkoppelen kerk stationstraat omgeving te Molenhoek	200	42
2022			-
2022			-
2023	Renovatie overstorten	20	4
2023	Ad Hoc afkoppelprojecten	25	5
2023	Vervangen relinen	100	21
2023	Project Rioolrenovatie Kerkstraat - Mook	450	95
2023			-
2023			-
2024	Renovatie overstorten	20	4
2024	Ad Hoc afkoppelprojecten	25	5
2024	Vervangen relinen	100	21
2024			-
2024			-
2025	Renovatie overstorten	20	4
2025	Ad Hoc afkoppelprojecten	25	5
2025	Vervangen relinen	100	21
2025			-
2025			-
2026	Renovatie overstorten	20	4
2026	Ad Hoc afkoppelprojecten	25	5
2026	Vervangen relinen	100	21
2026			-
2026			-
			-
Totalen	- - - - - -	1.370	288

Project: *GRP Mook en Middelaar 2021*

Scenario: *0* *Projectnummer:* *369723-06*

Filenaam: *KD Model 2021 Mook en Middelaar* *Datum:* *22-sep-21*

Kapitaallasten van in het verleden gedane investeringen

Tabel 8

bedragen * EURO 1 000

jaar	Kapitaallasten uit het verleden						Totaal		
	Afschrijvingen	Rente	Kapitaallasten				Nominaal	prijspeil 2021	BTW
2022	92	97	188				188	188	
2023	94	94	188				188	188	
2024	95	94	188				188	188	
2025	76	102	179				179	179	
2026	57	86	143				143	143	
2027	59	84	143				143	143	
2028	61	83	143				143	143	
2029	61	81	142				142	142	
2030	63	79	142				142	142	
2031	65	77	142				142	142	
2032	66	75	142				142	142	
2033	67	75	142				142	142	
2034	68	71	139				139	139	
2035	70	69	139				139	139	
2036	72	67	139				139	139	
2037	74	65	139				139	139	
2038	77	63	139				139	139	
2039	79	60	139				139	139	
2040	81	58	139				139	139	
2041	82	55	137				137	137	
2042	83	55	137				137	137	
2043	85	52	137				137	137	
2044	63	74	137				137	137	
2045	52	48	99				99	99	
2046	53	46	99				99	99	
2047	55	44	99				99	99	
2048	57	43	99				99	99	
2049	58	41	99				99	99	
2050	60	39	99				99	99	
2051	62	38	99				99	99	
2052	64	36	99				99	99	
2053	52	47	99				99	99	
2054	31	49	81				81	81	
2055	27	32	58				58	58	
2056	28	31	58				58	58	
2057	28	30	58				58	58	
2058	29	29	58				58	58	
2059	30	28	58				58	58	
2060	31	27	58				58	58	
2061	32	26	58				58	58	
2062	33	25	58				58	58	
2063	34	24	58				58	58	
2064	35	23	58				58	58	
2065	36	22	58				58	58	
2066	37	21	58				58	58	
2067	38	20	58				58	58	
2068	39	19	58				58	58	
2069	41	18	58				58	58	
2070	42	17	58				58	58	
2071	43	15	58				58	58	
2072	44	14	58				58	58	
2073	46	13	58				58	58	
2074	47	11	58				58	58	
2075	48	10	58				58	58	
2076	50	9	58				58	58	
2077	44	15	58				58	58	
2078	39	6	45				45	45	
2079	40	5	45				45	45	
2080	37	8	45				45	45	
2081	23	22	45				45	45	
2082	-	-	-				-	-	
2083	-	-	-				-	-	
2084			-				-	-	
2085			-				-	-	
2086			-				-	-	
2087			-				-	-	
2088			-				-	-	
2089			-				-	-	
2090			-				-	-	
2091			-				-	-	
2092			-				-	-	
2093			-				-	-	
2094			-				-	-	
2095			-				-	-	
2096			-				-	-	
2097			-				-	-	
2098			-				-	-	
2099			-				-	-	
2100			-				-	-	
2101			-				-	-	
totaal		2.069	5.905	-	-	-			

Voor de omrekening van de nominale bedragen naar prijspeil startjaar bedragen is uitgegaan van *0,00* *% inflatie*

Project: *GRP Mook en Middelaar 2021*

Scenario: *0* *Projectnummer:* *369723-06*

Filenaam: *KD Model 2021 Mook en Middelaar* *Datum:* *14-sep-21*

Eenheden basistarief (Totaal)					Tabel 10
jaar	heffingseenheden	stijging			totaal eenheden berekening
2022	3.904	80			3.984
2023		80			4.064
2024		80			4.144
2025		80			4.224
2026		80			4.304
2027					4.304
2028					4.304
2029					4.304
2030					4.304
2031					4.304
2032					4.304
2033					4.304
2034					4.304
2035					4.304
2036					4.304
2037					4.304
2038					4.304
2039					4.304
2040					4.304
2041					4.304
2042					4.304
2043					4.304
2044					4.304
2045					4.304
2046					4.304
2047					4.304
2048					4.304
2049					4.304
2050					4.304
2051					4.304
2052					4.304
2053					4.304
2054					4.304
2055					4.304
2056					4.304
2057					4.304
2058					4.304
2059					4.304
2060					4.304
2061					4.304
2062					4.304
2063					4.304
2064					4.304
2065					4.304
2066					4.304
2067					4.304
2068					4.304
2069					4.304
2070					4.304
2071					4.304
2072					4.304
2073					4.304
2074					4.304
2075					4.304
2076					4.304
2077					4.304
2078					4.304
2079					4.304
2080					4.304
2081					4.304
2082					4.304
2083					4.304
2084					4.304
2085					4.304
2086					4.304
2087					4.304
2088					4.304
2089					4.304
2090					4.304
2091					4.304
2092					4.304
2093					4.304
2094					4.304
2095					4.304
2096					4.304
2097					4.304
2098					4.304
2099					4.304
2100					4.304
2101					4.304
Totalen	3.904	-			

Kostendekkingsberekening TOTAAL, trend lange termijn

bedragen * 1.000 EURO, tenzij anders vermeld — prijspeil 2021

	Lasten excl. BTW					compensabele	compensabele	Baten	Te dekken
	nieuwe investeringen	cum. nieuwe kapitaallast	onderzoek en exploitatie	oude kap. lasten	**subtotaal** excl BTW	BTW van invest 100%	BTW O&E, klv 100%	excl heffing en voorziening	saldo
jaar		A	B	C	(A+B+C)				
2022	349	-	498	188	686	73	105	-	864
2023	649	13	480	188	681	136	101	-	918
2024	181	38	480	188	707	38	101	-	845
2025	229	46	500	179	725	48	105	-	878
2026	150	57	500	143	700	31	105	-	837
2027	183	62	480	143	686	38	101	-	825
2028	250	69	480	143	693	53	101	-	846
2029	328	80	480	142	702	69	101	-	872
2030	460	97	480	142	718	97	101	-	916
2031	187	117	480	142	739	39	101	-	879
2032	221	124	480	142	746	46	101	-	893
2033	226	133	480	142	755	47	101	-	903
2034	178	143	480	139	762	37	101	-	901
2035	178	149	480	139	769	37	101	-	907
2036	471	156	480	139	775	99	101	-	975
2037	251	182	480	139	801	53	101	-	955
2038	233	193	480	139	813	49	101	-	962
2039	252	202	480	139	821	53	101	-	975
2040	347	211	480	139	831	73	101	-	1,004
2041	185	226	480	137	844	39	101	-	983
2042	188	233	480	137	850	39	101	-	991
2043	232	239	480	137	857	49	101	-	1,006
2044	214	246	480	137	863	45	101	-	1,009
2045	330	252	480	99	832	69	101	-	1,002
2046	1,583	262	480	99	841	354	101	-	1,296
2047	1,617	323	480	99	902	340	101	-	1,343
2048	1,747	381	480	99	960	367	101	-	1,428
2049	1,759	442	480	99	1,021	369	101	-	1,492
2050	1,807	500	480	99	1,080	379	101	-	1,560
2051	1,677	563	480	99	1,142	352	101	-	1,595
2052	1,648	623	480	99	1,203	346	101	-	1,650
2053	1,652	681	480	99	1,261	347	101	-	1,709
2054	1,605	739	480	81	1,300	337	101	-	1,738
2055	1,605	797	480	58	1,336	337	101	-	1,774
2056	705	855	480	58	1,394	148	101	-	1,643
2057	398	870	480	58	1,409	84	101	-	1,594
2058	326	882	480	58	1,421	68	101	-	1,590
2059	326	894	480	58	1,433	68	101	-	1,602
2060	388	906	480	58	1,444	82	101	-	1,627
2061	326	917	480	58	1,456	68	101	-	1,625
2062	335	929	480	58	1,468	70	101	-	1,639
2063	380	941	480	58	1,480	80	101	-	1,660
2064	362	953	480	58	1,491	76	101	-	1,668
2065	474	965	480	58	1,503	100	101	-	1,704
2066	441	979	480	58	1,518	93	101	-	1,711
2067	436	995	480	58	1,533	92	101	-	1,726
2068	505	1,010	480	58	1,549	106	101	-	1,756
2069	587	1,026	480	58	1,565	123	101	-	1,789
2070	526	1,042	480	58	1,580	110	101	-	1,792
2071	446	1,057	480	58	1,596	94	101	-	1,791
2072	479	1,073	480	58	1,612	101	101	-	1,813
2073	488	1,089	480	58	1,628	102	101	-	1,831
2074	436	1,105	480	58	1,643	92	101	-	1,836
2075	629	1,121	480	58	1,659	132	101	-	1,892
2076	732	1,136	480	58	1,675	154	101	-	1,930
2077	511	1,152	480	58	1,691	107	101	-	1,899
2078	439	1,168	480	45	1,693	92	101	-	1,886
2079	439	1,184	480	45	1,709	92	101	-	1,902
2080	501	1,200	480	45	1,725	105	101	-	1,931
2081	439	1,216	480	45	1,741	92	101	-	1,934
2082	439	1,231	480	-	1,712	92	101	-	1,905
2083	492	1,234	480	-	1,715	103	101	-	1,919
2084	549	1,226	480	-	1,707	115	101	-	1,923
2085	530	1,237	480	-	1,717	111	101	-	1,930
2086	182	1,244	480	-	1,724	38	101	-	1,863
2087	175	1,245	480	-	1,725	37	101	-	1,862
2088	238	1,245	480	-	1,725	50	101	-	1,876
2089	320	1,244	480	-	1,724	67	101	-	1,893
2090	259	1,244	480	-	1,724	54	101	-	1,879
2091	179	1,241	480	-	1,721	38	101	-	1,860
2092	220	1,238	480	-	1,718	46	101	-	1,865
2093	217	1,237	480	-	1,718	46	101	-	1,864
2094	174	1,234	480	-	1,714	36	101	-	1,852
2095	185	1,234	480	-	1,714	39	101	-	1,854
2096	293	1,229	480	-	1,710	62	101	-	1,872
2097	73	1,220	480	-	1,701	15	101	-	1,817
2098	55	1,214	480	-	1,694	12	101	-	1,807
2099	-	1,210	480	-	1,690	-	101	-	1,791
2100	161	1,203	480	-	1,684	34	101	-	1,818
2101	7	1,201	480	-	1,681	2	101	-	1,784

CW lasten	40,074	59,853	38,476	5,905	104,233	8,416	8,080		120,729
CW baten								-	
CW na 2102		23,162	*van investeringen t/m 2101*			-		*van BTW t/m 2101*	

Raadsvoorstel: Gemeentelijk Rioleringsprogramma(plan) Mook en Middelaar 2022-2026 (GRP).

Bijlage 2 : Beknopte toelichting op de opbouw en inhoud van het GRP 2022-2026.

Deze bijlage is niet bedoeld als samenvatting van het GRP, maar als een toelichting op de beschreven onderdelen en de eventuele keuzes. Opgesteld per thema, gelijk aan het GRP.

Algemeen (hoofdstuk 1 en 2)

Inzet adviesbureau – relatie Waterketenplan
Ingenieursadviesbureau Sweco heeft in nauwe samenwerking met de gemeente het GRP opgesteld. Dit bureau heeft ook het Waterketenplan (2021-2026) opgesteld voor het Waterpanel Noord. Een samenwerking van de gemeenten in Noord-Limburg, het Waterschap Limburg, het Wetenschaps-bedrijf Limburg en de Waterleidingbedrijf Limburg. Het mag duidelijk zijn dat er een relatie bestaat tussen het Waterketenplan (regionale beleidskaders) en het GRP.

Benaming 'Programma'
De benaming 'rioleringsplan' is binnen het vakgebied gewijzigd in 'rioleringsprogramma'. Op zich logisch gelet de vele doelen en inspanningen. Het nieuwe GRP van Mook en Middelaar is dan ook betiteld als 'rioleringsprogramma'. De afkorting GRP kan hierbij ongewijzigd blijven.

Zorgplichten
De gemeenten dragen zorg voor:

- Stedelijk afvalwater
- Hemelwater
- Grondwater

De onderliggende wet- en regelgeving, en toelichting daarop, is beschreven.

Het waterschap Limburg en de provincie Limburg zijn in de gelegenheid gesteld om te reageren op het ontwerp-GRP (concept).

Terugblik afgelopen jaren (huidig) GRP
Het huidige GRP bleek bruikbaar voor de beleidszaken, de investeringen en de praktische zaken.

De geplande werkzaamheden en projecten zijn grotendeels uitgevoerd. Er is een begin gemaakt met het afkoppelen van de omgeving bij de kerk en Stationsstraat in Molenhoek. Afspraken over de benodigde grond hiervoor, hebben de nodige tijd in beslag genomen. Met de beschikbare bezetting moest er ook worden geprioriteerd bij de projecten.

Naar verwachting kan er komend jaar gestart worden met de voorbereiding van de aanpak van de Kerkstraat in Mook.

Visie (hoofdstuk 3)

Rioleringszorg
Van oudsher is de bescherming van de volksgezondheid de belangrijkste functie van de riolering. Tegenwoordig ook als functie voor het verbeteren van de leefbaarheid (stedelijk gebied) en de bescherming van het milieu tegen vervuiling.

Ontwikkelingen (relaties)
Er zijn trends en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de beheertaken en projecten in de waterketen en het stedelijk waterbeheer. Deze zijn in een figuur geïllustreerd.

Te denken aan:

- Klimaatverandering en klimaatadaptatie.
- Energietransitie.
- Duurzaamheid.
- Inwonersparticipatie.
- Omgevingswet.
- Ruimtelijke ontwikkelingen.
- Technologische ontwikkelingen.

Een aantal hiervan zijn in het GRP toegelicht en beschreven. Zo is de verwachting dat bij de invoering van de Omgevingswet de gemeentelijke zorgplichten onveranderd blijven. Wel komt er meer keuze hoe de gemeente de gemeentelijke watertaken wil inrichten.

Het is van belang en noodzakelijk om rekening te houden met deze trends en ontwikkelingen. Dus integraal denken en werken. Streven naar maximale synergie.

Klimaat
Er wordt aandacht geschonken aan de gevolgen van klimaatverandering en de consequenties hiervan voor de leefomgeving en het watersysteem. Er wordt een koppeling gemaakt met de in 2018 gehouden ‘klimaatstresstest’ en het lopende proces ‘Regionale Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel Noord’. Ten aanzien van dat laatste werken we samen met de gemeente Gennep en zal de komende tijd de agenda meer vorm krijgen. Naar huidig inzicht mogen ‘wateropgaven’ uit het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie onderdeel uitmaken van de gemeentelijke zorgplicht voor ‘water’, zoals beschreven en bedoeld in het GRP. Dus ook financieel worden gedekt met de rioolheffing. Indien dit het geval is, kan zo nodig het GRP, en de kostendekkingsberekening voor de hoogte van de rioolheffing, tussentijds worden geactualiseerd.

Waterketenplan
Het Waterketenplan van Waterpanel Noord wordt beperkt toegelicht. Het GRP borduurt voort op dit plan en wordt het lokaal ingevuld.

Beleid
De achtergrond en het beleid van de gemeentelijke zorgplicht is beschreven. Dit voor de drie onderdelen: *stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.*

Plan (hoofdstuk 4)

Zorgplicht – samenwerking en verantwoordelijkheden
De relatie en samenhang met andere overheden wordt beschreven. De riolering en de overige watertaken staan immers niet op zichzelf. Samenwerken en integraliteit is logisch en noodzakelijk. Zowel extern (in de regio), maar ook intern.

De overheden kunnen en hoeven niet alles op te lossen. Ook burgers, bewoners en perceeleigenaren hebben een rol en verantwoordelijkheid in de waterketen. Voor het goed functioneren en betaalbaar houden van de waterketen, verwachten wij dan ook van hen bepaalde inspanningen. Deze zijn logisch en goed uit te leggen. Een aantal zaken zijn wettelijk geregeld.

Programma (hoofdstuk 5, 6 en 7)

Huidige situatie

Totaal areaal
Het aantal voorzieningen voor het waterbeheer in de gemeente is aanzienlijk en divers. Op basis van het beheerprogramma is van de riolering niet altijd het aanlegjaar bekend. Het streven is om de gegevens zo goed mogelijk op orde te hebben en willen we de ontbrekende gegevens achterhalen. Dit door bijvoorbeeld de bouwvergunningen van de woningen (straten) te raadplegen. Zie ook Tabel 6-A Onderzoeken 2022-2026 - 011 ‘Bijwerken gegevensbestand toevoegen jaartallen’, op pagina 35.

Functioneren
Het functioneren van de riolering en de voorzieningen staan beschreven.

De afgelopen planperiode is er voldoende onderhoud uitgevoerd aan de riolering, en daarmee verband houdende voorzieningen. Het onderhoud is ‘bij’ en er zijn geen aanwijzingen dat er achterstanden zijn. Door uitgevoerde rioolinspecties is de kwaliteit van het riool inzichtelijk en vormen de resultaten hiervan input voor de toekomstige onderhoudswerkzaamheden.

Het is de bedoeling om in de aankomende planperiode een Basisrioleringsplan (BRP) uit te voeren. Waarbij vanuit de meest actuele situatie, het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de riolering (watersysteem) wordt berekend. Het resultaat hiervan kan input dienen voor nieuwe investeringen in het volgende GRP. Op basis van het huidige BRP (uit 2016) en tussentijdse inzichten en ontwikkelingen, zijn er de afgelopen periode tal van verbeteringen aan gebracht. Zie ook Tabel 2.2. Uitgevoerde werkzaamheden, op pagina 13.

Het is van belang om de theoretische resultaten van het BRP te toetsen aan de praktijk. Dit om verkeerde keuzes of desinvesteringen te voorkomen. Dit kan en doen we door het monitoren (meten) van het (riool)stelsel. Hoe vaak en met welke omvang (hoeveelheden) stort het rioolwater werkelijk over.

Wat gaan we doen?

Onderzoek
Samenwerking met onze waterketenpartners in Noord-Limburg is van toepassing. In verband met de beschikbare capaciteit en kosten, zijn we kritisch bij het volgen en deelname hieraan. Indien interessant en toepasbaar maken wij gebruik van de kennis en resultaten uit de samenwerking

Naast het dagelijks onderhoud doen we ook ‘onderzoeken’, zie Tabel 6-A op pagina 35. Een aantal hiervan komen jaarlijks terug, andere zijn eenmalig in de planperiode. Zo willen we de bijzondere rioolvoorzieningen beter in beeld hebben. Zoals, de randvoorzieningen (bergbezinkbassins), schuiven, afsluiters en dergelijke. Ook onderzoeken of er in de toekomst een andere heffingsmaatstaf kan worden ingevoerd. Bijvoorbeeld niet alleen kijken naar het hebben van een rioolaansluiting, maar ook naar het waterverbruik of dat een woning is afgekoppeld van het riool. Dit lijkt eenvoudig, maar vraagt om flink wat afwegingen en kent voor en nadelen. Ook kost het veel capaciteit om een dergelijke systematiek in te richten en in stand te houden.

Onderhoud en reparatie
De inspanningen met de frequenties zijn in een overzicht uitgewerkt (Tabel 6-B). Door het onderhoud wordt de kans op storingen en/of overlast teruggedrongen. Door te inspecteren hebben we een beeld van de toestand en kunnen we hier eventueel op anticiperen.

Renovatie en vervanging
Gelet op de goede toestand van de riolering zijn er in de komende planperiode geen grootschalige renovaties (vervangingen) nodig. Het onderhoud aan de riolering zal plaatselijk zijn en zo veel mogelijk van 'binnen uit' geschieden, zogenaamd relinen. Wel staat de rioolrenovatie van de Kerkstraat te Mook op de planning. Hierbij willen we zoveel mogelijk streven naar een integrale aanpak van deze weg. Dit alles binnen de financiële mogelijkheden.

Personele capaciteit
De personele formatie is wel een punt van aandacht. De capaciteit is onvoldoende voor (alle) opgaven in het GRP, vooral op het terrein van beleidsontwikkelingen en innovaties. Ook is er onvoldoende capaciteit voor de voorbereiding en de begeleiding van de grotere werken en projecten. Te denken aan de renovatie van de Kerkstraat. Extra capaciteit is noodzakelijk en is het de bedoeling om de kosten hiervoor te dekken uit de budgetten van de projecten en werken.

Kosten en kostendekking
De opgaven zoals beschreven in het GRP kosten geld, zowel incidenteel als structureel. Voor het inzicht van de kosten en om te komen tot een kostendekkingsberekening, zijn alle inspanningen en uitgaven in tabellen uitgewerkt, zie bijlagen. Zoals, de kosten voor onderzoek, voor de gemalen en persleiding, het vrijverval-riool, de exploitatiekosten, de oude en nieuwe kapitaallasten, etc. De kosten worden gedekt uit een bestaande Voorziening en de jaarlijkse rioolheffing. De rioolheffing is een vast bedrag voor de eigenaar/gebruiker van een perceel waar het (afval)water wordt geloosd. Het aantal heffingen voor het jaar 2022 bedraagt 3.984 en is er voor de komende jaren rekening gehouden met een stijging door de nieuwbouwprojecten in de gemeente.

De kosten en inkomsten zijn verwerkt in een rekenmodel (kostendekkingsberekening), waaruit de hoogte van de rioolheffing kan worden berekend, zie bijlagen van het GRP.

10-9-2021

Waterketenplan 2021-2025

Ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord Limburg

Sweco
De Holle Bilt 22
3732 HM De Bilt
Postbus 203
3730 AE De Bilt

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.
De Bilt
Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Karst Jan van Esch
Senioradviseur riolering en stedelijk water
T +31 88 811 59 21
M +31 6 22 46 63 61

Revisiebeheer

Revisie	Datum	Status	Belangrijkste wijzigingen
C1a	1-7-2020	Concept	Eerste concept
C2	18-9-20209	Concept	Aanvullingen, verwerken opmerkingen
C3	13-11-2020	Concept	Verwerken opmerkingen, uitvoeringsprogramma
C4	9-12-2020	Concept	Verwerken opmerkingen en aanvullingen
C5		Concept	Verwerken opmerkingen en aanvulling projectgroep, H5 en bijlagen
D1	18-1-2021	Definitief concept	Uitvoeringsprogramma definitief

Verantwoording

Titel	Waterketenplan 2021-2025
Subtitel	Ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord Limburg
	Ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord Limburg
Projectnummer	369723
Referentienummer	WPN Waterketenplan D2 20210129.docx
Revisie	D2
Datum	29-01-2021
Auteur	Karst Jan van Esch, Renske ter Horst, Gert Dekker (Ambient)
E-mailadres	karstjan.vanesch@sweco.nl
Gecontroleerd door	Projectgroep
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Elwin Leusink
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 6
1.1 Waterketen en doel waterketenplan 6
1.2 Samenwerkende partijen 6
1.3 Proces 7
1.4 De positie van het waterketenplan 7
1.5 Leeswijzer 8
2 Terugblik 10
2.1 Terugkijken op het proces en de samenwerking 10
2.2 Terugkijken op de inhoud 10
2.3 Punten voor verbetering in het proces 13
3 Trends en ontwikkelingen 14
3.1 Klimaatverandering 15
3.2 Technologische ontwikkelingen 16
3.3 Sociaaleconomische ontwikkeling 17
3.4 Ruimtelijke ontwikkelingen 17
3.5 Actief burgerschap en samenhangend optreden overheid. 18
3.6 Nieuwe stoffen in het afvalwater 19
4 Onze zorgplichten 20
4.1 Inleiding 20
4.2 Nationaal beleid 20
4.3 Omgevingswet 21
4.4 Wettelijke zorgplichten gemeente 21
4.5 Wettelijke zorgplichten waterschap (en waterschapsbedrijf) 21
4.6 Zorgplicht drinkwater 22
4.7 Zorgplicht stedelijk afvalwater 23
4.8 Zorgplicht hemelwater 25
4.9 Zorgplicht grondwater 27
5 Onze prioriteiten voor 2021-2025 29
5.1 Algemeen 29
5.2 Beschrijving op hoofdlijn 29
5.3 Waterkwaliteit 30
5.4 Aanpassen aan klimaatverandering (klimaatadaptatie) 31
5.5 Doorwerking in kerninstrumenten van de Omgevingswet 36
5.6 Versterken capaciteit en verminderen kwetsbaarheid 36
5.7 Verhogen kwaliteit dienstverlening en uitvoering tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. 37

6 Uitvoeringsprogramma 38
6.1 Ambities, focuspunten en acties 38
6.2 Beschrijving acties 40
6.3 Planning 46
7 Samenwerken 48
7.1 Doel samenwerking 48
7.2 Werkwijze en spelregels 48

Bijlage 1 Proces Waterketenplan
Bijlage 2 Brede Doelenboom
Bijlage 3 Groslijst acties en maatregelen
Bijlage 4 Beleidskaders en wetgeving
Bijlage 5 Omgevingsplan en bruidsschat

1 Inleiding

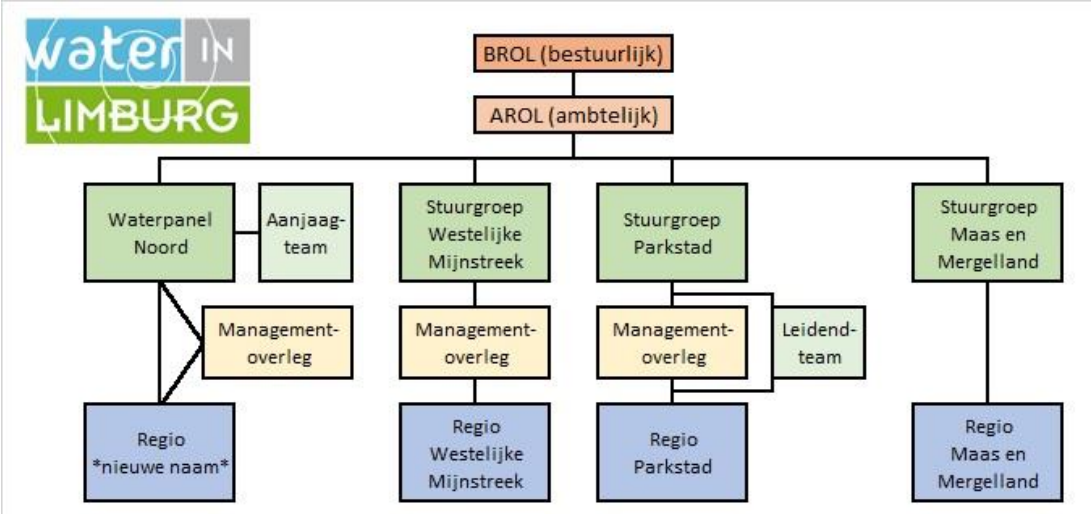
1.1 Waterketen en doel waterketenplan

De waterketen bestaat uit alle schakels die nodig zijn om water te winnen en uiteindelijk na gebruik weer te lozen. Drinkwaterbedrijven zorgen voor de waterwinning en drinkwaterdistributie. Burgers en bedrijven gebruiken het water, gemeenten zamelen het gebruikte drinkwater in (stedelijk afvalwater) en transporteren dat naar een overnamepunt. Ook zamelen ze overtollig afvloeiend hemelwater in, verwerken dat en treffen grondwatermaatregelen als dat nodig is. Waterschappen organiseren de zuivering van het stedelijke afvalwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties en beheren het oppervlaktewater. Daarnaast beheren Provincie en waterschap ieder voor hun deel het grondwater.

Het voorliggende waterketenplan geeft aan wat wij als gemeenten van Waterpanel Noord, Waterschap Limburg (WL), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) willen bereiken met de waterketen en hoe we dat de komende jaren gaan doen. We geven hiermee samen richting aan onze gezamenlijke opgaven. De relaties met het watersysteem, de drinkwatervoorziening en de ruimtelijke ordening waar vele raakvlakken mee zijn, zijn daarbij belangrijk. Daarom doen we dit samen! We geven invulling aan de toekomst van duurzaam stedelijk waterbeheer en organiseren gezamenlijk de uitvoering. We werken samen voor een hogere kwaliteit en klantgerichtheid en lagere kwetsbaarheid en kosten.

1.2 Samenwerkende partijen

Waterpanel Noord is ontstaan om invulling te geven aan de oproep tot verdergaande samenwerking uit het Bestuursakkoord Water 2011.

Figuur 1-1: Plaats Waterpanel Noord in Limburg

Waterpanels Limburg (Waterketen Limburg) is een samenwerkingsinitiatief van gemeenten, Provincie, Waterschap Limburg, Waterschapbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg en bestaat uit de regio's Maas en Mergelland, Westelijke Mijnstreek, Parkstad, Limburgse Peelen en Venlo-Venray. De regio's Limburgse Pelen en Venlo-Venray werken met ingang van 1 januari 2018 ambtelijk en bestuurlijk samen binnen Waterpanel Noord. Een gedragen en goed werkend samenwerkingsverband. Besluitvorming vindt plaats door de gezamenlijke vergadering van Waterpanel Noord.

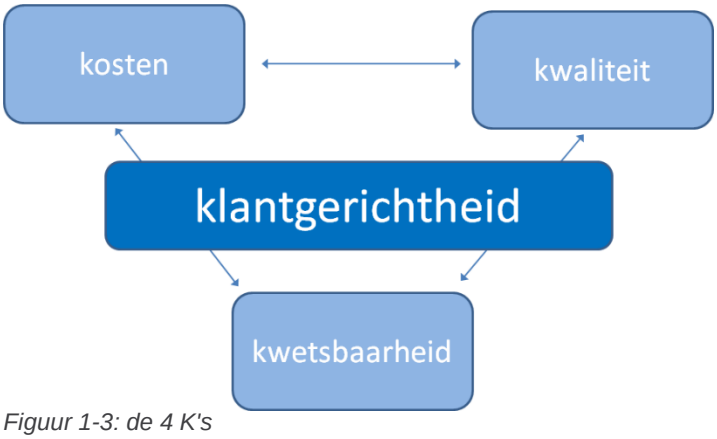
In Waterpanel Noord werken de volgende partijen samen:
Gemeente Beesel
Gemeente Bergen
Gemeente Echt-Susteren
Gemeente Gennep
Gemeente Horst aan de Maas
Gemeente Leudal
Gemeente Maasgouw
Gemeente Mook en Middelaar
Gemeente Nederweert
Gemeente Peel en Maas
Gemeente Roerdalen
Gemeente Roermond
Gemeente Venlo
Gemeente Venray
Gemeente Weert
Waterleidingmaatschappij Limburg
Waterschap Limburg
Waterschapsbedrijf Limburg.

Figuur 1-2: Logo's deelnemers Waterpanel Noord

1.3 Proces

In 2020 hebben we gezamenlijk dit Waterketenplan opgesteld. Het is een ambitiedocument met bijbehorende beleidsuitgangspunten en uitvoeringsprogramma op het gebied van duurzaam stedelijk waterbeheer in relatie met watersysteem, drinkwatervoorziening en ruimtelijke ordening voor de komende periode van vijf jaar.

Figuur 1-3: de 4 K's

Kern van dit Waterketenplan zijn vier K's: de drie K's van het Bestuursakkoord Water van 2011 (kostenbesparing, kwaliteitsverhoging en kwetsbaarheidsvermindering) aangevuld met klantgerichtheid, dat we in Waterpanel Noord hoog in het vaandel hebben staan

We hebben in 2020 onze richting bepaald met werksessies, rekening houdend met bestaande en in ontwikkeling zijnde beleidsdocumenten van bijvoorbeeld WL/WBL, WML, Provincie.
Eerst fysiek, vanaf maart 2020 op afstand in verband met de COVID-19-maatregelen. In projectgroepoverleggen en overleggen met alle deelnemers hebben we de inhoud en de teksten aangescherpt. Het resultaat is vastgelegd in dit Waterketenplan Waterpanel Noord.

1.4 De positie van het waterketenplan

Zoals gezegd bevat dit plan het overkoepelende beleidskader voor de waterketen in onze regio. In een parallel spoor zijn eind 2020 - begin 2021 de regionale en lokale uitvoeringsagenda's voor klimaatadaptatie opgesteld. Daarnaast leggen veel gemeenten aansluitend op dit Waterketenplan hun lokale invulling vast in een nieuw gemeentelijk

rioleringsplan/programma. Ook WL en WML verwerken de afspraken uit dit Waterketenplan in hun eigen plannen en programma's.

Het waterketenplan bouwt voort op de uitgangspunten die we in Limburg hebben vastgesteld in de Visie op samenwerken in de Waterketen (november 2015) met als titel "Waardevol Groeien".

Kenmerkende waarden hierin zijn:

- Water is essentieel;
- Water is grenzeloos;
- Water is onderdeel van de omgeving;
- Water blijft betaalbaar;
- Kennis laten stromen;
- Kennis organiseren;
- Haalbare stappen.

Samengevat is de VISIE:
"Wij, de Limburgse partners in de waterketen

- Benutten de waarde van afvalwater en gaan duurzaam om met water in de leefomgeving en koesteren het drinkwater;
- Leggen de relatie tussen waterketen, ruimtelijke inrichting en watersysteem en zorgen samen voor een goede borging van waterkwaliteit- en waterkwantiteitsaspecten in boven- en ondergrondse ruimtelijke plannen;
- Ontwikkelen de benodigde kennis en vaardigheden om het waterbeheer verder te professionaliseren en doelmatig in te vullen;
- Kiezen voor haalbare ontwikkelstappen met meerwaarde voor de betrokken deelnemers;
- Gaan steeds meer gezamenlijk beheren om de kwetsbaarheid te verminderen, specialisatie mogelijk te maken en de innovatiekracht te versterken;
- Richten ons op het effectief bundelen van kennis en operationele capaciteit, maar geven ruimte aan de eigen afwegingen over deelname aan operationele samenwerking in uitvoeringsorganisaties;
- Blijven ieder voor zich verantwoordelijk voor de eigen zorgtaken, maar stellen gezamenlijk het maatschappelijk belang centraal."

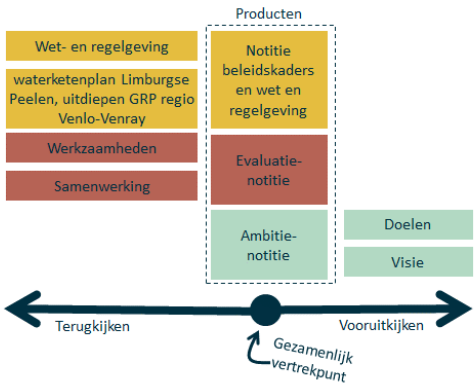
Deze uitgangspunten gelden nog steeds en zijn ook de basis voor dit Waterketenplan. In dit plan werken we deze uitgangspunten verder uit tot doelen en concrete acties. Daarmee vormt dit waterketenplan het regionale programma voor de waterketen in Waterpanel Noord.

1.5 Leeswijzer

We beginnen in hoofdstuk twee met een terugblik op de afgelopen periode, om een gezamenlijk vertrekpunt te creëren. In hoofdstuk drie kijken we naar trends en ontwikkelingen, die bepalen voor een groot deel onze toekomst. Hoofdstuk vier gaat in op de zorgplichten van gemeenten, waterschap en drinkwaterbedrijf. Het is het kader voor

onze watertaken. Wet- en regelgeving en beleidskaders zijn op een rij gezet en opgenomen in de bijlagen.

We hebben ons uitgesproken over onze ambities, doelen en visie, dat hebben we opgeschreven in hoofdstuk vijf. Hoofdstuk zes gaat in op de focuspunten van dit Waterketenplan voor de komende periode, waaronder klimaatadaptatie.
Hoe we de komende jaren met elkaar willen samenwerken, staat in hoofdstuk zeven. Tot slot staat in hoofdstuk acht ons gezamenlijke uitvoeringsprogramma.

Figuur 1-4: vertrekpunt

2 Terugblik

Waterpanel Noord bestond voor 2018 uit twee aparte werkregio's: Limburgse Peelen en Venlo-Venray. De basis van de samenwerking was het convenant Waterpanel Noord (2010 met een actualisatie in 2016). In een workshop met betrokken watermedewerkers vanuit de verschillende partijen, is teruggeblikt op de afgelopen periode. In Limburgse Peelen is in 2016 een "Waterketenplan" opgesteld en in de regio Venlo-Venray in 2013 een rapportage "uitdiepen GRP".

De samenwerking wordt positief gevonden: het geeft energie om met elkaar over waterzaken na te denken. We zijn trots op wat er al is bereikt: we weten elkaar te vinden, we hebben Waterklaar succesvol opgezet, maken samen plannen en werken samen waar dat kan. We zijn als regio samen bezig met de uitvoeringsagenda voor klimaatadaptatie. We hebben met elkaar succesvol en hard gewerkt aan de drie K's van het bestuursakkoord water van 2011.

2.1 Terugkijken op het proces en de samenwerking

Wat goed ging was dat er voldoende bijeenkomsten waren met een goede opkomst. De sfeer in de groep was en is goed. Dat geeft een basis van waaruit kan worden uitgebouwd. We hebben elkaar beter leren kennen en weten elkaar goed te vinden. Er is meer aandacht voor de hele keten in haar samenhang. Het bij anderen in de keuken kunnen kijken zorgt voor herkenning en begrip. Dat betekent uiteindelijk meer effectiviteit en efficientie.

Wat beter kan is dat dat de samenwerking nu te sectoraal is ingestoken. We kunnen meer verbinding maken met andere vakgebieden. Daarnaast kunnen bijeenkomsten meer diepgang krijgen met een lager tempo. Dat kan door bijvoorbeeld de agenda minder vol te maken.

Er zijn te veel ambities zonder prioritering, daardoor blijft veel liggen. Plannen zijn ingehaald door ontwikkelingen zoals het Deltaprogramma, regionale visies, het waterbeheer-programma en het provinciaal water programma. We zijn daar onvoldoende bij aangehaakt. Er kan meer worden ingezet op structurele samenwerking. De bijeenkomsten geven veel energie, maar daarna regeert vaak weer de waan van de dag door te krappe personele capaciteit. Ook daardoor blijven taken liggen.

De rol van de provincie Limburg binnen de Waterketen Limburg en daarmede ook binnen Waterpanel Noord is diffuus en tamelijk onzichtbaar en dat wordt door de partners binnen Waterpanel Noord als een gemis ervaren.

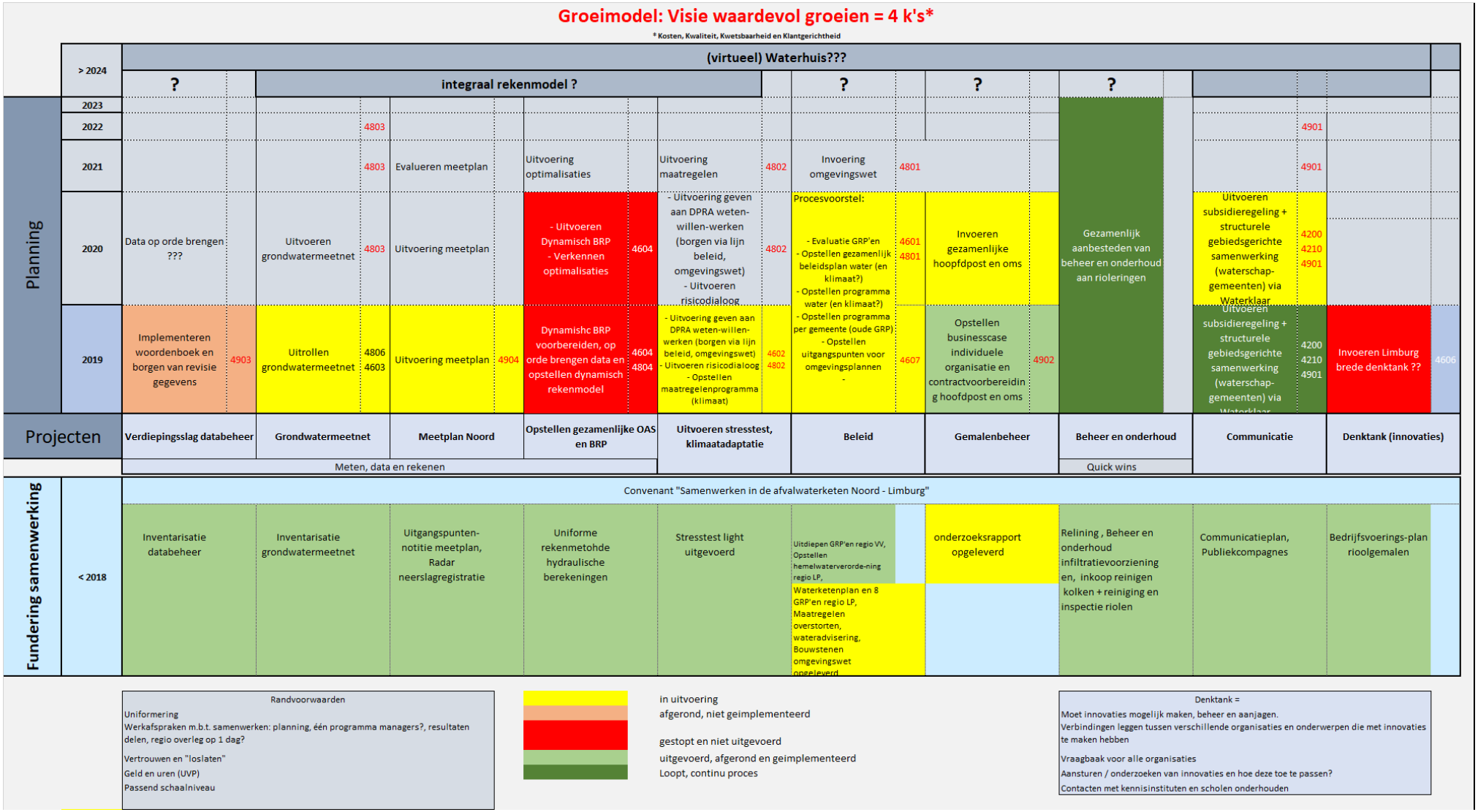
2.2 Terugkijken op de inhoud

Ondanks de kanttekeningen hierboven heeft de samenwerking zeker resultaat gehad. We hebben gezamenlijke projecten uitgevoerd zoals de communicatie richting inwoners en bedrijven met Waterklaar, gezamenlijke plannen en onderzoeken waaronder de DPRA-stresstest light. Dit heeft zeker bijgedragen aan de bestuurlijke afspraken uit 2015 (Waardevol Groeien).

De voornemens uit de regionale plannen zijn doorvertaald naar de lokale GRP'n. In de werkregio's lijken die sterk op elkaar wat de uitwisseling en communicatie makkelijker maakt.

Er zijn zeker successen geboekt! Een aantal acties is weliswaar gestopt, maar andere acties zijn in uitvoering, zij het soms met vertraging. De gemeenten Bergen, Echt Susteren,

Peel en Maas, Roermond en Weert gaan gezamenlijk met het WBL de stap zetten naar een gezamenlijke hoofdpost (gemalen) en een onderhoudsmanagement systeem (OMS). Ook het gezamenlijk aanbesteden gebeurt in wisselende coalities. Waterklaar en de stimuleringsregelingen zijn een succesverhaal in een continu proces. We hebben samen de ”bouwstenen water en klimaat voor omgevingsvisies” opgesteld. We hebben samen regionale stresstesten opgesteld, waarmee we inzicht hebben in waar wateroverlast, hittestress en droogte optreedt. We hebben publiekscampagnes gevoerd om het afkoppelen van hemelwater te stimuleren. En ook het samen opstellen van dit Waterketenplan helpt ons verder op weg naar meer gezamenlijkheid. In navolgend schema, waarin we als regio de resultaten bijhouden, zijn de inhoudelijke resultaten weergegeven

Groeimodel: Visie waardevol groeien = 4 k's*
* Kosten, Kwaliteit, Kwetsbaarheid en Klantgerichtheid
Planning
> 2024
(virtueel) Waterhuis???
?
integraal rekenmodel ?
?
?
?
2023
2022
4803
4901
2021
4803
Evalueren meetplan
Uitvoering optimalisaties
Uitvoering maatregelen
4802
Invoering omgevingswet
4801
4901
2020
Data op orde brengen ???
Uitvoeren grondwatermeetnet
4803
Uitvoering meetplan
- Uitvoeren Dynamisch BRP - Verkennen optimalisaties
4604
- Uitvoeren geven aan DPRA weten-willen-werken (borgen via lijn beleid, omgevingswet) - Uitvoeren risicodialoog
4802
Procesvoorstel:
- Evaluatie GRP'en
- Opstellen gezamenlijk beleidsplan water (en klimaat?)
- Opstellen programma water (en klimaat?)
- Opstellen programma per gemeente (oude GRP)
- Opstellen uitgangspunten voor omgevingsplannen
-
4601
4801
Invoeren gezamenlijke hoopfdpost en oms
Gezamenlijk aanbesteden van beheer en onderhoud aan rioleringen
Uitvoeren subsidieregeling + structurele gebiedsgerichte samenwerking (waterschap-gemeenten) via Waterklaar
4200
4210
4901
2019
Implementeren woordenboek en borgen van revisie gegevens
4903
Uitrollen grondwatermeetnet
4806
4603
Uitvoering meetplan
4904
Dynamishc BRP voorbereiden, op orde brengen data en opstellen dynamisch rekenmodel
4604
4804
- Uitvoering geven aan DPRA weten-willen-werken (borgen via lijn beleid, omgevingswet) - Uitvoeren risicodialoog - Opstellen maatregelenprogramma (klimaat)
4602
4802
4607
Opstellen businesscase individuele organisatie en contractvoorbereiding hoofdpost en oms
4902
Uitvoeren subsidieregeling + structurele gebiedsgerichte samenwerking (waterschap-gemeenten) via Waterklaar
4200
4210
4901
Invoeren Limburg brede denktank ??
4606
Projecten
Verdiepingsslag databeheer
Grondwatermeetnet
Meetplan Noord
Opstellen gezamenlijke OAS en BRP
Uitvoeren stresstest, klimaatadaptatie
Beleid
Gemalenbeheer
Beheer en onderhoud
Communicatie
Denktank (innovaties)
Meten, data en rekenen
Quick wins
Fundering samenwerking
< 2018
Convenant "Samenwerken in de afvalwaterketen Noord - Limburg"
Inventarisatie databeheer
Inventarisatie grondwatermeetnet
Uitgangspunten-notitie meetplan, Radar neerslagregistratie
Uniforme rekenmetohde hydraulische berekeningen
Stresstest light uitgevoerd
Uitdiepen GRP'en regio VV, Opstellen hemelwaterverorde-ning regio LP,
Waterketenplan en 8 GRP'en regio LP, Maatregelen overstorten, wateradvisering, Bouwstenen omgevingswet opgeleverd
onderzoeksrapport opgeleverd
Relining , Beheer en onderhoud infiltratievoorziening en, inkoop reinigen kolken + reiniging en inspectie riolen
Communicatieplan, Publiekcompagnes
Bedrijfsvoerings-plan rioolgemalen
Randvoorwaarden
Uniformering
Werkafspraken m.b.t. samenwerken: planning, één programma managers?, resultaten delen, regio overleg op 1 dag?
Vertrouwen en "loslaten"
Geld en uren (UVP)
Passend schaalniveau
in uitvoering
afgerond, niet geimplementeerd
gestopt en niet uitgevoerd
uitgevoerd, afgerond en geimplementeerd
Loopt, continu proces
Denktank =
Moet innovaties mogelijk maken, beheer en aanjagen.
Verbindingen leggen tussen verschillende organisaties en onderwerpen die met innovaties te maken hebben
Vraagbaak voor alle organisaties
Aansturen / onderzoeken van innovaties en hoe deze toe te passen?
Contacten met kennisinstituten en scholen onderhouden

2.3 Punten voor verbetering in het proces

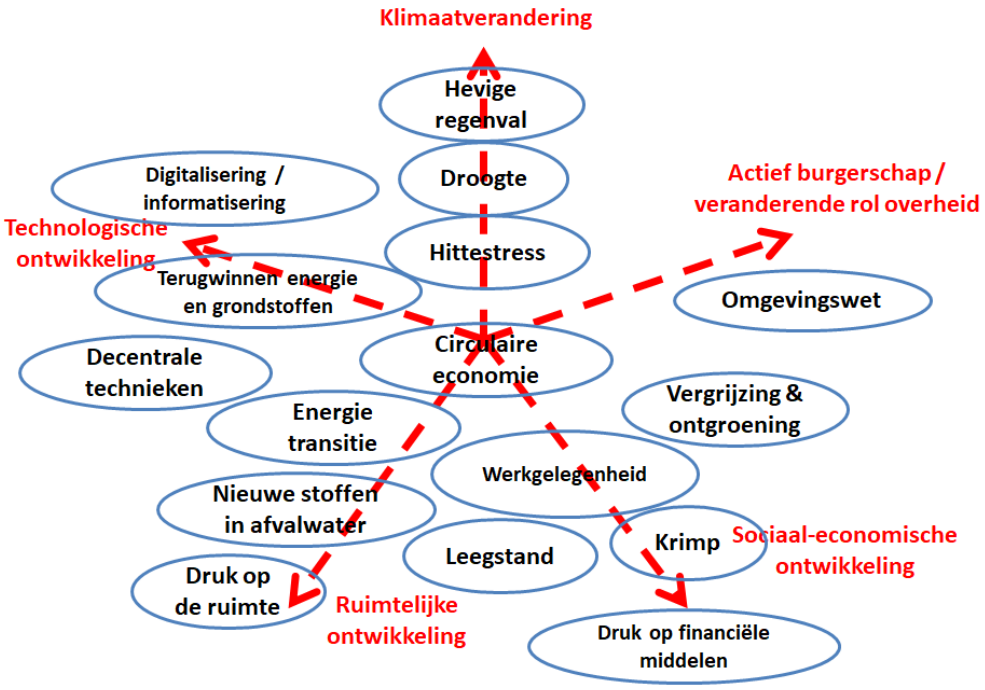
Vaker evalueren, terugkijken op behaald resultaat en dat ook vieren stimuleert en zorgt dat iedereen aangehaakt blijft. Daarbij moet er meer balans komen in de input: een bredere deelname aan de samenwerkingsprojecten. Door te focussen op een selectie van ambities, helder te prioriteren en de efficiëntie te verhogen, wordt de samenwerking slagvaardiger. De vergaderstructuur kan worden verbeterd: de overleggen kunnen beter worden voorbereid met minder agendapunten en meer ruimte voor discussie en verdieping. Dat leidt tot betere betrokkenheid van iedereen.

Onze ambitie met het Waterketenplan 2021 is om onderscheid te maken in ambities die voor iedereen gelden en die voor een deel gelden en waar de ogen voor open blijven maar waar niet actief aan wordt getrokken. Wisselende coalities moeten mogelijk blijven. We hebben aandacht voor de haalbaarheid en meetbaarheid van de ambities en prioriteren ze. Daardoor zal de uitvoerbaarheid groter worden met nog betere kansen op succes!

Een meer pro actievere houding en rol van de provincie Limburg binnen Waterketen Limburg en de afzonderlijke regio's is wenselijk en verdient aanbeveling.

3 Trends en ontwikkelingen

Mondiaal, nationaal en regionaal zijn er trends en ontwikkelingen te onderscheiden die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de beheertaken in de waterketen en het (stedelijk) waterbeheer. In onderstaande figuur zijn deze trends en ontwikkelingen geïllustreerd.
De volgende paragrafen gaan in op deze trends en ontwikkelingen. Overigens zullen zich niet al deze trends en ontwikkelingen in dezelfde mate in onze regio voordoen. Vervolgens gaat het waterketenplan, in de volgende hoofdstukken, in op de maatschappelijke opgaven voor de waterketen en het watersysteem die hieruit voortkomen en de wijze waarop wij kunnen anticiperen op deze trends en ontwikkelingen in de komende planperiode.

Figuur 3-1: Trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de waterketen.

De opgaven en uitdagingen waar wij voor aan de lat staan zijn groot. Denk hierbij aan een aanpak voor hitte, droogte, wateroverlast, waterkwaliteit, biodiversiteit, stikstofaanpak, energietransitie etc.. Daarnaast staat zowel de ruimte als de betaalbaarheid onder druk. Deze grote opgaven vragen om een geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak. Waar we werken als één overheid samen. In deze gebiedsgerichte aanpakken werkt men aan doelstapelingen waar men zoveel mogelijk doelen probeert te halen door verschillende uitdagingen aan elkaar te koppelen. Als Waterpanel Noord moeten we hier kennis en ervaring in gaan op doen en kennis met elkaar uitwisselen. Nationale Omgevingsvisie (NOVI) gebied de Peel is een traject in onze regio waar men ervaring gaat op doen met doelstapeling.

3.1 Klimaatverandering

Als gevolg van klimaatverandering zullen het aantal en de intensiteit (pieken) van extreme buien toenemen (KNMI, 2016[1]). Deze hevige buien zullen de afvoercapaciteit van het rioleringsstelsel overstijgen. Dit zorgt voor meer/vaker water op straat en voor grotere overstorten van het riool op het oppervlaktewater. Daarnaast kan er wateroverlast optreden in het gebied doordat sloten en beken het water niet snel genoeg af kunnen voeren. Verder zullen toenemende perioden van hitte en droogte gevolgen hebben voor de kwaliteit van de leefomgeving. Hitte kan leiden tot gezondheidsklachten bij met name kwetsbare groepen, zoals zieken en ouderen. Daarnaast zorgt langdurige warmte o.a. voor opwarming van het oppervlaktewater, wat leidt tot meer waterplanten en algengroei en een verlaging van het zuurstofgehalte in de watergangen en daarmee een verlaging van de aquatische biodiversiteit (en een potentiële toename van toxische bacteriën met watervergiftiging tot gevolg). Aan de andere kant biedt een warmer klimaat ook kansen voor bijvoorbeeld de recreatie, hogere opbrengsten van de landbouw en het telen van andere gewassen.

Droogte heeft grote invloed op de natuur en de landbouw, maar ook op binnenstedelijke vegetatie, infrastructuur en bebouwing. Daarnaast beinvloedt het de beschikbaarheid van grondwater als bron voor de drinkwaterproductie.

De uitdaging is om de bebouwde omgeving en het buitengebied zodanig in te richten dat de negatieve gevolgen van de effecten van klimaatverandering beperkt blijven. Dit moeten we zoveel mogelijk vanaf de beginfase van ontwikkelingen meenemen. Het vergroten van het waterbergend en infiltrerend vermogen van de bebouwde kom en in lager gelegen gebieden/beekdalen in het landelijk gebied via robuuste groene en blauwe netwerken speelt hierbij een belangrijke rol. Hierbij gaat het niet alleen om de openbare ruimte, maar ook om particulier terrein. Er is al decennialang een een trend waarneembaar van het verharden van tuinen (onderhoudsvrij) en de openbare ruimte door een toenemende druk op de ruimte. Daarom zullen de effecten van klimaatverandering in de vorm van toename in het optreden van intensieve buien, hoge temperaturen en lange perioden van droogte nog groter zijn.

[1] https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/achtergrond/extreem-weer-en-klimaatverandering

Figuur 3-2: Samenvatting effecten klimaatverandering op basis van KNMI-klimaatscenario's (2014). G staat voor gematigde toename wereldgemiddelde temperatuur en W voor eens sterke toename. L en H staan voor respectievelijk weinig en sterke verandering van luchtstromen.

3.2 Technologische ontwikkelingen

Technologie en de digitalisering van de samenleving gaan onverminderd door en raken ook onze waterketen. Een aantal relevante ontwikkelingen zijn:

- *Technieken voor het terugwinnen van grondstoffen en hernieuwbare energie*:

Het sluiten van kringlopen voor waardecreatie uit afvalwater (bijvoorbeeld vergisting van zuiveringsslib voor de productie van biogas) is een thema dat bij de overheid, markt en inwoners in de belangstelling staat.

- *Zuiveringstechnieken:*

Door nieuwe zuiveringstechnieken verandert het denken over het omgaan met afvalwater snel. Voorbeelden hiervan zijn het flexible Verdygo-concept waarmee kan worden ingespeeld op de effecten van klimaatveranderingen door (bijvoorbeeld effluent inzetten tegen droogte) en waarmee grondstoffen en energie kunnen worden teruggewonnen en de centraal aangestuurde regiekamer waarmee sneller kan worden gehandeld bij calaimteiten en binnen waterketen stromen kunnen worden gestuurd.
Niemand kan voorspellen hoe de woonwijk van de toekomst eruitziet. Tegelijkertijd kennen veel investeringen in de afvalwaterketen een lange technische levensduur. Een keuze in

2020 bij bijvoorbeeld rioolvervanging heeft daarmee grote consequenties voor de verre toekomst (periode na 2050). De uitdaging is om flexibiliteit te creëren in de afvalwaterketen (technisch én financieel), om snel in te kunnen spelen op nieuwe omstandigheden en inzichten.

- *Duurzame energie:*

In relatie tot de waterketen zien wij kansen in het stimuleren van opwekking van duurzame energie, zoals energie uit temperatuurverschillen van grond- en oppervlaktewater, afvalwater of energie uit stromend water en het winnen van duurzame energie middels het vergisten van slib.

- *Informatisering:*

Door nieuwe en verbeterde meettechnieken zoals sensortechnieken, mobiele toepassingen, radar- en satellietbeelden komen steeds meer en betere digitale gegevens beschikbaar. We werken daarom steeds vaker datagedreven. Ook Artificial Intelligence (AI) en Machine learning zullen ook in de waterketen hun intrede gaan doen.

3.3 Sociaaleconomische ontwikkeling

Het aantal inwoners van Limburg daalt, het aantal ouderen neemt toe en het aantal jongeren neemt af. Het CBS gaat uit van een bevolkingsontwikkeling variërend van +2,5% tot -5% of meer tot 2050 t.o.v. 2015 in de gemeenten in ons samenwerkingsverband. Een mogelijk gevolg van de bevolkingskrimp is dat op termijn de lasten voor de uitvoering van de beheertaken door minder belastingbetalers wordt opgebracht, waardoor de tarieven stijgen. Een mogelijk gevolg van demografische krimp is dat de druk op de ruimte afneemt. Dit biedt enerzijds kansen voor het benutten van vrijgekomen ruimte van leegstaande (agrarische) bebouwing. Anderzijds is het belangrijk om te voorkomen dat ondernemers en jongeren uit het gebied vertrekken.
Lokaal “vergrijst” de bevolking. De gevolgen hiervan voor de afvalwaterketen zijn onduidelijk. Een mogelijk gevolg kan zijn dat tuinen in toenemende mate worden verhard om daarmee de onderhoudslast voor de bewoners te verlagen. Ook kan vergrijzing zorgen voor meer medicijngebruik, waardoor meer medicijnresten in het afvalwater en het oppervlaktewater terecht komen en daarmee een bedreiging kunnen vormen voor de flora en fauna en het drinkwater.

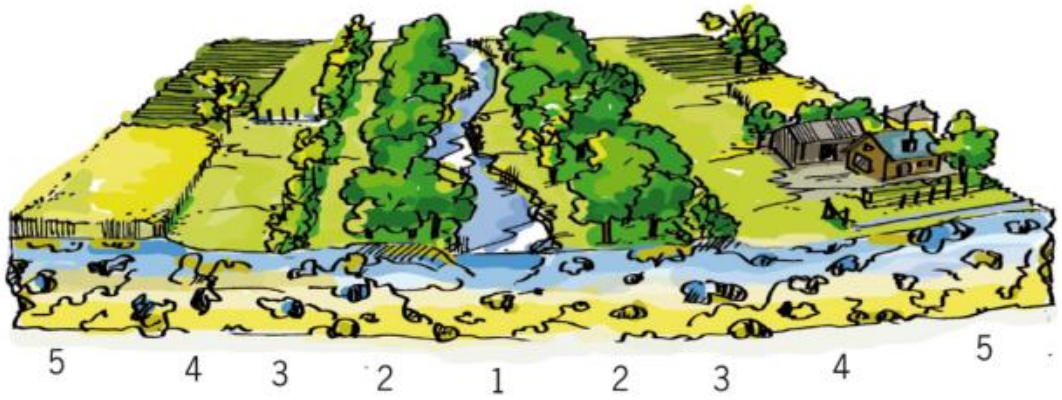
Deze ontwikkelingen zorgen ook voor meer druk op de financiële middelen: we moeten meer opbrengen met minder mensen.

3.4 Ruimtelijke ontwikkelingen

Het landelijke gebied maakt ontwikkelingen door. De landbouw wordt steeds grootschaliger en efficiënter ingericht. Activiteiten en ruimtegebruik in de landbouw zijn steeds minder afhankelijk van het natuurlijke landschap. Hierdoor komen de landschapstypen en het natuurlijke karakter van de omgeving onder druk te staan. Er is meer aandacht voor kleinschaliger landbouw met vergroening en verduurzaming. Daarnaast groeit ook de recreatieve sector, het aantal georganiseerde buitenactiviteiten neemt toe en meer mensen willen wandelend en fietsend het landschap verkennen.
Voldoende grondwater wordt steeds belangrijker en staat door langere periode van droogte onder druk. Het beperken van het gebruik van grondwater en het zoveel mogelijk infiltreren en vasthouden van water wordt steeds belangrijker.
De natuurlijke waterlopen zijn van grote landschappelijke waarde. De rivier- en beekdalen zijn de belangrijkste structuurdrager van het landschap en vormen de blauwe hoofdstructuur. Het waterschap en de gemeenten werken samen aan het weer natuurlijker

en veerkrachtiger maken van het watersysteem. Dit doen we door het verbeteren van de waterkwaliteit en het vergroten van de ruimte voor waterberging in beekdalen.

Het waterschap herstelt de beken waarvoor een natuurvriendelijke inrichting nodig is. Twee beekdalen worden volgens een integrale beekdalbenadering ingericht, waarvan één in het Waterpanel Noord gebied. Daarbij betrekken we het beekdal weer bij de beek, en creëren zo meer ruimte voor water. Hierin onderscheiden we vijf zones: de beek (1), de boszone (2), de bufferzone (3), de beekflank (5). Waar mogelijk sluiten we hierbij aan bij de nationale bossenstrategie.

Figuur 3-3: Wat we willen: een vernat beekdal

Met deze inrichting van de blauwe hoofdstructuur bereiden we ons voor op het veranderende klimaat en verbeteren we de waterkwaliteit en ecologische toestand van de beek.

Ook het stedelijke gebied maakt ontwikkelingen door. Aan de ene kant zien we verdichting van de bebouwing door bijvoorbeeld inbreidingen, aan de andere kant is er voor klimaatadaptatie meer ruimte nodig voor berging van overtollig hemelwater, hitte- en droogtebestrijding. Dat vraagt om vroegtijdige inschakeling bij ruimtelijke plannen. Zoals de Deltacommissaris zei bij de presentatie van het DPRA 2021: ”water moet leidend worden in plaats van volgend”. Dat vraag onze aandacht.

De nieuwe Omgevingswet (verwacht per 1-1-2022) biedt nieuwe kansen om gebiedsontwikkelingen integraal op te pakken met participatie van alle stakeholders.

3.5 Actief burgerschap en samenhangend optreden overheid.

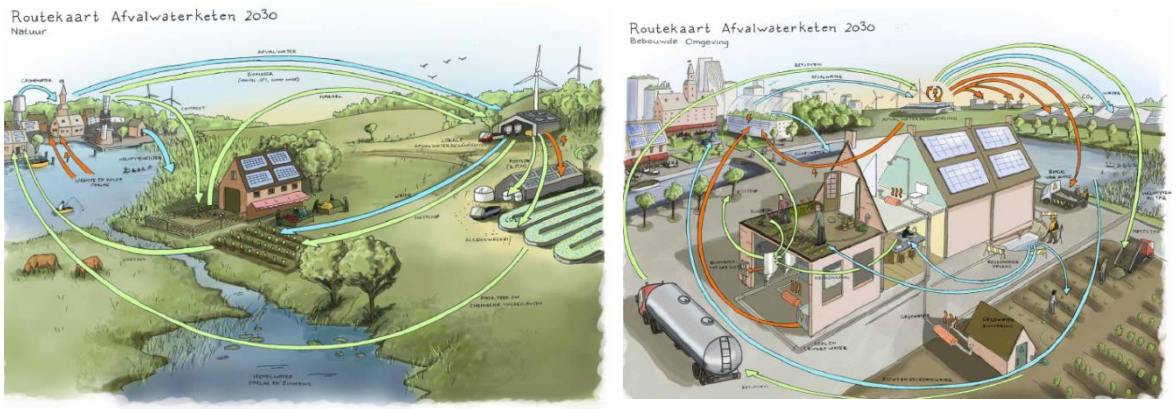
Van de overheid mag verwacht worden dat zij invulling geeft aan haar taken op het gebied van de waterketen en het waterbeheer. De overheid moet hierbij handelen vanuit een brede maatschappelijke afweging. Samenwerking tussen overheden onderling bij de uitvoering van de verschillende beheertaken is hierbij vanzelfsprekend. De overheid handelt hierbij eenduidig en transparant en is goed toegankelijk voor inwoners en bedrijven.

Gemeenten, Waterschap Limburg en WML beseffen dat zij niet alle negatieve gevolgen van klimaatverandering kunnen voorkomen en dat ook inwoners, woningcorporaties, (agrarische) bedrijven, terreinbeheerders en maatschappelijke organisaties een rol moeten spelen. De overheid vraagt om die reden om meer betrokkenheid van inwoners en bedrijven door deelname in gebiedsprocessen en het zelf initiëren van projecten.

In buurten, dorpen en op het platteland pakken de inwoners steeds meer zelf op en zij kunnen dit vaak nog beter dan de gemeente. Kennis is voor iedereen toegankelijk. Door zelfsturing en samenredzaamheid bouwen inwoners aan een levende gemeenschap waaraan iedereen naar vermogen een bijdrage levert. Inwoners zijn bereid taken en verantwoordelijkheden op zich te nemen, maar ze hebben daarbij wel het vertrouwen nodig, dat de overheid zorg draagt voor mensen die niet voldoende in staat zijn om die verantwoordelijkheid te nemen. Waar extra ondersteuning nodig is om mensen mee te laten doen in de samenleving biedt de gemeente een helpende hand. Tot nu toe hebben we nog niet overal in de regio deze ervaring.

3.6 Nieuwe stoffen in het afvalwater

In toenemende mate worden stoffen in het afvalwater aangetroffen die niet (kunnen) worden verwijderd in de huidige rioolwaterzuiveringsinstallaties. Het gaat hierbij om stoffen als medicijnresten, zware metalen, gewasbeschermingsmiddelen en een veelheid aan microverontreinigingen afkomstig uit consumentenproducten en bedrijfsprocessen. Deze nieuwe stoffen kunnen nadelige effecten hebben op de chemische en ecologische waterkwaliteit. De uitdaging is om te voorkomen dat deze nieuwe stoffen in de afvalwaterketen (aanpak bij de bron) en in het watersysteem terecht komen (eventueel aanvullen met extra maatregelen op de zuivering).

Figuur 3-4: Kansen voor het sluiten van kringlopen water, energie en grondstoffen (VNG en UvW, 2012)

4 Onze zorgplichten

4.1 Inleiding

In dit Waterketenplan leggen we onze ambities voor de komende jaren vast voor de Waterketen in relatie met watersysteem, drinkwatervoorziening en ruimtelijke ordening. Voor de gemeenten gaat het dan om de gemeentelijke watertaken zoals nu nog vastgelegd in de Wet milieubeheer en de Waterwet (en vanaf 1-1-2022 in de Omgevingswet), voor het waterschap en waterschapsbedrijf om de zuivering van afvalwater en watersysteembeheer zoals vastgelegd in de Waterwet en de Waterschapswet en voor het drinkwaterbedrijf over de drinkwatervoorziening zoals wettelijk geregeld in de Drinkwaterwet.

Dit hoofdstuk gaat in op zorgplichten. Om die in context te plaatsen, beginnen we met nationaal beleid en de grote ontwikkeling voor de komende jaren: de Omgevingswet. Het beleids- en wettelijk kader is verder uitgewerkt in de bijlagen.

4.2 Nationaal beleid

Wat we binnen Waterpanel Noord doen op het gebied van onze watertaken, vindt zijn oorsprong in het Nationale beleid. Belangrijke pijlers daarbij zijn de Europese Kaderrichtlijn Water,het Deltaprogramma, de NOVI en de POVI. Het Deltaprogramma zet een koers uit voor de toekomst. Hoe beschermen we Nederland tegen overstromingen en hoe zorgen we voor voldoende zoetwater? En hoe zorgen we voor een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting? Bij het Deltaprogramma horen Deltabeslissingen en Deltaplannen Ruimtelijke Adaptatie, Zoetwater en Waterveiligheid. Op regionaal niveau in Brabant en Limburg hebben we het Deltplan Hoge Zandgronden, bedoeld om beter voorbereid te zijn op droogte.

Op prinsjesdag 2020 is het Deltaprogramma 2021 gepresenteerd. Hierin is aangegeven dat de ingeslagen weg de goede is, maar dat er wel een vesnelling nodig is om in 2050 daadwerkelijk klimaatrobuust te zijn.

> *In het Deltaprogramma 2021 is veel aandacht voor de verbinding tussen ruimte en water. De wateropgaven moeten meer sturend worden en randvoorwaarden gaan aangeven voor de keuzes in de ruimtelijke inrichting van Nederland. Meer dan voorheen moeten we in Nederland bij de ruimtelijke inrichting en keuze van ons landgebruik rekening gaan houden met droogte, hitte, wateroverlast en overstromingsrisico's. Dit betekent bijvoorbeeld dat grote water vragende activiteiten, zoals het telen van bepaalde gewassen, bij voorkeur niet meer in droogtegevoelige gebieden moeten plaatvinden. Ook moet er bij de locatiekeuze en de gebiedsinrichting van nieuwe woonwijken rekening gehouden worden met de klimaatverandering. Bij plannen en maatregelen voor bijvoorbeeld nieuwe en bestaande infrastructuur, natuur, landbouw en energie moet water onderdeel uitmaken van de ruimtelijke afwegingen en planuitwerking. Water stuurt in plaats van water volgt. /.../*
>
> *Aanleg, gebruik, onderhoud, renovatie en beheer van openbare en private ruimte vallen onder de verantwoordelijkheid van veel partijen. Daarom moeten overheden, maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven nauw samenwerken om het land klimaatbestendig en waterrobuust in te richten*.

Dat betekent dat we als watermensen zo vroeg mogelijk bij regionale en lokale ontwikkelingen betrokken moeten zijn en worden om dit mogelijk te maken.

4.3 Omgevingswet

Naar verwachting treedt op 1-1-2022 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet staat voor ruimte voor initiatieven en het waarborgen van kwaliteit. In de bijlage is dit uitgebreid beschreven. Participatie en integraal werken is een belangrijk uitgangspunt van deze wet. Dat betekent dat we meer dan nu stakeholders betrekken bij ontwikkelingen rondom water. Ook kunnen we beter lokaal toegespitste regels opnemen in onze omgevingsplannen. Dat kunnen we regionaal afstemmen zodat niet iedereen voor zich het wiel uit gaat vinden.
De wettelijke zorgplichten zoals hieronder worden beschreven, krijgen voor de gemeentelijke watertaken hun plaats in de Omgevingswet.

4.4 Wettelijke zorgplichten gemeente

De gemeentelijke watertaken komen voort uit drie zorgplichten, te weten afvalwater, hemelwater en grondwater. De gemeentelijke zorgplichten hebben inhoudelijk een sterke samenhang met de zorgplichten voor het transporteren en zuiveren van afvalwater door WBL en die voor het regionaal watersysteem van de waterbeheerder, in dit geval Waterschap Limburg.
De zorgplichten (taken) van de gemeente zijn:

- Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (Wet milieubeheer 10.33, artikel 2.16, lid 1a 3 Omgevingswet).
- Zorg voor afvloeiend hemelwater (artikel 3.5 Waterwet, artikel 2.16, lid 1a 1 Omgevingswet).
- Zorg voor maatregelen bij structurele problemen grondwater (artikel 3.6 Waterwet, artikel 2.16, lid 1a 2 Omgevingswet).
- Zorg voor een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening (samen met provincie en waterschap, Drinkwaterwet, artikel 2).
- Zuivering van stedelijk afvalwater, in gevallen waarin is gekozen voor een alternatief voor centrale zuivering door het waterschap (artikel 3.4 lid 2 Watewet, artikel 2.16, lid 1a 5 Omgevingswet).
- Voorkomen en tegengaan van bodemverontreiniging (Wet bodembescherming).

Daarnaast volgt uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 3.17) dat de gemeente er zorg voor draagt dat een openbaar vuilwaterriool zo wordt ontworpen, gebouwd en onderhouden dat:

a) het zoveel mogelijk berekend is op de eigenschappen, samenstelling en hoeveelheid van het afvalwater,
b) lekkage zoveel mogelijk wordt voorkomen, en
c) het aantal overstortingen zo beperkt is als voor een doelmatig beheer van afvalwater mogelijk is.

4.5 Wettelijke zorgplichten waterschap (en waterschapsbedrijf)

De zorgplichten (taken) van het waterschap zijn:

- Zuivering van stedelijk afvalwater, gebracht in een openbaar vuilwaterriool, in een zuiveringtechnisch werk (artikel 3.4 lid 1 Waterwet, artikel 2.17, lid 1a 2 Omgevingswet).
- Beheer van watersystemen, voor zover aan het waterschap toegedeeld bij provinciale verordening of bij ministeriële regeling (artikel 3.2 Waterwet, artikel 2.17, lid 1a 1 Omgevingswet).
- Muskus- en beverrattenbestrijding (artikel 3.2a Waterwet, ahoofdstuk 8 Omgevingswet).

- Zorg voor een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening (samen met provincie en gemeenten, Drinkwaterwet artikel 2).

Onder beheer van watersystemen wordt verstaan:

- Het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van die watersystemen en de vervulling van de aan die watersystemen toegekende maatschappelijke functies.

Daarnaast volgt uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 3.18) dat het waterschap een zuiveringtechnisch werk zodanig ontwerpt, bouwt, exploiteert en onderhoudt dat deze onder alle normale plaatselijke weersomstandigheden op bevredigende wijze kan blijven functioneren. Bij het ontwerpen van de installaties dient met seizoenschommelingen in de belasting rekening te worden gehouden.

De provincie stelt de kaders voor het regionale waterbeheer en voor grondwater (o.a. doelstellingen Kaderrichtlijn Water, normen secundaire waterkeringen en NBW-normen). De provincies hebben een (grond)wettelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de waterschappen en voeren op basis hiervan toezicht uit op de waterschappen. In het kader van algemeen interbestuurlijk toezicht houden de provincies toezicht op de uitvoering van de taken door de gemeenten.

Het Waterschap komt in 2022 met een nieuw Waterbeheerprogramma 2022-2027, waarin is uitgewerkt op welke wijze WL/WBL komende periode (2022-2027) invulling gaan geven aan deze wettelijke taak. Voor de waterketenpartners zijn met name de opgaven voor klimaatadaptie en waterkwaliteit en ecologie (KRW) van belang.

Volgens de Omgevingswet (artikel 2.2) houdt een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zo nodig met deze andere bestuursorganen af.

Met de aanleg en het onderhoud van riolering, transportleidingen, afvalwaterzuiveringen en andere voorzieningen geven de gemeenten en het waterschap invulling aan bovengenoemde zorgplichten. Het dagelijks beheer van beide overheden is erop gericht om deze voorzieningen in stand te houden en optimaal te laten functioneren.

Voor de gemeentelijke zorgplichten volgt in de volgende paragrafen een overzicht van de wettelijke formulering van de zorgplicht. Daarna is in een tekstkader en voorstel opgenomen voor de invulling van de zorgplicht in een omgevingsvisie.

4.6 Zorgplicht drinkwater

Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) is de drinkwaterleverancier in Limburg (artikel 3 Drinkwaterwet). Zij is verplicht tot het leveren van drinkwater in haar gebied. Provincie en de 31 gemeenten zijn aandeelhouder in WML. Schoon en voldoende drinkwater is voor iedereen belangrijk. In Limburg is drinkwater onlosmakelijk verbonden met grondwater- en bodemkwaliteit, maar ook met de kwaliteit van het Maaswater. Het gebruik van de ondergrond, de inrichting én het gebruik van de leefomgeving hebben daar invloed op. Ook de hoeveelheid beschikbaar grondwater én Maaswater is belangrijk gezien de relatie met klimaatverandering en droogte. Daarom moet de openbare drinkwatervoorziening goed ingebed zijn in de ruimtelijke inrichting en gebiedsgebruik. Op grond van de Drinkwaterwet (artikel 2) hebben *alle* bestuursorganen een zorgplicht voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Dit komt ook tot uiting in de Omgevingswet (artikel 2.1).

Bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen geldt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang.
Belangrijk zijn de gebiedsdossiers en bijbehorende uitvoeringsprogramma's die bestuurlijk zijn bekrachtigd op 10 oktober 2019. De Provincie speelt hierin als opsteller en eigenaar van de gebiedsdossiers een belangrijke rol.

4.7 Zorgplicht stedelijk afvalwater

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater naar een zuiveringtechnisch werk (bijvoorbeeld een gemaal, overnamepunt of RWZI) en doet dit binnen de bebouwde kom door de aanleg en beheer van vuilwaterriolen (of gelijkwaardige voorzieningen).
Ook buiten de bebouwde kom (het buitengebied) geldt in beginsel de gemeentelijke zorgplicht. Als aanleg van een vuilwaterriool niet doelmatig is, hoeft de gemeente de zorgplicht niet in te vullen. Bij het beoordelen van doelmatigheid spelen milieubelangen ook een rol. Als de gemeente de zorgplicht niet invult, dan hebben inwoner en bedrijf een eigen verantwoordelijkheid als lozer van afvalwater. Zij mogen geen ongezuiverd afvalwater lozen en zijn zelf verantwoordelijk voor een zuiveringsvoorziening.

voorstel voor nadere uitwerking en invulling in de individuele GRP'n (gezamenlijke basis).

Bij de invulling van de zorgplicht stedelijk afvalwater maken wij onderscheid tussen de bebouwde kom en het buitengebied, en tussen huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater.

Bebouwde kom
Voor bestaande bouw en (ver)nieuwbouw is het lozers verboden om stedelijk afvalwater in de bodem of op oppervlaktewater te lozen, dit is de facto een aansluitplicht. De gemeente is verplicht stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren naar een zuiveringtechnisch werk. Dat kan via een traditioneel gemeentelijk rioolstelsel of een andere voorziening (zoals een IBA) die ervoor zorgt dat er geen ongezuiverd afvalwater in het milieu terecht komt.

Voor bedrijfsafvalwater geldt dat de gemeente afvalwater dat qua biologische afbreekbaarheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afvalwater inzamelt. Ook ander bedrijfsafvalwater dat niet lokaal kan worden teruggebracht in het milieu wordt ingezameld, tenzij dit ten koste gaat van het doelmatig functioneren van de vuilwaterriolering of de rioolwaterzuivering. Het Waterschap geeft hier advies. De gemeente kan nadere voorwaarden verbinden aan nieuwe of bestaande aansluitingen van bedrijven of deze weigeren of beëindigen.

Buitengebied
Voor het buitengebied geldt dat de gemeente huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, dat daar qua biologische afbreekbaarheid op lijkt, inzamelt en afvoert, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Deze omstandigheden zijn:
- De capaciteit van het bestaande collectieve systeem is niet toereikend.
- Het einde van de technische levensduur van het collectieve systeem (leidingen) is aanstaande.
- Het leveren van een vergelijkbaar effluent door nieuwe decentrale technieken (nieuwe sanitatie) als bij zuivering op de RWZI.
- Doelmatigheid.

De gemeente onderhoudt de bestaande infrastructuur (drukriolering en gemalen) tenminste tot het moment dat leidingen moeten worden vervangen. Ook biedt de gemeente ruimte voor initiatieven met nieuwe sanitatie.

Op het moment dat de infrastructuur aan het einde van de technische levensduur is, zal de gemeente in overleg met het waterschap een nieuwe afweging maken over het invullen van de zorgplicht voor afvalwater in het buitengebied.

Tactische uitwerking
Op grond van de hierboven gegeven nadere invulling hebben we gezamenlijke beleidsuitgangspunten geformuleerd:

1. *Hoe gaan we om met nieuwe sanitatie bij nieuwe ontwikkelingen (huisvesting seizoensarbeiders, recreatieondernemingen, bijvoorbeeld het toepassen van decentrale zuiveringsconcepten, zowel binnen als buiten de bebouwde kom?*

Binnen de bebouwde kom wordt, grote uitzonderingen daargelaten, altijd aangesloten op riolering. Buiten de bebouwde kom geldt een doelmatigheidsafweging, waarbij we de voorkeursvolgorde rioleren-decentraal zuiveren-IBA aanhouden. Een IBA heeft immers een constante stroom afvalwater nodig en is daardoor minder geschikt voor fluctuaties in aanbod.

Nieuwe initatieven buiten de bebouwde kom mogen aansluiten op bestaande infrastructuur als noodzakelijke aanpassingen technisch mogelijk zijn. De kosten van de aansluiting, ook die van noodzakelijke technische aanpassingen zijn dan voor de lozer/eigenaar.

2*. Hoe gaan we om met glastuinbouw, pot- en containerteelt en bijvoorbeeld emissieloze kassen?*
We bepalen met het waterschap en betrokkenen de haalbare opties. Inzamelen en transporteren door de gemeente is daarbij niet vanzelfsprekend. De komende jaren onderzoeken we hoe we met deze lozingsroutes omgaan en maken daar beslisbomen voor en werken dit uit in lozingsregels voor het omgevingsplan. Daarmee wordt duidelijk wat we van de eigenaren verwachten.

3. Hoe gaan we in onze regio om met afvalwater van evenementen?
Afvalwater van evenementen wordt alleen door de gemeente ingezameld als dat in de bestaande infrastructuur niet tot problemen leidt. We (gemeente, WL/WBL) gaan daarover altijd in gesprek met betrokkenen, waarbij er ruimte is voor bijvoorbeeld decentrale zuivering. De gemeente borgt het proces, en kan daarbij ruimte bieden aan initiatief en innovatie.

Vraagstukken die we de komende jaren verder oppakken:
- Welke regels nemen we in de omgevingsplannen op voor de afstand van af de riolering waarvoor lozingen in bodem en oppervlaktewater verboden zijn (de zogenaamde ’40-meter’ grens).
- Hoe zorgen we er voor dat stoffen in lozingen (van bijvoorbeeld bedrijven) niet tot problemen in zuiveringen en watersysteem leiden

4.8 Zorgplicht hemelwater
De gemeente is verantwoordelijk voor inzameling van afstromend hemelwater van percelen waarvan de eigenaren niet zelf kunnen voorzien in afvoer naar oppervlaktewater of bodem. De voorkeursvolgorde die we hierbij hanteren is vasthouden, infiltreren en bergen. Als de gemeente hemelwater inzamelt, is ze ook verantwoordelijk voor de verdere omgang, inclusief de lozing op oppervlaktewater of in de bodem. Zij kan het zowel gescheiden van, als gemengd met huishoudelijk afvalwater inzamelen. De gekozen route bepaalt de betrokkenheid van de waterbeheerder. Het waterschap kan betrokken zijn als beheerder van de ontvangende zuivering of van het ontvangende oppervlaktewater, soms van beide.

voorstel voor nadere uitwerking en invulling in de individuele GRP'n (gezamenlijke basis)

Hemelwater niet inzamelen tenzij, …

Het algemene uitgangspunt dat de gemeente hanteert, is dat gebouwen en percelen geen hemelwater lozen op de gemeentelijke riolering, tenzij dit in het belang van de leefbaarheid of volksgezondheid noodzakelijk is. Dit is de invulling van de voorkeursvolgorde uit de Wet milieubeheer (10.29a). Dat geldt naast de private percelen ook voor gebouwen en percelen van de gemeente zelf. Hieronder wordt per gebiedstypologie (bestaande bouw, nieuwbouw en buitengebied) beschreven hoe de gemeente invulling wil geven aan de zorgplicht hemelwater.

Bestaande bouw

Voor bestaande gebouwen en percelen geldt dat de gemeenten het hemelwater blijft inzamelen en transporteren naar een zuiveringtechnisch werk (RWZI, bij gemengde riolering), het oppervlaktewater of naar de bodem (bij gescheiden riolering). Het gescheiden aanleveren van te lozen regenwater en afvalwater op het gemeentelijk rioolstelsel en het verwerken van overtollig regenwater op het eigen perceel wordt door de gemeente en het waterschap gestimuleerd.

Bij knelpunten met betrekking tot wateroverlast en bij rioolvervangingsprojecten, waarbij gemengde riolering wordt vervangen door gescheiden riolering kan de gemeente het lozen van hemelwater op het vuilwater of gemengde riool verbieden op grond van bestemmingsplan, hemel- en grondwaterverordening of omgevingsplan (vanaf 1-1-2022). Vooralsnog houden we de trits 'stimuleren-faciliteren-afdwingen' aan.

Nieuwbouw

Bij nieuwbouwsituaties zamelt de gemeente geen regenwater in. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt het regenwater zelf binnen de perceelgrens, tenzij dat technisch onmogelijk is. Voor extreme neerslaggebeurtenissen wordt voorzien in een overloop naar de openbare ruimte.

Verbouw

Bij uitbreiding of vernieuwing van bebouwing zamelt de gemeente geen regenwater in. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt het regenwater zelf binnen de perceelgrens, tenzij dat technisch onmogelijk is. Voor extreme neerslaggebeurtenissen wordt voorzien in een overloop naar de openbare ruimte.

Herinrichting

Bij herinrichting van het openbaar gebied zal regenwater zoveel als mogelijk is worden geïnfiltreerd in de bodem. We hanteren ook een bergingsnorm van X mm.

Buitengebied

In het buitengebied zamelt de gemeente geen regenwater in. Dit geldt zowel voor bestaande bouw als (ver)nieuwbouw. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt zijn regenwater zelf op het eigen terrein of voert het in overleg met het waterschap af naar het oppervlaktewater of loost het in overleg met de gemeente in de bodem.Hierbij hanteren we de (kwaliteits) uitgangspunten voor verantwoord afkoppelen zoals opgenomen in de nog te actualiseren beslisbomen "Regenwater schoon naar beek en bodem".

Tactische uitwerking
Op grond van de hierboven gegeven nadere invulling hebben we gezamenlijke beleidsuitgangspunten geformuleerd

1. hoe gaan we om met hemelwater
Daarvoor zetten we de komende periode een beslisboom op afhankelijk van de lozingsroutes. We kijken daarbij uitdrukkelijk naar de Limburgbrede actualisatie van de beslisboom afkoppelen. Uitgangspunt voor de regio is dat we deze planperiode nog niet over gaan tot het afdwingen van afkoppelen, hoewel daar op lokaal niveau wel noodzaak voor kan zijn en dus onderbouwd van kan worden afgeweken.
Als overheid geven we met betrekking tot afkoppelen het goede voorbeeld. Waar mogelijk en doelmatig, koppelen we verharde oppervlakken af, waarbij het afgekoppelde water bij voorkeur wordt geinfiltreerd.

2. Welke bergingseisen stellen we aan nieuwe ontwikkelingen en kunnen we die differentieren per gebiedstypoligie?
Daar gaan we de komende planperiode met elkaar over in gesprek, De uitdrukkelijke wens is om wel te differentieren per gebiedstypologie. Daarbij kijken we ook wat precies onder bergingscapaciteit wordt verstaan en of infiltratiecapaciteit daar onderdeel van is of niet.

4.9 Zorgplicht grondwater

De gemeente is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen in de openbare ruimte om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstanden voor de aan die grond gegeven bestemming zo veel mogelijk te voorkomen (artikel 3.6 Waterwet, artikel 2.16, lid 1a-2 Ow). Althans, voor zover de maatregelen doelmatig zijn en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoren. Dit is vooral kwantitatief gericht. Vaak zal het gaan om het aanbieden van inzamelvoorzieningen voor overtollig grondwater. Als de gemeente inzamelt, is ze ook verantwoordelijk voor de verdere verwerking van het grondwater. Ook is zij aanspreekpunt bij grondwaterproblemen: zij heeft de regie bij het onderzoeken van oorzaken en oplossingen.

Onder structurele gevolgen verstaat de gemeente:
- Wederkerende (tenminste jaarlijks) te hoge grondwaterstand en gedurende ten minste drie jaar (geen incident);
- Én er meldingen zijn over structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand.

In een water- en rioleringsprogramma kunnen gemeenten zelf exact vastleggen bij welke grondwaterstand er sprake is van structurele nadelige gevolgen.

Onder nadelige gevolgen van grondwaterstanden verstaat de gemeente:
- significante belemmering van het normale gebruik van de bestemming zoals vastgelegd in het bestemmingsplan/omgevingsplan;
- of chronische gezondheidsklachten;
- of schade aan gebouwen of infrastructuur.

Dit kan dus ook gaan over te lage grondwaterstanden. Het gevolg van bovenstaande afwegingen en daarmee invulling van de zorgplicht kan zijn dat de gemeente juridisch bindende regels opneemt in het omgevingsplan over het wel/niet infiltreren van regenwater (zie ook bijlage 1 en 2).

Naast de kwantiteit van het grondwater is ook de kwaliteit belangrijk. Vanuit de Drinkwaterwet heeft ook de gemeente hier een rol in.

voorstel voor nadere uitwerking en invulling in de individuele GRP'n (gezamenlijke basis)
Grondwater niet inzamelen, tenzij…
Het algemene uitgangspunt dat de gemeente hanteert, is dat eigenaren van gebouwen en percelen zelf verantwoordelijk zijn voor de verwerking van overtollig grondwater, tenzij dit in het belang van de leefbaarheid of volksgezondheid niet haalbaar en niet doelmatig is. Dit geldt specifiek voor de bebouwde omgeving. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar gebiedstypen. De zorgplicht geldt dus ook voor de gemeente zelf als gebouw- en perceeleigenaar.
Het lozen van grondwater op het riool is in principe niet toegestaan.

De gemeente heeft ook oog voor de kwaliteit van het grondwater en zet zich in om die in ieder geval niet te laten verslechteren. Bij bijvoorbeeld afkoppelen wordt hier ook rekening mee gehouden.

Tactische uitwerking
Op grond van de hierboven gegeven nadere invulling onderzoeken we de komende periode ook de lozingsroutes voor grondwater. Daarnaast hebben we gezamenlijke beleidsuitgangspunten geformuleerd:

1. *Bronneringswater*
Bronneringswater kan alleen (onder voorwaarden) worden geloosd op riolering als:
- retourneren in de bodem niet mogelijk is;
- er geen duurzamer alternatief voorhanden is en
- de hoeveelheid en samenstelling geen negatieve invloed heeft op de doelmatige werking van het riool en de zuivering.

Tactische uitwerking drinkwater
Ook over de relatie met drinkwater hebben we gezamenlijke beleidsuitgangspunten geformuleerd:

1. Afstromend regenwater
Afstromend regenwater is niet altijd schoon (genoeg). Daarom hanteren we de (kwaliteits) uitgangspunten voor verantwoord afkoppelen zoals opgenomen in de nog te actualiseren beslisbomen "Regenwater schoon naar beek en bodem".

2. Droge tijden en drinkwatergebruik
We zetten in op waterbesparing. In perioden met een grote watervraag, onder andere bij warme vrije dagen, stimuleren we inwoners en bedrijven actief om water te besparen. Dat hangt ook samen met het bestrijden van droogte.

5 Onze prioriteiten voor 2021-2025

5.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft onze visie en strategische beleidsdoelen voor het Waterketenplan Waterpanel Noord. Eén van de belangrijkste aspecten die naar voren kwam bij de terugblik op de vorige planperiode was de constatering dat er in de vorige planperiode in beide deelregio's te veel maatregelen waren geformuleerd Het gevolg hiervan was dat gegeven de beperkte uitvoeringscapaciteit veel acties en maatregelen te weinig of geen aandacht hebben gekregen. Daarom hebben we in het voorliggende waterketenplan een aantal duidelijke prioriteiten gesteld.

Bij het prioriteren van de ambities voor de komende planperiode werkten wij van grof naar fijn of anders geformuleerd: van brede ambities voor water in de leefomgeving naar specifieke prioriteiten en opgaven. Bijlage 1 beschrijft het planproces en de brede waterambities in de regio Waterpanel Noord. Paragraaf 5.1 richt zich op de prioriteiten van het waterketenplan 2021-2025.

De maatregelen en acties die voortkomen uit de prioriteiten en opgaven leest u terug in hoofdstuk 6 (uitvoeringsprogramma).

5.2 Beschrijving op hoofdlijn

Als waterpanel Noord streven wij naar een water- en klimaatbestendig Noord Limburg. Bij de vertaling van deze visie naar doelstellingen sluiten wij aan bij de richting die eerder is ingezet en vastgelegd in een aantal visies en beleidsdocumenten[2].

De partners in de regio Waterpanel Noord hebben de wens om een aantal duidelijke prioriteiten te stellen voor de komende planperiode. Deze prioriteiten vormen de basis voor de acties en maatregelen uit het uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 6).

Uit de brede doelstellingen van Waterpanel Noord (zie bijlage 2) stellen wij de volgende prioriteiten voor het waterketenplan:

<u>Gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving</u>

1. Wij werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit, zodat wij in 2027 kunnen voldoen aan de doelstellingen van de kaderrichtlijn water.
2. Wij passen de fysieke leefomgeving aan op het veranderende klimaat, zodat 20% van onze regio in 2027 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.

<u>Doorwerking kerninstrumenten Omgevingswet</u>

3. Wij werken aan de implementatie van de Omgevingswet, zodat het (grond)watersysteem en de waterketen in 2027 op een goede manier zijn opgenomen in de kerninstrumenten van de Omgevingswet van de gemeenten en het waterschap.

<u>Continuïteit inzameling en verwerking van afvalwater (uitvoeringskracht)</u>

4. Wij versterken de capaciteit voor het uitvoeren van onze watertaken
5. Wij verhogen de kwaliteit van de uitvoering en dienstverlening en voeren onze watertaken uit tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

De eerste twee prioriteiten richten zich op een gezonde en veilige fysieke leefomgeving in Noord Limburg. De andere prioriteiten richten zich op de doorwerking van de verschillende

[2] o.a. de bouwsteen water en klimaat, de visie waardevol groeien, het waterbeheerplan en het regionale deel van de (ontwerp) provinciale omgevingsvisie.

aspecten van de waterketen in de organisatie en de uitvoeringskracht om het afvalwater structureel op de meest doelmatige wijze in te zamelen, te transporteren en te verwerken.

De volgende paragrafen gaan nader in op de prioriteiten (1 t/m 5) van het waterketenplan. Per prioriteit volgt een korte beschrijving van de achtergrond en context. De acties en maatregelen die volgen uit deze prioriteiten zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 6). Voor de prioriteiten waterkwaliteit (1) en klimaatadaptatie (2) geven de paragrafen 5.3 en 5.4 daarnaast een beschrijving van concrete doelstellingen en leidende principes.

De prioriteit klimaatadaptatie (2) wordt hierbij het meest uitgebreid beschreven omdat dit een relatief nieuw thema is en in de voorgaande plannen nog beperkt aan bod kwam.

5.3 Prioriteit 1: Waterkwaliteit

In het Waterketenplan Limburgse Peelen 2016 is onder andere opgenomen:

> *´Betrokken partijen zijn het erover eens dat negatieve effecten van afvalwater niet worden afgewenteld. We nemen hierin ieder onze verantwoordelijkheid en geven gezamenlijk invulling aan het ambitiedocument 'Van helder naar schoon water'.*
> *Op de lange termijn vinden nagenoeg geen overstorten vanuit het riool meer plaats op oppervlaktewateren. Voor de korte en middellange termijn (tot 2027) is een 'tussendoel' opgesteld dat is afgestemd op de kwetsbaarheid van de aquatische levensgemeenschappen in het watersysteem. Hiertoe worden de benodigde KRW-rioleringsmaatregelen voor 2027 gerealiseerd en verbeteren we het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's), zodat in 2027 de effluentlozingen zijn afgestemd op de doelstellingen conform de KRW en draagkracht van het ontvangende oppervlaktewater.*

Deze aanpak zetten we voort. Waterkwaliteit blijft ook de komende planperiode een speerpunt dat verweven is met de zorg voor de waterketen in brede zin. Wij hanteren de in onze regio ontwikkelde aanpak voor de beoordeling van riooloverstortingen, met als uitgangspunt dat het leven in kwetsbare wateren minimaal 2 jaar nodig heeft om te herstellen van een overstorting. In zeer kwetsbare wateren bedraagt de hersteltijd minimaal 5 jaar. Dat is een effectgerichte benadering. Door de uitworp uit riooloverstorten hierop af te stemmen, zorgen we dat de organismen niet definitief verdwijnen. Voor de niet kwetsbare wateren zijn als destijds de basisinspanning is gerealiseerd geen aanvullende maatregelen aan de overstort nodig.

Voor elke overstort zoeken gemeente en waterschap samen naar de meest doelmatige maatwerkoplossing, o.a. op basis van de ecologische toets. De doelstelling om in 2027 de KRW-doelen te realiseren staat centraal. De benodigde maatregelen willen we uiterlijk in 2027 realiseren. Daarbij zijn kosteneffectiviteit en betaalbaarheid erg belangrijk en vormt de redeneerlijn voor riooloverstorten[3] het uitgangspunt. Goed inzicht in de werking van riolering en watersysteem in hierbij onontbeerlijk. Meten en monitoren gericht op het functioneren van de afvalwaterketen en op de waterkwaliteit is hiervoor de basis.

Om een goede waterkwaliteit te realiseren hanteren wij de volgende *leidende principes*:

- Vervuiling aanpakken bij de bron. We volgen de trits schoonhouden-scheiden-schoonmaken.
- Geen (nieuwe) lozingen van schadelijke stoffen in de bodem, het grond- en oppervlaktewater en de riolering. Percelen zijn aangesloten op riolering of een andere

[3] Toelichting Redeneerlijn en Ecologische toets bij basisrioleringsplannen, versie 28 september 2018

publieke of private voorziening, zoals een IBA of decentrale voorziening, die ervoor zorgt dat er geen ongezuiverd afvalwater in het milieu terecht komt (risicobeperking van ziekteverwekkers).
- Terugdringen van de emissies vanuit riooloverstorten, indien de waterkwaliteit hier aanleiding voor geeft en de maatregel kosteneffectief is. Hierbij kiezen we bij voorkeur voor duurzame maatregelen zoals afkoppelen en vergroenen, omdat dit bijdraagt aan de aanpak van meerdere klimaatproblemen.
- Toewerken naar emissieloze glastuinbouw door zuivering en recirculatie van bedrijfswater & overtollig gietwater en beperken gewasbeschermingsmiddelen.
- Herstel hydrologische condities van natuurgebieden, zodat de natuurdoelen kunnen worden gerealiseerd.
- We scheiden vuil water van schoon water. Zo blijft schoon water schoon en vinden overstorten minder vaak plaats. Ook is het water op straat bij hevige regen minder vervuild. Vuil water zuiveren we voor we het terugbrengen in het milieu.
- Toepassen van het principe: de vervuiler betaalt bij kostenverhaal en -toerekening.

5.4 Prioriteit 2: Aanpassen aan klimaatverandering (klimaatadaptatie)

Bij de presentatie van het Deltaprogramma 2021 heeft de Deltacommissaris aangegeven dat water het leidende principe moet zijn in alle ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de komende jaren is klimaatadaptatie dan ook een belangrijke prioriteit. De regio stelt begin 2021 een (operationele) regionale en lokale uitvoeringsagenda vast voor klimaatadaptatie. Dit waterketenplan vormt het gezamenlijke tactisch beleidskader klimaatadaptatie. Hierbij ligt de nadruk op de aspecten wateroverlast en droogte.
Daarnaast werkt de regio aan een meer strategisch (ruimtelijk) kader vanuit de provinciale omgevingsvisie, in Midden- Limburg, onder de vlag van Samenwerking Midden-Limburg (SML), aan een landschapskader en in Noord-Limburg aan een regionale adaptatie strategie (RAS), waarin de opgaven rondom energietransitie, landbouw en klimaatadaptatie ruimtelijk samenkomen.

5.4.1 Strategie klimaatadaptatie

Om de ambities voor klimaatadaptie te realiseren hanteren wij de volgende strategie:
- Meekoppelen met alle fysieke veranderingen (publiek + privaat) en versnellen waar nodig bij knelpunten.
- Inzetten op gebiedsgericht maatwerk, waarbij groene klimaatmaatregelen de voorkeur genieten omdat deze ook andere doelstellingen dienen (o.a. versterken biodiversiteit, beweging / gezondheid).
- Samen met gebiedspartners maken we het verschil (onderzoeken, uitvoeren en communiceren met campagne Waterklaar).
- Met klimaatbestendige eigen assets en dienstverlening het goede voorbeeld geven.
- Eigenaren private terreinen (inwoners, bedrijven en woningbouwcorporaties) informeren en stimuleren hun eigen verantwoordelijkheid te nemen in de aanpak van de klimaatproblematiek.

Benutten fysieke veranderingen en onderhoudscycli

De strategie is gebaseerd op meekoppelen met fysieke veranderingen en versnellen waar nodig. Met meekoppelen bedoelen wij het benutten van alle relevante fysieke veranderingen in het werkgebied van Waterpanel Noord, zowel op publiek als privaat terrein. Voorbeelden van fysieke veranderingen in bestaande steden en dorpen zijn de herinrichting en herprofilering van straten en pleinen, de herinrichting van groenstroken en parken (groene klimaatoplossingen), de vervanging van riolering en andere leidingen in de openbare ruimte en (groot)onderhoud aan gebouwen en tuinen. Voor het buitengebied geldt dat

gebiedsontwikkeling of functieverandering het moment is om klimaatadaptieve maatregelen uit te voeren.

Naast het benutten van onderhoudscycli gaat het ook om het aansluiten bij de ruimtelijke consequenties van andere maatschappelijke opgaven, zoals bijvoorbeeld van de energietransitie, mobiliteit en het sluiten van kringlopen (circulair).

Meekoppelen met de energietransitie
Nationaal is de ambitie om de afhankelijkheid van gas in productieprocessen en voor de verwarming van gebouwen te verminderen. In het landelijk energie-/klimaatakkoord en de regionale energiestrategiën zijn en worden hier afspraken over gemaakt. Bij de verwarming van gebouwen zijn de alternatieven voor gas, verwarming via warmtenetten of warmtepompen. Netbeheerders zullen samen met gemeenten een afweging maken over het al dan niet vervangen van gasleidingen en het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnet. Het moment kan samenvallen met het einde van de technische levensduur van leidingen of grootschalige herstructureringen van wijken. De momenten dat leidingen worden vervangen of uitgebreid, zijn momenten dat wordt gegraven en straten open gaan. Deze momenten kunnen worden benut om straten en wijken meer klimaatadaptief in te richten. Dat geldt ook voor de gebouwen zelf. Het moment dat gebouwen worden aangepast, kan worden benut voor bijvoorbeeld de aanleg van groen-blauwe daken.

Nieuwe financieringsvormen
De opgaven van klimaatadaptie kunnen niet alleen worden gefinancierd vanuit de rioolheffing. Klimaatadaptatie bevat immers ook niet watergerelateerde maatregelen. Nieuwe financieringsvormen zullen nodig zijn. Markt- en maatschappelijke partijen zullen een bijdrage moeten leveren in deze opgave. De meerwaarde om te investeren in klimaatadaptieve maatregelen moet inzichtelijk worden gemaakt.

Wij passen de fysieke leefomgeving aan het veranderende klimaat en werken aan een klimaatbestendige inrichting van de publieke (openbare) en private buitenruimte en het watersysteem. Hiervoor hanteren wij een aantal *leidende principes*:

- Relevante fysieke verandering (publiek en privaat) worden benut om klimaatadaptieve maatregelen te nemen (aansluiten bij onderhoudscycli). Door hierbij te kiezen voor groene maatregelen draagt klimaatadaptatie naast het voorkomen van wateroverlast, droogte en hittestress ook bij aan een gezondere en aantrekkelijkere leefomgeving..
- In de omgang met water volgen we de trits vasthouden-bergen- (vertraagd)afvoeren. De fysieke leefomgeving richten we in op een wijze dat het (regen)water daar naar toestroomt, waar het de minste schade of overlast veroorzaakt en bijdraagt aan het tegengaan van droogte (infiltratie). Benutten van de bovengrondse infrastructuur om overtollig water te ‘parkeren’ op plaatsen waar het geen schade oplevert.
- Creeëren groen blauwe structuren (aders) in de bebouwde omgeving.
- Water is sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen in de boven- en ondergrond: Klimaatbestendig bouwen met ruimte voor waterberging en groen bij nieuwbouw van woningen en bedrijventerreinen en gebiedsontwikkeling.
- Integrale en gebiedsgerichte systeembenadering van grondwater, oppervlaktewater, riolering, bodem en ondergrond
- Grondwater beschouwen we hierbij als een schaars goed. Grondwater is de bron voor drinkwater. De bodem en ondergrond spelen een belangrijke rol bij het afvoeren en verwerken van hemelwater. Schoon regenwater benutten en zo veel mogelijk infiltreren daar waar het kan. Daar waar het kan besparen we water besparen. Zo houden we de kwaliteit goed en houden we het grondwater op peil.
- Beekdalen robuust en veerkrachtig inrichten.

- Beheer (inclusief onderhoud) draagt optimaal bij aan doelen droogte, overlast en natuurlijk water: o.a. onderhoud gemeentelijke watergangen en aanpakken plaagsoorten (invasieve soorten), inzicht door meten/monitoren/databeheer.
- Benutten van maatregelen voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Bij projecten openbare ruimte gaan wij uit van meervoudig ruimtegebruik, extra groen en lokale waterberging.
- Toepassen van het principe: de kostenveroorzaker betaalt bij kostenverhaal en -toerekening.
- Gezamenlijk eigenaarschap van het klimaatbestendig maken van de regio: Overheid en gemeenschap (inwoners en bedrijven).

Gebiedsgericht maatwerk
Een belangrijke uitdaging bij het realiseren van opgaven op het gebied van water en klimaat is een gebiedsgerichte en integrale benadering.

Een voorbeeld hiervan is de inzet op een beekdalbrede benadering van beekdalen. In de periode 2022-2027 strat het waterschap met 2 proefprojecten. Met deze benadering wordt een aantal doelen gediend: wateroverlast voorkomen (klimaatbuffer), droogteoverlast voorkomen (verhogen beekbodem), natuurlijke inrichting, waterkwaliteit en biodiversiteit. Deze aanpak vraagt een samenhangende aanpak van gemeenten, waterschap en provincie. Ook de inzet van instrumenten is hierbij van belang (bijvoorbeeld het anders bestemmen van gronden, negatieve ontwikkelingen voorkomen).

Ook bij het formuleren van concrete doelen voor het voorkomen van wateroverlast, beperken droogte en hitte geldt een gebiedsgerichte benadering. Daarom maken wij onderscheid naar verschillende gebiedstypologieën:
- Kwetsbare en robuuste gebieden (o.a. op basis van de resultaten van de stresstesten).
- Bestaande situaties in dorpen en steden en (ver)nieuwbouwsituaties.
- Dichtbebouwd gebied en dun bebouwd gebied.
- Bedrijventerreinen, glastuinbouw en containerteelt.
- Beekdalen.

Samen met coalities, zowel in de eigen organisatie als met gebiedspartners
Klimaatadaptatie is een grote maatschappelijke opgave en wij kunnen deze vanuit de waterketen niet alleen oplossen. Samen werken met collega's in de eigen organisatie, gebiedspartners en de inwoners & bedrijven in de regio is een voorwaarde. Dat vraagt om bewustwording en handelen van onszelf, onze collega's in de eigen organisatie en onze publieke en private (gebieds)partners.

Gemeenten hebben een belangrijke taak en rol bij klimaatadaptatie. Zij hebben samen met de provincies de bevoegdheid en instrumenten in het ruimtelijk domein. Water en klimaat moeten worden verankerd in de ruimtelijke plannen door vroegtijdige betrokkenheid. Ook staan gemeenten het dichtst bij de inwoners. Voor het waterschap geldt dat zij door haar functionele focus en regionale schaal zicht heeft op de samenhang van de wateropgaven. Gezamenlijk kunnen deze overheden de leefomgeving klimaatbestendig inrichten. Maar we kunnen dit zeker niet alleen. In de bebouwde omgeving is grofweg 50% van de ruimte privaat bezit.
Naast overheidspartijen spelen daarom ook de niet-overheden een belangrijke rol bij klimaatadaptatie. Het gaat hierbij o.a. om drinkwaterbedrijven, corporaties, nutsbedrijven, perceeleigenaren, inwoners, (agrarische)bedrijven en intermediairs richting bewoners en andere private partijen, zoals tuincentra, installatiebedrijven, verzekeraars, ed. Elke partij heeft hierbij een eigen wettelijk kader, belangen en eventueel financieringsmogelijkheden.

Het programma Waterklaar speelt een belangrijke rol in het activeren van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
Klimaatadaptatie is een vraagstuk dat speelt op verschillende schalen die onderling met elkaar samenhangen. Dat geldt voor de assets die gemeente en waterschap beheren (object-stelsel-systeem) en binnen de verschillende systemen van de watercyclus, te weten: drinkwatervoorziening, riolering, grondwater en oppervlaktewatersysteem.
De opgaven voor klimaatadaptatie zijn gericht op zowel een gebouw en tuin, straat, wijk, gemeente, beheergebied en regio. We werken dan ook op verschillende schalen en met verschillende gebiedspartners aan klimaatadaptatie.

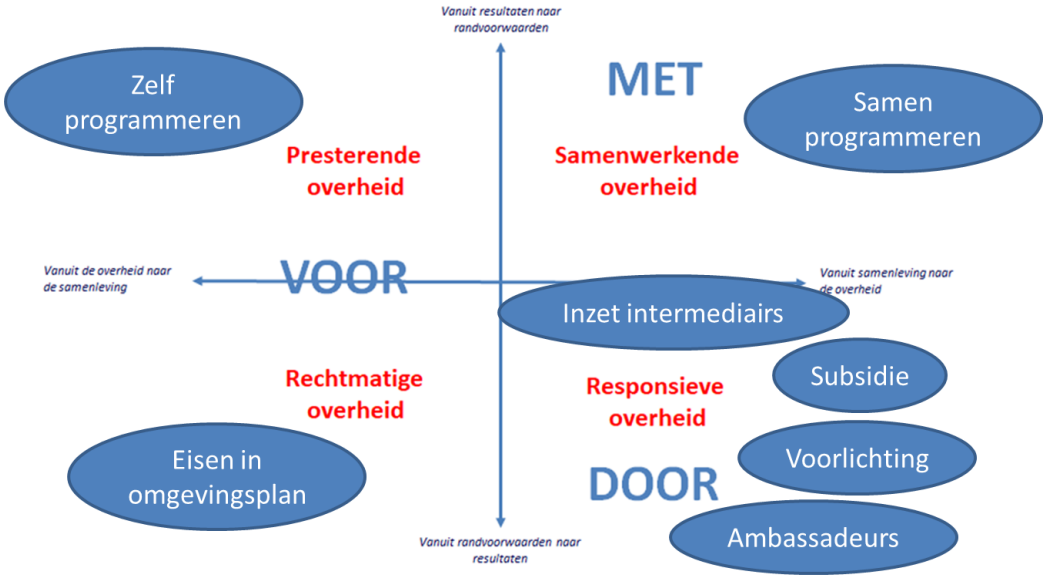
De uitdaging is om bij het aanpassen aan klimaatverandering groot te denken in termen van tijd, systemen en onderlinge afhankelijkheden. Tegelijkertijd is het zaak om de grote opgaven klein, lokaal en concreet te maken en daarmee daadwerkelijk aan de slag te gaan.

Het goede voorbeeld geven met klimaatbestendige eigen assets
Een belangrijk onderdeel van een klimaatadaptief werkgebied van Waterpanel Noord is het klimaatbestendig maken van de eigen assets. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld het verder klimaatbestendig maken van eigen infrastructuur (o.a. afkoppelen openbare ruimte), gemalen, afvalwaterzuiveringen en pompen & andere assets voor drinkwater. Het klimaatbestendig maken van de eigen assets kunnen wij voor een belangrijk deel zelf. Daarmee geven wij het goed voorbeeld aan onze gebiedspartners.

5.4.2 Meervoudige rolopvatting van de overheidspartijen

Om bovenstaande te bereiken is naast het reguliere werk en assetmanagement een nieuwe manier van werken nodig. De organisaties binnen Waterpanel Noord kunnen als overheidspartij niet volstaan met alleen een rechtmatige of presterende rol. Voor het realiseren van de ambities is ook een rol als samenwerkende en faciliterende (responsieve) overheid nodig. Het effectief acteren als samenwerkende en/of responsieve overheid levert in potentie een grotere maatschappelijke doelrealisatie op dan bij het acteren als presterende overheid. Dit vraagt wel om een (door) ontwikkeling van de organisatie en medewerkers.

Figuur 5-1 schetst vier mogelijke rolopvatingen van de overheid in een energieke samenleving (initiatieven van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties). Bij klimaatadaptatie werken we VOOR de inwoners, bedrijven, mede-overheden en maatschappelijke initiatieven, samen MET deze gebiedspartners en faciliteren initiatieven, zodat DOOR gebiedspartners maatregelen kunnen worden genomen.

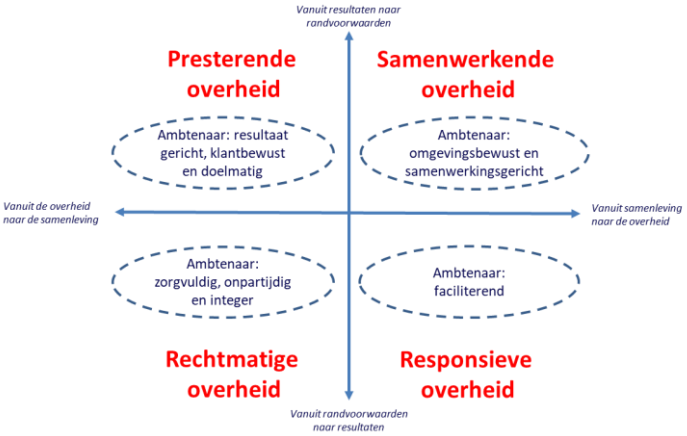
Figuur 5-1: Vier vormen van overheidssturing (Bron: PBL / NSOB)

De verticale as van de figuur vertegenwoordigt het accent in de inspanningen (van de overheid). De nadruk ligt op beleid en het formuleren van de juiste doelen en kaders (onder), of vooral op het ook daadwerkelijk realiseren en leveren van de voorgenomen prestaties (boven). De horizontale as in de figuur heeft betrekking op de relatie tussen overheid en de samenleving (markt en gemeenschap). In het linkerdeel van het schema ligt het accent bij de overheid. De overheid maakt het beleid én draagt zorg voor de uitvoering. In het rechterdeel van het schema ligt het accent bij de maatschappij. De overheid volgt of sluit aan bij maatschappelijke initiatieven.

Klimaatadaptatie vraagt om een meervoudige rolopvatting van de overheid. Bij het klimaatbestendig inrichten van de stedelijke leefomgeving trekken gemeenten, waterschap en WML samen op, nemen een eigen verantwoordelijkheid, geven het goede voorbeeld en treden daar waar nodig kaderstellend (faciliterend) op bij initiatieven die een bijdrage kunnen leveren aan klimaatadaptatie.

Wat vraagt dit van de organisatie en de waterprofessional?
Klimaatadaptatie realiseer je samen met collega's in de eigen organisatie en met publieke en private gebiedspartners. Daarom vraagt klimaatadaptatie naast specialistische kennis om bepaalde houdingen en vaardigheden: omgevingsbewust, samenwerkingsgericht, ondernemend en faciliterend.

Een professional moet veel verschillende disciplines bij elkaar kunnen brengen, mensen kunnen activeren, in kunnen spelen op initiatieven vanuit de samenleving, flexibel zijn ingesteld en opgewassen zijn tegen onvoorziene omstandigheden.

Figuur 5-2: Houding en vaardigheden

Dit betekent ook dat de beleidsmedewerkers en beheerders veel meer dan nu gebruikelijk is vooraan in planprocessen van ruimtelijke ontwikkelingen actief zouden moeten zijn en inhoudelijke wensen en eisen vroegtijdig en actief inbrengen.

Het samen met collega's in de eigen organisatie gebiedsgericht en integraal werken blijkt in de praktijk een grote uitdaging. Het vraagt om het combineren van budgetten, stapelen van opgaven en prioriteren.

5.5 Prioriteit 3: Doorwerking in kerninstrumenten van de Omgevingswet

In 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De belangrijkste consequentie van de Omgevingswet voor het stedelijk waterbeheer is dat de beleidsvrijheid van gemeenten en waterschappen verder toeneemt (zie bijlage 1). Concreet krijgt dit vorm door:

- Deregulering van regels voor lozingen in de riolering, bodem en op het oppervlaktewater;
- Deregulering van regels voor bouwen (aansluiting op de riolering);
- Het vervallen van de goedkeuringsbevoegdheid van de provincie voor de gemeentelijke zorgplicht afvalwater in het buitengebied;
- Het vervallen van de wettelijke planverplichting van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Hiermee vervalt de plicht dat de gemeenteraad het rioleringsplan vaststelt .

De urgentie om in regionaal verband gezamenlijk invulling te geven aan de beleidsvrijheid rondom de gemeentelijke watertaken en de zorgplichten van het waterschap neemt hierdoor verder toe. Gemeenten en het waterschap zullen samen en met WML, Provincie en Rijkswaterstaat moeten bepalen wat wel en niet 'geregeld' wordt en hoe je dat dan gaat doen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgen gemeenten en waterschap (en provincies) een aantal nieuwe en vervangende instrumenten in handen, gericht op de fysieke leefomgeving. De uitdaging is om het huidige gemeentelijke rioleringsplan (GRP) de komende jaren te gaan ontvlechten en om te vormen naar een rioleringsprogramma. Een aantal onderdelen uit het huidige GRP komen dan terug in de gemeentelijke omgevingsvisie en het omgevingsplan.

In het uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 6) hebben wij acties opgenomen over de invulling van de decengtralisatie van lozingsregels en de omgang met de bruidschat (bijlage 3).

5.6 Prioriteit 4: Versterken capaciteit en verminderen kwetsbaarheid

Uit de evaluatie van de vorige planperiode komt naar voren dat een aantal acties niet is opgepakt. Dit komt omdat de hoeveelheid acties niet goed was afgestemd op de

beschikbare capaciteit bij de aangesloten partners (met name gemeenten). Dit is niet nieuw voor de regio. Uit verschillende individuele GRP's komt naar voren dat de beschikbare formatie onvoldoende is voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken.
In het uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 6) is daarom een actie opgenomen om de mogelijke kwetsbaarheid nader te analyseren en in beeld te brengen. Als partners in de regio voeren wij samen de Branchestandaard van Stichting RIONED uit.

5.7 Prioriteit 5: Verhogen kwaliteit dienstverlening en uitvoering tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

We zetten de met het vorige Waterketenplan ingezette weg voort. Bescherming van de volksgezondheid door inzameling en transport van stedelijk afvalwater is een basisbeginsel voor ons werk in de hele waterketen. Door effectieve en efficiente samenwerking blijft onze waterketen ook in de toekomst goed functioneren. We volgen daarbij de ontwikkelingen en passen bewezen nieuwe technieken en innovaties toe.

We wisselen kennis en informatie uit. Samen zoeken we naar 'best practises' om een zo goed mogelijke waterketen tegen zo laag mogelijke kosten te houden. Het gaat dan om beter inzicht in het functioneren van onze rioolstelsels mede in relatie tot het watersysteem (meten is weten), samenwerken op operationele taken (beheer en onderhoud assets waterketen) e.d.

Op deze manier werken we samen aan de vier K's uit de inleiding: kwaliteit(svergroting, kwetsbaarheid(svermindering), kosten(besparing) en klantgerichtheid.

Buiten het samenwerkingsverband werken veel andere personen en organisaties mee aan het functioneren van de waterketen. Onze burgers en bedrijven zijn daarbij belangrijk. Soms zullen we een goed gesprek met elkaar voeren, maar we kunnen ook samenwerken aan een grote gezamenlijke investering.

Ook met Rijkswaterstaat en de Provincie zijn er veel raakvlakken, zoals Deltaprogramma 2021, het Deltaprogramma Hoge Zandgronden, RO-vraagstukken en de Provinciale Omgevingsvisie (POVI). Het is belangrijk om deze verschillende programma's goed op elkaar en op onze eigen programma's aan te laten sluiten. Vroege betrokkenheid en goede communicatie is daarom noodzaak.

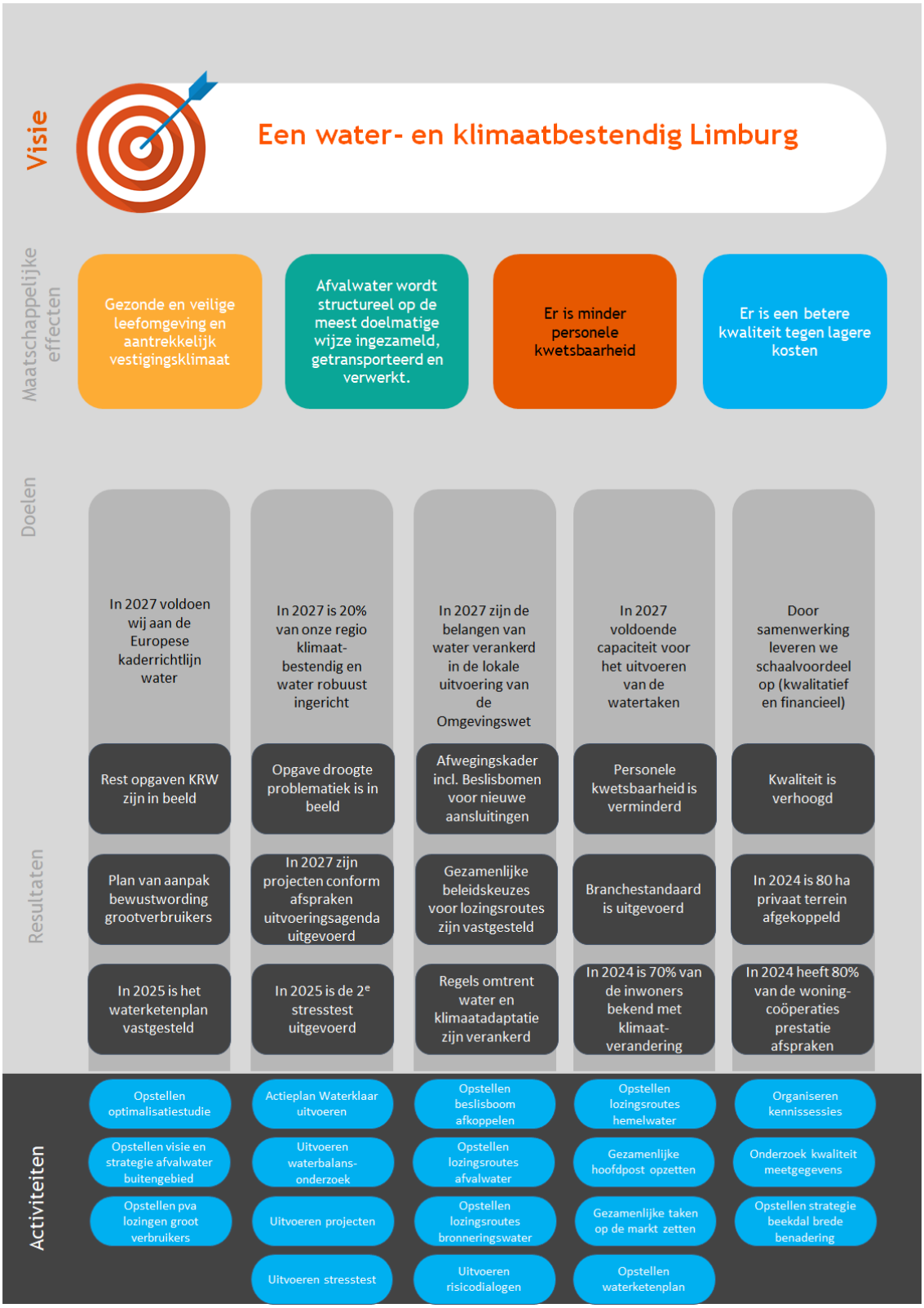
6 Uitvoeringsprogramma

6.1 Ambities, focuspunten en acties

Om onze ambities dichterbij te brengen en onze samenwerking op een hoger peil te brengen, voeren we deze planperiode samen de nodige acties uit. We doen dat samen omdat het loont. Door deze acties werken we aan de vier K's: kwaliteit, kwetsbaarheid, kosten en klantgerichtheid.
Het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren volgt uit onze ambities en de prioriteiten die we daarin hebben aangegeven. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de acties regiobreed worden opgepakt. Bij het daadwerkelijk starten van een actie wordt bekeken of dat nog steeds zo is of dat in de actie in kleinere coalitie wordt opgepakt.

Bij elke actie is een eerste inschatting van de uitgaven gemaakt, bij het opstellen van gedetailleerde actieplannen zal dit verder worden ingevuld. Ook moet voor de meeste acties een projectleider/trekker worden gevonden. De programmamanager zal de voortgang van de acties bewaken en de terugkoppeling naar het bestuur verzorgen. Hiertoe heeft hij een aantal keren per jaar overleg met de projectleiders.

In de hierna aangegeven doelenboom hebben de prioriteiten hun plaats gekregen. Daarbij zijn ook de acties opgenomen. We laten daarmee de samenhang zien tussen dat wat we willen en dat wat we doen.

Figuur 6-1: Doelenboom met acties

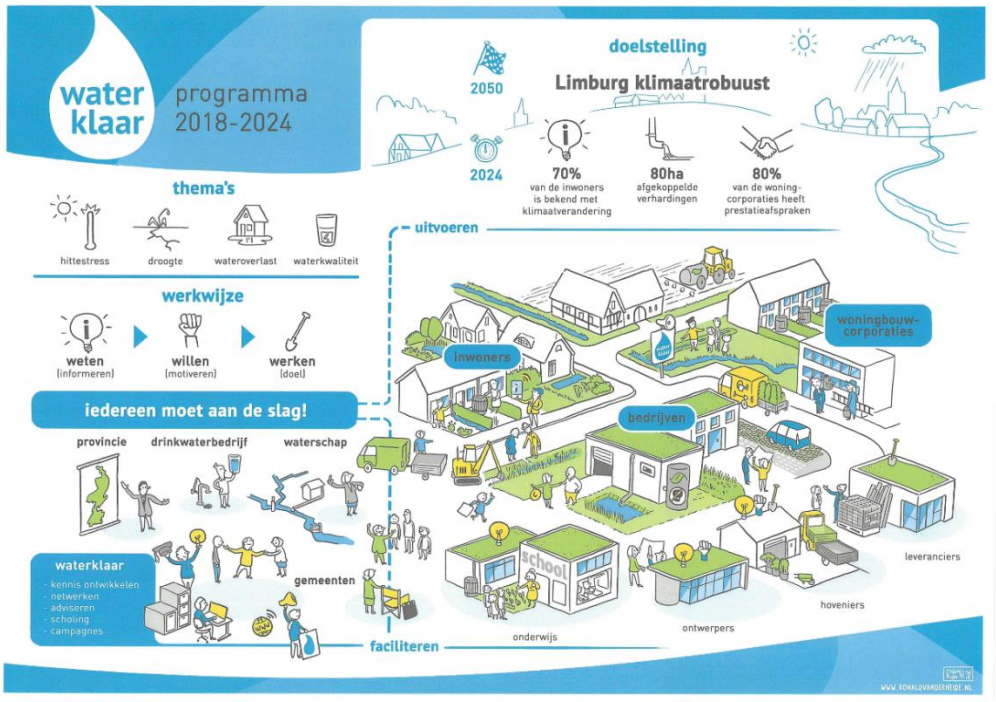
6.2 Beschrijving acties

Hierna worden de acties toegelicht. We maken onderscheid in lopende programma's en acties die we oppakken vanuit dit waterketenplan. Vanuit het programma van de afgelopen jaren loopt ook nog een aantal acties die eerst worden afgerond, die worden eerst genoemd. Daarna volgen de nieuwe acties in volgorde van belangrijkheid.

6.2.1 Lopende acties

1. Waterklaar

Waterklaar richt zich op een klimaatrobuuste inrichting van particuliere terreinen. De doelgroepen zijn inwoners, bedrijven en woningbouwcorporaties. Het doel van Waterklaar is om deze doelgroepen te motiveren, stimuleren en activeren om over te gaan tot een klimaatrobuuste inrichting van hun terreinen. Waterklaar heeft hierbij vooral een faciliterende rol en focust zich op bewustwording en gedragsverandering, educatie, kennisuitwisseling, faciliteren d.m.v. handleidingen, stimuleringsregelingen, het verbinden c.q. bij elkaar brengen van partijen en netwerken, steeds met aandacht voor de thema's waterkwaliteit, vergroening en ontstening. De gemeenten hebben een cruciale rol om dit ook lokaal tot uitvoering te brengen.

Binnen het doorlopende communicatietraject / platform krijgen de komende planperiode de volgende onderwerpen aandacht:

- De gevolgen van afkoppelen en infiltreren van regenwater voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en de bodem. Dat kan bijvoorbeeld door het maken van een digitale folder met de ligging en betekenis van waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden. Daarbij sluiten wij aan op de gebiedsdossiers van de Provincie.
- Beperken van de gevolgen van droogte en het handelingsperspectief van inwoners, bedrijven en woningcorporaties, bijvoorbeeld door het kiezen van de juiste beplanting.

Budget Waterklaar dat ten laste van dit uitvoeringsprogramma komt is € 146.750,- .

2. Publiekscommunicatie

De gezamenlijke ambitie van de samenwerkende partners van Waterpanel Noord is vastgelegd in het plan publiekscommunicatie 2018 - 2022. Het doel is bewustwording, het vergroten van kennis en aanzetten tot gedragsverandering bij alle Limburgers. Met andere woorden inwoners informeren, faciliteren en motiveren klimaatadaptief te zijn met als einddoel klimaatbewust te handelen. Door het meten, monitoren en aansluiten bij de Limburgse leefstijlen volgens de leefstijlvlinder 'Ons Water' weten we doelgroepen steeds beter bereiken. Om de opgave klimaatadaptief handelen te realiseren worden jaarlijks (daar waar mogelijk in samenwerking met de andere Limburgse regio's) twee publiekscampagnes ontwikkeld en uitgevoerd vanuit één kanaal met het beeldmerk Waterklaar.
Budget: € 104.200 per jaar.

3. Interne communicatie (concerncommunicatie)

Met de ambities uit het waterketenplan en de uitvoeringsagenda klimaat wordt interne communicatie tussen en binnen de samenwerkende partners steeds belangrijker om invulling te geven aan de grote opgaven waarvoor we staan. Hiermee wordt bedoeld de communicatie tussen gemeenten, waterschap en WML onderling maar ook de procescommunicatie binnen Waterpanel Noord van bestuur naar LP-VV. Begin 2021 wordt daarvoor een intern communicatieplan opgeleverd dat in 2021 verder wordt uitgerold.
Budget: € 45.700

4. Oppakken uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

Tegelijkertijd met het opstellen van dit plan, loopt een paralel spoor waarin de regionale en lokale uitvoeringsagenda's klimaat worden opgesteld. Uit de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie volgen acties die we samen oppakken.
Budget 125.000 per jaar 2021-2024.

5. Invoering omgevingswet

De invoeringswet zorgt voor allerlei veranderingen, bijvoorbeeld in processen rondom ruimtelijke ordening en het juridisch borgen van onze wensen. We kijken hier gezamenlijk naar om zoveel mogelijk een eenduidige aanpak te krijgen.
Budget: uit algemeen budget

6. Synergiekansen en onderhoud watersystemen

We zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden in het omgaan met watersystemen.
Budget: uit algemeen budget

7. Varianten heffingsgrondslag (bijvoorbeeld stimuleren verduurzaming door heffing)

We onderzoeken de mogelijkheden om via de rioolheffing duurzaam gedrag te stimuleren.
Budget: uit algemeen budget

8. Grondwatermeetnet fase 3.

We ronden het rpoject grondwatermeetnet af.
Budget: 2021 € 40.800, 2022 € 8.600.

9. Gezamenlijk gemalenbeheer (pilot van 4 gemeenten en WBL)

Vanuit Waterpanel Noord zijn er in het verleden diverse onderzoeken uitgevoerd om het gemalenbeheer samen te gaan organiseren. We zijn gestart met een onderzoek "Verdiepingsslag elektromechanische installaties" waarin het beheer en onderhoud van de

gemeenten met elkaar is vergeleken. Vervolgens is er een bedrijfsvoeringsplan gemalenbeheer opgesteld waarin de uitgangspunten zijn bepaald ten aanzien van beheer en onderhoud van gemalen. Op basis daarvan hebben vijf gemeenten aangegeven samen met het WBL te onderzoeken hoe een gezamenlijke hoofdpost en onderhoudsmanagementsysteem op te zetten. Dit wordt op dit moment uitgevoerd. Mogelijk dat er in de toekomst andere gemeenten hier ook op aan gaan sluiten. Dit project wordt niet onder Waterpanel Noord uitgevoerd maar draagt wel bij aan de doelstellingen van Waterpanel Noord. Kennis en ervaring wordt ook regelmatig gedeeld.
Budget –

10. Gezamenlijke aanbesteding, doorlopend op operationele taken
Diverse gemeenten zoeken met elkaar de samenwerking op ten aanzien van het aanbesteden van beheerwerkzaamheden. Het kan gaan over rioolinspecties, onderhoudsmaatregelen aan riolering, renovatie projecten, etc. Hierbij wordt gewerkt met wisselende coalities. Deze aanbestedingen worden uitgevoerd op basis van regie door één van de deelnemende gemeenten en valt niet rechtstreeks onder Waterpanel Noord. Echter draagt dit zeker bij aan onze doelstellingen om samen te werken aan de 4 K's.
Budget: -

6.2.2 Acties waterketenplan

1. Gebiedsdifferentiatie waterbergingseis
De waterbergingseis uit de Keur (100 mm) wordt per gebiedstype beoordeeld op haalbaarheid. We onderscheiden hierbij verschillende gebiedstypologieen:
- bestaande bouw,
- nieuwbouw,
- kwetsbaar gebied,
- niet-kwetsbaar gebied,
- binnen bebouwde kom,
- buiten bebouwde kom.

Waar nodig passen we de lokale bergingseis aan. Dit is ook een vervolg en regionale uitwerking van de beslisboom afkoppelen. Gaat om de verwerking (vasthouden, bergen) van hemelwater en de uitgangspunten die we daarbij hanteren bij ruimtelijke ontwikkelingen. De uitkomst van dit proces communiceren we in bijvoorbeeld beslisbomen.
Budget: € 10.000 eenmalig

2. Implementatie evaluatie stimuleringsregeling
De stimuleringsregeling afkoppelen is eind 2020 geëvalueerd. Op basis van de evaluatie heeft Waterpanel Noord opdracht gegeven een vervolgregeling voor te bereiden welke medio 2021 ter besluitvorming aan alle partners wordt voorgelegd. De voorbereiding wordt bij voorkeur samen met de zuidelijke regio's opgepakt om te komen tot een Limburgbreed vervolg op de huidige regeling.
Budget: evaluatie en voorbereiden nieuwe regeling zijn gedekt via de huidige stimuleringsregeling.

Budget vervolgregeling nog onbekend.

3. Kennissessies
We gebruiken regelmatig onze bijeenkomsten om een kennisonderwerp uit te diepen en daar met elkaar van gedachten over te wisselen. Ook organiseren we naar behoefte kennissessies voor onze collega's (o.a. beheerders, vergunningen, R.O. e.d.).

Budget: opgenomen in de algemene kosten meerjarenbegroting.

4. Visie en strategie omgaan met afvalwater buitengebied
We ontwikkelen een gezamenlijke visie over hoe we omgaan met huishoudelijk afvalwater in het buitengebied. Sluiten we dat (weer) aan op mechanische riolering of gaan we decentraal zuiveren of op locatie (IBA)? We ontwikkelen een afwegingskader inclusief beslisbomen voor nieuwe aansluitingen en ontwikkelingen. Mogelijk is hier subsisie van STOWA mogelijk.
Budget € 20.000 eenmalig

5. Meten-data-rekenen
In Limburg is een businesscase gemaakt die we in dit project doorvertalen naar de situatie in Waterpanel Noord. Meten-data-rekenen is een grote, maar belangrijke opgave. Daarom splitsen we deze actie in deelacties:

a. Inventarisatie hoe we regionaal invulling geven aan meten-data-rekenen. We brengen in beeld wat de wensen zijn vanuit de verschillende organisaties en vertalen dit naar plannen om meten, data en rekenen op te pakken.
   Budget: € 10.000 eenmalig.
b. Meten: we onderzoeken welke meetgegevens we nodig hebben, welke apparatuur op welke plaats daarvoor nodig is en hoe we de data gaan verwerken en ontsluiten.
   Budget: € 10.000 eenmalig.
c. Data: Als overheden is het streven om informatie steeds actiever openbaar te maken. Open data past bij een overheid die haar taken transparant uitvoert. Daarvoor is juistheid van informatie een randvoorwaarde. Goede data liggen ook aan de basis van elke beslissing. We zetten in op uniformering in het vastleggen van data (bijvoorbeeld conformeren aan imbor/gwsw).
   Budget: € 10.000 eenmalig.
d. Rekenen: de verkregen data analyseren we en gebruiken we om onze theoretische berekeningen beter af te stemmen op de praktische werkelijkheid.
   Budget: € 10.000 eenmalig.

6. Afspraken lozingsroutes regenwater / beslisboom afkoppelen
Per activiteit / functie uitwerken van gezamenlijke beleidskeuze voor de lozingsroutes van regenwater: op het oppervlaktewater, in de bodem en op de riolering. Hierbij maken wij onderscheid in de volgende activiteiten:

- - woningen (bestaand)
- - woningen (nieuwe)
- - bedrijventerrein (kantoren, loodsen ed.)
- - verschillende typen wegen
- - verschillende typen verhardingen in de openbare ruimte
- - ...

Ook voor deze lozingsroutes maken we beslisbomen. Sluiten daarbij onder andere aan bij de limburgbrede beslisboom afkoppelen.
Budget: € 40.000 eenmalig

7. Droogte: waterbalansonderzoek

Onderzoek en kennisontwikkelen naar de oorzaken van lage grondwaterstanden. Regionaal en over de grens met als doel een (regionale) aanpak te ontwikkelen. Er speelt al veel op dit vlak (onderzoek waterbeschikbaarheid Provincie, LIWA van WL met vervolgonderzoek, waterbalansonderzoek van Riwa Maas). We kijken of en waar we bij aan kunnen sluiten.

Voordat we in oplossingen kunnen denken, is het nodig om de oorzaken van de grondwaterstandsdalingen te vinden. Aspecten die hierbij een rol spelen: drainagebasis van het regionaal watersysteem (in zomer- en winter), beregening van landbouwgewassen, indrustriele grondwateronttrekkingen (bijvoorbeeld de aardappelverwerkende industrie en bierbrouwers). Het onderzoek richt zich in eerste instantie op de analyse van de oorzaken. Op basis daarvan zullen oplossingsrichtngen worden verkend, waarbij het beperken van (grond)waterverbruik, vasthouden en infiltreren van water in het gebied centraal staat. Hierbij betrekken we ook de Provincie als belangrijke stakeholder.
Budget € 50.000 eenmalig.

8. Hoe ver zijn we met de KRW, evt. optimalisatiestudie waterketen/watersysteem

Onderzoek om te kijken waar we staan met het bereiken van de KRW-doelstellingen, ecologisch en chemisch. Dat doen we door het uitvoeren van de ecologische toets voor alle overstorten, waarbij we ook de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater in beeld brengen. Voor de overstorten waarvoor op basis van de ecologische toets maatregelen nodig blijken, wordt met behulpt van de zogenaamde redeneerlijn de beste oplossing in beeld gebracht. Als het nodig is om breder te kijken dan het betreffende BRP-gebied, kan een OAS nieuwe stijl worden uitgevoerd. Het gaat dan om de samenhang riolering, zuivering en watersysteem (waterkwaliteit).

Aandachtspunten hierbij zijn:
- Het voorkomen van achteruitgang door vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het gaat hierbij onder andere om indirecte lozingen vanuit de containerteelt, mestverwerkers, glastuinbouw, etc.;
- Gemeenten zijn bevoegd gezag voor indirecte lozingen, het WL heeft daar ook direct belang bij.
- Inzicht in de kwaliteit van het influent van de zuivering en hoe dit te verbeteren. WL pakt dit in 2021 op. Samen met gemeenten en RUD wordt gezocht naar bronnen van afwijkende influentkwaliteit om zo te komen tot een bronaanpak;

Budget € 240.000 (15.000 per gemeente + 15.000 WL) eenmalig.

9. Branchestandaard gemeentelijke watertaken

De beschikbare personele capactiteit staat al jaren onder druk. Maar leidt dat ook tot verwatering van kennis en kunde? Met het branchestandaardonderzoek van stichting RIONED onderzoeken we hoe het in onze samenwerking staat met kennis en kunde, op welke kennisgebieden we sterk genoeg zijn en op welke gebieden we kunnen verbeteren en elkaar binnen de samenwerking kunnen versterken. Het is een onderzoek naar de kwalitatieve kant van de personele inzet voor de gemeentelijke watertaken.

Budget € 40.000 eenmalig.

10. Lozingsroutes huishoudelijk of bedrijfsafvalwater

Per type lozing en dus activiteiten werken we gezamenlijke beleidskeuzes uit voor de lozingsroutes van (bedrijfsmatig) afvalwater. Onderscheid maker naar lozen op het

oppervlaktewater, in de bodem en op de riolering. Hierbij maken wij onderscheid in de volgende activiteiten:

- evenementen
- containerteelt
- glastuinbouw
- park recreatiewoningen
- huisvesting seizoenarbeiders
- mestverwerking
- .....

Voor de lozingsroutes maken we beslisbomen die de te volgen route inzichtelijk maken.
Budget: € 40.000 eenmalig

11. Afspraken lozingsroutes bronneringswater

Per type bronnering (afhankelijk van debiet, duur en kwaliteit effluent) gezamenlijke beleidskeuze voor de lozingsroutes van grondwater: op het oppervlaktewater, in de bodem en op de riolering.

Budget: € 40.000 eenmalig

12. Opstellen decentrale regels omgevingsplan

In 2022 wordt de omgevingswet van kracht. Veel landelijke lozingsregels vervallen en moeten lokaal in de omgevingsplannen worden opgenomen. Dit is de juridische uitwerking van de afspraken over de gedifferentieerde bergingseis en de lozingsroutes (acties 1, 6, 9 en 10). Betreft ook de implementatie handreiking klimaattoets en bouwstenen omgevingsvisies en -plannen.

Budget: € 40.000 eenmalig.

13. Benaderen bedrijven buitengebied in verband met lozingen en grote waterverbruikers in verband met droogte.

Onderzoek hoe we de (grotere) lozingen in het buitenbgebied kunnen aanpakken om a. waterkwaliteit te verbeteren en b. water zoveel mogelijk in het gebied kunnen houden om droogte tegen te gaan. Daadwerkelijke implementatie van de aanpak.

Budget: € 10.000 eenmalig.

14. Gezamenlijke strategie beekdalbrede benadering

We ontwikkelen op basis van de resultaten van pilots van WL samen een strategie hoe een beekdalbrede benadering kan worden gerealiseerd en wat daarvan de consequenties zijn voor ons handelen en de lokale regelgeving, zowel bij waterschap als bij gemeenten.

Budget: €10.000 eenmalig.

15. Stresstest en risico-dialoog 2025

In 2025 voeren we met elkaar weer een nieuwe DPRA stresstest uit met bijbehorende risicodialogen. Doel is opnieuw de klimaatrobuustheid van onze systemen te bepalen.

Budget: € 150.000 eenmalig

16. Nieuw waterketenplan 2025
In 2025 evalueren we dit waterketenplan en stellen we een nieuw plan op waarmee we onze samenwerking verder versterken en inspelen op de ontwikkelingen.

Budget: € 100.000 eenmalig

6.3 Planning

In de volgende tabel zijn de projecten in tijdsvolgorde weergegeven met daarbij een schatting van de kosten. De werkelijke kosten kunnen worden bepaald als een projectplan is opgesteld. Ook is het mogelijk dat er voor sommige projecten subsidie mogelijk is, bijvoorbeeld vanuit STOWA (buitengebied) of vanuit de impulsregeling klimaatadaptatie vanuit het Rijk.

Waterpanel Noord Uitvoeringsprogramma							
Nr	Omschrijving	operationeel / strategisch	2021	2022	2023-2025	projectleider	Opmerkingen
	Lopende acties						
1	Waterklaar: Bewustwording grondwaterkwaliteit en communicatie over afkoppelen en afgekoppelde gebieden i.s.m. gebiedsdossiers. Ook aandacht voor droogte, droogtebestendige beplanting, etc.	Operationeel	146.750	146.750	440.250	Waterklaar	Kosten Waterklaar volgens begroting 2021-2024
2	Publiekscommunicatie	Operationeel	104.200	104.200	312.600	Peel en Maas	mjb 2021-2024
3	Interne communicatie (Concerncommunicatie)	Operationeel	45.700	45.700	137.100	Peel en Maas	mjb 2021-2024
4	Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie	Operationeel	125.000	125.000	375.000	WL	mjb 2021-2024
5	Invoering omgevingswet	Strategisch	reservering budget begroting				mjb 2021-2024
6	Synergiekansen en onderhoud watersystemen	Operationeel	reservering budget begroting				mjb 2021-2024
7	Varianten heffingsgrondslag (bijvoorbeeld verduurzamen door rioolheffing	Strategisch	reservering budget begroting				mjb 2021-2024
8	Grondwatermeetnet fase 3	Operationeel	40.800				mjb 2021-2024
				8.600			mjb 2021-2024
9	gezamenlijk gemalenbeheer (evaluatie en uitwerking pilot van 5 gemeenten en WBL)	Operationeel		X			niet ten laste van Waterpanel Noord
10	gezamenlijke aanbesteding gewoon doorlopend op onderhoud	Operationeel	X	X	X		niet ten laste van Waterpanel Noord
	Nieuwe acties						
1	gebiedsdifferentiatie waterbergingseis en uitkomsten communiceren in bijvoorbeeld een beslisboom	Strategisch	10.000				eigen inzet deelnemers, budget voor evt. inhuur externe expertise
2	Implementatie van de resultaten van de evaluatie van de stimuleringsregeling	operationeel	X			Weert	kosten opgenomen in stimuleringsregeling
3	opzetten van kennissessies	Operationeel	X	X	X		eigen inzet deelnemers, budget voor evt. inhuur exteren in algemene kosten
4	Visie strategie omgaan met afvalwater buitengebied afwegingskader (ook iba's), inclusief beslisbomen	strategisch	20.000				mogelijk subsidie STOWA
5	Meten, data, rekenen – meer inzicht in werking rioolstelsel en het regionale systeem.	Operationeel					
	deelproject 5a	Operationeel	10.000				vooronderzoek, uitvoering PM
	deelproject 5b	Operationeel		10.000			vooronderzoek, uitvoering PM
	deelproject 5c	Operationeel			10.000		vooronderzoek, uitvoering PM
	deelproject 5d	Operationeel			10.000		vooronderzoek, uitvoering PM
6	afspraken lozingsroutes regenwater / beslisboom afkoppelen	Strategisch	40.000			Weert / Provincie	eigen inzet en externe ondersteuning
7	droogte: waterbalansonderzoek, waar gebeurt wat - kennis ontwikkelen voor aanpak droogte	Strategisch		25.000	25.000		eigen inzet en externe ondersteuning
8	optimalisatiestudie waterketen / watersysteem. Hoe ver zijn we met de KRW 2027?	operationeel		75.000	165.000	WL	15.000 per gemeente + 15.000 WL
9	Branchestandaard gemeentelijke watertaken uitvoeren	Strategisch		40.000			inhuur branchestandaardadviseur
10	afspraken lozingsroutes huishoudelijk of bedrijfsafvalwater	Strategisch			40.000		eigen inzet en externe ondersteuning
11	afspraken lozingsroutes bronneringswater	Strategisch			10.000		eigen inzet en externe ondersteuning
12	Opstellen decentrale lozingsregels omgevingsplan - Implementatie handreiking klimaattoets en bouwstenen omgevingsvisies en -plannen.	Operationeel			40.000		inhuur juridische expertise
13	Benaderen bedrijven buitengebied ivm lozingen en grote waterverbruikers ivm droogte tbv waterkwaliteit en kwantiteit.	Operationeel			10.000		eigen inzet deelnemers
14	Gezamenlijke strategie beekdal brede benadering	Strategisch			10.000	WL	eigen inzet deelnemers
15	stresstest light 2025 + nieuwe risicodialogen	Operationeel			150.000		10.000 per gemeente
16	Opstellen nieuw Waterketenplan	Strategisch			100.000		inhuur externe expertise
			2021	**2022**	**2023-2025**		
	Resume uitgaven	**Uitgaven**	**542.450**	**580.250**	**1.834.950**		
	Verdeeld volgens verdeelsleutel 1						
	Beesel	2,30%	12.476	13.346	42.204		
	Bergen	2,20%	11.934	12.766	40.369		
	Echt-Susteren	5,40%	29.292	31.334	99.087		
	Gennep	2,90%	15.731	16.827	53.214		
	Horst aan de Maas	7,20%	39.056	41.778	132.116		
	Leudal	6,10%	33.089	35.395	111.932		
	Maasgouw	4%	21.698	23.210	73.398		
	Mook en Middelaar	1,30%	7.052	7.543	23.854		
	Nederweert	2,90%	15.731	16.827	53.214		
	Peel en maas	7,40%	40.141	42.939	135.786		
	Roerdalen	3,50%	18.986	20.309	64.223		
	Roermond	9,90%	53.703	57.445	181.660		
	Venlo	17,30%	93.844	100.383	317.446		
	Venray	7,40%	40.141	42.939	135.786		
	Weert	8,50%	46.108	49.321	155.971		
	Waterschap Limburg	5,90%	32.005	34.235	108.262		
	Waterleiding Maatschappij Limburg	5,90%	32.005	34.235	108.262		

7 Samenwerken

De regionale samenwerking Waterpanel Noord is ontstaan uit de regionale samenwerking Venlo-Venray en de regionale samenwerking Limburgse Peelen. Het is een relatief nieuwe samenwerking en daarom is het goed om ervaringen en spelregels voor de samenwerking tegen het licht te houden.

7.1 Doel samenwerking

De samenwerking Waterpanel Noord heeft als kerndoel om de kwetsbaarheid en kosten te verlagen en de kwaliteit en klantgerichtheid te vergroten. de volgende doelen dragen hieraan bij:

- Informatie uitwisselen, kennis delen, door ontwikkelen en van elkaar leren. Dat maakt ons sterker en minder kwetsbaar;
- Slagkracht vergroten: samen staan we sterker en maakt het makkelijker om beleid lokaal toe te passen. Dit verhoogt de kwaliteit van de besluitvorming;
- Regionaal inspelen op ontwikkelingen bijvoorbeeld bij subsidietrajecten in het kader van DPRA en DHZ.
- Nastreven uniformiteit in beleid waar dat mogelijk is om het werk en de doelen voor de waterketen en het watersysteem te verbeteren;
- Het vergroten van je netwerk waardoor je elkaar makkelijk kunt vinden en bevragen.
- Het bijdragen aan de inhoudelijke invulling van de taken van alle samenwerkingspartners.
- Het waar mogelijk voor het dagelijkse werk gebruik maken van elkaars kennis, kunde en competenties.

Onze ambtelijke bijeenkomsten moeten bijdragen aan deze kerndoelen. Dat uit zich in de werkwijze die we afspreken voor de komende jaren.

Het bestuurlijk aanjaagteam blijft de bestuurlijke vergaderingen voorbereiden en de link tussen de ambtelijke en bestuurlijke laag.

7.2 Werkwijze en spelregels

De succespunten van onze samenwerking tot nu toe houden we vast. We blijven regelmatig bij elkaar komen, we blijven met onze inwoners en bedrijven communiceren via Waterklaar en we blijven onze bestuurders betrekken bij wat we samen willen oppakken.

7.2.1 Proces

We hanteren de volgende spelregels:

1. Samenwerken biedt voordeel, materieel of immaterieel. Er moet door samenwerking voordeel te behalen zijn, of door kostenbesparing of door bijvoorbeeld het vergroten van het werkplezier of kennisniveau.
2. Projecten in gezamenlijk belang worden door iedereen gedragen, projecten met een voordeel voor een beperkte groep worden door die beperkte groep gedragen.
3. Projectleiders/trekkers komen bij voorkeur uit de eigen gelederen en worden gecompenseerd voor hun inzet;
4. Iedereen doet mee. Samenwerken lukt alleen als iedereen actief meedoet. Dat laat onverlet dat er in wisselende coalities kan worden samengewerkt als een bepaald project daarom vraagt. Samen waar het kan, in kleinere coalities als het moet.

De programmamanager krijgt ondersteuning van een drietal personen vanuit de deelnemers, het kernteam. De taken van dit kernteam zijn:

- Samen met de programmamanager voorbereiden van de agenda voor de (bestuurlijke) bijeenkomsten. Er wordt duidelijk onderscheid gemaakt in bespreekpunten en mededelingen. Doel is een minder volle agenda en meer verdieping in de vergaderingen.
- Het afstemmen van de agenda's van Waterpanel Noord, Provincie en Waterschap.
- Meer gebruik maken van een digitaal platform voor het delen van informatie. Dat hoeft niet op de vergaderingen. Dat geldt mogelijk ook voor sommige bestuurlijke stukken.
- Het bewaken van de voortgang en implementatie van de acties. Hiertoe is er regelmatig overleg tussen de programmamanager, kernteam en de projectleiders.
- Bij de projecten wordt de 'plan-do-check-act' (PDCA) cyclus toegepast om zo de voortgang te bevorderen en projecten ook daadwerkelijk af te ronden.
- Jaarlijkse evaluatie van de voortgang aan de hand van de doelenboom en geplande acties op de 4 K's (Kwaliteit, kwetsbaarheid, kosten en klantgerichtheid) en terugkoppeling aan bestuurders, ook door projectleiders zelf.

Het kernteam bestaat uit vaste mensen voor de duur van minimaal een jaar, om zo samenhang te bewerkstelligen.

Ten minste eenmaal per jaar praten we de managers op hoofdlijn bij over alles wat er speelt en delen wij voortgang en resultaat per project. Dit zorgt voor meer inzicht en betrokkenheid bij de waterketen. Het management heeft in organisatites een rol als (personele) capaciteitsleverancier. Om invulling te geven aan de gestelde ambities en doelen en voor het uitvoeren van de maatregelen in dit waterketenplan, is personele capaciteit is benodigd. De bijpraatmomenten biedt de managers ook de mogelijkheid voor kennisuitwisseling en vermindering kwetsbaarheid.

7.2.2 Inhoud

Inhoudelijk is afgesproken om regelmatig workshops te organiseren over actuele onderwerpen die voor een ieder belangrijk zijn. Daarnaast zal, als de COVID-19 maatregelen het weer mogelijk maken, er weer netwerklunches en andere bijeenkomsten worden georganiseerd om elkaar beter te leren kennen, vertrouwen op te bouwen en op informele wijze kennis uit te wisselen.

Het uitvoeringsprogramma van dit waterketenplan is leidend voor onze activiteiten, daar hebben we onze handen vol aan. Dat betekent overigens niet dat er geen ad hoc projecten kunnen plaatsvinden, maar dat moet altijd goed worden afgewogen.
We passen daarbij op om te veel hooi op de vork te nemen. Beter minder projecten die we daadwerkelijk afronden dan veel projecten die verzanden in de waan van de dag.

We leggen en houden regelmatig contact met onze groen- en ruimtelijke collega's. Dat wordt met de ruimtelijke adaptatie en ontharding steeds belangrijker.

We richten een digitaal platform zo in dat ook een online forum ontstaat waarop we vragen en kennis kunnen uitwisselen. Organisaties uit Limburg en Noord-Brabant zijn bezig met de ontwikkeling van een klimaatapp om ervaringen rondom het klimaatadaptief maken van leefomgeving te delen.

Wat de kostenverdeling betreft handhaven we de huidige kostenverdeelsleutels en maken afhankelijk van de samenstelling van coalities onderscheid per project.

Bijlage 1 Proces Waterketenplan

Het proces voor de totstandkoming werd gekenmerkt door werksessies en overleggen, zowel met de projectgroep als met alle deelnemers van Waterpanel Noord.
De projectgroep bestond uit medewerkers van de gemeenten Maasgouw, Peel en Maas, Roermond, Venlo en Weert, Waterschap Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg.

de brede groep. Het startoverleg en de eerste werksessie zijn 'live' gehouden, daarna zijn door de coronamaatregelen de sessies 'op afstand' gehouden. De overleggen betroffen besprekingen van conceptteksten of presentaties van het proces en de stand van zaken. Ze werden gehouden met de projectgroep (6), brede groep (6), managers (2) en bestuurders (3).

Werksessies
De volgende werksessies zijn gehouden:
W1 'Terugkijken'
W2 'Vooruitkijken en beleidsuitgangspunten'
W3 'Zorgplichten en prioriteren'
W4 'Klimaatadaptatie en strategie
W5 'Klimaattoets'
W6 'Samenwerken'
W7 'Uitvoeringsprogramma'
W8 (extra) 'Zorgplichten uitwerking'

De werksessies werden gehouden met Microsoft teams en ondersteund door Mural, Padlet en/of Mentimeter. Met de uitkomsten van de werksessies en de overleggen zijn de conceptteksten van het Waterketenplan verder ingevuld en bijgeschaafd.

Hieronder volgt een aantal kenmerkende uitkomsten van werksessies (zonder volledig te willen zijn).

Werksessie 1 'terugkijken'
In deze werksessie zijn we begonnen met hoe iedereen aankijkt tegen de samenwerking. Dit is vastgelegd in een beeldverslag door middel van ansichtkaarten die de deelnemers vonden passen bij hoe zij de samenwerking zien.

De volgende punten werden vaak genoemd:
- Fijne samenwerking
- Samenwerking geeft energie
- Te hoge ambities voor huidige capaciteit
- De waan van de dag zit in de weg
- Vertrouwen in elkaar moet groeien

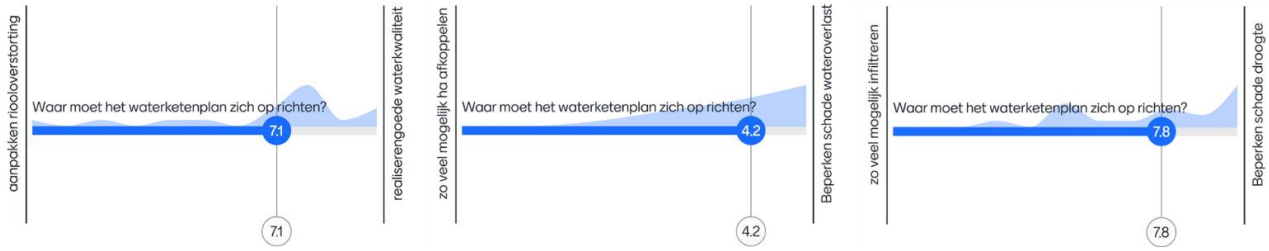
Werksessie 2 'vooruitkijken en beleidsuitgangspunten'
In deze werksessie is in een begin gemaakt met het opzetten van een doelenboom als hulpmiddel om ambities zichtbaar te maken, te koppelen aan maatschappelijke effecten en uiteindelijk te kunnen prioriteren. De brede doelenboom is weergegeven in bijlage 2.

Werksessie 3 Zorgplichten en prioriteren
Tijdens deze werksessie zijn de ambities en doelstellingen voor het waterketenplan geprioriteerd. Dit is gedaan aan de hand van de doelenboom, zie bijlage 2.
Allereerst is met de Mentimeter gevraagd naar de grootste opgave/uitdaging voor de komende 5 jaar in het Waterketenplan. Daaruit kwam de volgende woordenwolk tevoorschijn.

Het werken aan klimaatadaptatie en daaraan gerelateerde onderwerpen, zoals ‘droogte’, ‘voldoende water’ en ‘neerslag’ komen naar voren als belangrijke thema’s voor het waterketenplan.

De vraag is op welk abstractieniveau de ambities en doelen een plek moeten krijgen in het waterketenplan. Door middel van drie voorbeelden peilen we de behoefte bij de deelnemers.

De nadruk van het waterketenplan ligt bij de meer abstracte doelen in plaats van bij de maatregelen/middelen.

Uit de inventarisatie van de specifieke doelstellingen voor het waterketenplan (uit de doelenboom) komt de volgende verdeling naar voren.

Vervolgens is ook gekeken naar de aandachtpunten bij de verschillende zorgplichten, met behulp van woordenwolken:

Gemeentelijk zorgplicht stedelijk afvalwater

Gemeentelijke zorgplicht hemelwater

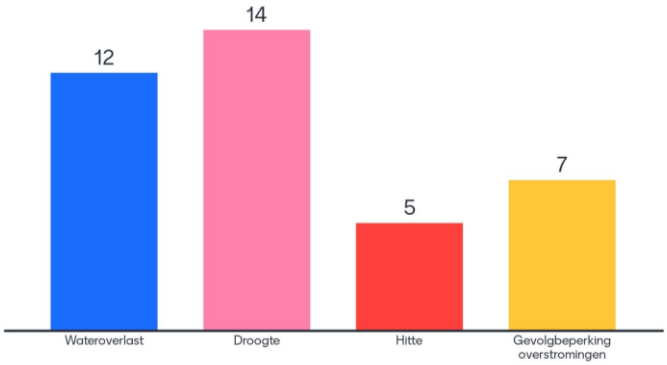
Gemeentelijke zorgplicht grondwater

Werksessie 4 Klimaatadaptatie
Deze werksessie stond in het teken van klimaatadaptatie en de strategie daarvoor voor de komende jaren. Dit in samenhang met het parallelle traject voor het opstellen van de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie (Peet Dekker).

De ambities voor klimaatadaptatie komen terug in de Doelenboom en hebben een relatie met het Deltaplan Hoge Zandgronden en het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie, zoals dit ambtelijk in voorbereiding is in de regio Zuid NL.

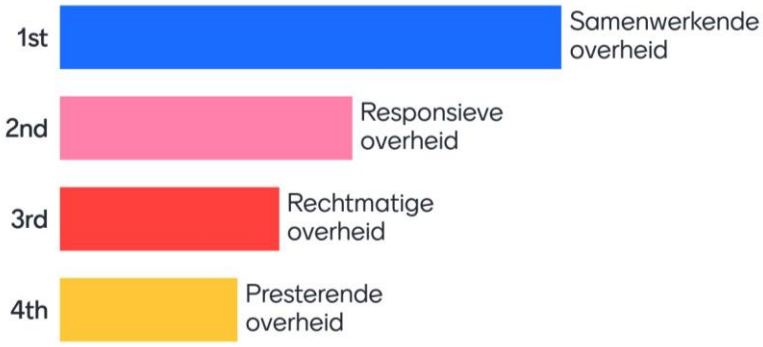
De vraag aan de aanwezigen is voor welke DPRA-thema's behoefte is aan uitwerking van concrete regionale (WPN) doelen of normen in het waterketenplan.

In hoeverre is er behoefte aan gebiedsdifferentiatie bij de uitwerking van doelen of normen met betrekking tot klimaatadaptatie? We maken hierbij onderscheid tussen vier soorten gebiedsdifferentiatie.

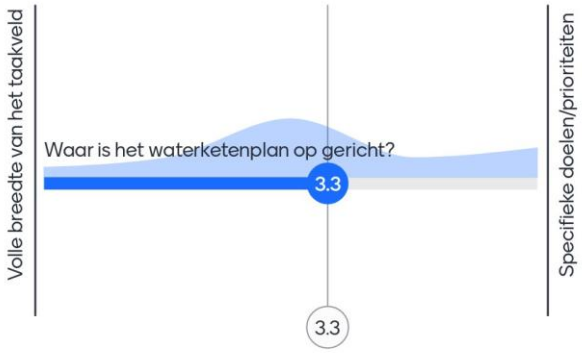
In deze werksessie hebben we ook gekeken naar de rol van gemeenten die het meest dominant is.

Bij het waterschap scoort de presterende overheid overigens als 2e, WML heeft de presterende overheid op nr. 1.

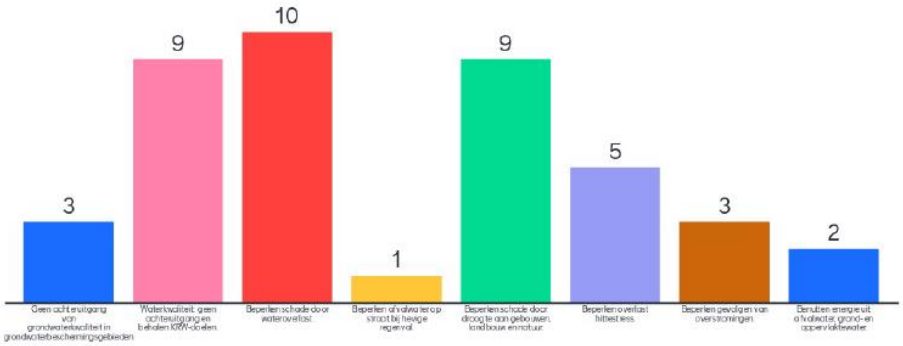
Bestuurlijk overleg
In juli en augustus is met de bestuurders gekeken naar hun mening over verschillende onderwerpen. Met de Mentimeter is die mening gepeild:

Brede ambities of specifieke speerpunten

Welke 3 thema's vindt u het belangrijkste bij de uitwerking van het waterketenplan?

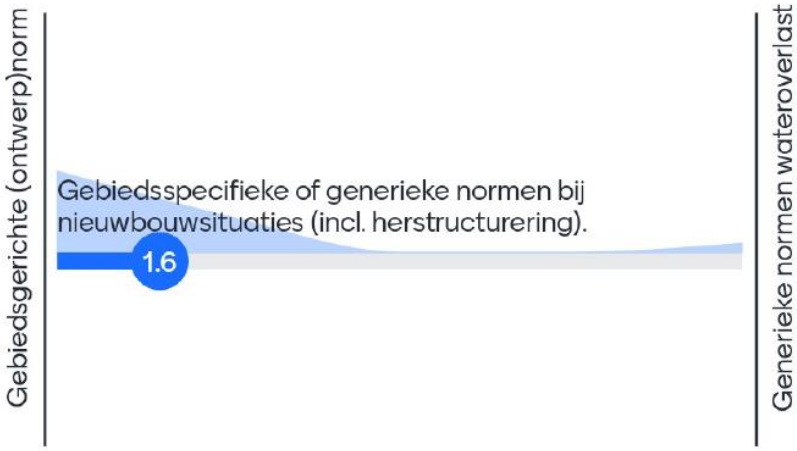
Mentimeter

Waterkwaliteit (geen achteruitgang en behalen KRW-doelen), beperken schade door wateroverlast en beperken schade door droogte scoren daarbij het hoogst. Gezondheid en goed leefomgeving werden als 'basisvoorwaarde' gezien.

Normen wateroverlast bij nieuwbouw

Mentimeter

Ook bij de bestuurders leeft de wens om geen generieke normen voor wateroverlast te hanteren, maar gebiedspecifieke normen. De 100 mm bergingseis van het waterschap is daarbij een mooi streven.

Werksessie 5 'Klimaattoets'
In deze werksessie is nagedacht over de uitbreiding van de watertoets tot een 'klimaattoets'. Watermensen moeten zo vroeg mogelijk in het proces worden betrokken, eerder dan nu veelal gebeurt. Een integrale afweging ontbreekt vaak. Via Omgevingstafels komen (grote) initiatieven binnen.
Eisen uit de klimaattoets moeten nog juridisch bindend worden gemaakt in bijvoorbeeld het omgevingsplan of de waterschapsverordening (keur).

Werksessie 6 'Samenwerken'
De vraag: 'Blijven we samenwerken en zo ja op welke manier' stond centraal in werksessie 6. Enkele conclusies:

- De projecten worden bij voorkeur geleid door projectleiders vanuit het samenwerkingsverband. Om ervoor te zorgen dat alle acties worden uitgevoerd, is soms ondersteuning nodig. Hiervoor kunnen we bureaus of zzp'ers inhuren.
- Waterklaar is succesvol en een goed voorbeeld dat samenwerking juist werk uit handen neemt. De communicatie naar de burger via Waterklaar zetten we voort.
- Kennissessies organiseren binnen het samenwerkingsverband.
- Strategisch communicatie plan is ooit opgesteld – moet worden herzien.
- De programmamanager krijgt ondersteuning van een kerngroep (Angela, Paul en Freek). Zij bereiden de agenda voor, zorgen voor een beperking van het aantal agendapunten en voor meer diepgang. Ook bewaken zij de voortgang.

Werksessie 7 'Uitvoeringsprogramma'
Werksessie 7 leverde het uitvoeringsprogramma op voor het waterketenplan, gekoppeld aan de geprioriteerde doelen.
In de bijeenkomst is door de deelnemers met Mentimeter een prioriteit aangegeven aan bovengenoemde acties. Hierna staat het resultaat.

Waterklaar: Bewustwording grondwaterkwaliteit, beslisboom afkoppelen en communicatie over afkoppelen en afgekoppelde gebieden i.s.m. gebiedsdossiers op	13
Waterbalansonderzoek, waar gebeurt wat - kennis ontwikkelen voor aanpak droogte	12
- Waar staan we tov de KRW doelstellingen en wat er nog moet gebeuren om de doelstellingen te behalen. Gericht op de waterkwaliteit en zuivering.	8
Visie strategie Riolering buitengebied afwegingskader (ook iba's)	8
Implementatie van de resultaten van de evaluatie van de stimuleringsregeling	8
stresstest light 2025 + nieuwe risicodialogen	8
opzetten van kennissessies	7
Opstellen decentrale lozingsregels omgevingsplan - Implementatie handreiking klimaattoets en bouwstenen omgevingsvisies en -plannen.	7
gebiedsdifferentiatie waterbergingseis en uitkomsten communiceren in bijvoorbeeld een beslisboom	6
gezamenlijk gemalenbeheer (pilot van 4 gemeenten en WBL)	6
Meten, data, rekenen – meer inzicht in werking rioolstelsel en het regionale systeem.	5
Branchestandaard uitvoeren	4
Benaderen bedrijven buitengebied ivm lozingen en grote waterverbruikers ivm droogte tbv waterkwaliteit en kwantiteit.	3
gezamenlijke aanbesteding gewoon doorlopend op onderhoud	3
Gezamenlijke strategie beekdal brede benadering	3

Deze prioritering is vervolgens uitgewerkt in concrete acties en besproken in de projectgroep. Naar aanleiding hiervan is het programma bijgeschaafd.

Werksessie 8 'Zorgplichten' (extra)
Op verzoek is een extra werksessie gehouden waarin is ingezoomd op onderwerpen die bij de gemeentelijke zorgplichten naar voren komen (tactische uitwerking). Aan de hand van stellingen is de

discussie gevoerd. Deze sessie heeft veel input opgeleverd die bij het opstellen van de acties uit het uitvoeringsprogramma is gebruikt.

Waterketenplan
De uitkomsten uit de werksessies hebben geleid tot het waterketenplan zoals dat er nu ligt. Ze hebben gezorgd voor deelname en betrokkenheid en ook voor draagvlak onder de deelnemers.

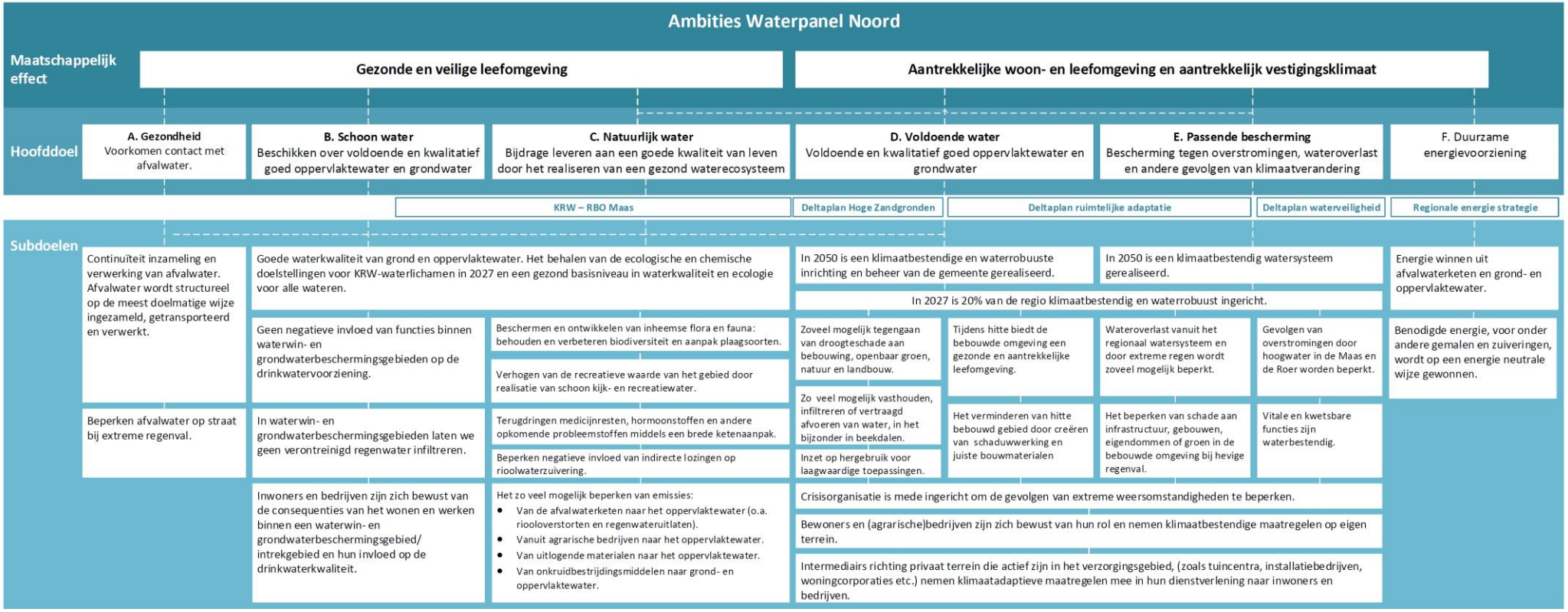
Chronologisch overzicht

Overleggen Waterpanel Noord

Datum	Overleg met	onderwerp	Code Overleg
31-01-2020	Projectgroep	Startoverleg	P0
04-03-2020	Brede groep	Werksessie terugkijken	W1
01-04-2020	Projectgroep	planning	P1
17-04-2020	Brede groep	Werksessie vooruitkijken, beleidsuitgangspunten	W2
15-05-2020	Projectgroep	Bespreken werksessie en planning	P2
04-06-2020	Brede groep	Werksessie prioriteren	W3
16-06-2020	Brede groep	Werksessie klimaatadaptatie	W4
18-06-2020	Projectgroep	Terugblik werksessie 3, voorbereiden bestuurlijk overleg, afspraken vervolg overleggen	P3
02-07-2020	Bestuur	Bestuurlijk overleg, presentatie	B1
08-07-2020	Brede groep	Bespreken concept 1 waterketenplan	G1
25-08-2020	Projectgroep	Stand van zaken, voorbereiden bestuurlijk overleg, voortuitblik naar werksessie 5 &6	P4
26-08-2020	Bestuur	Bestuurlijk overleg	B2
01-09-2020	Projectgroep	Werksessie klimaattoets	W5
01-09-2020	Projectgroep	Werksessie samenwerken	W6
24-09-2020	Brede groep	Bijpraten en bespreken concept 2	G2
24-09-2020	Brede groep en managers	manager overleg	G3+M
06-10-2020	Brede groep	Werksessie uitvoeringsagenda	G4+W7
30-10-2020	Brede groep	Werksessie zorgplichten	W8 (Extra)
20-11-2020	Brede groep	Bespreken concept 3 waterketenplan	G5
14-12-2020	Projectgroep	Bespreken concept waterketenplan, hoofdstukken 4-6.	P5
13-01-2021	Projectgroep	Doorspreken acties waterketenplan	P6
29-01-2021	Brede groep en managers	Bespreken waterketenplan	G6+M
25-03-2021	Bestuur	Bestuurlijk overleg, presentatie eindconcept WKP	B3

Bijlage 2 Brede Doelenboom

Deze bijlage beschrijft de brede doelstellingen voor water in de leefomgeving in de regio Waterpanel Noord aan de hand van een brede doelenboom. Ze zijn de basis geweest voor de prioriteiten die voor het Waterketenplan 2021-2025 zijn gesteld.
Bij het formuleren van de doelstellingen gaan wij uit van een gelaagdheid in strategische en meer concrete doelstellingen. De strategische doelen en maatschappelijke effecten sluiten aan bij thema's die terug komen in het gemeentelijk beleid voor de fysieke leefomgeving en de thema's uit de bouwsteen water en klimaat.

Ambities Waterpanel Noord
Maatschappelijk effect
Gezonde en veilige leefomgeving
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving en aantrekkelijk vestigingsklimaat
Hoofddoel
A. Gezondheid
Voorkomen contact met afvalwater.
B. Schoon water
Beschikken over voldoende en kwalitatief goed oppervlaktewater en grondwater
C. Natuurlijk water
Bijdrage leveren aan een goede kwaliteit van leven door het realiseren van een gezond waterecosysteem
D. Voldoende water
Voldoende en kwalitatief goed oppervlaktewater en grondwater
E. Passende bescherming
Bescherming tegen overstromingen, wateroverlast en andere gevolgen van klimaatverandering
F. Duurzame energievoorziening
KRW – RBO Maas
Deltaplan Hoge Zandgronden
Deltaplan ruimtelijke adaptatie
Deltaplan waterveiligheid
Regionale energie strategie
Subdoelen
Continuïteit inzameling en verwerking van afvalwater. Afvalwater wordt structureel op de meest doelmatige wijze ingezameld, getransporteerd en verwerkt.
Goede waterkwaliteit van grond en oppervlaktewater. Het behalen van de ecologische en chemische doelstellingen voor KRW-waterlichamen in 2027 en een gezond basisniveau in waterkwaliteit en ecologie voor alle wateren.
In 2050 is een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting en beheer van de gemeente gerealiseerd.
In 2050 is een klimaatbestendig watersysteem gerealiseerd.
In 2027 is 20% van de regio klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.
Energie winnen uit afvalwaterketen en grond- en oppervlaktewater.
Geen negatieve invloed van functies binnen waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden op de drinkwatervoorziening.
Beschermen en ontwikkelen van inheemse flora en fauna: behouden en verbeteren biodiversiteit en aanpak plaagsoorten.
Verhogen van de recreatieve waarde van het gebied door realisatie van schoon kijk- en recreatiewater.
Zoveel mogelijk tegengaan van droogteschade aan bebouwing, openbaar groen, natuur en landbouw.
Zo veel mogelijk vasthouden, infiltreren of vertraagd afvoeren van water, in het bijzonder in beekdalen.
Tijdens hitte biedt de bebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
Wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem en door extreme regen wordt zoveel mogelijk beperkt.
Gevolgen van overstromingen door hoogwater in de Maas en de Roer worden beperkt.
Benodigde energie, voor onder andere gemalen en zuiveringen, wordt op een energie neutrale wijze gewonnen.
Beperken afvalwater op straat bij extreme regenval.
In waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden laten we geen verontreinigd regenwater infiltreren.
Terugdringen medicijnresten, hormoonstoffen en andere opkomende probleemstoffen middels een brede ketenaanpak.
Beperken negatieve invloed van indirecte lozingen op rioolwaterzuivering.
Inzet op hergebruik voor laagwaardige toepassingen.
Het verminderen van hitte bebouwd gebied door creëren van schaduwwerking en juiste bouwmaterialen
Het beperken van schade aan infrastructuur, gebouwen, eigendommen of groen in de bebouwde omgeving bij hevige regenval.
Vitale en kwetsbare functies zijn waterbestendig.
Inwoners en bedrijven zijn zich bewust van de consequenties van het wonen en werken binnen een waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied/ intrekgebied en hun invloed op de drinkwaterkwaliteit.
Het zo veel mogelijk beperken van emissies:
Van de afvalwaterketen naar het oppervlaktewater (o.a. riooloverstorten en regenwateruitlaten).
Vanuit agrarische bedrijven naar het oppervlaktewater.
Van uitlogende materialen naar het oppervlaktewater.
Van onkruidbestrijdingsmiddelen naar grond- en oppervlaktewater.
Crisisorganisatie is mede ingericht om de gevolgen van extreme weersomstandigheden te beperken.
Bewoners en (agrarische)bedrijven zijn zich bewust van hun rol en nemen klimaatbestendige maatregelen op eigen terrein.
Intermediairs richting privaat terrein die actief zijn in het verzorgingsgebied, (zoals tuincentra, installatiebedrijven, woningcorporaties etc.) nemen klimaatadaptieve maatregelen mee in hun dienstverlening naar inwoners en bedrijven.

De doelenboom is dus leidraad geweest voor het schrijven van het waterketenplan. Uiteindelijk is deze doelenboom vertaald naar een doelenboom in de hoofdtekst van het Waterketenplan 2021-2025 en die het uitvoeringsprogramma verbindt met de doelen.

De volgende paragrafen geven een toelichting op de verschillende doelstellingen voor water en de leefomgeving en de daaraan gerelateerde subdoelen.

Gezonde en veilige leefomgeving

A. Gezondheid: Voorkomen contact met afvalwater

Ten behoeve van een gezonde en veilige leefomgeving streven we naar het zo veel mogelijk voorkomen van het contact met afvalwater, ook bij extreme regenval. Wij streven naar continuïteit van de inzameling en verwerking van afvalwater en het voorkomen van (vuil)water op straat in gebieden met gemengde riolering.

B. Schoon water: Beschikken over voldoende en kwalitatief goed oppervlaktewater en grondwater

In de regio wordt grondwater en oppervlaktewater gebruikt voor de drinkwatervoorziening. In het belang van de gezondheid van onze inwoners streven wij naar een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening.

C. Natuurlijk water: Bijdrage leveren aan een goede kwaliteit van leven door het realiseren van een gezond waterecosysteem.

Een watersysteem van goede kwaliteit draagt bij aan natuurontwikkeling, landschap en recreatie. We streven daarom naar een gezond waterecosysteem. We zien daarbij mogelijkheden in het koppelen van de waterkwaliteitsdoelen aan andere gebiedsfuncties, zoals landbouw, natuur en recreatie.

Aantrekkelijke woon- en leefomgeving en vestigingsklimaat

Onze ambitie voor klimaatadaptatie sluit aan bij de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie voor 2050 en de invulling in de regio Zuid Nederland. Voor de regio Waterpanel Noord hebben we daar een aantal doelstellingen voor de planperiode uit afgeleid:

Ambitie 2050

Onze regio is klimaatbestendig en waterrobuust: de regio kan omgaan met extreem weer en watertekort. De transitie heeft bijgedragen aan een mooie, gezonde en welvarende regio.

Ambitie 2027

Klimaatbestendig en waterrobuust inrichten is ‘het nieuwe normaal’. 20% van onze regio voldoet al aan de ambitie voor 2050.

Hiermee geven wij aan dat de regio in 2050 klimaatadaptief en veerkrachtig is. Het aanpassen aan klimaatverandering is echter nooit klaar en zal daarom onderdeel moeten zijn van het reguliere denken en doen.

Bij de concretisering van deze strategische doelstellingen sluiten we aan bij de ambities zoals deze zijn verwoord in de bouwsteen water en klimaat van de regio, thema’s: voldoende water en passende bescherming. In de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie zijn deze ambities vertaald naar een aantal gezamenlijke projecten. Voor wat betreft de waterketen geeft hoofdstuk een overzicht van acties en maatregelen voor de komende planperiode gerelateerd aan de aspecten wateroverlast en droogte.

D. Voldoende water: Voldoende en kwalitatief goed oppervlaktewater en grondwater

Wij streven samen met onze inwoners en bedrijven naar voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit in 2027.

E. Passende bescherming: Bescherming tegen overstromingen, wateroverlast en andere gevolgen van klimaatverandering

Wij streven samen met onze inwoners en bedrijven naar een klimaatadaptieve inrichting en beheer van de fysieke leefomgeving in 2050.

F. Duurzame energievoorziening

In het belang van de leefbaarheid en de actuele klimaatdoelen leveren wij een bijdrage aan de energietransitie in de vorm van het winnen van energie uit de afvalwaterketen en energie uit grond- en oppervlaktewater, daar waar het geen risico vormt voor de bronnen voor de drinkwatervoorziening. Ook willen wij de energietransitie benutten als kans voor klimaatadaptatief maken bebouwde omgeving (o.a. door beide programma's slim op elkaar af te stemmen).
De benodigde energie, voor onder andere gemalen en zuiveringen, wordt op een energie neutrale wijze gewonnen.

Bijlage 3 Groslijst acties en maatregelen

Hierna is de groslijst weergegeven van acties en maatregelen zoals die in het proces van het opstellen van het waterketenplan naar voren zijn gekomen.

continuïteit inzameling en verwerking afvalwater	
	riolering buitengebied (pilot Bergen en Peel en Maas)
	gezamenlijke aanbesteding gewoon doorlopend op onderhoud
	gezamenlijk gemalenbeheer (pilot van 4 gemeenten en WBL)
	decentrale lozingsregels (Omgevingsplan)
	Waterketenplan 2025 en verder
	inzicht werking rioolstelsel: doorpakken meten-data-rekenen.
	Beter benutten gezamenlijk systeem (kan meerdere doelen dienen)
	Werking rioolstelsels. Samenhang stelsel (inzameling / gemeente) en afvoer (verwerking / WBL). MMR.
	gezamenlijke strategie riolering buitengebied (IBA's)
	Project Meten, daten, rekenen. Meer inzicht in werking rioolstelsel
bewoners en (agrarische)bedrijven bewust van nemen klimaatbestendige maatregelen op eigen terrein	
	waterklaar met een specifieke opdracht die ook richting geeft
	meten en monitoren. weten we eigenlijk wel of de stimuleringsregeling echt een succes is? aan het geld ja, buiten zie ik wat anders....
	uiteraard met aandacht waterkwaliteit
	doorgaan met waterklaar
	eventueel vervolg stimuleringsregeling
	strategie klimaatbestendige bedrijventerreinen
beperken van schade door droogte	
	grondwatermeetnet
	Droogte aanpak (kennis vergaren + hoe gaan we hier mee om)
	Stimuleren afkoppelen en infiltreren. Ontstenen, vergroenen
	Actie Waterklaar?
	Nieuwe subsidie regeling afkoppelen
	Water vasthouden, onderzoek maatregelen stedelijk gebied (bodem/grondwater) en landelijk gebied
	Als WPN project met WL oppakken dat water in bermsloten wordt vastgehouden met stuwtjes. Een oproep van WL vorig jaar heeft volgens mij niet veel opgeleverd, projectmatig met instemming bestuurders kan wel werken.
	gezamenlijke strategie ontwikkelen versnelling aanpak verdroging
	(Literatuur)onderzoek naar werkelijke oorzaak droogte. Als er in de jaarhoeveelheid evenveel water valt, waarom zakt de grondwaterspiegel nu opeens, bebouwing staat er al meer dan 50 jaar? Met de gevonden oorzaak kijken naar oplossingen.
	afkoppelen, ontstenen en vergroenen en infiltreren ebouwde omgeving
	Regionaal klimaatadaptatieplan opstellen, zoals in Nederweert.
	gesprek aangaan met grote waterverbruikers zoals aardappelverwerkende industrie of brouwerijen gezuiverd effluent kunnen lozen in de bodem. vgl Bavaria Boer-Bier water project
droge voeten: beperken wateroverlast vanuit regionaal systeem	
	regenwaterstructuurkaart opstellen
	stresstest light 2025 + nieuwe risicodialogen

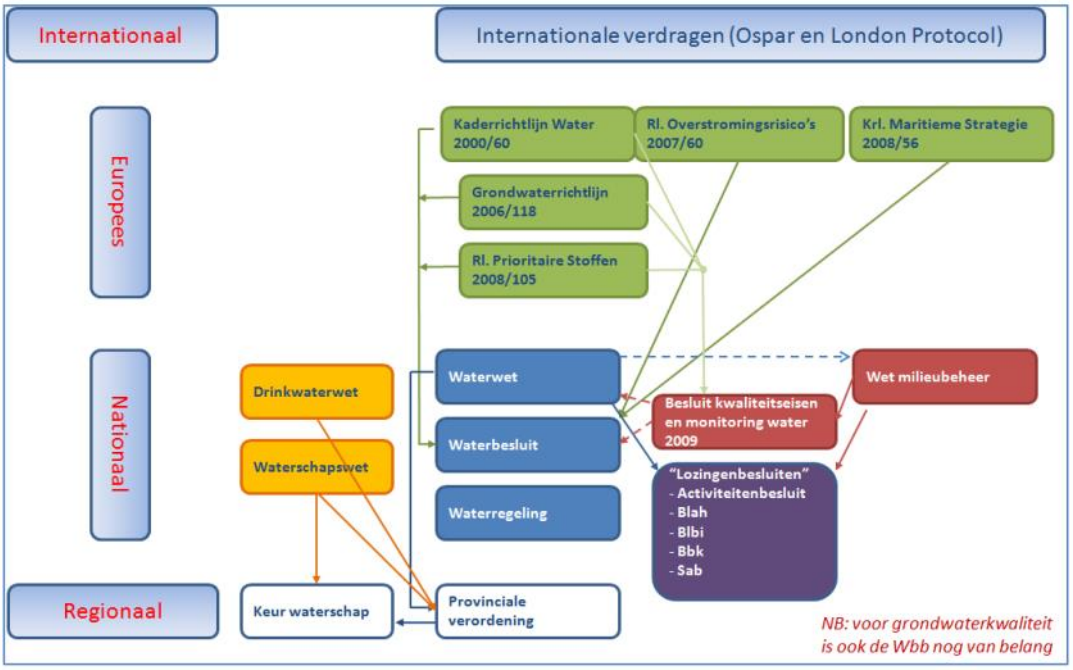
	uitvoeringsprogramma klimaatadptatie
	waterstuctuurkaart
	gezamenlijke aanpak WB21 (wateroverlast regionaal systeem)
	water sturend ruimtelijke ontwikkelingen (borgen water en klimaat in ruimtelijke plannen)
	gezamenlijk beheer en onderhoud (ecologisch onderhoud, water vasthouden, plaagsoorten)
zoveel mogelijk beperken van emissies	
	Kan deze niet gelinkt worden aan KRW? zie behalen ecologisch en chemische doelstellingen
	Deze hangt samen met "KRW" en "continuïteit".
	afstemmen vergunningverlening waterpartners bij nieuwe ontwikkelingen (omgevingswet)
	hoort bij KRW
	Hangt samen met KRW maatregel
	beslisboom afkoppelen (kwaliteit) herzien
	communicatie burgers e.d via waterklaar (knop waterkwaliteit)
zoveel mogelijk vasthouden en vertraagd afvoeren van water in beekdalen	
	Hangt voornamelijk samen met "beperken van schade door droogte".
	Kijken waar ruimte is en waar het effecten heeft. Gemeentegrensoverschrijdend maar wel regionaal oppakkend en medewerking aan verlenen (ook financieel).
	ontwikkelen gezamenlijke strategie beekdalbrede benadering (grondverwerving, grondverwerving) obv resultaten pilot WL.
beperken afvalwater op straat bij extreme regenval	
	afkoppelen, ontstenen en vergroenen bebouwde omgeving
	Gezamenlijke uitgangspunten en strategie lozen hemelwater verhard opp. (robuust)
	Samenwerken en participatie (ook omgevingswet) gaat eigenlijk als een sateprikker door al deze thema's heen. Waar laten we dat landen ??
	implementatie handreiking klimaattoets en bouwstenen omgevingsvisies en -plannen
hevige regen leidt niet tot schade aan infrastructuur, eigendommen of groen in de bebouwde omgeving	
	gebiedsdifferentiatie waterbergingseis
kwetsbaarheid	
	Branchestandaard uitvoeren
	kennissessies
	Er moeten nu eens echt keuzes gemaakt worden. Of FTE erbij of ambitie omlaag.
	de bestuurlijke boodschap dat we uit moeten gaan van de bestaande bezetting maakt dat wij duidelijk moeten maken wat dan niet kan. In categorisering rekening houden met wettelijke verplichtingen en consequenties
	Keuzes maken / ambitie bijstellen. Problematiek rondom personele capaciteit wordt groter en is merkbaar in de praktijk
	uniformering en gezamenlijk uitvoeren taken t.b.v. kwestbaarheid
behalen ecologische en chemische doelstellingen voor KRW-waterlichamen 2027	
	onderzoek: wat moeten we nog doen? aanvullende maatregelen?
	achteruitgang voorkomen door vergunningverlening, toezicht én handhaving die hierop stuurt
	Inzicht kwaliteit influent en hoe dit te verbeteren

	aanpak KRW-overstorten
	inzicht kwaliteit influent (bronaanpak)
	In 2023 of 24 regiobreed BRP waarin de stavaza tov KRW inzichtelijk wordt gemaakt met uitwerking restmaatregelen.
	Gezamenlijke strategie beheer/onderhoud incl. plaagsoorten
	Project regionaal BRP
	Ecologisch onderhoud
	afstemming vergunningverlening en indirecte lozingen (mestverwerkers, containerteelt, glastuinbouw, nieuwe sanitaie tijdelijke woningbouw e.d.)
	toepassen redeneerlijn t.b.v. maken afspraken benodigde maatregelen krw-overstorten
inwoners en bedrijven bewust maken van waterwin- en grondwater-beschermingsgebieden	
	Opstellen (digitale) folder voor bewoners met ligging en betekenis van beschermde gebieden. Ook aandacht voor energietransitie in deze folder en samenhang met water en beschermingsgebied. Mogelijk onder vlag Waterklaar
	Dit is een onderwerp dat al via de Gebiedsdossiers van de provincie is ingezet.
	Beter zichtbaar maken in de praktijk
	beslisboom afkoppelen (kwaliteit) actualiseren en communiceren o.a. via waterklaar (site, aandacht e.d.)
	Waterklaar

Bijlage 4 Beleidskaders en wetgeving

Inleiding

In deze notitie beschrijven we de beleidskaders en de wet- en regelgeving voor de omgang met water voor gemeenten, waterschap en provincie. We gaan in op de huidige wet- en regelgeving en de gevolgen voor de overgang naar de Omgevingswet. Het huidige wettelijk kader is weergegeven in onderstaand figuur.

Bron: Waterplan Limburgse Peelen 2017-2021

Het huidig waterrecht op nationaal niveau wordt hierna kort aangestipt. Daarna wordt ingegaan op de belangrijkste beleidskaders op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Tot slot wordt stilgestaan bij de Omgevingswet zoals die na 1-1-2022 van kracht zal zijn.

Huidig recht op het gebied van water en milieu

Wet Milieubeheer

Zorgplicht stedelijk afvalwater en riolering

Op grond van de Wet milieubeheer artikel 10.33 is elke gemeente verantwoordelijk voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt van de in de gemeente gelegen percelen. Alle percelen binnen de bebouwde kom zijn daarom aangesloten op (vrijverval)riolering. Buiten de bebouwde kom zijn alle percelen aangesloten op vrijvervalriolering, drukriolering, IBA of een geoorloofd alternatief. Het waterschap heeft op grond van artikel 2.4 uit de Waterwet de verplichting om het afvalwater te zuiveren (of te laten zuiveren door een andere partij).

Verplichting Gemeentelijk Rioleringsplan

In artikel 4.22 is opgenomen dat gemeenten een Gemeentelijk Rioleringsplan moeten hebben, voorbereid door het college van B&W en vastgesteld door de gemeenteraad. Bij de voorbereiding betrekken zij in ieder geval gedeputeerde staten, de beheerders van de

zuiveringstechnische werken waarnaar het ingezamelde afvalwater wordt getransporteerd, en de beheerders van de oppervlaktewateren waarop het ingezamelde water wordt geloosd.

Voorkeursvolgorde
In artikel 10.29a is een voorkeursvolgorde opgenomen voor het omgaan met afvalwater. Voorkomen-scheiden-zuiveren is hierbij een leidend principe.

Hemel- en grondwaterverordening
In artikel 10.32a is opgenomen dat gemeenten een hemel- en grondwaterverordening kunnen opstellen om de lozing van hemel- en/of grondwater te reguleren.

Waterwet

Afvloeiend hemelwater
Vanuit de Waterwet artikel 3.5 zijn gemeenten verplicht om zorg te dragen voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater, maar alleen als degene die zich er van wil ontdoen niet redelijkerwijs het water zelf kan verwerken op het eigen perceel, in de bodem of door het in een oppervlaktewater te brengen.

Grondwater
In de Waterwet, artikel 3.6, is bepaald dat de gemeente de zorg heeft om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit doet de gemeente door maatregelen te treffen in het openbaar gemeentelijke gebied voor zover deze doelmatig zijn en niet tot de zorg van de waterbeheerder of de provincie behoort.

Gemeentewet

In de Gemeentewet, artikel 228a, is vastgelegd dat de gemeente rioolheffing kan heffen voor de kosten die gemaakt worden voor het invullen van de zorgplichten.

1. *Onder de naam rioolheffing kan een belasting worden geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:*
    a. *de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater en*
    b. *de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.*
2. *Ter zake van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, kunnen twee afzonderlijke belastingen worden geheven.*
3. *Onder de kosten, bedoeld in het eerste lid, wordt mede verstaan de omzetbelasting die als gevolg van de Wet op het BTW compensatiefonds recht geeft op een bijdrage uit dat fonds.*

Waterschapswet

Vanuit de Waterschapswet is de zorg voor het watersysteem aan het waterschap opgedragen. Dit betekent dat Waterschap Limburg (WL) het overzicht op het watersysteem heeft en aangeeft wat er dient te gebeuren. Zij beheren de watergangen in hun gebied die in de legger zijn vastgelegd. Zij hebben daarvoor de keur als waterschapsverordening waarin regels staan voor het omgaan met watersysteem (Keur).

In de keur is door het waterschap vastgelegd wat wel en niet mag rondom waterkeringen en oppervlaktewater.
In de legger is aangegeven voor welke wateren en waterkeringen deze regels gelden. Activiteiten of handelingen mogen geen nadelige effecten hebben op een waterkering of in een zone die is opgenomen in de legger.

Drinkwaterwet

In de drinkwaterwet is in artikel 2.1 opgenomen dat bestuursorganen zorgdragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen geldt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang (artikel 2.2). Dit moet dus een belangrijke rol spelen in alle belangenafwegingen.

Beleidskaders

Nationaal

Deltaplan ruimtelijke adaptatie
Het Deltaplan ruimtelijke adaptatie richt zich op het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van Nederland en focust op de thema's wateroverlast, hittestress, droogte en waterveiligheid (de gevolgen van overstromingen). Aan de hand van zeven ambities geeft het plan handvatten voor gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om te komen tot een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting.

Deltaplan Hoge Zandgronden
Het Deltaplan Hoge Zandgronden is onderdeel van het Deltaprogramma Zoetwater. De hoge zandgronden behoren tot de droogste gebieden van Nederland. De verwachting is dat

door klimaatverandering dit gebied nog droger zal worden. Hierdoor ontstaan problemen met de waterkwaliteit en komen landbouw, natuur, drinkwaterwinning, industrie en scheepvaart onder druk te staan. Het doel van het plan is om tot een klimaatbestendig regionaal watersysteem te komen. Hierin zijn onder andere de volgende thema's belangrijk:

- Verminderen van de vraag en gebruik van water
- Vasthouden van water
- Verbeteren van de sponswerking van de bodem
- Vergroten van aanvoer van water uit de Maas.

In het werkprogramma 'Wel goed water geven' van dit Deltaplan Hoge zandgronden voor de regio Zuid staan maatregelen voor de periode 2016-2021.
https://www.aaenmaas.nl/onswerk/klimaat/zo-werken-we-samen/deltaplan-hoge/
https://www.zoetwatervoorzieningoostnederland.nl/zon/documenten/

Beleidsnota Drinkwater (2014)

De beleidsnota Drinkwater wordt momenteel herzien en gaat naar verwachting in 2021 naar de Tweede Kamer. Op meerdere plekken in deze beleidsnota is een verbinding met de rollen van de verschillende waterketenpartners. Onder andere de preventieladder uit hoofdstuk 4 die bedoeld is om afwegingen in het ruimtelijk beleid bij winningen te ondersteunen. En veel 'waterafwegingen' hebben natuurlijk direct relatie met ruimtelijke afwegingen.

Provinciaal

POL

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL) gaat over onderwerpen als wonen, verkeer, energie, infrastructuur, detailhandel, bedrijventerreinen, water, natuur, landschap, landbouw en ondergrond. Het POL laat zien hoe de Provincie de kwaliteit van onze omgeving wil verbeteren. Het POL kijkt vooral naar de periode 2015-2024 (tien jaar).

Voor het beleidsgebied water is het POL uitgewerkt in het Provinciaal Waterplan 2016-2021 met als titel "Samen werken aan water". Hierin staan de hoofdlijnen van het provinciale waterbeleid, de ambitie voor een veilige en aantrekkelijke Maasvallei, een veerkrachtig en klimaatbestendig regionaal watersysteem, behoud en herstel van de natte natuur en verbetering waterkwaliteit, duurzame drinkwaterwinning en grondwaterbeheer en de financiële consequenties, taakstelling waterschap en beleidsprogramma.

Het huidige Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL, 2014) is de voorloper van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) die in 2020 met interne en externe stakeholders wordt opgesteld. De POVI wordt een strategische, lange termijn visie op de fysieke leefomgeving. Ook water is in deze visie opgenomen.

Tegelijkertijd met de omgevingsvisie wordt de omgevingsverordening opgesteld. Deze verordening bevat alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving en vervang de bestaande verordeningen.

Provinciaal Waterplan 'Samen werken aan water'

In het Provinciaal Waterplan Limburg 2016-2021 staat het provinciale waterbeleid voor de periode 2016-2021.

Dit gaat over:

- Een veilige en aantrekkelijke Maasvallei;
- Een veerkrachtig en klimaatbestendig regionaal watersysteem;
- Behoud en herstel van de natte natuur en verbetering waterkwaliteit;
- Duurzame drinkwaterwinning en grondwaterbeheer.

Provinciale Staten hebben het beleid vastgesteld. Waterschap Limburg, gemeenten en derden voeren het uit. Een belangrijk onderdeel van het Provinciaal Waterplan is de alliantie tussen Provincie en Waterschap Limburg.

In de planperiode 2016-2021 investeren Waterschap Limburg, gemeenten, de Rijksoverheid, de Europese Unie en de Provincie gezamenlijk 580 miljoen euro in het Limburgse water. De Provincie draagt hier aan 24 miljoen euro bij.

Waardevol Groeien
In Limburg is in 2015 een visie op samenwerking in de waterketen opgesteld. Op 19 november 2015 werd het Visiedocument door alle partijen getekend tijdens het Bestuurlijk Waterpanel in Roermond. In de visie staat wat partijen in Limburg met elkaar willen bereiken (Water, wat ons bindt). Vervolgens wordt aangegeven wat nodig is om dat te realiseren (Kwaliteit, kennis stroomt) en hoe dat wordt georganiseerd (Organiseren, samen vormgeven). Tenslotte wordt een geschetst hoe stapsgewijs de ambities worden waargemaakt (Groeien, haalbare stappen).

Verordeningen
Naast bovengenoemde beleidskaders zijn er ook nog verordeningen die bepalend zijn zoals de provinciale omgevingsverordening die van invloed is op wat er in de regio Waterpanel Noord wel en niet mogelijk is. Ook de Keur van het waterschap is belangrijk omdat hierin eisen zijn opgenomen voor bijvoorbeeld lozen van hemelwater bij nieuwe ontwikkelingen.

Regionaal

Waterbeheerplan 2016-2021 (met LIWA)
Het Waterbeheerplan zet de koers uit voor een toekomstbestendig waterbeheer in Limburg. Het beschrijft:
- hoe het waterschap het watersysteem en waterkeringen op orde wil brengen;
- voor welke thema's het waterschap aan de lat staat en de strategie hiervoor;
- welke maatregelen worden uitgevoerd, wie de partners daarin zijn en hoe dit wordt gemonitord en bijgestuurd.

Ook staat beschreven welke bijdrage de waterschappen leveren aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

De Limburgse Integrale Water Aanpak (LIWA) is de opvolger van de NLP (Nieuw Limburgs Peil 2010). Tegenwoordig heet dit de Limburgse Integrale Watersysteem Analyse. Provincie Limburg en Waterschap Limburg hebben gezamenlijk initiatief genomen om het NLP te actualiseren én te verrijken. De verbinding tussen verschillende water-, klimaat- en ruimte-gerelateerde beleidsvelden wordt versterkt. De nieuwe integrale benadering richt zich op waterkwantiteit én waterkwaliteit en houdt rekening met klimaatscenario's.

LIWA geeft inzicht in de toestand en gewenste ontwikkeling van het Limburgse watersysteem. Dit is de basis voor de actualisatie van het Provinciaal Waterprogramma Limburg en het Waterbeheerprogramma van Waterschap Limburg voor de periode 2022-

2027. Ook is het input voor de waterprogramma's en maatregelen van andere waterbeheerders en –gebruikers, zoals gemeenten, terreinbeheerders en agrariërs. Binnen LIWA zijn maatregelen verkend die kunnen bijdragen aan een robuust watersysteemherstel. Anders dan bij voorgaande waterplannen wordt nu uitdrukkelijk rekening gehouden met klimaatverandering en de daardoor te verwachten weersextremen, met heviger piekbuien en langdurige perioden van droogte.

De LIWA is online beschikbaar via:
https://storymaps.arcgis.com/stories/d2ccb4cf1d4f426ca716c4790c353288.

Regionale Klimaat Adaptatie Strategie (RAS)
De overheden en andere partijen in Noord-Brabant en Limburg delen kennis en ervaringen om zich voor te bereiden op de veranderingen door extreem weer en watertekorten. We werken ook samen aan één Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie, dat eind 2020 klaar moet zijn. Het eerste deel van dit uitvoeringsprogramma is onze gezamenlijke Strategie Klimaatadaptatie Zuid-Nederland.

In Waterpanel Noord-verband wordt eind 2020 gewerkt aan een regionale uitvoerignsagend.

Regionale Energie Strategie (RES) Noord en Midden Limburg
Op 28 mei 2020 is de concept RES Noof en Midden Limburg vrijgegeven voor besluitvorming door de lokale colleges, gedeputeerde staten en het waterschapsbestuur. Zwaartepunt ligt bij

- energie besparen zodat we minder hoeven op te wekken;
- duurzame elektriciteit opwekken uit zon en wind;
- duurzame warmte gebruiken zodat we stap voor stap van het aardas afkunnen en
- voordelen voor inwoners vergroten.

He zal duidelijk zijn dat deze aanpak grote ruimtelijke consequenties kan hebben. Meekoppelen om ook klimaatadaptatie te realiseren ligt dan ook voor de hand.

Bouwstenen voor Water en Klimaat
De partners binnen de Waterpanels Limburg hebben samen bouwstenen opgesteld om de onderwerpen water en klimaat een plek te geven in de Omgevingsvisies. De uitgewerkte bouwstenen zijn onderverdeeld in de volgende thema's:

- natuurlijk water,
- passende bescherming,
- schoon water en
- voldoende water.

Deze bouwstenen dragen niet alleen inhoudelijke elementen aan, maar geeft ook aan hoe water een oplossing kan bieden voor andere werkvelden. Het uiteindelijke doel is dat overheden nog meer gaan samenwerken, het gesprek aangaan over water en gezamenlijk zoeken naar oplossingen, zoveel mogelijk in samenspraak met inwoners, bedrijven belangenorganisaties.

Waterplan Limburgse Peelen en Uitdiepen GRP regio Venlo-Venray
De gemeenten in Waterpanel Noord hebben twee voorgaande plannen. Gemeenten Maasgouw, Nederweert, Leudal, Peel en Maas, Roermond, Roerdalen, Weert en Echt-Susteren hebben samen het waterketenplan Limburgse Peelen opgesteld. Gemeenten

Venray, Beesel, Gennep, Venlo, Horst aan de Maas en Bergen hebben samen het plan Uitdiepen GRP regio Venlo-Venray opgesteld.

Lokaal

Gemeentelijk rioleringsplan
In de Wet milieubeheer is in artikel 4.22 vastgelegd dat gemeenten een actueel gemeentelijk rioleringsplan hebben. Hierin staat hoe de gemeente jaar watertaken invult. Met de ingang van de Omgevingswet (1 januari 2022) vervalt deze verplichting.

De Gemeentewet blijft wel van kracht na de invoering van de Omgevingswet. Om de juiste heffing te bepalen, is inzicht in de werkzaamheden en planning noodzakelijk. Een rioleringsplan, in welke vorm ook, zal daarom nog steeds nodig zijn.

Bouwverordening
In de bouwverordening is de regelgeving rondom (ver)bouwen en gebruik van gebouwen vastgelegd. In relatie tot water en riolering is de bouwverordening belangrijk omdat o.a. de aansluiting van panden op de riolering en de aanleghoogte van de woningen hierin is vastgelegd. Dit moet onder de Omgevingswet worden opgenomen in het lokale omgevingsplan.

Hemel- en grondwaterverordening
In de Wet milieubeheer is in artikel 10.32a vastgelegd dat de gemeente het lozen van afvloeiend hemelater en/of grondwater kan reguleren met een hemel- en grondwaterverordening. Deze verordening moet aansluiten op het beleid zoals opgenomen in het GRP en kan regels stellen ten aanzien van het zelf verwerken van hemel- en grondwater op particulier terrein. Het college van B&W doet een gebiedsaanwijzing waarvoor de verordening van toepassing wordt verklaard.
Ook deze verordening vindt onder de omgevingswet zijn plaats in het omgevingsplan.

Handreiking – decentrale regelgeving voor klimaatadaptief bouwen en inrichten
Op 20 april 2020 is de handreiking decentale regelgeving klimaatadaptief bouwen en inrichten gepubliceerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het doel van deze handreiking over decentrale regelgeving bij klimaatadaptief bouwen is om aan de hand van concrete voorbeelden te laten zien op welke wijze verschillende aspecten van klimaatadaptief bouwen kunnen worden “geregeld”. Zodat de discussie bij gemeenten, waterschappen en provincies niet meer gaat over de vraag of het mogelijk is om deze aspecten te “regelen” en verschuift naar de vraag in hoeverre decentrale regelgeving nuttig en nodig is of dat het “regelen” ook op een andere manier kan, zoals via stimuleringsmaatregelen of via afspraken in een convenant. Alle vier de thema’s hittestress, droogte, wateroverlast en waterveiligheid komen via factsheets aan bod.

Toekomstig recht: Omgevingswet

De Omgevingswet

De Omgevingswet treedt per 1-1-2022 in werking. De Omgevingswet integreert vele wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving omvat volgens artikel 1.2 lid 2 van de wet in ieder geval:

a. bouwwerken,
b. infrastructuur,
c. watersystemen,
d. water,
e. bodem,
f. lucht,
g. landschappen,
h. natuur en
i. cultureel erfgoed.

De nieuwe wet omvat de belangrijkste delen van het omgevingsrecht, zowel procedureel als materieel. Eenvoudig gesteld komt het erop neer dat de meeste ‘omgevingswetten’ die we nu kennen inhoudelijk worden geïntegreerd en geharmoniseerd, zoals de Wet milieubeheer en (delen van) de Waterwet. De nieuwe wet moet leiden tot snellere en verbeterde besluitvormingsprocessen, integratie van plannen en toetsingskaders, grotere bestuurlijke afwegingsruimte en doelmatig uitgevoerde onderzoeken.

De Omgevingswet heeft twee doelen:

1. beschermen: het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
2. benutten: de fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen.

Overigens wordt de Drinkwaterwet niet opgenomen in de Omgevingswet evenals een klein deel van de Waterwet. De zorgplicht uit de Drinkwaterwet zoals die eerder is aangegeven, blijft onverminderd bestaan.
Ook in de omgevingswet zelf is opgenomen dat bestuursorganen rekening moeten houden met het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening, in samenhang met andere relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving (artikel 2.1 lid 3). Dit naast de hieronder genoemde gemeentelijke zorgplichten.

De zorgplichten

In de Omgevingswet komen de zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen gewoon weer terug, in artikel 2.16 lid 1.

Zorgplichten in de Omgevingswet, artikel 2.16

1. Bij het gemeentebestuur berusten, naast de elders in deze wet en op grond van andere wetten aan dat bestuur toegedeelde taken voor de fysieke leefomgeving, de volgende taken:

a. op het gebied van het beheer van watersystemen en waterketenbeheer:

1°. de doelmatige inzameling van afvloeiend hemelwater, voor zover de houder het afvloeiend hemelwater redelijkerwijs niet op of in de bodem of een oppervlaktewaterlichaam kan brengen, en het transport en de verwerking daarvan,

2°. het treffen van maatregelen in het openbaar gemeentelijke gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de op grond van deze wet aan de fysieke leefomgeving toegedeelde functies zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet op grond van artikel 2.17, 2.18 of 2.19 tot de taak van een waterschap, een provincie of het Rijk behoort,

3°. de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater,

4°. het beheer van watersystemen, voor zover toegedeeld bij omgevingsverordening als bedoeld in artikel 2.18, tweede lid, of bij ministeriële regeling als bedoeld in artikel 2.20, derde lid,

5°. de zuivering van stedelijk afvalwater, in gevallen waarin toepassing is gegeven aan artikel 2.17, derde lid

2.17 lid 3: Het waterschapsbestuur en het gemeentebestuur kunnen, in afwijking van het eerste lid, bij gezamenlijk besluit bepalen dat de zuiveringstaak, bedoeld in het eerste lid, onder a, onder 2°, tot de taak van de gemeente behoort, als dat doelmatiger is voor de zuivering van het stedelijk afvalwater.

De instrumenten

Het nieuwe omgevingsrecht kent verschillende instrumenten:

Figuur 7.6 Instrumenten Omgevingswet (bron: Omgevingswetportaal.nl)

De belangrijkste instrumenten lichten we toe.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een integraal strategisch plan voor de fysieke leefomgeving. Integraal houdt in dat de visie betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving, zoals verkeer en vervoer, water, milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen, landbouw en cultureel erfgoed.

Je kunt je voorstellen dat ook de watercomponent een belangrijke rol speelt in de omgevingsvisie. Daar zit dus het raakvlak met de rioleringszorg.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan is een ander instrument uit de omgevingswet. Het omgevingsplan bevat regels over de fysieke leefomgeving, dus ook regels over riolering en stedelijk water.

De regels die nu in provinciale en gemeentelijke verordeningen staan (zoals de hemel- en grondwaterverordening), maar ook alle bestemmingsplannen, komen er in terecht. Met de omgevingswet verdwijnen ook de lozingenbesluiten die voor de rioleringszorg belangrijk zijn. Om ervoor te zorgen dat er geen situatie ontstaat waarin er geen regels voor lozingen meer gelden, zijn in de Bruidsschat regels opgenomen die van rechtswege overgaan in het gemeentelijke omgevingsplan. De gemeente heeft dan tot 2029 de tijd om deze regels te bestendigen, aan te passen of te laten vervallen.

Programma's

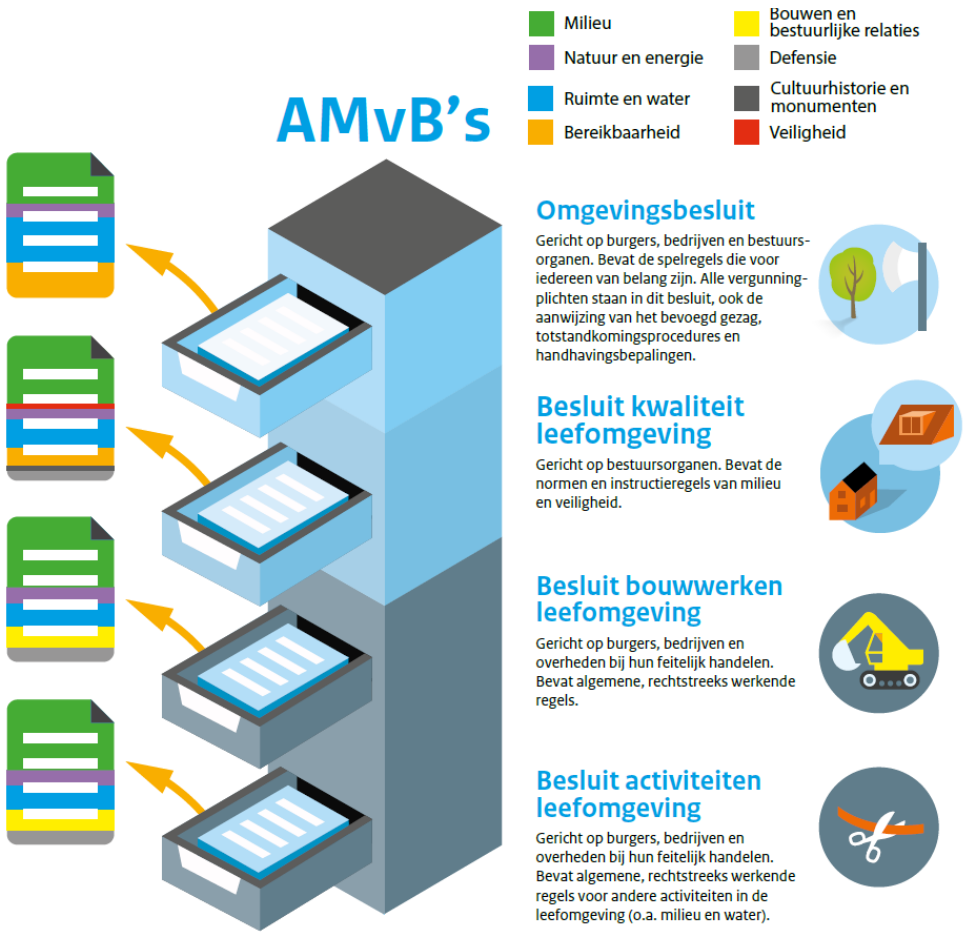
Een programma zoals dat in de Omgevingswet wordt bedoeld, bevat maatregelen voor een aspect van de leefomgeving of voor een bepaald gebied, bijvoorbeeld voor riolering en stedelijk water. Het is uitvoeringsgericht. Dat wil zeggen dat in een programma concrete uitvoering wordt gegeven aan beleidsdoelen door middel van sectorale of gebiedsgerichte maatregelen.

Het gemeentelijk rioleringsprogramma is een vrijwillig programma, de gemeente is niet verplicht dit op te stellen. Het is wel het enige onverplichte programma dat in de Omgevingswet bij naam en toenaam wordt genoemd.

AMvB's
Vier AMvB's geven de spelregels van de Omgevingswet:

- Het Omgevingsbesluit;
- Het Besluit kwaliteit leefomgeving;
- Het Besluit bouwwerken leefomgeving;
- Het Besluit activiteiten leefomgeving.

In Figuur 7-1 zijn de besluiten en hun kenmerken weergegeven.

Figuur 7-1 Infographic Omgevingswet (bron: Ministerie I&M 2016)

Bijlage 5 Omgevingsplan en bruidsschat

Notitie

Onderwerp	Omgevingsplan en bruidsschat – Waterpanel Noord
Datum	18 mei 2020
Informatie	06 288 57 089 of simon.handgraaf@colibri-advies.nl

1. Inleiding

De partijen in Waterpanel Noord stellen gezamenlijk een waterketenplan op. Dit waterketenplan geeft invulling aan de doelen van de samenwerking: kennisdelen, eenduidig zijn richting de 'klanten', de zorg voor de waterketen tegen de laagst maatschappelijke kosten uitvoeren, de kwaliteit van de leefomgeving verhogen en een hersteld, gezond watersysteem realiseren. Daarbij krijgen nieuwe ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie en de Omgevingswet nadrukkelijk een plaats.

In deze fase van het project om het waterketenplan op te stellen, wordt het gezamenlijke waterketenbeleid verder uitgewerkt. Een onderdeel daarvan is het opstellen van voorstellen voor de decentrale regelgeving in het kader van de Omgevingswet. De voorliggende notitie heeft tot doel om in beeld te brengen wat er in ieder geval in die voorstellen moet staan. De bruidsschat voor het omgevingsplan en de waterschapsverordening speelt daarin een belangrijke rol.

In paragraaf 2 van deze notitie wordt kort geschetst wat het omgevingsplan en de waterschapsverordening zijn en welke eisen de Omgevingswet daaraan stelt. Paragraaf 3 beschrijft de situatie bij inwerkingtreding van de Omgevingswet: het ontstaan van een omgevingsplan van rechtswege en een waterschapsverordening van rechtswege. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op het proces na inwerkingtreding, waarin gemeenten en waterschappen hun omgevingsplan en waterschapsverordening gaan omzetten tot een volwaardige versie. In paragraaf 5 wordt ingegaan op de inhoud van de bruidsschat en wordt een voorstel gedaan voor de omzetting van de bruidsschat, afhankelijk van het onderwerp.

2. Kenmerken van het omgevingsplan en de waterschapsverordening

Met de stelselherziening omgevingsrecht wordt niet alleen op rijksniveau gestreefd naar integratie van de regels over de fysieke leefomgeving. Ook de decentrale overheden moeten aan de slag met integratie. De Omgevingswet verplicht gemeenten en waterschappen om alle juridisch bindende regels over de fysieke leefomgeving samen te voegen in respectievelijk het omgevingsplan en de waterschapsverordening.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan is het gemeentelijke instrument met bindende regels voor burgers en bedrijven. In het omgevingsplan worden per gemeente alle voor de fysieke leefomgeving relevante regels ondergebracht. Het omgevingsplan zal dus alle huidige bestemmingsplannen gaan omvatten, maar ook regels uit bijvoorbeeld een kapverordening, erfgoedverordening en de "fysieke" onderdelen van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Er zijn ook regels die niet in het omgevingsplan terecht mogen komen. Voor de waterketen is relevant dat de rioolheffingsverordening en een eventuele verordening eenmalig aansluitrecht niet in het omgevingsplan worden geïntegreerd. Dat zijn

belastingverordeningen, en het Rijk heeft (in overleg met de koepelorganisaties) bepaald dat belastingregels buiten het omgevingsplan blijven.

Het omgevingsplan is gericht op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De nadruk ligt daarbij op het woord “evenwichtig”. Gemeenten moeten zorgen dat met de regels in het omgevingsplan een goede balans ontstaat tussen het beschermen van de fysieke leefomgeving (beschermen van bijvoorbeeld de waterkwaliteit, de bodem en de werking van de riolering) en het benutten van de fysieke leefomgeving (activiteiten zoals bouwen, wonen en recreëren). Gemeenten hebben daarbij een grote mate van beleidsvrijheid. Die vrijheid wordt wel beperkt op de beleidsterreinen waar het Rijk en de provincies een rol hebben, zoals natuur, grondwaterbescherming en het beheer van de rijkswateren. Op die onderwerpen stellen het Rijk en de provincies instructieregels, die de gemeente moet opvolgen bij het opstellen van het omgevingsplan. De instructieregels van het Rijk staan in hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving en de instructieregels van de provincie staan in de omgevingsverordening.

Relatie omgevingsvisie en omgevingsplan
De omgevingsvisie is van belang voor het omgevingsplan, omdat de omgevingsvisie het stellen van regels in een omgevingsplan zal moeten legitimeren. De onderbouwing van de noodzaak van de regels in het omgevingsplan komt dus terug in de omgevingsvisie. Dat betekent dat de omgevingsvisie op relevante onderdelen voldoende concreet zal moeten zijn om deze rol op een goede manier te vervullen.

Waterschapsverordening
De keur is de huidige verordening van het waterschap ter uitvoering van de waterbeheertaken. Dit wordt in het nieuwe stelsel de waterschapsverordening. Ook de waterschapsverordening moet alle regels over de fysieke leefomgeving integreren. Centraal in de waterschapsverordening staan gebods- en verbodsbepalingen die zich richten tot diegenen die handelingen uitvoeren in watersystemen (oppervlaktewater, grondwater, waterkeringen en bergingsgebieden).
Net als bij het omgevingsplan, mogen in de waterschapsverordening geen belastingregels worden opgenomen. De watersysteemheffing en verontreinigingsheffing blijven dus in aparte verordeningen geregeld. Daarnaast mag de waterschapsverordening geen regels over onderhoud bevatten. Onderhoudsverplichtingen moeten worden opgenomen in de onderhoudslegger op grond van de Waterschapswet.
Het Rijk en de provincies stellen ook instructieregels over waterschapsverordeningen. De instructieregels van het Rijk (in hoofdstuk 6 van het Besluit kwaliteit leefomgeving) gaan met name over de implementatie van de kaderrichtlijn water. De provinciale instructieregels komen in de omgevingsverordening te staan.

Het watertoetsproces
In het huidige watertoetsproces wordt een aantal stappen doorlopen met waterbeheerders om na te gaan of er rekening wordt gehouden met waterbelangen in ruimtelijke planprocessen van gemeenten, provincies en het Rijk. De kern van het instrument wordt gevormd door vroegtijdig overleg, een wateradvies en een waterparagraaf in de ruimtelijke plannen (zoals bestemmingsplannen).
De Omgevingswet gaat uit van een integrale benadering van alle aspecten van de fysieke leefomgeving, zoals ruimtelijke ordening, water, natuur, bodem en milieukwaliteit. Alle bestuursorganen moeten bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden rekening houden met de taken van andere bestuursorganen (art. 2.2 Omgevingswet). Met dit uitgangspunt borgt de Omgevingswet bijvoorbeeld dat gemeenten bij het opstellen van een omgevingsvisie en omgevingsplan al in een vroeg stadium de waterbelangen meewegen.

Andersom geldt dat waterschappen bij het opstellen van de waterschapsverordening rekening moeten houden met de taken van de gemeenten. De watertoets zou, gelet op dit uitgangspunt, niet meer wettelijk hoeven te worden voorgeschreven. Toch is een (enigszins aangepaste) watertoets in het Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen. Deze nieuwe watertoets legt meer nadruk op de inhoudelijke vertaling van het waterbelang in onder andere omgevingsplannen, en minder op het proces.

3. Inwerkingtreding Ow: omgevingsplan en waterschapsverordening van rechtswege

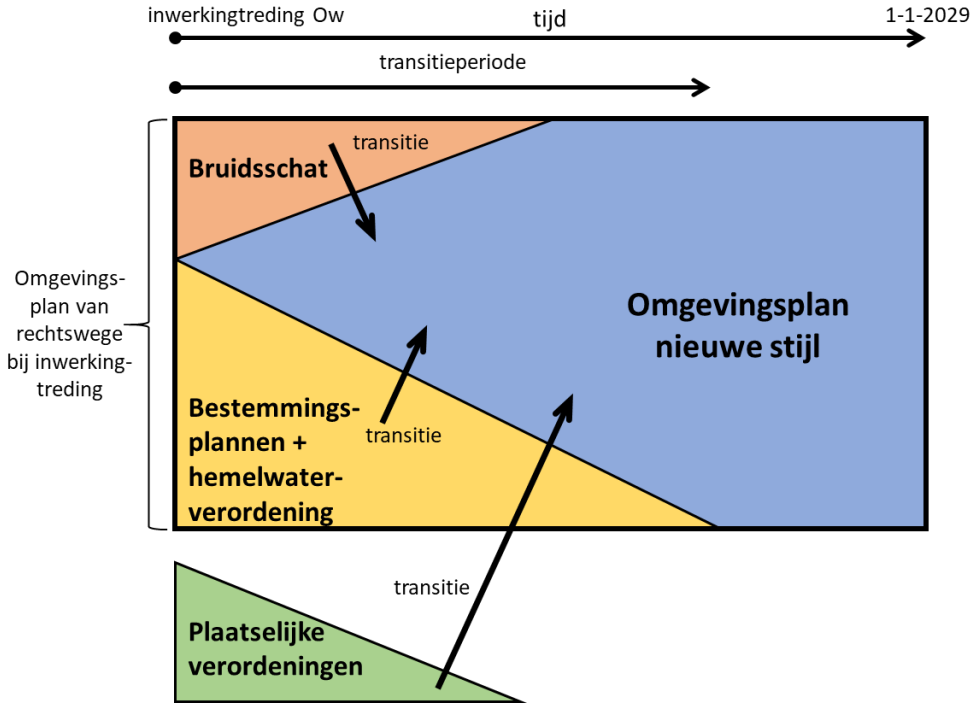
Via de Invoeringswet Omgevingswet zorgt het Rijk ervoor dat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet alle gemeenten een omgevingsplan hebben, en alle waterschappen een waterschapsverordening. Het omgevingsplan dat van rechtswege ontstaat, bevat alle vigerende bestemmingsplannen en een aantal verordeningen, waaronder een eventuele verordening afvoer hemel- en grondwater (als de gemeente die had vastgesteld). De waterschapsverordening die van rechtswege ontstaat, bevat de keur en de algemene regels van het waterschap. Daarnaast bevatten het omgevingsplan en de waterschapsverordening de regels van de bruidsschat. Naast het omgevingsplan blijven de verordeningen met regels over de fysieke leefomgeving van de gemeente (anders dan de verordening afvoer hemel- en grondwater) vooralsnog gewoon bestaan. Die verordeningen moeten gaandeweg worden geïntegreerd in het omgevingsplan.
Het omgevingsplan van rechtswege en de waterschapsverordening van rechtswege voldoen nog niet aan de eisen van het nieuwe stelsel, zoals de instructieregels. Voor gemeenten geldt een overgangstermijn tot 2029: op 1/1/2029 moet het omgevingsplan helemaal klaar zijn en voldoen aan het nieuwe stelsel. Waterschappen krijgen twee jaar de tijd om een “echte” waterschapsverordening te maken, die aan alle eisen van de Omgevingswet, het Besluit kwaliteit leefomgeving en de instructieregels van de provincie voldoet.

Er zijn verschillende onderwerpen die in het huidige recht uitputtend zijn geregeld door het Rijk, maar onder de Omgevingswet niet meer. Voor deze onderwerpen zou (zonder overgangsrecht) een gat kunnen vallen, want gemeenten en waterschappen hebben die regels nog niet direct bij inwerkingtreding in het omgevingsplan en de waterschapsverordening verwerkt. Het Rijk voorziet in overgangsrecht voor deze voormalige rijksregels in de vorm van de bruidsschat. De bruidsschat wordt van rechtswege toegevoegd aan ieder omgevingsplan en iedere waterschapsverordening. Zo wordt het gat gedicht.
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen gemeenten en waterschappen de bruidsschatregels aanpassen of schrappen. En bruidsschatregels die zij goed vinden, kunnen ze behouden. Het voordeel van deze vorm van overgangsrecht is dat iedere gemeente en ieder waterschap zijn eigen tempo kan kiezen, terwijl de betreffende regels wel direct op de juiste plaats staan. De regels over de betreffende onderwerpen zijn voor burgers en bedrijven direct vanaf inwerkingtreding te vinden in het omgevingsplan en de waterschapsverordening, en ze zullen daar – al dan niet in aangepaste vorm – ook altijd te vinden zijn.

4. Na inwerkingtreding Ow: aanpassen van het omgevingsplan

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen gemeenten aan de slag gaan met de stapsgewijze ombouw van het omgevingsplan van rechtswege naar een volwaardig, nieuw omgevingsplan. Daarbij moet de gemeente de instructieregels van het Besluit kwaliteit leefomgeving en eventuele instructieregels uit de omgevingsverordening van de provincie opvolgen. En hetzelfde geldt voor de waterschappen: zij moeten de waterschapsverordening van rechtswege ombouwen naar een nieuwe, volwaardige waterschapsverordening in overeenstemming met alle instructieregels.

Gezien de omvang van alle regels over de fysieke leefomgeving die nu in bestemmingsplannen en verordeningen staan, is het niet te verwachten dat gemeenten in één keer een nieuw omgevingsplan voor de gehele gemeente zullen vaststellen. In plaats daarvan zullen gemeenten het omgevingsplan deels gebiedsgericht (bijvoorbeeld een nieuwbouwwijk) en deels thematisch (bijvoorbeeld het onderwerp water) opbouwen, in een serie van opeenvolgende wijzigingen van het omgevingsplan. De gemeente zal bij iedere wijziging van het omgevingsplan, zowel gebiedsgericht als thematisch, moeten bekijken of naast toevoeging van nieuwe regels ook regels van de bruidsschat of oude regels uit de voormalige bestemmingsplannen of hemelwaterverordening geschrapt of aangepast moeten worden. Deze werkwijze is geïllustreerd in onderstaande figuur. Uiteindelijk moet dit er toe leiden dat er in 2029 een integraal omgevingsplan is dat voldoet aan alle eisen van het nieuwe stelsel.

Geografische component: werkingsgebieden
Regels in het omgevingsplan of de waterschapsverordening moeten altijd een geografisch werkingsgebied hebben. Dat werkingsgebied wordt digitaal vastgelegd in geometrische informatie-objecten (GIO). Het omgevingsplan en de waterschapsverordening zullen regels bevatten die gelden voor het gehele gebied van de gemeente of het waterschap. Daarnaast zullen er regels zijn met een kleiner werkingsgebied: bijvoorbeeld de kernen, of een bepaalde wijk. Zo kunnen regels over bijvoorbeeld waterberging gebiedsspecifiek gemaakt worden: op iedere plek kan worden bepaald wat de omvang van de vereiste waterberging in het betreffende gebied moet zijn. Het is zelfs mogelijk om een regel heel specifiek aan een bepaalde locatie te koppelen, tot op het niveau van een straat of perceel.

5. Inhoud en omzetting van de bruidsschat

De bruidsschat is te vinden in het Invoeringsbesluit Omgevingswet.[4] De bruidsschat voor het omgevingsplan is opgenomen in afdeling 7.1 van het invoeringsbesluit en de bruidsschat voor de waterschapsverordening in afdeling 7.2. Bij beide bruidsschatten hoort ook een toelichting, die is opgenomen in bijlage 1 en 2 bij het invoeringsbesluit. De toelichting wordt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet, net als de bruidsschatregels zelf, van rechtswege opgenomen in ieder omgevingsplan en iedere waterschapsverordening.

De bruidsschat voor het omgevingsplan omvat in totaal ruim 70 pagina's. Het grootste deel daarvan – 50 pagina's – bestaat uit regels over milieubelastende activiteiten. Daarnaast zijn er 10 pagina's met regels over bouwen en nog eens 10 pagina's met overige regels. De bouwregels van de bruidsschat voor het omgevingsplan bevatten één onderwerp dat van belang is voor de waterketen, namelijk de aansluitleidingen voor huishoudelijk afvalwater en afstromend regenwater. Binnen de milieuregels van de bruidsschat voor het omgevingsplan zijn de regels over lozen op de riolering en in de bodem relevant. Dat zijn circa 16 pagina's. De bruidsschat voor de waterschapsverordening is 20 pagina's groot, waarvan 16 pagina's gaan over lozingen in oppervlaktewater. De rest gaat over indieningsvereisten en beoordelingsregels voor vergunningen en de meld- en meetplicht bij grondwateronttrekkingen.

De regels in de bruidsschat van het omgevingsplan die relevant zijn voor de waterketen kunnen worden gecategoriseerd in vijf soorten regels. Die onderverdeling is een handig aanknopingspunt om te bepalen wat de gemeente met de betreffende regels zou moeten doen.

Categorie 1: regels die rechtstreeks samenhangen met de gemeentelijke watertaken

De bruidsschat voor het omgevingsplan bevat een aantal regels die rechtstreeks raken aan de gemeentelijke watertaken. Als eerste betreft dat de regels over de aansluitleidingen voor huishoudelijk afvalwater en afstromend regenwater (artikel 22.12). In dit artikel zijn de regels van het Bouwbesluit 2012 overgenomen over de eisen aan terreinleidingen bij nieuwbouw en bestaande bouw en over het zogeheten aansluitvoorschrift (het voorschrift dat B&W stellen over de ligging, hoogte en diameter van aansluitleidingen ter plaatse van de perceelgrens). Ten tweede betreft het de regels over de lozing van grondwater, afstromend regenwater en huishoudelijk afvalwater in de bodem en in de riolering. Deze regels staan in de paragrafen 22.3.8.1 tot en met 22.3.8.3 van de bruidsschat omgevingsplan (Op).

Deze eerste categorie regels zouden moeten worden aangepast aan het beleid dat in de omgevingsvisie en het watertakenplan / watertakenprogramma is opgenomen. De regels over lozing van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied kunnen bijvoorbeeld concreter worden gemaakt door het juiste geografische werkingsgebied toe te voegen: in welk deel van het buitengebied moet worden aangesloten op drukriolering of gemeentelijke IBA's en in welk deel van het buitengebied moeten perceeleigenaren zelf hun huishoudelijke afvalwater zuiveren? De regels over lozen van grondwater en hemelwater kunnen worden toegesneden op de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor grondwater en hemelwater: wat moeten perceeleigenaren in welk gebied met die afvalwaterstromen doen? Als de gemeente bijvoorbeeld een bergingseis hanteert voor opgevangen regenwater, dan

[4] Zie https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/publicaties/2020/03/12/voorjaarsversie-invoeringsbesluit-omgevingswet-maart-2020, onderdeel 5.

ligt het voor de hand om die eis op te nemen bij de regels over lozen van hemelwater moeten terugkomen.
Het aansluitvoorschrift (onderdeel van de bouwregels van de bruidsschat) kan worden vereenvoudigd door algemene, rechtstreeks werkende regels te stellen over de ligging, hoogte en diameter van de leidingen – in ieder geval bij gemeenten die daar al een “standaardvoorschrift” voor hebben ontwikkeld. Dat scheelt een hoop werk, aangezien het aansluitvoorschrift nu nog per perceel moet worden gesteld en een afzonderlijk besluit (of als onderdeel van de bouwvergunning).

Categorie 2: BBT-regels over veel voorkomende lozingen
De tweede categorie regels in de bruidsschat betreft veel voorkomende lozingen, waarvoor de lozingsregels het niveau van de beste beschikbare technieken (BBT) weergeven. Dat is de inspanning die generiek van bedrijven wordt verwacht om de nadelige gevolgen voor het milieu te beperken. Voorbeelden van deze categorie zijn:

- grondwater afkomstig van grondwatersanering (§ 22.3.8.1 Op)
- op- en overslaan van inerte goederen (§ 22.3.8.6 Op)
- wassen van motorvoertuigen (§ 22.3.14 Op)
- bereiden van voedingsmiddelen (§ 22.3.15 Op)

In het algemeen is het aan te raden om deze regels van de bruidsschat te behouden. Alleen in bijzondere omstandigheden is er een reden om deze regels te veranderen. Zo kunnen de regels over voedselbereiding (de verplichte vetafscheider in de horeca) voor een specifiek restaurant te streng zijn, als er bij de voedselbereiding geen of weinig vetten worden gebruikt. In dat geval ligt het echter eerder voor de hand om via een maatwerkvoorschrift toe te staan dat geen vetafscheider wordt toegepast, dan om voor dat specifieke geval de regels in het omgevingsplan aan te passen.

Categorie 3: vangnetvergunningplicht voor lozingen in schoonwaterriolering
Conform het huidige Activiteitenbesluit is in art. 22.264 van de bruidsschat omgevingsplan een vergunningplicht opgenomen voor alle lozingen op de hemelwaterriolering of een ontwateringsstelsel, die niet afkomstig zijn van bedrijven die onder het Besluit activiteiten leefomgeving vallen en die niet onder de algemene regels van de bruidsschat vallen. Dit wordt wel de vangnetvergunning voor lozingen genoemd. Een vergelijkbare vergunningplicht is opgenomen in de bruidsschat voor de waterschapsverordening (Wv), voor lozingen in oppervlaktewater (zie art. 2.61 Wv). In samenhang met deze vangnetvergunningplicht is in de bruidsschat voor het omgevingsplan een aantal paragrafen opgenomen waarin lozingen worden toegestaan, zonder dat er inhoudelijke eisen worden gesteld. De enige reden dat deze paragrafen bestaan, is omdat de betreffende lozingen anders onder de vangnetvergunningplicht zouden vallen. Dit betreft:

- koelwater (§ 22.3.8.4 Op)
- periodiek reinigen bouwwerken (§ 22.3.8.5 Op)
- schoonmaken drinkwaterleidingen (§ 22.3.8.7 Op)
- calamiteitenoefeningen (§ 22.3.8.8 Op)
- recreatieve visvijvers (§ 22.3.12 Op)

In het algemeen wordt – ook onder het huidige recht – geen aanvraag om dergelijke vergunningen gedaan. Het betreffende artikel speelt in de praktijk alleen een rol bij de handhaving: burgers en bedrijven kunnen op dit artikel worden aangesproken als zij afvalwater of afvalstoffen in de hemelwaterriolering lozen die daarin evident niet thuis horen (denk aan het lozen van motorolie in een straatkolk). Het is echter ook mogelijk om tegen dit soort lozingen op te treden op grond van de specifieke zorgplicht (art. 22.42 bruidsschat omgevingsplan en art. 2.4 bruidsschat waterschapsverordening). Dat vergt een iets andere

werkwijze van toezichthouders: zij moeten in dat geval onderbouwen dat een burger of bedrijf niet de zorg betracht die redelijkerwijs van hem wordt verwacht, in plaats van een overtreding van een lozingsverbod. Toezichthouders hebben daar op dit moment vaak bezwaren tegen. Daar staat tegenover dat de specifieke zorgplicht in het Besluit activiteiten leefomgeving dezelfde rol gaat vervullen, en toezichthouders dus sowieso moeten aanleren om tegen overtredingen van de specifieke zorgplicht op te treden.
Als hierover binnen de gemeente en het waterschap overeenstemming wordt bereikt, dan kunnen van de bruidsschat zowel de vangnetvergunningplicht als de bovengenoemde paragrafen geschrapt worden.

Categorie 4: regels over afwijkende lozingsroutes
In het huidige Activiteitenbesluit wordt voor verschillende lozingen een aantal mogelijke lozingsroutes toegestaan (bijvoorbeeld: bij voorkeur lozen op een vuilwaterriool, maar als er geen vuilwaterriool aanwezig is of de capaciteit daarvan is niet toereikend, dan mag onder voorwaarden ook geloosd worden in oppervlaktewater). In het Besluit activiteiten leefomgeving is een aantal van dit soort alternatieve lozingsroutes geschrapt. Het Bal bevat maar één voorgeschreven lozingsroute, en afwijkende lozingsroutes moeten worden toegestaan met een maatwerkvoorschrift of met maatwerkregels in het omgevingsplan en de waterschapsverordening.
Om bestaande bedrijven die van de vervallen alternatieve lozingsroutes gebruik maken niet in de wielen te rijden, zijn enkele alternatieve lozingsroutes in de bruidsschat opgenomen. Het gaat om de volgende onderdelen:

- op- en overslaan niet-inerte goederen (§ 22.3.8.6 Op en afdeling 2.8 Wv)
- spoelen biologische gewassen, sorteren biologisch fruit (§ 22.3.9 Op en afdeling 2.13 Wv)
- maken betonmortel (§ 22.3.10 Op en afdeling 2.14 Wv)
- uitwassen van beton (§ 22.3.11 Op en afdeling 2.14 Wv)

Gemeenten en waterschappen zouden moeten bekijken of de betreffende alternatieve lozingsroutes daadwerkelijk worden gebruikt. Waar ze niet worden gebruikt, ligt het voor de hand om de betreffende artikelen te schrappen. De voorgeschreven lozingsroute van het Besluit activiteiten leefomgeving blijft dan de hoofdregel, en als een nieuw bedrijf een alternatieve lozingsroute wil gebruiken dan zal het daarvoor een maatwerkvoorschrift moeten aanvragen. Bij bestaande bedrijven die wel gebruik maken van de alternatieve lozingsroute in de bruidsschat, kan die alternatieve lozingsroute eveneens in een maatwerkvoorschrift worden geregeld. Als dat is gebeurd, kunnen de bovengenoemde onderdelen uit de bruidsschat worden geschrapt. Alleen als het om grote aantallen (bestaande of te verwachten) bedrijven gaat, is er een reden om de betreffende onderdelen in de bruidsschat te behouden.

Categorie 5: regels over kleinschalige activiteiten
In het Besluit activiteiten leefomgeving worden in het toepassingsbereik van de regels voor verschillende bedrijfstakken ondergrenzen (drempels) gehanteerd. Alleen als een bedrijf boven de drempel komt, zijn de regels van het besluit van toepassing. De drempels zijn in sommige gevallen opgehoogd ten opzichte van het huidige Activiteitenbesluit. Om te zorgen dat voor bedrijven die nu wel onder het Activiteitenbesluit vallen, maar die straks niet onder het Besluit activiteiten leefomgeving vallen, toch dezelfde regels blijven gelden, zijn de regels voor bedrijven onder de drempel opgenomen in de bruidsschat. Dit betreft ook een aantal bedrijfstakken waarbij lozingen op de riolering voorkomen:

- slachten van dieren, uitsnijden vlees etc. (§ 22.3.17)
- opslaan van vaste mest (§ 22.3.23)
- fokken, houden of trainen van vogels of zoogdieren (§ 22.3.25)

Ook voor de lozingen van deze bedrijfstakken is de vraag of de specifieke regels nodig zijn. Mogelijk kan volstaan worden met de specifieke zorgplicht van de bruidsschat. Als het oordeel is dat de specifieke zorgplicht afdoende bescherming biedt, dan kunnen de betreffende lozingsregels uit de bruidsschat geschrapt worden. Zo niet, dan kan de gemeente ze behouden.

Afstemming bij het maken van een keuze over de omgang met de bruidsschat
De keuze voor het omgaan met regels van de bruidsschat kan de gemeente niet alleen maken. Als eerste zal de omgevingsdienst of regionale uitvoeringsdienst (RUD) betrokken moeten worden. Zij voeren immers het toezicht uit op de betreffende regels en weten dus in hoeverre bepaalde activiteiten of overtredingen in de praktijk voorkomen. En daarnaast moeten gemeente en waterschap steeds gelijk optrekken bij het omvormen van de bruidsschat. Voor vrijwel iedere regel over lozingen in de bodem of riolering in de bruidsschat van de gemeente bestaat immers een corresponderende regel over de lozing in oppervlaktewater in de bruidsschat van het waterschap. Als de gemeente of het waterschap zonder afstemming die regels gaat veranderen, ontstaan er ongewenste effecten.

Colibri Advies BV

Simon Handgraaf

Gemeente Mook en Middelaar

Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied

Dossiernummer	1679
Extern Zaak ID	ZM21.03236
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2021
Agendapunt	6
Omschrijving	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem - Nijmegen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied	**7 december 2021**

Toelichting

De 'Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen (BVO DRAN)' is tijdens de oprichtingsvergadering van 14 april 2016 formeel vastgesteld. In 2017 zijn er middels een wijzigingsbesluit een aantal wijzigingen met betrekking tot de tenaamstelling, openbaar vergaderen en archiefbeheer voorgesteld, waarmee door alle deelnemers unaniem is ingestemd. De wijzigingen zijn echter nog niet gepubliceerd, waardoor ze formeel niet in werking zijn getreden.
Inmiddels sluit de regeling ook niet meer aan bij de huidige situatie. Zo is het aantal deelnemende gemeenten gewijzigd en wordt er met ingang van de nieuwe contracten per 1 augustus 2020 gewerkt met een callcenter in plaats van een regiecentrale. Dit maakt het noodzakelijk om de regeling te actualiseren. Het bestuur van de BVO DRAN heeft hiertoe de voorliggende wijzigingen vastgesteld tijdens de bestuursvergadering van 30 september 2021.

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	
Onderwerp	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem - Nijmegen
Datum raadsvergadering	16 december 2021
Raadscommissie	Samenleving
Datum raadscommissie	7 december 2021
Programma	Sociale en maatschappelijke Dienstverlening
Portefeuillehouder	P. Baneke

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem - Nijmegen

Inleiding

De 'Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen (BVO DRAN)' is tijdens de oprichtingsvergadering van 14 april 2016 formeel vastgesteld. In 2017 zijn er middels een wijzigingsbesluit een aantal wijzigingen met betrekking tot de tenaamstelling, openbaar vergaderen en archiefbeheer voorgesteld, waarmee door alle deelnemers unaniem is ingestemd. De wijzigingen zijn destijds echter niet door de vervoersorganisatie gepubliceerd, waardoor ze formeel niet in werking zijn getreden.

Inmiddels sluit de regeling ook niet meer aan bij de huidige situatie. Zo is het aantal deelnemende gemeenten gewijzigd en wordt er met ingang van de nieuwe contracten per 1 augustus 2020 gewerkt met een callcenter in plaats van een regiecentrale. Dit maakt het noodzakelijk om de regeling te actualiseren. Het bestuur van de BVO DRAN heeft hiertoe de voorliggende wijzigingen vastgesteld tijdens de bestuursvergadering van 30 september 2021.

Het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling is een bevoegdheid van de colleges van de deelnemende gemeenten. Zij hebben daarvoor echter wel de toestemming nodig van alle gemeenteraden. De raden kunnen daarbij gebruik maken van de gelegenheid tot het uiten van wensen en bedenkingen op de voorgestelde wijzigingen.

Voorstel

Wij stellen u voor om toestemming te verlenen aan het college om de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN te wijzigen en adviseren u om geen gebruik te maken van de gelegenheid tot het uiten van wensen en bedenkingen op de voorgestelde wijzigingen.

Beoogd effect

De Gemeenschappelijke Regeling BVO DRAN aanpassen, zodat deze overeenkomt met de huidige situatie en voldoet aan geldende wet- en regelgeving.

Argumenten

1.1 Met de wijzigingen sluit de GR aan op de huidige situatie
Het aantal deelnemende gemeenten is gewijzigd als gevolg van de samenvoeging van de gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar. Daarnaast is onder de huidige contracten geen sprake meer van een regiecentrale en wordt er met betrekking tot het vraagafhankelijk vervoer met ingang van 1 augustus 2020 gewerkt met een callcenter. Met de voorgestelde wijzigingen wordt de GR hiermee in lijn gebracht. In de bijgevoegde oplegnotitie worden de voorgestelde wijzigingen nader toegelicht.
1.2 Met het bijgevoegde wijzigingsbesluit worden ook de wijzigingen uit 2017 alsnog gepubliceerd.
In 2017 is door alle deelnemers ingestemd met wijzigingen met betrekking tot de tenaamstelling, openbaar vergaderen en archiefbeheer. Deze wijzigingen zijn destijds echter niet door de vervoersorganisatie gepubliceerd, waardoor deze niet formeel in werking zijn getreden. In het wijzigingsbesluit zijn deze wijzigingen, behoudens de wijziging met betrekking tot de tenaamstelling, ook opgenomen, zodat deze nu alsnog worden gepubliceerd.
2.1 Wijzigen van de GR BVO DRAN is een bevoegdheid van het college na verkregen toestemming van de raad
Op grond van artikel 25 van de GR moeten de deelnemende bestuursorganen (in dit geval de colleges van de achttien deelnemende gemeenten) unaniem instemmen met de wijziging van de GR. De Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) schrijft verder in artikel 1 voor dat de colleges, voordat zij besluiten tot wijzigen van de GR, de eigen gemeenteraad om toestemming vragen. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Kanttekeningen

1.1 De wijzigingen waarmee in 2017 is ingestemd zijn niet in werking getreden, doordat deze niet zijn gepubliceerd
In 2017 is ingestemd met het wijzigen van de GR BVO DRAN met betrekking tot de tenaamstelling (artikel 1), openbaar vergaderen (artikel 10) en archiefbeheer (artikel 24). De wijzigingen zijn echter nog niet gepubliceerd, waardoor ze formeel niet in werking zijn getreden. Daaraan zijn echter geen noemenswaardige risico's verbonden.
- Artikel 1 (tenaamstelling)
De voorgestelde wijziging met betrekking tot de tenaamstelling is formeel niet doorgevoerd. Conform de regeling uit 2016 is de naam DRAN nog altijd de formele naam die wordt gehanteerd bij de besluitvorming bij de provinciale en gemeentelijke bestuursorganen en de naam waaronder de BVO staat ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel.
- Artikel 10 (openbaar vergaderen)
In navolging van instemming met de wijzigingen in 2017 zijn de vergaderingen van de BVO sindsdien in beginsel openbaar gehouden.
- Artikel 24 (archiefbeheer)
In navolging van instemming met de wijzigingen in 2017 heeft de gemeente Arnhem gehandeld als zorgdrager van het archief, overeenkomstig de bepalingen van het gewijzigde artikel 24.

Financiën

Aan dit besluit zijn geen financiële consequenties verbonden.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Raadsvoorstel

Communicatie

Niet van toepassing

Bijlage(n)

- (Concept) Besluit deelnemende colleges tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem – Nijmegen
- Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem – Nijmegen (wijzigingen gemarkeerd)

Mook, 9 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
J.M.G. Smits- de Kinkelder

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer
Onderwerp **Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem - Nijmegen**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 9 november 2021

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 7 december 2021

Besluit:

1. toestemming te verlenen aan het college om de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN te wijzigen
2. geen gebruik te maken van de gelegenheid tot het uiten van wensen en bedenkingen op de voorgestelde wijzigingen

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 16 december 2021

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Besluit tot wijziging van de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, hierna te noemen de deelnemers;

overwegende dat
de gemeenten deel uitmaken van de oude regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN);

gezien het daartoe strekkende verzoek van het Bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN);

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen toestemming van de gemeenteraad van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN).

ARTIKEL I

De regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN) wordt als volgt gewijzigd.

A.

In de aanhef wordt:

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar

Vervangen door:

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar

B.

Artikel 2 lid 1 wordt gewijzigd door ‘Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (DRAN)’ te vervangen door ‘Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)’.

C.

Artikel 6 lid 1 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

D.

Hoofdstuk 3 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

E.

Artikel 9 lid 2 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

F.

Artikel 10 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

De vergaderingen van het Bestuur zijn openbaar.

De deuren worden gesloten wanneer ten minste vijf van de aanwezige bestuursleden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.

Besluiten van het Bestuur zijn in beginsel openbaar.

Het Bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar en zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of ten minste één lid de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoekt. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden.

De leden van het Bestuur hebben ieder één stem. Bij stemming wordt besloten op basis van gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in lid 4 tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.

Bij stemming via de escape-procedure geldt dat besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen waarbij de leden van het Bestuur stemrecht hebben conform bijlage 1.

Voor het tot stand komen van een besluit via de escape-procedure zijn er ten minste vijf bestuursleden vereist die voor het besluit hebben gestemd.

Het bepaalde in artikel 28, eerste tot en met derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing. Voor de raad dient het Bestuur te worden gelezen.

Het Bestuur stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast.

Artikel 10 lid 6 tot en met lid 8 zijn niet van toepassing op de artikelen 25 tot en met 28.

G.

Artikel 12 wordt gewijzigd.

Artikel 12 wordt gewijzigd van ‘Hoofd Bedrijfsvoeringsorganisatie DRAN’ naar ‘Directeur DRAN’.

Artikel 12 lid 1 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

Artikel 12 lid 2 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

Artikel 12 lid 3 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

Artikel 12 lid 4 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

Artikel 12 lid 5 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

Artikel 12 lid 6 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

H.

Artikel 13 lid 2 wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

I.

Artikel 17 lid 2 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

J.

Artikel 18 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden:

In de begroting van inkomsten en uitgaven wordt de raming van de verschuldigde bijdrage van elke gemeente voor het jaar waarvoor de begroting dient opgenomen.

Het Bestuur stelt de jaarlijkse verdeling van de kosten zoals worden opgenomen in de begroting, vast op basis van de volgende uitgangspunten:

De structurele kosten van de DRAN worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag. Het drempelbedrag wordt vastgesteld door het Bestuur. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van inwonersaantallen per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar over de gemeenten die dat betreft (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van inwoners boven het drempelbedrag uitkomen).

De kosten voor het callcenter worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag. Het drempelbedrag wordt vastgesteld door het Bestuur. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van een prognose van de hoeveelheid declarabele ritten vraagafhankelijk vervoer (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van ritten boven het drempelbedrag uitkomen).

Het Bestuur stelt jaarlijks de prognose van de vervoerskosten, zoals opgenomen in de begroting, vast op basis van het verwachte gebruik.

De gemeenten betalen bij wijze van voorschot, jaarlijks vóór 15 januari, 15 april, 15 juli en 15 oktober telkens één vierde gedeelte van de voor dat jaar geraamde bijdrage.

Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid tijdig voldoen van de voorschotten kan aan die gemeente rente in rekening worden gebracht. Het Bestuur stelt hiertoe nadere regels vast.

K.

Artikel 19 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

L.

Artikel 21 wordt gewijzigd door ‘1 juli’ te vervangen door ’15 juli’.

M.

Artikel 23 sub c wordt gewijzigd door ‘het hoofd’ te vervangen door ‘de directeur’.

N.

Artikel 24 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden:

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen overeenkomstig de door de gemeenteraad van de gemeente Arnhem vastgestelde regeling.

Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland oefent op grond van artikel 124 en artikel 273a van de Gemeentewet interbestuurlijk toezicht uit op de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen overeenkomstig de voor het interbestuurlijk toezicht op de zorg en het beheer vastgestelde provinciale regeling.

De directeur van de DRAN is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen.

De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem oefent toezicht uit op het in het derde lid bedoelde beheer overeenkomstig de door de gemeenteraad van de gemeente Arnhem vastgestelde regeling.

Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid en artikel 13, eerste lid van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de DRAN wordt de archiefbewaarplaats van de gemeente Arnhem aangewezen.

De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen die zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.

De aan de uitvoering van bedoeld archiefbeheer verbonden kosten komen ten laste van de DRAN, die dit doorberekent aan de deelnemers.

O.

Artikel 25 lid 4 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

Het gemeentebestuur van de plaats van vestiging is belast met de toezending van de gewijzigde regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking van de gewijzigde regeling in de Staatscourant.

P.

Artikel 27 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden:

Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het derde lid bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen.

De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden:

gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar.

bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt.

Een uittredingsplan wordt vastgesteld als ten minste tweederde van de deelnemers waaronder de uittredende deelnemer, daartoe besluit. Het Bestuur kan een onafhankelijke derde opdracht geven een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden. Bij uittreding gedurende de looptijd van contract(en) zullen de financiële gevolgen van de uittreding voor rekening van de uittredende deelnemer komen. Bij een uittreding na afloop van de looptijd van het contract zullen alleen de directe kosten voor rekening van de uittredende deelnemer komen.

Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.

Q.

Artikel 31 wordt gewijzigd en komt te luiden:

Deze regeling treedt in werking na bekendmaking als bedoeld in artikel 26 van de Wgr en vervangt de regeling vastgesteld op 14 april 2016.

Toelichting

R.

De toelichting op artikel 15 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

S.

De toelichting op artikel 17 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

T.

De toelichting artikel 20 wordt gewijzigd door ‘Artikel 20’ te vervangen door ‘Artikel 22’ en ‘het bestuur’ te wijzigen naar ‘het Bestuur’.

U.

De toelichting op artikel 24 wordt gewijzigd door ‘het bestuur’ te vervangen door ‘het Bestuur’.

V.

De toelichting op artikel 27 wordt gewijzigd en komt te luiden:

In geval een uittreding op robuuste wijze verloopt, kan het verstandig zijn om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan. Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden.

W.

De stemverhouding in bijlage 1 wordt vervangen door de bij dit besluit behorende en onlosmakelijk verbonden bijlag 1. Bijlage 1 wordt gewijzigd

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na die, waarop het op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt door plaatsing op de voet van artikel 139, tweede lid, van de Gemeentewet.

Bijlage 1

Bijlage 1 stemverhouding DRAN

	Inwoneraantal per 1-1-2021 CBS		Reguliere procedure		Escape procedure	
			Stemverdeling reguliere situatie		Stemmen op basis van (ongewogen) inwoners in bijzondere situaties	Minimaal aantal gemeenten
Gemeente	abs.	%				
Arnhem	162.424	20,6%	1		21	5
Berg & Dal	35.010	4,4%	1		4	5
Beuningen	26.157	3,3%	1		3	5
Doesburg	11.064	1,4%	1		1	5
Druten	18.991	2,4%	1		2	5
Duiven	25.066	3,2%	1		3	5
Heumen	16.569	2,1%	1		2	5
Lingewaard	46.822	5,9%	1		6	5
Montferland	36.031	4,6%	1		5	5
Mook en Middelaar	7.909	1,0%	1		1	5
Nijmegen	177.359	22,5%	1		23	5
Overbetuwe	48.214	6,1%	1		6	5
Renkum	31.417	4,0%	1		4	5
Rheden	43.525	5,5%	1		6	5
Rozendaal	1.726	0,2%	1		1	5
Westervoort	15.014	1,9%	1		2	5
Wijchen	41.216	5,2%	1		5	5
Zevenaar	44.096	5,6%	1		6	5
Totaal	**788.610**	**100,00%**	18		101	

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, ~~Rijnwaarden~~, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, hierna te noemen de deelnemers;

Overwegende dat
Deelnemers besloten hebben om samen te gaan werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer;

De verwachting is dat samenwerking de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners zal vergroten;

De verwachting is dat samenwerking ook zal leiden tot kostenbesparingen en een verhoging van de efficiency;

Deelnemers willen samenwerken ter behartiging van de sturing en beheersing van hun ondersteunende processen en van uitvoeringstaken;

Deelnemers hebben besloten om deze samenwerking vorm te geven middels een bedrijfsvoeringsorganisatie;

Gelet op
- artikel 1, eerste lid en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;
- de verleende toestemming, overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, van de raden van de betrokken gemeenten aan de deelnemers voor het aangaan van de samenwerking en het treffen van deze regeling;

Besluiten
te treffen de

regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen
In deze regeling wordt verstaan onder:
1. college: het college van burgemeester en wethouders van een deelnemer;
2. basismobiliteit: de mogelijkheid voor burgers om zich zelfstandig en tegen een redelijk tarief te verplaatsen met een vorm van aanvullend openbaar vervoer of het doelgroepenvervoer.
3. doelgroepenvervoer: vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Hiermee wordt bedoeld vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig OV, maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet;
4. aanvullend vervoer: het openbaar-vervoervangnet dat wordt ingezet daar waar de vervoervraag te laag is voor het exploiteren van een reguliere lijndienst;
5. ~~Vervoersorganisatie~~DRAN: bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen;
6. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN;
7. regeling: de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)
8. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie
1. Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie, als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Wgr, genaamd ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN).
2. De ~~Vervoersorganisatie~~DRAN is statutair gevestigd te Arnhem.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Hoofdstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN

Artikel 3 Te behartigen belangen

De ~~Vervoersorganisatie~~DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar- vervoer-netwerk.

Artikel 4 Doelen en taken

1. De ~~Vervoersorganisatie~~DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.
2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN.

Artikel 5 Overeenkomst provincie Gelderland

Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer genoemd in artikel 4 lid 2 is de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de bedrijfsvoeringsorganisatie overeen dat de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN, gedurende de looptijd van de overeenkomst, de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. Aan het ~~bestuur~~ Bestuur van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN worden de volgende bevoegdheden gedelegeerd door de deelnemers:
   - het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen op het terrein van doelgroepenvervoer;
   - de vertegenwoordiging in en buiten rechte van de deelnemers in het kader van de in artikel 4 opgedragen taken.
2. De ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN is behoudens instemming van alle deelnemers niet bevoegd tot:
   a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
   b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
   c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
   d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
   e. het oprichten van en het deelnemen in een rechtspersoon;
   f. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3: Inrichting, samenstelling en werkwijze van het ~~bestuur~~Bestuur

§ 1. Het Bestuur

Artikel 7 Samenstelling

1. De deelnemers wijzen uit hun midden elk één lid voor het Bestuur aan.
2. De deelnemers wijzen voor de door hen benoemde leden van het Bestuur plaatsvervangende leden aan. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het Bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing.
3. Het Bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter aan alsmede diens plaatsvervanger.
4. De voorzitter is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen van het Bestuur en de vergaderorde binnen het Bestuur, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 9 lid 1.
5. De voorzitter en de secretaris ondertekent de stukken die namens het Bestuur uitgaan.
6. Het Bestuur kan de voorzitter machtigen om namens het Bestuur te handelen.
7. Het Bestuur wordt bijgestaan door een secretaris.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Artikel 8 Aanwijzing en ontslag

1. De leden van het Bestuur hebben zitting voor dezelfde periode als waarvoor het betreffende college wordt benoemd.
2. Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt van rechtswege, zodra het lid ophoudt lid van het college te zijn of de deelnemer die het lid heeft aangewezen uittreedt.
3. Een lid van het Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Dit gebeurt door mededeling aan het Bestuur. Het lid blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien.
4. Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst de daartoe bevoegde deelnemer zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.

Artikel 9 Bevoegdheden Bestuur

1. Het Bestuur heeft de bevoegdheden voor zover benodigd voor de uitoefening van de in artikel 4 lid 2 genoemde taken.
2. Het Bestuur kan haar bevoegdheden mandateren c.q. volmacht verlenen aan ~~het hoofd~~de directeur van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 10 Vergaderingen

1. De vergaderingen van het Bestuur zijn openbaar.
2. De deuren worden gesloten wanneer ten minste vijf van de aanwezige bestuursleden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.
3. Besluiten van het Bestuur zijn in beginsel openbaar.
4. Het Bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar en zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of ten minste één lid de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoekt. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden.
5. De leden van het Bestuur hebben ieder één stem. Bij stemming wordt besloten op basis van gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
6. Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in lid 4 tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.
7. Bij stemming via de escape-procedure geldt dat besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen waarbij de leden van het ~~bestuur~~ Bestuur stemrecht hebben conform bijlage 1.
8. Voor het tot stand komen van een besluit via de escape-procedure zijn er ten minste vijf bestuursleden vereist die voor het besluit hebben gestemd.
9. Het bepaalde in artikel 28, eerste tot en met derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing. Voor de raad dient het Bestuur te worden gelezen.
10. Het ~~bestuur~~ Bestuur stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast.
11. Artikel 10 lid 6 tot en met lid 8 zijn niet van toepassing op de artikelen 25 tot en met 28.

§ 2 Informatie en verantwoording

Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht

1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer halfjaarlijks een rapportage over de verrichte werkzaamheden en de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen.
2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur.
3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek.
4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is.
5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
7. Het Bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.

Hoofdstuk 4 Ambtelijke organisatie ~~Vervoersorganisatie~~DRAN

Artikel 12 ~~Hoofd~~ Directeur ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN

1. Het Bestuur heeft de bevoegdheid tot het aanstellen, tewerkstellen, het schorsen en ontslaan van ~~het hoofd~~de directeur van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN. ~~Het hoofd~~De directeur fungeert tevens als secretaris voor het Bestuur.
2. ~~Het hoofd~~De directeur staat het Bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak met raad en daad terzijde.
3. ~~Het hoofd~~De directeur heeft in de vergadering van het Bestuur een adviserende stem.
4. De dagelijkse leiding van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN berust bij ~~het hoofd~~de directeur.
5. ~~Het hoofd~~De directeur is voor zijn handelen verantwoording verschuldigd aan het Bestuur.
6. Het Bestuur regelt de vervanging van ~~het hoofd~~de directeur.

Artikel 13 Aanstellen overig personeel

1. Het Bestuur heeft de bevoegdheid tot het aanstellen van medewerkers als ambtenaar, het tewerkstellen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en het schorsen en ontslaan van het personeel van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN.
2. Het Bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden mandateren aan ~~het hoofd~~de directeur.

Artikel 14 Rechtspositie personeel

Het Bestuur stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast.

Hoofdstuk 5 Financiële bepalingen

Artikel 15 Organisatie financieel beheer

1. Het Bestuur stelt de nodige voorschriften vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het geldelijk beheer van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN.
2. Bij de in het eerste lid bedoelde voorschriften wordt bepaald welke ambtenaren van ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN met het doen van ontvangsten en betalingen voor de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN en met zorg voor de boekhouding zijn belast.

Artikel 16 Procedure begrotingsbehandeling

1. Het Bestuur voorziet de ramingen in de ontwerpbegroting als bedoeld in artikel 35 eerste lid van de Wgr van een behoorlijke toelichting.
2. Het Bestuur zendt de ontwerpbegroting aan de raden van de gemeenten toe voor 15 april voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking heeft.
3. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting, indien zij dit in de nota van wijziging aan de orde gesteld wensen te hebben dan wel een nadere toelichting van het Bestuur verlangen, binnen acht weken na de verzending ervan aan het Bestuur kenbaar maken.
4. Het Bestuur zendt het ontwerp van de begroting onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging uiterlijk drie weken voor de voorgenomen datum van vaststelling aan de gemeenteraden. Artikel 35, tweede lid van de Wgr is ten aanzien van dit commentaar en de nota van wijziging van overeenkomstige toepassing.

Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting

1. Het bepaalde in artikel 35, eerste en derde lid van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.
2. Wijzigingen als bedoeld in het eerste lid worden door het ~~bestuur~~ Bestuur vastgesteld.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Artikel 18 Gemeentelijke Bijdragen

1. In de begroting van inkomsten en uitgaven wordt de raming van de verschuldigde bijdrage van elke gemeente voor het jaar waarvoor de begroting dient opgenomen.
2. Het Bestuur stelt de jaarlijkse verdeling van de kosten zoals worden opgenomen in de begroting, vast op basis van de volgende uitgangspunten:
   - ~~De voorbereidingskosten van de Vervoersorganisatie worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag van € 15.000,- per deelnemer. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van inwonersaantallen over de gemeenten die dat betreft (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van inwoners boven het drempelbedrag uitkomen).~~
   - De structurele kosten van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag. ~~van € 5.000,- per deelnemer.~~ Het drempelbedrag wordt vastgesteld door het Bestuur. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van inwonersaantallen per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar over de gemeenten die dat betreft (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van inwoners boven het drempelbedrag uitkomen).
   - ~~De kosten vervoersysteem worden als volgt verdeeld:~~
     ~~Kosten regiecentrale:~~
     ~~- De kosten van vraagafhankelijk vervoer worden in principe op basis van gebruik verdeeld.~~
     ~~- De kosten van routegebonden vervoer worden gesplitst en in principe verdeeld in een vaste vergoeding per deelnemer die routevervoer inbrengt en een vergoeding op basis van gebruik.~~
     ~~Vervoer:~~
     ~~- De kosten vervoer worden verdeeld op basis van gebruik.~~
   - De kosten voor het callcenter worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag. Het drempelbedrag wordt vastgesteld door het Bestuur. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van een prognose van de hoeveelheid declarabele ritten vraagafhankelijk vervoer (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van ritten boven het drempelbedrag uitkomen).
3. Het Bestuur stelt jaarlijks de prognose van de vervoerskosten, zoals opgenomen in de begroting, vast op basis van het verwachte gebruik.

~~3.~~4. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot, jaarlijks vóór 15 januari, 15 april, 15 juli en 15 oktober telkens één vierde gedeelte van de voor dat jaar geraamde bijdrage.

~~4.~~5. Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in het ~~derde~~ vierde lid tijdig voldoen van de voorschotten kan aan die gemeente rente in rekening worden gebracht. Het ~~bestuur~~ Bestuur stelt hiertoe nadere regels vast ~~in de richtlijnen, bedoeld in het tweede lid~~.

Artikel 19 Informatievoorziening

Het ~~bestuur~~ Bestuur geeft voor 1 maart van elk lopend boekjaar inzicht in te verwachten ontwikkelingen alsmede de algemene financiële kaders voor het opvolgende jaar, teneinde de gemeenten in staat te stellen daar in hun begrotingscyclus op te anticiperen.

Artikel 20 Aanbieding rekening

1. Van de inkomsten en uitgaven van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN wordt door het Bestuur over het dienstjaar verantwoording gedaan onder overlegging van de rekening en het verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de krachtens artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet aangewezen deskundigen. Voor de raad dient het Bestuur te worden gelezen.
2. Het Bestuur zendt de in het eerste lid bedoelde stukken aan de raden van de gemeenten toe voor 15 april van het jaar dat volgt op het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.

Artikel 21 Vaststelling rekening

1. Het Bestuur onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt haar vast voor 15 juli van het jaar volgende op dat waarop zij betrekking heeft.
2. Het Bestuur zendt de rekening aan Gedeputeerde Staten.
3. In de rekening wordt de door elk der gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Hoofdstuk 6: Geschillen en aansprakelijkheid

Artikel 22 Geschillen

De deelnemers zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de Wgr in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Artikel 23 Aansprakelijkheid

De ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN verzekert zich tegen:

a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen;
b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade;
c. de deelnemers ontvangen van ~~het hoofd~~de directeur de verzekeringspolissen.

Hoofdstuk 7: Archief

Artikel 24 Zorg voor archiefbescheiden

1. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~DRAN en haar organen overeenkomstig de door de gemeenteraad van de gemeente Arnhem vastgestelde regeling.
2. Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland oefent op grond van artikel 124 en artikel 273a van de Gemeentewet interbestuurlijk toezicht uit op de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden van de ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~DRAN en haar organen overeenkomstig de voor het interbestuurlijk toezicht op de zorg en het beheer vastgestelde provinciale regeling.
3. ~~Het hoofd~~De directeur van de ~~bedrijfsorganisatie~~ DRAN is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~ DRAN en haar organen.
4. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem oefent toezicht uit op het in het derde lid bedoelde beheer overeenkomstig de door de gemeenteraad van de gemeente Arnhem vastgestelde regeling.
5. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid en artikel 13, eerste lid van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~ DRAN wordt de archiefbewaarplaats van de gemeente Arnhem aangewezen.
6. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~ DRAN en haar organen die zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
7. De aan de uitvoering van bedoeld archiefbeheer verbonden kosten komen ten laste van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN, die dit doorberekent aan de deelnemers.

Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing

Artikel 25 Wijziging van de regeling

1. Deze regeling kan door de deelnemers op voorstel van elke deelnemer worden gewijzigd.
2. Een wijziging van de regeling vereist unanimiteit.
3. De wijziging van de regeling treedt, tenzij anders is bepaald, in werking op de dag volgend op die waarop de wijziging is bekendgemaakt.
4. Het ~~Bestuur~~ gemeentebestuur van de plaats van vestiging is belast met de toezending van de gewijzigde regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking van de gewijzigde regeling in de Staatscourant.

Artikel 26 Toetreding door andere gemeenten

1. Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit.
2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is.
3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure:
   a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de overige deelnemers;
   b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming;
   c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.
4. De toetreding treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die, waarin het Bestuur de wijziging van de regeling aan gedeputeerde staten heeft toegezonden.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Artikel 27 Uittreding

~~1. Een deelnemer kan niet eerder dan vier jaar na de datum van inwerkingtreding van deze regeling uit de BVO treden voor het geheel of met betrekking tot een doelgroep uit het vervoerssysteem door een daartoe strekkend besluit van die deelnemer.~~

~~2.~~1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het ~~vierde~~ derde lid bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen.

~~3.~~2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden:

a. gedurende de looptijd van ~~het~~ voor deelnemer betreffende contract(en) ~~met de regiecentrale~~ met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar.

b. bij afloop van de looptijd van ~~het~~ voor deelnemer betreffende contract(en) ~~met de regiecentrale~~ met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract ~~met de regiecentrale~~ afloopt.

~~4.~~3. Een uittredingsplan wordt vastgesteld als ten minste tweederde van de deelnemers waaronder de uittredende deelnemer, daartoe besluit. Het Bestuur kan een onafhankelijke derde opdracht geven een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.
Bij uittreding gedurende de looptijd van ~~het~~ contract(en) zullen de financiële gevolgen van de uittreding voor rekening van de uittredende deelnemer komen.
Bij een uittreding na afloop van de looptijd van het contract zullen ~~de~~ alleen de directe kosten voor rekening van de uittredende deelnemer komen.

~~5.~~4. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het ~~derde~~ tweede lid, van overeenkomstige toepassing als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.

Artikel 28 Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit.
2. De deelnemers nemen geen besluit als bedoeld in het eerste lid dan nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden.
3. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand, volgend op die waarin het Bestuur de opheffing openbaar heeft bekendgemaakt, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang heeft.
4. Indien op grond van het eerste lid de regeling wordt opgeheven, geeft het Bestuur een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht bij gewone meerderheid van stemmen instemming is verkregen van de deelnemers.
5. Het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing.
6. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur.
7. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid.
8. Bij ontbinding van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van zijn vermogen noodzakelijk is.

Hoofdstuk 9: Slotbepalingen

Artikel 29 Duur van de regeling

Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd.

Artikel 30 Toezending en bekendmaking

Arnhem is belast met de toezending van deze regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking als bedoeld in artikel 26 van de Wgr.

Artikel 31 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking na bekendmaking als bedoeld in artikel 26 van de Wgr en vervangt

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

de regeling vastgesteld op 14 april 2016.

Artikel 32 Citeerwijze

Deze regeling wordt aangehaald als regeling ~~Vervoersorganisatie~~DRAN.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

TOELICHTING

Artikel 2
Omdat de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister.
Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10 lid 3 van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen.
De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel 33 belast met de toezending van de regeling aan GS en de bekendmaking van de regeling in de Staatscourant.

Artikel 3
Artikel 10 lid 1 van de Wgr vereist dat de regeling het belang of de belangen ter behartiging waarvan zij zijn getroffen vermeldt.

Artikel 10
De Wgr vereist dat het Bestuur een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vaststelt.

Artikel 11
Artikel 18 juncto 16 en 19 lid 1 van de Wgr vereisen het volgende. In de regeling moeten bepalingen worden opgenomen omtrent de wijze waarop een lid van het Bestuur ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid. Daarnaast moet de regeling bepalingen bevatten over de wijze waarop (een lid van) het Bestuur de door raadsleden gevraagde inlichtingen dient te verstrekken.

Artikel 15
De artikelen 34 t/m 35 Wgr bevatten bepalingen over de financiën van een BVO. In Hoofdstuk 5 van de gemeenschappelijke regeling zijn alleen bepalingen opgenomen, die een aanvulling vormen op de wettelijke bepalingen.
Artikel 35 lid 6 van de Wgr bepaalt dat de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing zijn. Dit houdt in dat ook bij een BVO de financiële verordeningen als bedoeld in artikel 212 en 213 van de Gemeentewet moeten worden vastgesteld. Gelet op de plaatsing van deze bepaling in artikel 35 is dit een bevoegdheid van het ~~bestuur~~Bestuur; de overige bepalingen van artikel 35 bevatten namelijk bestuursbevoegdheden.

Artikel 16
Artikel 35 van de Wgr bevat geen termijn voor de zienswijzeprocedure door de raad. In deze regeling is bepaald dat de raad een termijn van acht weken heeft om haar zienswijze kenbaar te maken. Binnen drie weken na het verstrijken van deze termijn, stuurt het Bestuur haar reactie op de zienswijzen aan de raden.
De begroting van de gemeenschappelijke regeling dient in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten te zenden. Dit betreft een fatale termijn. Deze termijn is zo vroeg in het jaar gelegen om de deelnemende gemeenten de mogelijkheid te geven de begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting te verwerken. Er is voor gekozen dat de vaststelling van de begroting bij meerderheid kan geschieden ter voorkoming dat er een patstelling kan ontstaan, waardoor preventief toezicht bij niet tijdige vaststelling dreigt.

Artikel 17
De taken van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN horen, wanneer ze binnen de eigen gemeente worden uitgevoerd, veelal binnen één (bedrijfsvoerings)programma. In dat geval hebben de colleges het mandaat om binnen het programma te schuiven met budgetten. Conform deze systematiek wordt voorgesteld om het ~~bestuur~~ Bestuur van de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN eveneens het mandaat te verstrekken tot verschuivingen binnen de begroting, mits dit past binnen de gemeentelijke bijdragen.

Artikel 18
De ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN dient te beschikken over voldoende liquide middelen om haar taken uit te voeren. In dit artikel is dit afgedekt door te kiezen voor bevoorschotting per kwartaal vooraf.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Artikel 19
De genoemde data zijn gekozen zodat de gemeenten de uitkomsten van de rapportages kunnen gebruiken in hun voor- en najaarsnota.

Artikel ~~20~~22
Artikel 28 van de Wgr bepaalt dat geschillen omtrent de toepassing van een regeling tussen besturen van deelnemende gemeenten of tussen besturen van een of meer gemeenten en het ~~bestuur~~ Bestuur van de ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~ DRAN door GS worden beslist (voor zover op grond van de wet de rechterlijke macht niet bevoegd is). In een regeling kan een voorportaal worden opgenomen, dat moet worden aangewend voordat het geschil aan GS wordt voorgelegd. Dit kan zijn 'onderling overleg' zoals voorgesteld, maar ook bijvoorbeeld mediation of niet-bindend deskundigenadvies. In laatste instantie beslist GS over een geschil.

Artikel 24
Op grond van artikel 41 lid 1 van de Archiefwet is het ~~bestuur~~ Bestuur belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de ~~Vervoersorganisatie~~DRAN. Artikel 15 van het Archiefbesluit bepaalt dat het Bestuur ten aanzien van zijn archiefbescheiden beheersregels moeten vaststellen.

Hoofdstuk 8
Artikel 9 lid 1 van de Wgr vereist dat een regeling die voor onbepaalde tijd wordt getroffen, bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding en de gevolgen van uittreding. Geadviseerd wordt om m.b.t. de beslissingen hieromtrent unanimiteit te vereisen.

Artikel 26 e.v.
Op grond van artikel 9 lid 1 en artikel 1 lid 3 van de Wgr moeten de deelnemers voor het wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een regeling toestemming verkrijgen van hun raden.
Het verzoek tot toetreding zou kunnen worden ingediend bij een van de deelnemers. Geadviseerd wordt om het verzoek te laten indienen bij het Bestuur.

Artikel 27
~~Geadviseerd wordt om op te nemen dat pas na een bepaalde termijn kan worden uitgetreden. Teneinde de periode over een collegeperiode te tillen is er gekozen voor een termijn van vier jaar.~~
In geval een uittreding op robuuste wijze verloopt, kan het verstandig zijn om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan. Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden.

Artikel 28
Artikel 9 lid 2 van de Wgr vereist dat de regeling waarbij een bvo wordt ingesteld bepalingen inhoudt omtrent de vereffening van het vermogen ingeval de bvo wordt ontbonden. Lid 3 bepaalt dat de rechtspersoon ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN na zijn ontbinding blijft voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is.

Artikel 30
Gelet op artikel 26 van de Wgr moet een keuze gemaakt worden welk gemeentebestuur de gemeenschappelijke regeling aan GS zendt en deze bekendmaakt. Dit is ofwel het gemeentebestuur dat daarbij bij gemeenschappelijke regeling is aangewezen ofwel de gemeente van de plaats van vestiging. Geadviseerd wordt om de gemeente waarin de ~~Vervoersorganisatie~~ DRAN statutair wordt gevestigd (zie artikel 2) te belasten met de toezending van de gemeenschappelijke regeling aan GS van Gelderland.

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ~~Vervoersorganisatie~~ Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Bijlage 1 stemverhouding ~~Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen~~ DRAN

	Inwoneraantal per 1-1-2021 CBS		Reguliere procedure		Escape procedure	
Gemeente	abs.	%	Stemverdeling reguliere situaties		Stemmen op basis van (ongewogen) inwoners in bijzondere situaties	Minimaal aantal gemeenten
Arnhem	~~152.293~~162.424	~~19,9~~20,6%	1		2~~1~~0	5
Berg & Dal	35.010	4,4%	1		4	5
Beuningen	~~25.282~~26.157	3,3%	1		3	5
Doesburg	~~11.355~~11.064	1,~~45~~%	1		1~~2~~	5
Druten	~~18.294~~18.991	2,4%	1		2	5
Duiven	~~25.548~~25.066	3,~~23~~%	1		3	5
~~Groesbeek~~	~~34.258~~	~~4,5%~~	~~1~~		~~5~~	~~5~~
Heumen	~~15.369~~16.569	2,~~10~~%	1		2	5
Lingewaard	~~45.788~~46.822	5,~~96,0~~%	1		6	5
Montferland	~~35.150~~36.031	4,6%	1		5	5
Mook en Middelaar	~~7.762~~7.909	1,0%	1		1	5
Nijmegen	~~170.681~~177.359	22,~~53~~%	1		2~~32~~	5
Overbetuwe	~~46.833~~48.214	6,1%	1		6	5
Renkum	~~31.408~~31.417	4,0~~4,1~~%	1		4	5
Rheden	~~43.625~~43.525	5,~~57~~%	1		6	5
Rozendaal	~~1.509~~1.726	0,2%	1		1	5
~~Rijnwaarden~~	~~10.912~~	~~1,4%~~	~~1~~		~~1~~	~~5~~
Westervoort	~~14.992~~15.014	1,9~~2,0~~%	1		2	5
Wijchen	~~40.886~~41.216	5,~~24~~%	1		5	5
Zevenaar	~~32.265~~44.096	~~4,2~~5,6%	1		6~~4~~	5
Totaal	**~~764.210~~788.610**	**100,00%**	1~~9~~		10~~10~~	

Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied

Dossiernummer	1687
Extern Zaak ID	ZM21.03172
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2021
Agendapunt	7
Omschrijving	Opheffing Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep – Mook en Middelaar

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied	7 december 2021

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	
Onderwerp	Opheffing IWGM
Datum raadsvergadering	16 december 2021
Raadscommissie	Samenleving
Datum raadscommissie	7 december 2021
Programma	Sociale en maatschappelijke Dienstverlening
Portefeuillehouder	drs. K. Peters

Opheffing GR IWGM

Inleiding

Uw raad besloot in 2017 tot het vereenvoudigen van de bestuursstructuur van de Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) en dat heeft geleid tot de vorming van de Bedrijfsvoeringsorganisatie IWGM. U heeft ons destijds verzocht om na 4 jaar na te gaan of verdere vereenvoudiging mogelijk is. Het bestuur van de IWGM heeft daar onderzoek naar laten doen en het bestuur ziet mogelijkheden. Ons college en uw raad ontvingen in verband daarmee een voorstel om de IWGM per 1 januari 2023 op te heffen.

Voorstel

1. In te stemmen met het voorstel van het bestuur van de IWGM om in principe de IWGM per 1 januari 2023 op te heffen en daarbij voor de bestuurlijke vormgeving te kiezen voor model 2 uit het Eindrapport quickscan IWGM en voor de financiële afrekening te kiezen voor Mogelijkheid 4 aangepast uit het Memo mogelijkheden vormgeving financiële afspraken rond WSW INTOS
2. Ermee in te stemmen dat wij met de gemeente Gennep een convenant sluiten over de financiële lasten vanaf het jaar 2023.
3. Ons college de opdracht te geven de nodige activiteiten en (formele) stappen te ondernemen.

Beoogd effect

- Een solide, duurzame en betaalbare werkkring realiseren voor personen met een Wsw[1]-indicatie.
- De bestuurlijke en ambtelijke belasting in verband met de uitvoering van de Wsw structureel terug te dringen tot een minimum.
- Een organisatorische structuur realiseren die past bij de (financiële) belangen van onze gemeente en die van de gemeente Gennep.
- Op lange termijn een structurele besparing op de kosten van de Wsw realiseren.

[1] Wet sociale werkvoorziening

Argumenten

1.1 Wij moeten mensen met een Wsw indicatie duurzaam een werkkring bieden

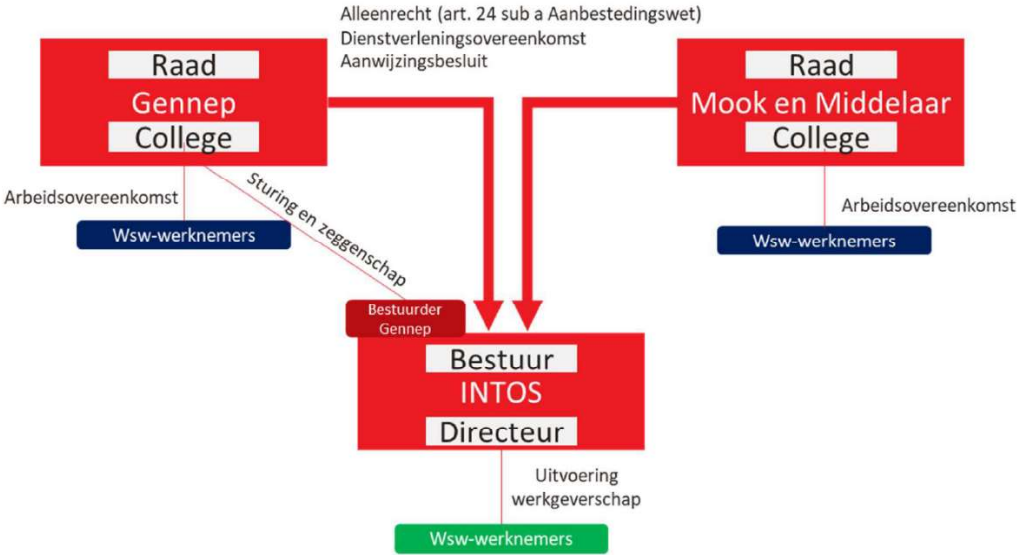
Onze gemeente is op grond van de Wsw verplicht om aan inwoners met een Wsw-indicatie duurzaam een werkkring te bieden. Daarvoor werd destijds de GR IWGM opgericht als formele werkgever, waarbij de uitvoerende taken en het werkgeverschap -op basis van een aanwijzingsbesluit- werden overgedragen aan de Stichting INTOS. Stichting INTOS voert dit al jaren naar volle tevredenheid uit en kan dit ook in de toekomst blijven doen. Het voorstel om de IWGM op te heffen brengt daar geen verandering in. Het formele werkgeverschap gaat na de opheffing van de IWGM van rechtswege over naar onze gemeente en wij delegeren dat direct met een aanwijzingsbesluit aan INTOS.
Voor de Wsw-medewerkers (ook die bij ons gedetacheerd zijn) verandert er daardoor niets; zij blijven bij INTOS werken onder dezelfde arbeidsvoorwaarden en cao Wsw. Wij sluiten met INTOS een dienstverleningsovereenkomst en waarborgen een duurzame en solide werkkring voor de Wsw-ers.

1.2. Wij willen de bestuurlijk en ambtelijke belasting terugdringen

Wij kwamen in 2017 al tot de conclusie dat de bestuurlijke en ambtelijke belasting van de gemeenschappelijke regeling (GR) IWGM te zwaar was. De eerste stap was het realiseren van de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) waardoor de bestuurlijk en ambtelijke belasting al is teruggedrongen. Maar de IWGM brengt jaarlijks de werkzaamheden van de P&C-cyclus met zich mee en de vraag is of dat wel nuttig en noodzakelijk is, zeker gezien het geringe financiële en bestuurlijke belang van onze gemeente. Zoals uw raad in 2017 heeft verzocht, heeft het bestuur van de IWGM onderzoek laten doen naar mogelijkheden om de bestuurlijke en ambtelijke belasting verder terug te dringen. Het bestuur komt tot de conclusie dat het opheffen van de IWGM daarvoor de beste oplossing is en doet daarvoor een voorstel (bijlage 1). Dit brengt voor onze gemeente de bestuurlijke en ambtelijke belasting vanaf 2023 nagenoeg op nihil.

1.3 Wij moeten een passend bestuurlijk model kiezen

Ons belang in INTOS is zeer klein ten opzichte van dat van de gemeente Gennep. De gemeente Gennep benut INTOS niet alleen voor de Wsw maar ook voor alle re-integratietaken op grond van de Participatiewet, (arbeidsmatige) dagbesteding en trajecten voor inburgeringsplichtigen. Daarnaast voert INTOS opdrachten uit voor o.a. UWV. De huidige bestuurlijke constructie past niet bij dit grote verschil in belangen. Het bestuur van de IWGM heeft door iROKO onderzoek laten doen naar de vormgeving van opheffing van de GR IWGM en de gevolgen daarvan. U treft het onderzoeksrapport als bijlage 2 aan. Het bestuur van de IWGM stelt voor te kiezen voor model 2.

Raadsvoorstel

Daarbij wordt de IWGM opgeheven, de gemeente Gennep wordt de bestuurder van INTOS en wij sluiten met INTOS een dienstverleningsovereenkomst af voor de uitvoering van de Wsw. Dit model past naar onze mening het beste bij de financiële verhoudingen en de belangen van de beide gemeenten. De keuze brengt met zich mee dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden, maar ook de (financiële) risico's, geheel bij de gemeente Gennep komen te liggen.

1.4 We moeten een systeem kiezen om financieel af te rekenen
Het opheffen van de GR IWGM heeft uiteraard financiële gevolgen. Onderzoeksbureau iROKO heeft op verzoek van het bestuur van de IWGM varianten uitgewerkt (bijlage 3). Dit is uitgevoerd op basis van de gegevens over het jaar 2020.

1.4.1 Mogelijkheid 4 aangepast
Het bestuur van de IWGM en iROKO adviseren te kiezen voor de aangepaste mogelijkheid 4:
1. Wij rekenen per jaar de kosten met INTOS af op basis van subsidieresultaat (totale loonkosten van de Wsw-ers minus de rijkssubsidie).
2. Het operationeel resultaat/risico van INTOS komt geheel ten gunste/laste van de gemeente Gennep.
3. Om het operationeel risico voor INTOS te dempen gunnen wij, net zoals nu al het geval is, onze groenopdrachten aan INTOS[2] tenzij dit in strijd komt met de regels voor inkoop en aanbesteding.
4. Wij betalen geen risico-opslag voor een eventueel nadelig operationeel resultaat van INTOS noch een vergoeding als gevolg van de krimp van het aantal Wsw-medewerkers.

1.4.2 Argumenten voor Mogelijkheid 4 aangepast
a. Deze mogelijkheid sluit het beste aan bij de keuze voor het bestuurlijke model. Gennep is de bestuurder en draagt als enige verantwoordelijkheid en risico voor het operationele resultaat.
b. Deze variant is het zuiverst omdat we uitsluitend afrekenen op basis van Wsw-middelen zonder vermenging met andere geldstromen.
c. Deze variant is helder en duidelijk, makkelijk uit te leggen en behoeft geen correctie of aanpassing in de komende jaren.
d. Deze variant biedt onze gemeente meerjarig zekerheid over de kosten van de Wsw.
e. Met deze variant realiseren wij op de lange termijn een bezuiniging ten opzichte van de meerjarige begroting.

1.4.3 Mogelijkheid 4 geeft herverdeeleffecten
Uit het onderzoek op basis van de gegevens over 2020 blijkt dat Mogelijkheid 4 voor onze gemeente ongunstige herverdeeleffecten geeft voor de jaren 2023 en 2024. In de onderhandelingen met de gemeente Gennep hebben we daarover een compromis gesloten waarbij we deze effecten (ook weer gebaseerd op de gegevens over 2020) ieder voor de helft opvangen. De bijdrage voor onze gemeente komt in 2023 daardoor op € 98.533 en voor het jaar 2024 op € 93.080.

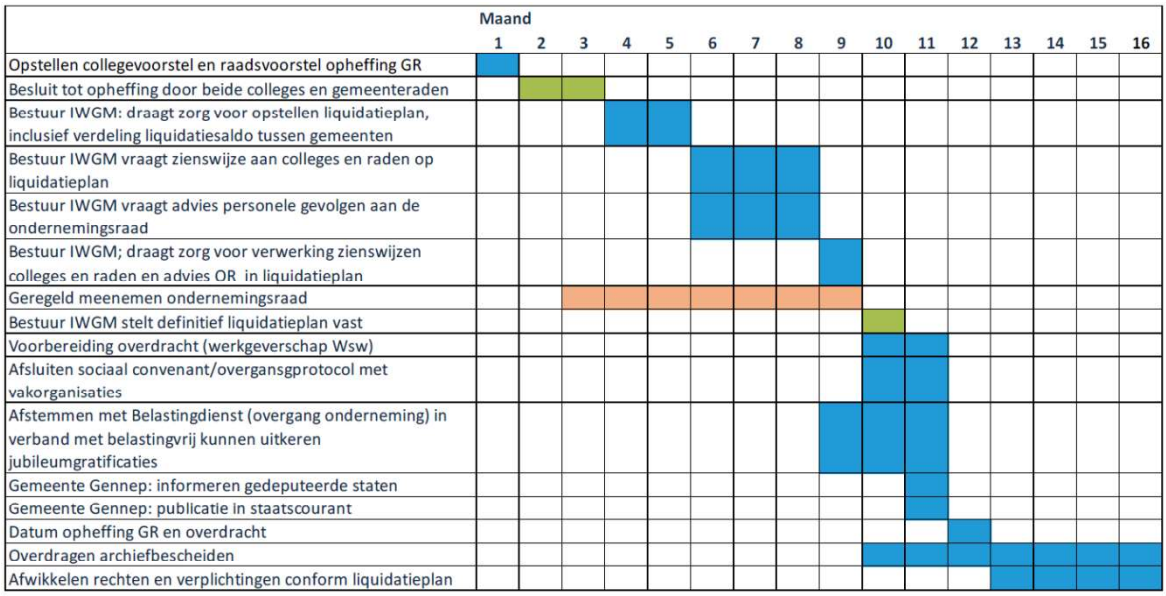
2. Wij sluiten een convenant met de gemeente Gennep
De afspraken over de financiële verhoudingen en afrekening zijn vastgelegd in de GR. Zodra deze wordt opgeheven komen deze afspraken te vervallen. Daarom is het nodig daarvoor een nieuw document op te stellen. Wij sluiten op het moment van opheffing van de GR met de gemeente Gennep een convenant.

3. De opheffing vraagt voorbereiding en uitvoering

[2] Het geldende beleid voor inkoop en aanbesteding biedt voldoende mogelijkheden om dit te waarborgen

Raadsvoorstel

Het opheffen van een gemeenschappelijke regeling vraagt de nodige voorbereiding. Wij zullen samen met de gemeente Gennep en de secretaris van de IWGM de vereiste stappen zetten om uiteindelijk de GR daadwerkelijk op te heffen. U kunt o.a. denken aan het opstellen en afwikkelen van een liquidatieplan, regelen van formeel werkgeverschap en publicatie. iROKO heeft een schematisch overzicht van al deze activiteiten in het rapport opgenomen.

Kanttekeningen

De voorbereidingen voor de opheffing zullen in 2022 extra ambtelijke inzet vragen en ook de inhuur van experts. Voor dat laatste is in de begroting van INTOS € 21.000 gereserveerd.

Participatie

Wij hebben de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) om advies gevraagd. Onze adviesvraag was wat aan de late kant. Daardoor slaagde de ASD er niet in om vóór 25 november 2021 een advies uit te brengen. U ontvangt het advies van de ASD als nagekomen stuk.

Financiën

De bijdragen vanaf 2023 zijn gebaseerd op het berekende subsidieresultaat; totale loonsom minus rijkssubsidie. De afname van de populatie brengt daling van het subsidieresultaat teweeg. Deze afname is behoudend gecalculeerd; uitsluitend op basis van het bereiken van de AOW-leeftijd. De populatie kan sneller dalen als gevolg van bv verhuizing of overlijden. Toename is niet meer mogelijk omdat de Wsw is afgesloten voor nieuwe kandidaten. In het memo geeft dit het volgende overzicht.

Per gemeente afrekenen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Gennep	-331.523	-235.632	-105.792	31.437	44.720	58.514	85.665	94.616	105.470
Mook en Middelaar	-107.067	-96.160	-79.494	-46.409	-44.716	-43.196	-44.933	-45.672	-40.099
Totaal	-438.590	-331.792	-185.285	-14.972	3	15.318	40.732	48.943	65.371

Het onderzoek is gebaseerd op de gegevens over 2020. Daarna zijn er echter nog wijzigingen doorgevoerd in onze begroting vanaf 2021.Daarom geven wij hierna schematisch weer wat de meerjarige ontwikkelingen rond de IWGM zijn geweest en wat het effect op onze begroting zal zijn vanaf 2023 na opheffing van de IWGM.

Omschrijving	Begroting/wijziging	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bijdrage exploitatie	Primitief begroot	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000
Beheers kosten	Primitief begroot	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Bijdrage exploitatie	Taakstelling zorap 2020 meerjarig	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Bijdrage exploitatie	Taakstelling zorap 2021 incidenteel		-11.000						
Bijdrage exploitatie	Bijstelling begroting IWGM 2022			-17.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Beheers kosten	Bijstelling begroting IWGM 2022			-2.700	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Saldo		99.000	88.000	79.300	74.300	74.300	74.300	74.300	74.300
Afrekening op basis van subsidie resultaat na opheffing IWGM					98.533	93.080	79.494	46.409	44.716
Verschil					-24,233	-18.780	-5.194	27.891	29.584

Communicatie

INTOS zorgt voor alle in- en externe (verplichte) communicatie en betrekt de eigen OR bij dit proces. Wij informeren onze eigen OR.

Uitvoering

Na uw akkoord pakken wij, samen met de gemeente Gennep en de secretaris van de IWGM, de activiteiten op die nodig zijn om de IWGM op te heffen en het liquidatieplan volledig af te wikkelen. Opheffing van de IWGM heeft van rechtswege tot gevolg dat wij weer het werkgeverschap krijgen. Wij delegeren dat direct met een aanwijzingsbesluit aan INTOS die daarmee alle werkgeverstaken uit kan voeren, net zoals dat nu ook het geval is. Voor het overige heeft dit geen gevolgen voor de Wsw-medewerkers en ook niet voor onze bedrijfsvoering.

Bijlage(n)

1. Voorstel toekomst IWGM/INTOS
2. Eindrapport quickscan IWGM
3. Memo mogelijkheden vormgeving financiële afspraken rond WSW INTOS
4. Concept raadsbesluit opheffing IWGM

Mook, 23 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
Drs. J.J.P. van den Heuvel

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Kon pagina 1 uit document Raadsbesluit opheffing IWGM niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Intergemeentelijke Werkvoorziening
Gennep
Mook en Middelaar

Voorstel toekomst IWGM / INTOS

Bestuur IWGM 1-11-2021

Bijlage 3.1

gemeente GENNEP

Gemeente Mook en Middelaar

Beste bestuurders,

Zoals wij hebben aangegeven in ons bericht van 30 maart 2021, hebben we een onderzoek laten uitvoeren naar de governance structuur van de gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) en de uitvoeringsorganisatie Stichting INTOS (Quick Scan). Dit is een uitvloeisel van het besluit in uw raden in 2017 om na vier jaar de verdere beperking van de bestuurlijke drukte te onderzoeken.

Onderzoek en advies

Door een onafhankelijk deskundig bureau is onderzoek gedaan naar de beste structuur voor de toekomst. Als onderdeel van dit onderzoek zijn de gemeenten ambtelijk en bestuurlijk gehoord.

Als uitkomst van het onderzoek werd aan ons geadviseerd om:

a. de gemeenschappelijke regeling te ontbinden;
b. het toekomstige bestuur van de Stichting INTOS te vormen vanuit de gemeente Gennep;
c. tussen de gemeente Mook en Middelaar en de Stichting INTOS een civielrechtelijke dienstverleningsovereenkomst af te sluiten.

Dit advies voldoet aan de gewenste beperking van de bestuurlijke drukte. Ook verhoogt het de slagvaardigheid van INTOS. Tot slot doet het recht aan de (financiële) belangen van de twee gemeenten in IWGM en INTOS. In de Quick Scan is de voorgestelde nieuwe structuur opgenomen als Model 2. (zie bijlage 1).

Wij nemen dit advies over.

Herijking financiële verhoudingen

Na de ontvangst van dit advies hebben wij het onderzoeksbureau gevraagd om ook te adviseren over een hierbij passende herijking van de financiële verhoudingen. De gemeenten betalen een financiële bijdrage. De financiële bijdrage bestaat uit twee componenten:

- het verschil tussen de Rijkssubsidie en de loonkosten van de geïndiceerde medewerkers (subsidieresultaat);
- het bedrijfsresultaat van de Stichting INTOS (bedrijfsresultaat).

De Rijkssubsidie en de loonkosten zijn door gemeenten niet te beïnvloeden. Geadviseerd werd om het subsidieresultaat per gemeente afzonderlijk te gaan afrekenen.

Het bedrijfsresultaat is door beleid wel te beïnvloeden. Tevens zit hier een economisch risico in. De gemeente Gennep krijgt meer zeggenschap en staat aan de lat om het beleid zo in te richten dat er een positief bedrijfsresultaat komt. Dit betekent dat het in de rede ligt om de gemeente Gennep aansprakelijk te achten voor het bedrijfsresultaat. Geadviseerd werd om in dat geval te bezien of er een risico-opslag zou moeten worden vastgesteld. Na nader onderzoek zijn wij tot de conclusie gekomen dat het economisch risico voldoende wordt afgedekt, als de gemeente Mook en Middelaar blijvend de groenopdracht marktconform aan de Stichting INTOS gunt. In het memo over de financiële verhoudingen is dit opgenomen als mogelijkheid 4, met aanpassing (bijlage 2).

Wij adviseren conform.

Herverdeeleffecten

Het aanpassen van de financiële lastenverdeling levert een herverdelingseffect op. Hierdoor zijn er voor Mook en Middelaar in de jaren 2023 en 2024 hogere kosten dan tot nu toe geraamd. De gemeente Gennep gaat erop vooruit. Wij achten het onwenselijk als dit effect een vlotte en soepele ontbinding van de IWGM in de weg staat.

Wij stellen daarom een afspraak over de tijdelijke demping van het herverdeelresultaat voor waarbij beide gemeenten een deel daarvan dragen.

Voorstel

1. De herinrichting van IWGM en INTOS verder uit te werken volgens Model 2 uit de Quick scan;
   a. Ontbinding van de gemeenschappelijke regeling IWGM en bestuurlijke governance voor de gemeente Gennep via de Stichting INTOS zonder bestuurlijke deelname van de gemeente Mook en Middelaar.
2. De financiële lastenverdeling verder uit te werken volgens Mogelijkheid 4 in aangepaste vorm uit het Memo vormgeving financiële afspraken;
   a. Subsidieresultaat direct per gemeente af te rekenen;
   b. Bedrijfsresultaat met de gemeente Gennep af te rekenen;
   c. Het blijvend gunnen van alle groenopdrachten door de gemeente Mook en Middelaar aan de Stichting INTOS;
3. Ter demping van de herverdeeleffecten de bijdrage voor de gemeente Mook en Middelaar te verlagen en vast te stellen op € 98.533,-- voor het jaar 2023 en op € 93.080,-- voor het jaar 2024.

Bijlagen;

1. Eindrapportage Quick scan toekomst IWGM.
2. Memo mogelijke vormgeving financiële afspraken WSW/INTOS.

Gennep, 1-11-2021

JMT Teunissen
Voorzitter

JJIM Notij
Secretaris

Quick scan toekomst IWGM
Vormgeving opheffing GR en gevolgen opheffing

Eindrapportage

Opdrachtgever: Intergemeentelijke werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM)

Jorn Mulder (KokxDeVoogd)
Peter van Nes (Iroko)

Dinsdag 14 september 2021

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Vraagstelling 4
1.3 Leeswijzer 4
2 De huidige situatie 6
2.1 De IWGM en INTOS 6
2.2 Aspecten in de huidige situatie 6
2.3 Governance 7
2.4 Personeel 7
2.5 Exploitatie en balans 8
2.6 Conclusies 9
3 Visie op het vraagstuk 10
4 De wijze waarop de GR kan worden opgeheven 13
4.1 Inleiding 13
4.2 De Wgr 13
4.3 Bepalingen in de gemeenschappelijke regeling IWGM 14
4.4 Rol van de medezeggenschap 15
4.5 Spoorboekje/stappenplan 16
5 De gevolgen van de opheffing van de GR 18
5.1 Inleiding 18
5.2 Toekomstmodellen 18
5.3 Model 1: Stichting INTOS met bestuurlijke deelname Mook en Middelaar 19
5.4 Model 2: Stichting INTOS zonder bestuurlijke deelname Mook en Middelaar 26
5.5 Model 3: Omvormen INTOS naar gemeentelijke afdeling Gennep 30
5.6 Overige modellen 34
5.7 Samenvattingstabel 34
5.8 Conclusie 37
6 Financiële verhoudingen 39
6.1 Huidige vormgeving van financiële verhoudingen 39
6.2 Toekomstige vormgeving van financiële verhoudingen 39
6.3 Samenvattingstabel 42
6.4 Financiële effecten van de verschillende mogelijkheden 42
6.5 Conclusies 45
7 Transitie 46
7.1 Liquidatieplan IWGM 46

7.2 Herpositionering aanwijzingsbesluit....46
7.3 Afwikkeling vermogensrechtelijke verhoudingen....46
7.4 Overige afspraken uit het verleden....47
7.5 Opschonen, overdragen en in bewaring geven van het archief van IWGM....48
7.6 Extra kosten als gevolg van de opheffing IWGM (frictiekosten)....48
7.7 Aanvullende aspecten bij Model 3: Opheffing INTOS....50
7.8 Stappenplan voor implementatie voor de drie modellen....51
7.9 Communicatie....52
A. Toelichting werkgeverschap Wsw-werknemers....53

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het bestuur van de intergemeentelijke werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM) heeft besloten tot het uitvoeren van een quick scan naar de gevolgen van het eventueel opheffen van de gemeenschappelijke regeling IWGM. De gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en heeft de stichting INTOS aangewezen als uitvoeringsorganisatie.

Een belangrijk argument is dat Mook en Middelaar een aandeel heeft van 11% in de GR, maar wel de bestuurlijke drukte van een GR ervaart. De vraag is op welke andere wijze de uitvoering van de Wsw bij INTOS plaats kan vinden, waardoor er zowel voor Gennep als Mook en Middelaar minder bestuurlijke drukte is. In hoofdstuk 2 van deze rapportage gaan we, als basis voor de quick scan, uitgebreider in op de huidige situatie.

1.2 Vraagstelling

Het bestuur van de IWGM kan zich in principe vinden in het standpunt om de gemeenschappelijke regeling op te heffen maar wil, door een quick scan, in beeld gebracht zien hoe a) een feitelijke opheffing vorm krijgt en b) welke consequenties dat met zich mee brengt. IWGM heeft Iroko en KokxDeVoogd opdracht gegeven de quick scan uit te voeren.

De hoofdvraag van de quick scan luidt als volgt:
Hoe krijgt de opheffing van de GR feitelijk vorm en welke gevolgen – inhoudelijk, juridisch en voor de governance - heeft de opheffing van de GR voor de twee gemeenten, INTOS en de Wsw-medewerkers?

In de offerteaanvraag heeft de IWGM aangegeven dat de quick scan en het daaruit volgende plan aspecten moet omvatten als:

1. Herpositionering aanwijzingsbesluit WSW (deze loopt tot 31-12-2022)
2. Afwikkeling vermogensrechtelijke verhoudingen
3. De inkoop- en aanbestedingsrechtelijke relatie van gemeente met de stichting INTOS
4. De juridische vormgeving van opdrachten aan INTOS
5. De toekomstige vormgeving van de financiële verhoudingen tussen de gemeenten, voor lopende en toekomstige verplichtingen.
6. De bestuurlijke invulling van de stichting INTOS en haar statuten.

In 2017 is IWGM al omgevormd tot bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). Er is toen niet voor gekozen de GR op te heffen. Dat had toen vooral financiële redenen. Er zal dan ook voldoende aandacht moeten zijn voor de extra kosten die ontstaan door de opheffing van de GR.

1.3 Leeswijzer

In deze concept rapportage met bevindingen van de quick scan gaan we eerst in op de huidige organisatie en situatie (in hoofdstuk 2).

Vervolgens gaan we in op onze visie op het vraagstuk (hoofdstuk 3). Daarbij brengen wij ook een aantal aandachtspunten in beeld die relevant zijn in de opdracht.

In hoofdstuk 4 wordt door ons in beeld gebracht op welke wijze de GR zou moeten worden opgeheven.

In hoofdstuk 5 gaan we in op de gevolgen van een eventuele opheffing van de GR. In dit hoofdstuk gaan we uit van drie mogelijke modellen voor de toekomstige governance van INTOS.

Hoofdstuk 6 worden de huidige en toekomstige financiële verhoudingen uitgewerkt. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de diverse mogelijkheden voor de afrekening van de Wsw-dienstverlening.

Hoofdstuk 7 behandelt de transitie van de huidige naar de nieuwe situatie.

2 De huidige situatie

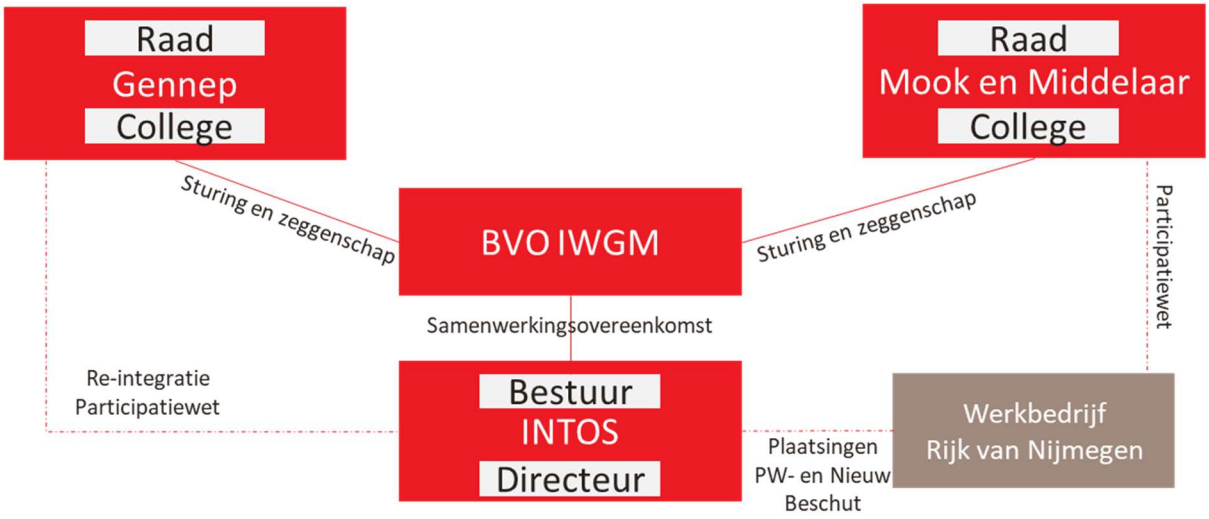
2.1 De IWGM en INTOS

In de huidige situatie hebben de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar de uitvoering van de Wsw overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling IWGM. Er is sprake van verlengd lokaal bestuur. De IWGM heeft de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wsw overgenomen van de colleges[1].

De IWGM is daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wsw en heeft de stichting INTOS aangewezen als uitvoeringsorganisatie. Hiervoor heeft de IWGM een aanwijzingsbesluit genomen en een samenwerkingsovereenkomst met INTOS gesloten.

In het besluit is opgenomen dat de stichting INTOS gemachtigd is om namens het bestuur van de IWGM een dienstbetrekking op grond van artikel 2, lid 1 Wsw aan te gaan en de daaruit voortvloeiende of samenhangende handelingen te verrichten.

De gemeente Gennep geeft INTOS direct opdracht voor andere dan Wsw-activiteiten. Het gehele re-integratiedeel van de Participatiewet voor de gemeente Gennep wordt door INTOS uitgevoerd. Het bovenstaande is hieronder schematisch weergegeven.

De IWGM is sinds juli 2017 een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) als bedoeld in de Wgr. Dit heeft geleid tot vereenvoudiging van de bestuurlijke structuur. Een BVO kent namelijk geen gelaagd bestuur (met een voorzitter, dagelijks bestuur en algemeen bestuur).

2.2 Aspecten in de huidige situatie

Op dit moment spelen de volgende aspecten:

- De IWGM is formeel alleen verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wsw voor een groep van meer dan 200 Wsw-werknemers.[2] Voor het feitelijk uitvoeren heeft zij INTOS aangewezen. Voor andere werkzaamheden als re-integratie, participatie en

[1] Hiervan zijn in de Wsw enkele artikelen van de Wsw uitgezonderd, bijvoorbeeld over de financiering en de verantwoording. Daarvoor blijven de colleges verantwoordelijk.
[2] Het aantal arbeidsjaren Wsw voor de beide gemeenten samen neemt volgens het verdeelmodel deelbudget Wsw (meicirculaire 2021) af van ruim 186 in 2021 tot bijna 133 in 2026. Een afname van bijna 30%.

dagbesteding maakt INTOS direct afspraken met diverse opdrachtgevers. INTOS werkt echter met één integrale begroting en rekening. Het resultaat daarvan is dat de IWGM-gemeenten verantwoordelijk zijn voor het hele resultaat van INTOS, dus inclusief resultaat dat behaald wordt uit opdrachten waar de IWGM niet verantwoordelijk voor is;
- De beide IWGM-gemeenten kiezen met name voor de re-integratie en participatie werkzaamheden voor een verschillende koers. Mook en Middelaar heeft deze taak belegd bij het werkbedrijf Rijk van Nijmegen. Gennep blijft voor deze taken zaken doen met INTOS. Het openbare groen van Gennep en Mook en Middelaar is wel bij INTOS inbesteed;
- Deze activiteiten hebben effect op de activiteiten en de financiële situatie van INTOS. Gelet op het gestelde in het voornoemde punt maakt dat de zaak complex;
- Het bestuur van de Stichting INTOS wordt ingevuld door de wethouders met werk en participatie/sociaal domein in hun portefeuille van de beide gemeenten. Deze wethouders zijn tevens, samen met de burgemeester van Gennep, de bestuurders van de gemeenschappelijke regeling.
- Beide IWGM-gemeenten hebben aangegeven de WSW-medewerkers bij INTOS te willen laten;
- De verdeelsleutel van het resultaat is gebaseerd op het aantal Wsw'ers en is voor Gennep en Mook en Middelaar respectievelijk 89/11[3]. Ook de inbreng van opdrachten van beide gemeenten moet zich binnen het resultaat op dit niveau bevinden.

2.3 Governance

Als bedrijfvoeringsorganisatie is IWGM een collegeregeling, waarin de bestuursleden van bestuur tevens lid zijn van het College van B en W van de deelnemende gemeenten. Eind 2020 bestond het bestuur van IWGM uit drie bestuurders, te weten de burgemeester van de gemeente Gennep als voorzitter, een wethouder van de gemeente Gennep en een wethouder van de gemeente Mook en Middelaar.

Vanuit IWGM wordt het bestuur van de stichting INTOS gevormd. Uit artikel 4 van de statuten volgt dat het bestuur uit twee of meer natuurlijke personen bestaat en dat IWGM deze bestuursleden benoemt, schorst en ontslaat. Er is daarmee een directe publieke invloed vanuit IWGM op INTOS. In de praktijk zijn de twee wethouders in het bestuur van IWGM ook bestuurder van INTOS.

2.4 Personeel

Bij een opheffing van een GR voor de Wsw is het personele aspect vaak veruit het belangrijkste.

De IWGM heeft geen ambtelijk personeel of ander niet-doelgroep personeel in dienst. De medewerkers met een Wsw-indicatie hebben een arbeidsovereenkomst met de IWGM maar worden verloond en verantwoord in de stichting INTOS.

Bij opheffing van de GR zullen de arbeidsovereenkomsten met de Wsw-medewerkers van rechtswege moeten worden voortgezet door de colleges van beide gemeenten. Dit kan vorm krijgen door het sturen van een brief aan de medewerkers dat hun arbeidsovereenkomst met de IWGM wordt voortgezet door de gemeente. Alhoewel dit verder geen gevolgen zal hebben voor de medewerkers, is het mogelijk aan te bevelen hiervoor een sociaal convenant of een overgangsprotocol op te stellen en overeen te komen met vakorganisaties.

[3] Bij het bepalen van deze verhouding worden de Wsw-medewerkers woonachtig in andere gemeenten buiten beschouwing gelaten. Voor de Wsw-statistiek en het verdeelmodel Wsw-budget worden deze medewerkers toegewezen aan Gennep als 'betalende' gemeente.

2.5 Exploitatie en balans

Om beter inzicht te hebben in de mogelijke gevolgen van opheffing van de GR IWGM maken we een analyse van de balans en exploitatierekening van de IWGM en INTOS. We baseren ons daarbij op de vastgestelde jaarrekeningen 2019 en 2020.

Balans IWGM

Het balanstotaal is per eind 2020 circa € 874.000.

De passiva (schulden) bestaan uitsluitend uit vlottende passiva. De IWGM heeft geen langlopende schulden. De vlottende passiva bestaan uit rekening courant verhoudingen met financiële instellingen en uit overlopende passiva (deze laatste bestaan vrijwel geheel uit nog te betalen bedragen aan INTOS). Deze kunnen worden afgewikkeld op het moment dat de vlottende activa (zie hieronder) zijn geïnd. Verder staat er nog een te betalen bedrag aan de accountant voor het jaarwerk 2020 op de balans.

De activa (bezittingen en vorderingen) bestaan uitsluitend uit vlottende activa. De uitstaande vorderingen bestaan alleen uit door de gemeenten en INTOS nog te betalen bedragen aan de IWGM. Het risico dat de vorderingen niet kunnen worden geïnd is zeer klein.

De balans van de IWGM heeft dus nauwelijks risico's in zich. De afwikkeling van de balans zal daarom naar verwachting niet tot frictiekosten leiden.

De IWGM heeft geen niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Exploitatie IWGM

De IWGM kent nauwelijks risico's. Eventuele tekorten worden gedekt uit de bedrijfsuitoefening van INTOS of uit gemeentelijke bijdragen. De IWGM int de rijksbijdrage Wsw bij de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar en betaalt deze rijksbijdrage door aan de stichting INTOS.

Ook de exploitatierekening (de staat van baten en lasten) van de IWGM is relatief eenvoudig. Het resultaat komt (in 2019 en 2020) uit op nihil. De som van de baten en ook de lasten bedraagt in 2020 bijna € 6,3 miljoen.

De baten bestaan uitsluitend uit bijdragen van de deelnemende gemeenten. Het betreft de doorbetaling van de rijksbijdrage Wsw, de bijdragen van de gemeenten in het exploitatietekort van INTOS en de bijdragen van de gemeenten aan de beheerkosten IWGM. Deze laatste bijdragen vormen maar een klein deel van de baten, namelijk € 18.429.

De lasten bestaan voornamelijk uit de doorbetaling van de rijksbijdrage Wsw en de bijdragen in het exploitatietekort aan de INTOS. De beheerkosten IWGM zijn gelijk aan € 18.429. De beheerkosten bestaan uit kosten voor ambtelijke ondersteuning vanuit de gemeente Gennep, accountantskosten en een klein bedrag aan overige kosten.

Hieruit blijkt impliciet dat de IWGM geen contractuele verplichtingen heeft met leveranciers of dienstverleners. De enige uitzondering betreft de accountant. Dit zou bij opheffing van de GR tot frictiekosten kunnen leiden. Volgens betrokkenen kan het contract met de accountant jaarlijks worden opgezegd. In financiële zin is de IWGM feitelijk niet meer dan een tussenschakel tussen de gemeenten en de stichting INTOS.

Fiscale eenheid

De bestaande samenwerking tussen IWGM en stichting INTOS kan worden aangemerkt als een fiscale eenheid. Ze voldoet in principe aan de criteria van artikel 15 Wet Vpb.[4] Zo maakt IWGM de rijksbudgetten direct over aan INTOS en draagt daarnaast structureel bij in het exploitatietekort van stichting INTOS. Er is daarmee sprake van financiële verwevenheid. Uit artikel 4 lid 1 van de statuten van stichting INTOS blijkt dat de IWGM het aantal bestuursleden bepaalt en uit lid 2 blijkt dat deze bestuursleden benoemt, schorst en ontslaat. Er is daarmee ook sprake van organisatorische verwevenheid. Tenslotte is er ook sprake van economische verwevenheid, omdat de rechtspersoon de Wet sociale werkvoorziening en andere verplichtingen uit hoofde van deze taak uitvoert. Daarmee kan de IWGM met stichting INTOS ervoor kiezen om een fiscale eenheid te zijn. Hiervoor is echter niet gekozen. Er vinden ook geen BTW-plichtige transacties plaats tussen IWGM en INTOS.

2.6 Conclusies

De conclusie is dat de IWGM een vrij lege organisatie is. De IWGM heeft geen ambtelijk of ander niet-doelgroep personeel in dienst. De medewerkers met een Wsw-indicatie hebben een arbeidsovereenkomst met de IWGM maar worden verloond en verantwoord in de stichting INTOS.

In financiële zin is de IWGM niet meer dan een tussenschakel tussen de gemeenten en de stichting INTOS. De balans en de exploitatierekening geven vrijwel geen risico's op frictiekosten bij opheffing van de GR.

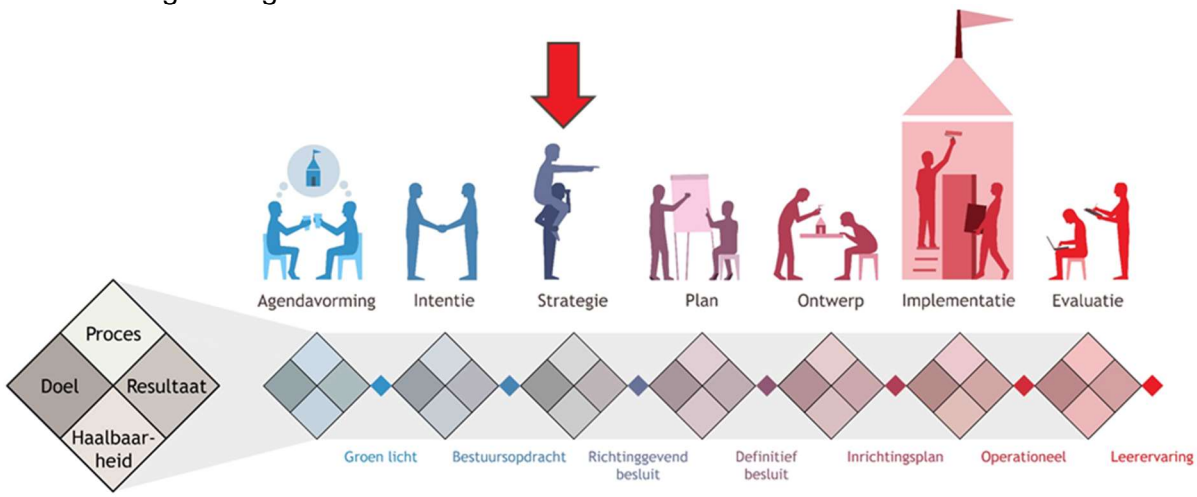
De belangrijkste liquidatiekosten zullen zeer waarschijnlijk bestaan uit de kosten voor uitvoering van de liquidatie (proceskosten) en kosten voor inventarisatie, eventuele opschoning en overdracht van het archief. Hierop komen we in hoofdstuk 5 terug.

[4] ECLI:NL:HR:2019:1118 - Hoge Raad, 05-07-2019 / 18/01450

3 Visie op het vraagstuk

Het bestuur van IWGM beraadt zich over de toekomstige governance en inrichting van de uitvoering van de Wsw, die nu door de GR via een aanwijzingsbesluit bij de stichting INTOS is belegd. De samenwerking wordt door de deelnemende gemeenten Gennep en Mook en Middelaar ook in de toekomst graag voortgezet, maar mogelijk op een andere manier zonder tussenkomst van een GR.

De verkenning van een nieuw governancemodel door gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar is een transitieproces voor het herinrichten van de bestaande samenwerking. In dit hoofdstuk wordt een inschatting gemaakt van alle aandachtspunten en keuzemogelijkheden rondom ontvlechting en invlechting. Deze worden in de volgende hoofdstukken uitgewerkt. De bestuurders kunnen hiermee kennis nemen van de onderwerpen om tot een nieuwe samenwerking te komen. Het Ruitmodel ondersteunt dit proces van verkenning, onderzoek, ontwerp, inrichting en evaluatie van samenwerkingsarrangementen.

Figuur 1: Ruitmodel

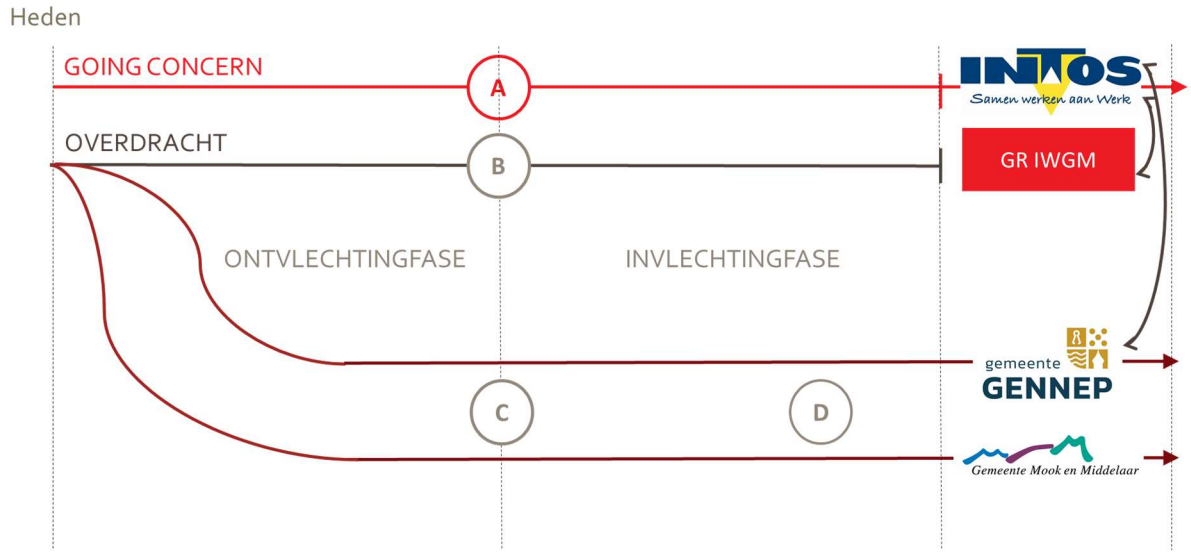
Het Ruitmodel is bedoeld om samenwerkingsprocessen te ordenen en gestructureerd te laten verlopen en voor de deelnemers inzichtelijk te maken hoe het proces verloopt. Het is ook bedoeld om bij vastgelopen samenwerkingsprocessen inzicht te krijgen in het stadium waarin het proces zich bevindt, of de voorliggende fasen zijn afgerond met een besluit en of de deelnemers daarvan hetzelfde beeld hebben.

In de achtereenvolgende fasen wordt de samenwerkingsgedachte verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Elke fase heeft een specifiek doel, kent een eigen aanpak qua proces en levert een specifiek resultaat op, waarbij uiteindelijk telkens de haalbaarheid wordt getoetst. De fasering helpt om de goede dingen te doen en om die op het juiste moment en in de juiste volgorde te doen. Het markeren van de overgang naar de volgende fase met een expliciet besluit helpt te voorkomen dat deelnemers in het samenwerkingsproces het gevoel krijgen in de samenwerking getrokken te worden. Elk overgangsmoment biedt namelijk de gelegenheid om deelname aan het samenwerkingsproces te heroverwegen of te bevestigen.

Op dit moment bevinden gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar zich in de strategiefase. De strategiefase draait om het formuleren van doelen en ambities alsmede de gevolgen hiervan.

Het bestuur van IWGM heeft de intentie om de samenwerking op een andere wijze voort te zetten, zodat de bestuurlijke drukte van de governance afneemt. Het bestuur heeft echter nog geen besluit genomen, omdat zij eerst nog meer inzicht wil krijgen op alle aspecten,

aandachtspunten en randvoorwaarden voor een goed en haalbaar besluit. De vraag om een quickscan verkent de haalbaarheid van deze ambitie en is daarom voorbereidend op een strategisch besluit van het bestuur van de IWGM en haar deelnemers. Het resultaat is een principebesluit van de deelnemende organisaties om al dan niet in een andere samenwerkingsvorm uitvoering te geven aan de Wet sociale werkvoorziening. Met het besluit wordt een keuze gemaakt tussen mogelijke alternatieven en de inhoud van de volgende fase vastgesteld. De quickscan helpt om hierbij de juiste vragen te stellen en eerste gevoel te krijgen bij de afwegingen.

Figuur 2: Borging van de overdracht governance IWGM - Gemeenten

De opdracht kent vier sporen die nauw aan elkaar gerelateerd zijn:

'Going concern'
Bij de opheffing van de IWGM blijven de gemeenten onverminderd verantwoordelijk voor uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. De inhoudelijke Wsw-activiteiten worden doorgezet, ongeacht welke governance de uitvoering aanstuurt.

De quickscan maakt inzichtelijk aan welke juridische randvoorwaarden voldaan moet worden om een 'going concern' doorgang van werkzaamheden zonder last voor de Wsw-werknemers mogelijk te maken. Dit betekent dat de IWGM afspraken met haar uitvoerder van de Wsw, INTOS, moet maken. Wanneer de IWGM wordt opgeheven zullen de twee colleges een aanwijzingsbesluit moeten nemen om INTOS als uitvoerder van de Wsw aan te wijzen.

Een vraag is of dit zonder aanbesteding mogelijk is. Het verlenen van een alleenrecht en quasi-inbesteding zijn alternatieven voor een aanbesteding. Voor quasi-inbesteding zijn effectief toezicht op de organisatie en het merendeelcriterium (in termen van omzet of activiteiten) belangrijk.

Opheffing GR IWGM
De wijze waarop de feitelijke opheffing vorm krijgt, wordt in eerste aanleg bepaald door bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen en in de gemeenschappelijke regeling IWGM zelf. Daarin moet oog zijn voor financiële en juridische aspecten van de opheffing. Het opheffen van de GR brengt frictiekosten met zich mee, bijvoorbeeld proceskosten en kosten voor het opschonen en overdragen van het archief. Deze kosten kunnen in het geval van de IWGM beperkt zijn omdat de GR buiten de formele dienstverbanden met de SW-medewerkers vrijwel geen verplichtingen heeft, geen personeel in dienst heeft en geen

materiële activa in bezit heeft. Bovendien blijft INTOS uitvoerder voor beide gemeenten. Desalniettemin stellen we voor om de extra kosten (frictiekosten) als gevolg van de opheffing in beeld te brengen. Hiermee bedoelen we dus niet de kosten die ook zouden optreden wanneer de GR zou worden voortgezet.

Ontvlechting

De huidige uitvoeringsgovernance is vormgegeven aan de hand van een bedrijfsvoeringsorganisatie in een staande structuur. De ontvlechting is gericht op de overdracht of materiële beëindiging van (governance)activiteiten vanuit de latende partij, de IWGM. Dit betreft mogelijk contracten en bestuursapparaat, maar ook het werkgeverschap van de Wsw-werknemers. Zo is de IWGM momenteel de werkgever van de Wsw-medewerkers. Dit traject moet goed georganiseerd worden in kader van medezeggenschap en communicatie.

Invlechting

De overdracht naar de 'ontvangende' partij moet door 'invlechting' feitelijk vorm krijgen. Het gaat daarbij vooral om het proces en de stappen die moeten worden gezet of wenselijk zijn bij de opheffing van de GR. Naast de vereisten onder '1.2 Vraagstelling' kan verder worden gedacht aan het organiseren van de samenwerking met INTOS door middel van een dienstverleningsovereenkomst en de organisatie van het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers.

Wanneer de IWGM wordt opgeheven vervalt het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers van rechtswege aan de colleges van B&W van de gemeenten. Dit betekent dat de colleges verantwoordelijk zijn en blijven voor het werkgeverschap, maar sluit niet uit dat het werkgeverschap namens de colleges door INTOS kan blijven worden uitgevoerd. De overdracht van het werkgeverschap van de IWGM naar de gemeenten vereist bijvoorbeeld ook afstemming met de Belastingdienst. Tenslotte moeten de uiteindelijke keuzes passen binnen de voorwaarden en regels die de gemeenten hebben gesteld ten aanzien van verbonden partijen en die vastliggen in bijvoorbeeld een Nota verbonden partijen.

Volgens het ruitmodel wordt na strategische besluitvorming door de IWGM en de colleges de fase van planvorming (liquidatie- en transitieplan) ingegaan. Deze fase mondt uit in definitieve besluitvorming.

4 De wijze waarop de GR kan worden opgeheven

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk behandelen we het eerste onderdeel van de quick scan, namelijk de wijze waarop de GR kan worden opgeheven. Het proces dat nodig is om tot opheffing en beëindiging van de IWGM te komen, wordt in eerste instantie gebaseerd op:

1. De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
2. De gemeenschappelijke regeling IWGM.

Daarnaast maken we gebruik van:

1. Documenten (liquidatieplannen) van andere casussen waarin een GR voor de Wsw is opgeheven, bijvoorbeeld de GR Westelijk gebied van Utrecht en de GR DSW Rijswijk e.o.
2. Kennis en ervaringen van de consultants vanuit trajecten waarbij sprake was van opheffing van een GR.

Verder baseren we ons op gesprekken die zijn gevoerd met betrokkenen. In de gesprekken zijn door diverse gesprekspartners specifieke uitdagingen genoemd.

4.2 De Wgr

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt duidelijk dat gemeenteraden een belangrijke stem hebben bij grote wijzigingen in de GR.

Artikel 1, lid 2 en 3 van de Wgr geven het volgende aan:

2. *De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.*
3. *Onder het treffen van een regeling wordt in dit artikel mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.*

Dit geeft dus aan dat voor de opheffing (=wijziging) de toestemming van de gemeenteraden nodig is. De gemeenteraden kunnen alleen van toestemming afzien als zij de opheffing in strijd vinden met het recht of het algemeen belang.

Verder is artikel 9 van de Wgr relevant:

1. *De voor onbepaalde tijd getroffen regeling houdt bepalingen in omtrent wijziging, opheffing, toetreding en de gevolgen van uittreding, met inachtneming van artikel 1.*
2. *De regeling waarbij een openbaar lichaam of een bedrijfsvoeringsorganisatie wordt ingesteld houdt bepalingen in omtrent de vereffening van het vermogen ingeval dat openbaar lichaam wordt ontbonden.*
3. *Het bij een regeling ingestelde openbaar lichaam of een bedrijfsvoeringsorganisatie blijft na zijn ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is.*

Het eerste en tweede lid geven dus aan dat de regeling bepalingen moet bevatten over opheffing en over de vereffening van het vermogen wanneer de organisatie wordt ontbonden. Hier kijken we in de volgende paragraaf naar.

Het derde lid impliceert dat de bedrijfsvoeringsorganisatie niet wordt beëindigd op de datum van opheffing van de GR. Vaak is er nog enige tijd nodig om het vermogen te vereffenen, dat wil zeggen vorderingen te innen en verplichtingen af te wikkelen. In het geval van de IWGM

kan deze periode relatief kort zijn omdat in hoofdstuk 2 gebleken is dat de vorderingen en schulden allemaal betrekking hebben op de deelnemende gemeenten en de stichting INTOS.

4.3 Bepalingen in de gemeenschappelijke regeling IWGM

Artikel 20 van de GR IWGM handelt over opheffing en liquidatie:

1. *De regeling kan worden opgeheven bij een daartoe strekkend besluit van alle colleges van de deelnemende gemeenten en indien de betreffende raden daarmee ingestemd hebben.*
2. *In geval van een opheffingsbesluit draagt het bestuur zorg voor de opstelling en vaststelling van een liquidatieplan. Alvorens dit plan vast te stellen legt het bestuur dit voor aan de colleges en raden die daarover hun zienswijzen kenbaar kunnen maken.*
3. *De gemeentebesturen verbinden zich in het geval van opheffing van het openbaar lichaam in het liquidatieplan de verplichting op te nemen dat zij alle rechten en verplichtingen van het openbaar lichaam over de gemeenten verdelen op een in het plan te bepalen wijze.*
4. *Het bestuur zal als vereffenaar optreden en belast worden met de uitvoering van het liquidatieplan.*
5. *De bedrijfsvoeringsorganisatie en zijn bestuur blijven na het opheffingsbesluit bestaan voor zover dit voor de uitvoering van het liquidatieplan nodig is.*

De leden 1 en 5 geven feitelijk de bepalingen in de Wgr nog eens weer.

De leden 2, 3 en 4 zijn specifiek voor de IWGM:

- Het bestuur stelt, in geval van een opheffingsbesluit, een liquidatieplan op.
- Het bestuur legt het concept liquidatieplan voor een zienswijze voor aan colleges en raden.
- De gemeenten moeten bij opheffing het positieve of negatieve liquidatiesaldo verdelen.
- De verdeling tussen de gemeenten en de wijze waarop de verdeling plaatsvindt moet worden opgenomen in het liquidatieplan.
- Het bestuur treedt als vereffenaar op en is belast met de uitvoering van het liquidatieplan.

Hierbij plaatsen wij drie opmerkingen:

1. Ten eerste dat de tekst van de GR aangeeft dat eerst sprake dient te zijn van een opheffingsbesluit door de gemeenten en dat daarna het liquidatieplan wordt opgesteld. Hiervan wordt in de processtappen (zie paragraaf 4.5) uitgegaan. Praktisch gezien kan het in geval van de IWGM (het opstellen van het liquidatieplan is niet heel ingewikkeld) ook zo zijn dat het concept liquidatieplan als bijlage bij de college- en raadsvoorstellen over de opheffing wordt gevoegd, waardoor mogelijk tijd kan worden gewonnen.
2. Ten tweede dat de verdeling van het liquidatiesaldo over de gemeenten niet vastligt in de GR maar onderdeel is van het liquidatieplan.
3. Ten derde dat het bestuur als vereffenaar optreedt. Veelal geven GR-en de mogelijkheid dat het bestuur iemand anders, bijvoorbeeld de ambtelijk secretaris of de directeur, als vereffenaar benoemt. In het geval van de IWGM dus niet.

Verder zijn de volgende bepalingen in de GR van belang:

- Volgens artikel 23, eerste en tweede lid, moet de gemeente Gennep het besluit tot opheffing van de regeling toezenden aan gedeputeerde staten en tijdig bekend maken door kennisgeving in de Staatscourant.
- Artikel 24 bepaalt dat bij opheffing van de GR de archiefbescheiden worden overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de gemeente Gennep.

Bij de archiefbescheiden plaatsen wij de kanttekening dat ervaring in andere regio's leert dat de afgesloten personeelsdossiers van Wsw-medewerkers wettelijk gezien moeten worden overgedragen aan de archiefbewaarplaats van de woongemeente (voor Wsw-medewerkers die niet in de GR-gemeenten wonen, wordt daarbij de 'betalende' gemeente aangehouden). De lopende personeelsdossiers worden door de IWGM ook overgedragen aan de gemeenten en vervolgens door de gemeenten ter beschikking gesteld aan Intos. De overige archiefbescheiden kunnen worden overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de gemeente Gennep. In 2013 zijn de personeelsdossiers van toen allemaal opgeschoond.

4.4 Rol van de medezeggenschap

In de Wet op de Ondernemingsraden is opgenomen dat de ondernemingsraad adviesrecht heeft op beëindiging van de onderneming of een belangrijk onderdeel daarvan. Dit is geregeld in artikel 25.

WOR, artikel 25, lid 1c
De ondernemingsraad wordt door de ondernemer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over elk door hem voorgenomen besluit tot:

c. *beëindiging van de werkzaamheden van de onderneming of van een belangrijk onderdeel daarvan;*

Echter, voor organisaties die een publiekrechtelijke taak uitvoeren wordt hierop een uitzondering gemaakt. Dit is in de WOR opgenomen in artikel 23, lid 2:
…… Onder de aangelegenheden, de onderneming betreffende, is niet begrepen het beleid ten aanzien van, alsmede de uitvoering van een bij of krachtens een wettelijk voorschrift aan de ondernemer opgedragen publiekrechtelijke taak, behoudens voor zover deze uitvoering de werkzaamheden van de in de onderneming werkzame personen betreft.

In artikel 46d van de WOR worden eveneens beperkingen opgenomen met betrekking tot publiekrechtelijke organisaties:

b. *Voor de toepassing van artikel 23, tweede lid, zijn onder de aangelegenheden de onderneming betreffende niet begrepen de publiekrechtelijke vaststelling van taken van publiekrechtelijke lichamen en onderdelen daarvan, noch het beleid ten aanzien van en de uitvoering van die taken, behoudens voor zover het betreft de gevolgen daarvan voor de werkzaamheden van de in de onderneming werkzame personen.*

Kort gezegd houdt het bovenstaande in dat de colleges/gemeenteraden van de gemeenten zelf bepalen waar zij de taak voor de uitvoering van de Wsw beleggen en of en in welke vorm zij daar in samen werken. De ondernemingsraad heeft wel adviesrecht op de eventuele personele gevolgen die daaruit voortvloeien.

In formele zin betekent dit dat een adviesaanvraag aan de OR niet zozeer betrekking heeft op het (politieke) besluit tot opheffing van de GR én een andere governance, maar alleen op de personele gevolgen van de opheffing (opgenomen in het liquidatie- en transitieplan). De ondernemingsraad van INTOS kan, tegelijkertijd met het vragen van een zienswijze aan de colleges en gemeenteraden, advies over de personele gevolgen worden gevraagd.

Omdat de gemeenteraden vrijwel zeker zullen vragen naar de positie van de ondernemingsraad, is het aan te raden om de ondernemingsraad in een vroegtijdig stadium te betrekken en het advies van de ondernemingsraad voorafgaand aan het vragen van de zienswijze van de colleges en gemeenteraden te positioneren. De WOR-bestuurder van INTOS zal de OR regelmatig moeten informeren over het proces en de voortgang.

Echter, we kunnen nu al met vrij grote zekerheid aangeven dat er geen gevolgen zijn voor de Wsw-medewerkers, behalve dat het college hun formele werkgever wordt in plaats van de IWGM. De arbeidsvoorwaarden zullen daardoor niet wijzigen. In de uitvoering van de Wsw verandert er door het besluit om de GR op te heffen niets. INTOS blijft de uitvoerder van de Wsw voor de gemeenten. De opheffing van de GR heeft geen effect op de organisatie van INTOS, de werkplekken, de leiding en de begeleiding van de medewerkers. Het opheffen van de IWGM is dus in die zin geen spannend besluit vanuit de optiek van de medewerkers. Dat laat onverlet dat een advies moet worden gevraagd aan de OR.

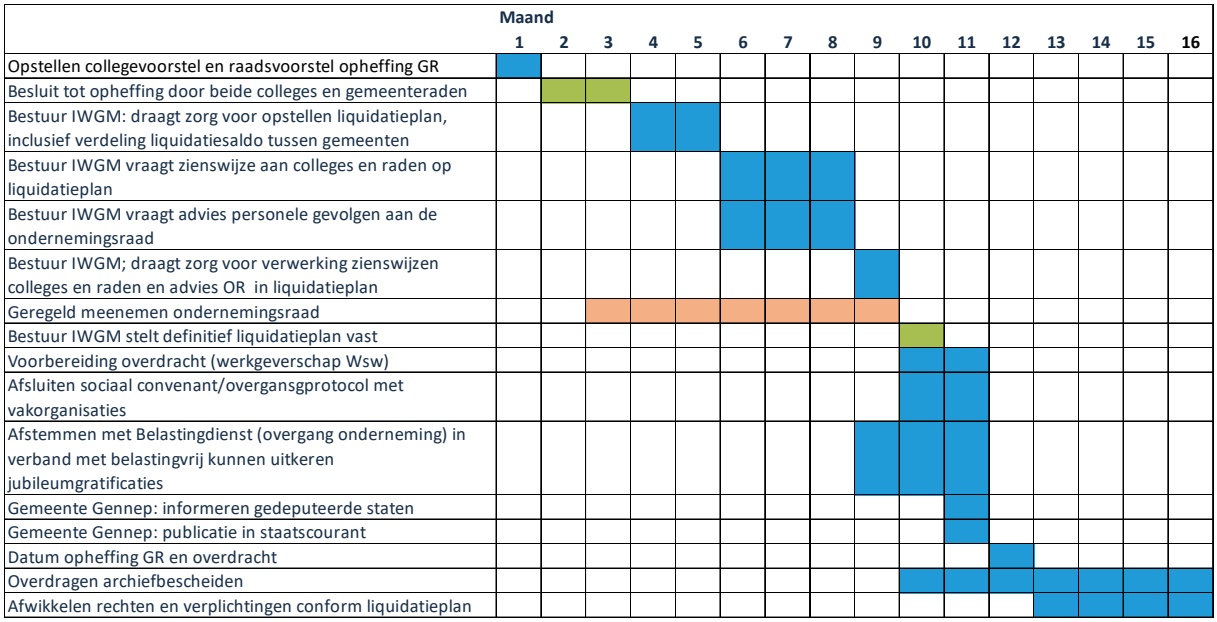
Wij bevelen ook aan de gemeentelijke ondernemingsraden mee te nemen in het proces en transparant te informeren over wat er gaat gebeuren. De gemeenten worden in ieder geval formeel werkgever van de Wsw-medewerkers. Model 3 (zie hoofdstuk 5) leidt bovendien tot een organisatiewijziging voor de gemeente Gennep en zal er in die gemeente sprake zijn van een adviestraject.

Verder is het aan te bevelen om een beknopt sociaal convenant of een overgangsregeling voor de Wsw-medewerkers overeen te komen met de vakorganisaties. Hierin staat duidelijk aangegeven wat wel en wat niet verandert als gevolg van de opheffing van de IWGM. Hiermee kan volstrekt onnodige onrust worden voorkomen.

4.5 Spoorboekje/stappenplan

Het voorafgaande hebben we vertaald in een helder advies en een spoorboekje met de stappen die op hoofdlijnen moeten worden gezet om de IWGM op te heffen. Dit biedt een doorkijk naar het te lopen proces en vormt een kapstok voor een plan voor de vervolgfase. In het onderstaande schema is de procesmatige kant van de opheffing weergegeven, waarbij ook inzicht wordt gegeven in de minimale doorlooptijden en planning.

Hieruit blijkt dat een totale doorlooptijd van (minimaal) 12 maanden nodig is van de start van het proces tot de daadwerkelijke datum van opheffing van de IWGM. Dit betekent dat zo snel mogelijk na de zomer van 2021 het proces moet worden ingezet om op 1 januari 2023 de IWGM te kunnen opheffen.

Figuur 3: Spoorboekje en stappenplan opheffing van de IWGM

Er moet dan ook duidelijk zijn hoe de toekomstige governance en uitvoering eruit zien. Colleges en gemeenteraden zullen namelijk géén besluit nemen wanneer de toekomstige governance en organisatie van de uitvoering nog niet duidelijk is.

In het kader van het ruitmodel (figuur 1) is het verstandig om in een vroegtijdig stadium in gesprek te treden met colleges en raden om het bestuurlijk draagvlak te peilen. In deze fase van de toekomstverkenning is het noodzakelijk om voor alle deelnemers na te gaan of het uiteindelijke toekomstmodel (zie hoofdstuk 5) voldoende aantrekkelijk en haalbaar is. Door tijdig na het vaststellen van de doelstellingen dit gesprek te starten zal het gehele proces van in- en ontvlechting soepeler verlopen.

5 De gevolgen van de opheffing van de GR

5.1 Inleiding

Het tweede onderdeel van de quick scan gaat over de gevolgen van de opheffing van de GR. Als gevolg daarvan zijn keuzes nodig ten aanzien van de toekomstige uitvoering van de Wsw en, voor de gemeente Gennep, het werkdeel van de Participatiewet. In drie mogelijke modellen worden deze keuzes gestructureerd.

De belangrijkste gevolgen liggen op het terrein van de governance (de bestuurlijke invulling van de stichting INTOS na opheffing van de IWGM), de juridische vormgeving van de opdrachtverlening en de organisatie van het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers. Voor deze aspecten zijn er enkele mogelijkheden waaruit een keuze kan worden gemaakt. Ook zullen er nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over de financiële verhoudingen tussen de gemeenten onderling en/of tussen de gemeenten en INTOS.

Een keuze voor een bepaalde mogelijkheid heeft weer implicaties voor de overige gevolgen van de opheffing van de IWGM. Dus: de gevolgen van de opheffing van de GR ontstaan niet alleen door de opheffing van de IWGM maar zijn ook afhankelijk van keuzes die over de toekomstige uitvoering worden gemaakt.

5.2 Toekomstmodellen

We verkennen in deze quickscan drie toekomstmodellen voor de uitvoering van de Wsw die wat betreft de governance als volgt kunnen worden getypeerd:

1. De gemeenten Gennep en Mook en Middelaar benoemen elk één bestuurder van de stichting INTOS. Beide gemeenten wijzen INTOS aan als uitvoerder van de Wsw en sluiten een dienstverleningsovereenkomst met INTOS voor de uitvoering van de Wsw. De gemeente Gennep sluit ook een dienstverleningsovereenkomst met INTOS af voor uitvoering van het werkdeel van de Participatiewet en andere activiteiten.
2. De gemeente Gennep benoemt één of meerdere bestuurders van de stichting INTOS. De gemeente Mook en Middelaar levert géén bestuurder van de stichting. Beide gemeenten wijzen INTOS aan als uitvoerder van de Wsw en sluiten een dienstverleningsovereenkomst met INTOS voor de uitvoering van de Wsw. De gemeente Gennep sluit ook een dienstverleningsovereenkomst met INTOS af voor uitvoering van het werkdeel van de Participatiewet en andere activiteiten.
3. INTOS wordt omgevormd van een stichting naar een onderdeel van de gemeente Gennep. Voor de gemeente Gennep wordt de uitvoering van de Wsw en het werkdeel van de Participatiewet een gemeente-interne aangelegenheid. De gemeente Mook en Middelaar kan een DVO afsluiten met de gemeente Gennep voor de uitvoering van de Wsw voor de gemeente Mook en Middelaar.

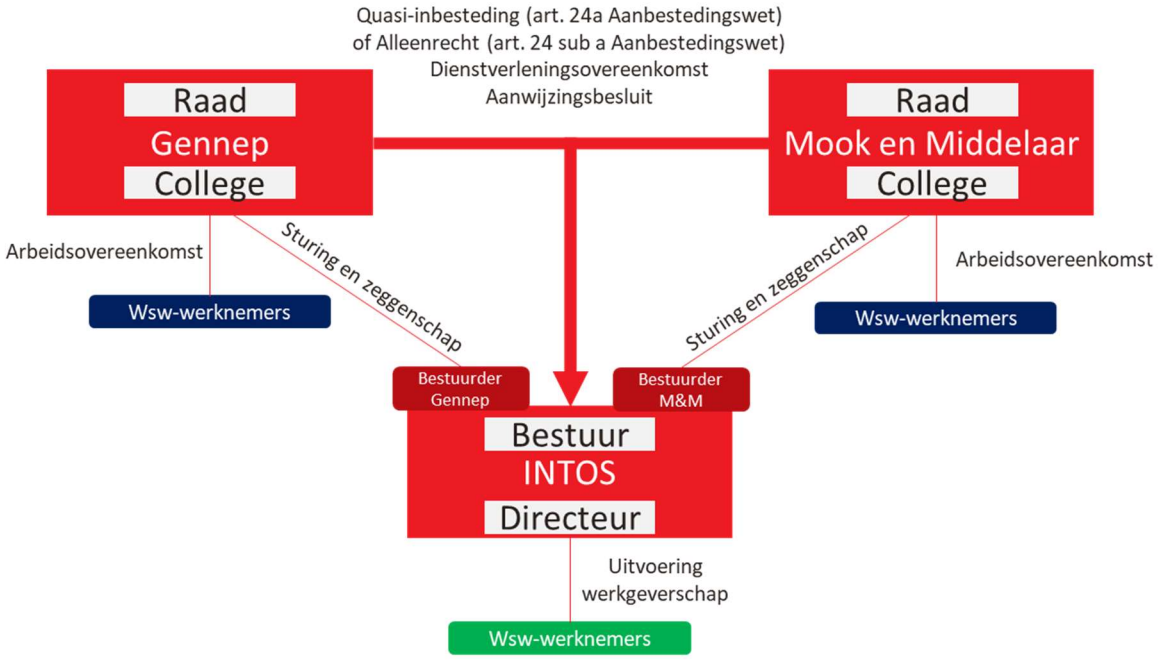
De navolgende tabel vat één en ander kort samen.

Nr	Model	Bestuurlijke governance	Opdrachtverlening
1	Stichting INTOS met bestuurlijke deelname Mook en Middelaar	Beide gemeenten wijzen één bestuurder van INTOS aan	Via aanwijzingsbesluit door beide gemeenten en een DVO of DVO's tussen beide gemeenten en INTOS
2	Stichting INTOS zonder bestuurlijke deelname Mook en Middelaar	De gemeente Gennep wijst één of meer bestuurders van INTOS aan	Zie Model 1
3	INTOS wordt onderdeel gemeente Gennep	Voor Gennep via de gemeentelijke lijn vanuit het college van B&W	Mook en Middelaar kan voor de Wsw een aanwijzingsbesluit nemen en een DVO of DVO's afsluiten met de gemeente Gennep

Tabel 1: de drie toekomstmodellen

We werken deze drie modellen in de rest van dit hoofdstuk één voor één uit (paragrafen 5.3 tot en met 5.5) met daarbij mogelijke keuzes en afwegingen. Tevens beschrijven we in het kort nog een vierde model die strekt tot verzelfstandiging van INTOS. Dit model zit niet in de scope van de opdracht, maar wordt wel benoemd in kader van de volledigheid. In de samenvattende en concluderende paragraaf (5.6) worden de drie modellen tegen elkaar afgewogen.

5.3 Model 1: Stichting INTOS met bestuurlijke deelname Mook en Middelaar

Samenvatting model 1: Stichting INTOS met bestuurlijke deelname Mook en Middelaar
Deze mogelijkheid wijkt af van de huidige situatie in de zin dat de IWGM tussen de gemeenten en INTOS uitgaat. Dit houdt in dat:
- Het formele werkgeverschap van de Wsw-medewerkers terugvalt aan de colleges[5].

[5] De precieze vormgeving van het werkgeverschap is onderwerp van de volgende paragraaf.

- De uitvoering van de Wsw wordt door de gemeenten overeengekomen met stichting INTOS in de vorm van een aanwijzingsbesluit en een dienstverleningsovereenkomst (DVO).
- Beide gemeenten wijzen één bestuurder van de stichting INTOS aan.
- Beide gemeenten INTOS via een aanwijzingsbesluit moeten aanwijzen als uitvoeringsorganisatie voor de Wsw of via het verlenen van een alleenrecht.
- Er nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over de financiële verhoudingen en de afrekening met INTOS[6].
- Beide gemeenten een dienstverleningsovereenkomst afsluiten met INTOS voor de uitvoering van de Wsw.

Bestuurlijke governance
In dit model wordt het bestuur gezamenlijk ingevuld door beide gemeenten die ieder één bestuurder in het bestuur van INTOS benoemen. De directe bestuurlijke lijn vanuit beide gemeenten borgt dat eventuele bestuurlijke besluitvorming en escalatie snel en efficiënt plaats kunnen vinden in het bestuur van de stichting INTOS. De bestuursleden kunnen op grond van artikel 5 van de statuten aanwijzingen geven ten aanzien van het te voeren beleid.

Door de opheffing van IWGM ontstaat een directe relatie tussen de colleges als opdrachtgever en INTOS als opdrachtnemer. Tegelijkertijd dient het bestuurslid uit de gemeente ook de belangen van INTOS behartigen. In de praktijk kan het voorkomen dat de gezamenlijke belangen van INTOS als samenwerkingsverband op gespannen voet staan met de belangen van één of beide van de deelnemende gemeenten. Er zijn verschillende manieren mogelijk om deze spanning van 'dubbele petten' te verhelpen. Zo kunnen er afspraken in het college gemaakt worden over wie bestuurder ('eigenaar') van INTOS is en wie als opdrachtgevende portefeuillehouder van de gemeente wordt gezien, zodat de discussie vanuit een zuivere rollen- en pettenscheiding kan worden gevoerd.[7] Tenslotte dienen de statuten ook afspraken te bevatten over stemverhoudingen, indien stemming nodig is voor besluitvorming. Dat betekent dat de huidige stemverhoudingen die gelden binnen INTOS kunnen wijzigen, indien hier nieuwe afspraken over worden gemaakt.

De betrokkenheid en invloed van de gemeenteraad hoeft niet te veranderen ten opzichte van de huidige situatie. De gemeenteraad kan weliswaar geen zienswijze meer geven op de begroting van de IWGM, maar INTOS loopt als verbonden partij mee in de P&C cyclus van de gemeenten. Het is mogelijk om in de statuten van INTOS een aanvullende bepaling op te nemen dat de gemeenten een zienswijze kunnen geven op het jaarplan en de begroting van de stichting INTOS. Aan de andere kant hebben gemeenteraden ook andere mogelijkheden om het college vragen te stellen of ter verantwoording te roepen over INTOS en hebben bestuurders een actieve informatieplicht.

Deelname van gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar aan het bestuur van INTOS vraagt bestuurlijke en daarmee ook ambtelijke betrokkenheid van beide gemeenten. Ondanks de opheffing van IWGM, waarmee een besluitvormingslaag verdwijnt, zal de bestuurlijke drukte slechts beperkt afnemen. Gelet op het geringe aandeel van gemeente Mook en Middelaar kan daarom vanuit oogpunt van bestuurlijke drukte overwogen worden dat deelname in het bestuur niet proportioneel is met haar belangen in de stichting. Daarentegen kan ook overwogen worden om wel toe te treden tot het bestuur, maar de besluitvorming in feite volledig over te laten aan de bestuurder van gemeente Gennep. In dit

[6] De mogelijkheden voor de financiële verhoudingen en afrekening met INTOS is onderwerp van één van de volgende paragrafen.
[7] Gedacht kan worden aan scheiding tussen toezichthoudende rol en de opdrachtgevende rol in het college ten aanzien van INTOS. De toezichthoudende rol als bestuurder van de stichting kan bijvoorbeeld worden ingevuld door de wethouder met financiën en/of bedrijfsvoering in de portefeuille. De opdrachtgevende rol kan worden ingevuld vanuit de wethouder Werk en Inkomen. Die is in dat geval geen bestuurder van de stichting.

geval behoudt Mook en Middelaar haar formele sturingsmogelijkheden (die zij niet uitoefent), waardoor de bestuurlijke drukte wel afneemt.

Onder de streep is het effect van de keuze voor model 1 op de bestuurlijke drukte volgens ons marginaal, omdat IWGM op dit moment toch een min of meer 'lege' organisatie is. De uitvoering van de Wsw en de uitvoering van het werkgeverschap namens IWGM vindt immers plaats in de stichting INTOS, die grotendeels op dezelfde wijze wordt voortgezet in dit model. Verder worden de bestuursvergaderingen van IWGM en INTOS al met elkaar gecombineerd: de IWGM heeft haar eigen bestuurders benoemd als bestuurders van INTOS.

Juridische vormgeving opdrachtgeverschap
Het model verschilt van de oude situatie doordat de publiekrechtelijke rechtspersoon van de GR IWGM komt te vervallen. Het opdrachtgeverschap over de uitvoering van de Wsw wordt niet meer vanuit de IWGM overeengekomen met de stichting. In de nieuwe situatie wordt de uitvoering van de Wsw door de gemeenten zelf overeengekomen met stichting INTOS. Dit krijgt juridisch vorm door een aanwijzingsbesluit en een dienstverleningsovereenkomst (DVO) per gemeente.

Beide gemeenten moeten een aanwijzingsbesluit nemen en een DVO met INTOS aangaan. In de DVO worden afspraken vastgelegd over de scope en uitvoering van taken, financiën en resultaten. De gemeente Gennep zal ook afspraken moeten maken met de INTOS over de uitvoering van werktaken in het kader van de Participatiewet en dagbesteding in het kader van de WMO. Deze taken kunnen ook in een DVO worden vastgelegd.

Formeel werkgeverschap
Door het opheffen van de GR IWGM vervalt het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers van rechtswege aan de colleges van beide gemeenten. Op grond van artikel 2 Wsw kan alleen een college of een GR Wsw-geïndiceerden een dienstbetrekking onder aangepaste omstandigheden aanbieden. De verantwoordelijkheid hiervoor kan niet worden verlegd naar een private rechtspersoon.[8]

Uitvoering van het werkgeverschap
De colleges worden de formeel werkgever van hun Wsw-medewerkers. In de huidige situatie heeft de IWGM de volledige uitvoering van het werkgeverschap belegd bij INTOS.[9] Volgens het aanwijzingsbesluit dat de IWGM heeft genomen (artikel 1, tweede lid), is de stichting gemachtigd om namens het bestuur van de GR-IWGM een dienstbetrekking op grond van artikel 2, lid 7 van de Wsw aan te gaan en de daaruit voortvloeiende of samenhangende handelingen te verrichten.

Bij de keuze voor dit model kunnen de twee gemeenten op dezelfde wijze deze bepaling opnemen in hun aanwijzingsbesluit aan INTOS voor de nieuwe situatie. Hierdoor wordt INTOS gemachtigd om namens het college de dienstbetrekkingen op grond van de Wsw aan te gaan en de daaruit voortvloeiende of samenhangende handelingen te verrichten. De colleges blijven echter te allen tijde verantwoordelijk en kunnen daarop worden aangesproken.

Een tweede mogelijkheid is dat de gemeenten bepaalde personele en rechtspositionele beslissingen zelf nemen en voor een ander deel van de personele beslissingen INTOS

[8] In alle drie modellen geldt dat het *formele* werkgeverschap bij de gemeente ligt. Ten aanzien van de uitvoering van het werkgeverschap, namelijk de aansturing van de werknemer en de uitvoering van werkgeverstaken, kunnen wel diverse keuzes worden gemaakt. Dit wordt in de volgende paragraaf uitgewerkt.
[9] Aanwijzingsbesluit uitvoeringsorganisatie Wsw, Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar: 17 december 2018.

machtigen. De gemeenten zouden dan bijvoorbeeld beslissingen die sterk samenhangen met het formeel werkgeverschap in de gemeentelijke organisatie beleggen, zoals ontslag, disciplinaire maatregelen en besluiten aangaande beloning van medewerkers. INTOS zou dan gemachtigd kunnen worden voor die personele beslissingen die te maken hebben met het materieel werkgeverschap, zoals de aansturing van werkzaamheden op de werkvloer. De keuze voor deze tweede mogelijkheid vereist echter relatief veel afstemming en coördinatie tussen de gemeenten en INTOS en wordt daarom niet geadviseerd.

Wanneer de gemeenten bepaalde onderdelen van het werkgeverschap in het kader van de Wsw zelf willen uitvoeren en niet bij INTOS willen beleggen, kan dit worden omschreven in het aanwijzingsbesluit, een bijlage bij het aanwijzingsbesluit of in de DVO met daarin de inhoudelijke en financiële afspraken en helder te beschrijven wat de rolverdeling is tussen gemeente en INTOS. De mandaten, volmachten en machtigingen (zowel de extern als de intern belegde) dienen te worden opgenomen in de mandaatregeling van de gemeente.

Aanbestedingsaspecten
Een DVO is een privaatrechtelijke overeenkomst en valt onder hetzelfde juridische regime als een ‘overeenkomst van opdracht’. Bij het verlenen van een opdracht aan een marktpartij kunnen aanbestedingsverplichtingen van toepassing zijn. Afhankelijk van de aard en omvang van de opdracht om de Wsw uit te voeren zijn reguliere aanbestedingsrechtelijke verplichtingen van toepassing.[10] Er zijn echter uitzonderingsmogelijkheden om niet aan te hoeven besteden.

Zo is er op grond van artikel 2.24, sub a Aanbestedingswet 2012 de mogelijkheid om een uitsluitend recht te verlenen met betrekking tot het verrichten van de gevraagde diensten. Op basis van deze bepaling kunnen aanbestedende diensten rechtstreeks een overeenkomst sluiten voor de inkoop van diensten bij een andere aanbestedende dienst (een van de gemeenten of een rechtspersoon die kwalificeert als aanbestedende dienst) die beschikt over een uitsluitend recht met betrekking tot het verrichten van de gevraagde diensten binnen een bepaald geografisch gebied.[11] Gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar zouden in dat geval dit uitsluitend recht aldus in een verordening vastleggen.[12] Het verlenen van een uitsluitend recht voor INTOS is echter alleen mogelijk wanneer INTOS een publiekrechtelijke instelling is. Dit lijkt het geval te zijn. Artikel 1.1 van de Aanbestedingswet 2012 definieert een publiekrechtelijke instelling als een instelling die ten doel heeft te voorzien in het algemeen belang, anders dan commerciële of industriële aard, die rechtspersoonlijkheid bezit, hoofdzakelijk gefinancierd door een overheid, onderworpen is aan toezicht van een overheid of de leden van het bestuur voor meer dan de helft door een overheid wordt aangewezen. Dit is bij INTOS het geval, waarmee het verlenen van een uitsluitend recht door gemeente Gennep en gemeente Mook een Middelaar voor uitvoering van de Wsw door INTOS een mogelijkheid is.

Een tweede uitzonderingsmogelijkheid is (quasi-)inbesteding indien aan de bijbehorende voorwaarden wordt voldaan. Dit betekent dat de aanbestedingsplichtige diensten, zoals gemeenten, geen aanbesteding uit hoeven te voeren indien zij de opdracht ‘als het ware’ in haar eigen organisatie organiseert. Op basis van artikel 2.24a Aanbestedingswet 2012 kunnen aanbestedende diensten (zoals de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar)

[10] De verhoogde drempel voor sociale en andere specifieke diensten lijkt niet van toepassing te zijn voor sociale werkvoorzieningen, omdat deze niet zijn opgenomen in de categorieën in Bijlage XIV van de Richtlijn.
[11] In artikel 1 van de Aanbestedingswet 2012 wordt onder aanbestedende dienst verstaan:' de staat, een provincie, gemeente, waterschap of publiekrechtelijke instelling, dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen.
[12] Uit een vonnis van de Rechtbank Gelderland (Rb Gelderland 29 juli 20215, ECLI:NL:RBGEL:2015:5490, JAAN 2015/216 m.nt. J.W. Dibbits en R.S. Damsma) lijkt te volgen dat dat besluit algemeen verbindend moet (kunnen) zijn.

rechtstreeks een overeenkomst sluiten met een andere rechtspersoon (INTOS), indien deze voldoen aan vier voorwaarden voor (quasi-) inbesteding. De voorwaarden voor het kunnen toepassen van (quasi-)inbesteding zijn als volgt:

1. Toezichtcriterium (sub a): het toezicht door de aanbestedende dienst (gemeenten) op de opdrachtnemende entiteit (INTOS) moet zijn als het toezicht op zijn eigen diensten.
2. Merendeelcriterium (sub b): minimaal 80% van de activiteiten en taken door de opdrachtnemende entiteit (INTOS) is in opdracht van de controlerende aanbestedende diensten (gemeenten), bijvoorbeeld aangetoond door beschouwing van het driejarig gemiddelde omzet.
3. Kapitaalscriterium (sub c): de derde voorwaarde voor de uitzondering van artikel 2.24a vereist dat er geen directe participatie van privékapitaal mag zijn in de gecontroleerde entiteit.
4. Tot slot moet de entiteit rechtspersoonlijkheid bezitten.

Door de bestuurlijke deelname van zowel gemeente Gennep als gemeente Mook en Middelaar in model 1 verandert er weinig ten opzichte van de huidige situatie.

Beide gemeenten kunnen doorslaggevende invloed uitoefenen in de stichting via het bestuur (waarin bestuurders van de aanbestedingsplichtige diensten rechtstreeks als bestuurder deelnemen) en zodoende deze taak ‘als in eigen huis’ kunnen organiseren.

Ook aan het tweede criterium wordt voldaan. Het merendeelcriterium wordt beoordeeld op basis van de bedrijfseconomische activiteiten in de opdrachtnemende rechtspersoon. Dat de Stichting ook activiteiten en/of werkzaamheden ten behoeve van andere opdrachtgevers uitvoert, is niet van invloed daarop zolang het aandeel daarvan binnen de grens van 20% blijven. In het geval van sociale werkvoorzieningsbedrijven bestaan soms juridische verschillen van inzicht welke financiële stromen onder commerciële opdrachtgevers vallen en welke gerelateerd kunnen worden aan de ‘dienst van algemeen economisch belang’. Een belangrijk onderdeel van de Wsw-uitvoering betreft de uitvoering van opdrachten en detacheringen van Wsw-werknemers bij inlenende en opdrachtgevende derden. De ruime uitleg van het merendeelcriterium is dat deze opbrengsten mogen worden meegeteld in de berekening van het merendeelcriterium zolang deze plaatsvinden in het kader van de opdracht vanuit de controlerende diensten.[13] De beperktere opvatting is dat deze commerciële opbrengsten niet onder het merendeelcriterium vallen. In dit advies wordt de ruime opvatting aangehouden, gelet op het doel en karakter van de Wsw. In 2020 wordt hieraan voldaan, ook onder de beperkte uitleg van het merendeelcriterium.

Tenslotte wordt uit de balans duidelijk dat ook aan het derde criterium wordt voldaan en is het duidelijk dat INTOS rechtspersoonlijkheid bezit.

Indien de huidige bedrijfseconomische omvang van de opdracht gelijk blijft zal in model 1 dus voldaan worden aan de voorwaarden voor (quasi-)inbesteding. Er hoeft in dat geval hoogstwaarschijnlijk niet aanbesteed te worden.

Ondernemingsrechtelijke aspecten
Bij keuze voor model 1 worden besluiten door de rechtspersoon van de stichting INTOS genomen. Door haar eigen rechtspersoonlijkheid handelt zij uit eigen naam in het economisch verkeer. Eventuele aansprakelijkheden uit onrechtmatigheden of tekortkomingen komen daarmee voor rekening voor de stichting INTOS. De gemeenten zijn in beginsel afgeschermd van vorderingen en aansprakelijkheden van INTOS. Het uitgangspunt geldt dat alleen de stichting of vennootschap aansprakelijk is voor schades

[13] Zie ook HvJEU 11 mei 2006, C-340/04, ECLI: EU:C:2006:308 (Carbotermo), r.o. 63-65.

indien tekort wordt geschoten in de nakoming van een verbintenis of een onrechtmatige daad wordt pleegt.

Vanwege de deelname van bestuurders in de stichting INTOS van beide gemeenten dient ook aandacht te zijn voor bestuurdersaansprakelijkheid. Onder bijzondere omstandigheden kan ook de bestuurder van de stichting aansprakelijk worden gesteld onder bestuurdersaansprakelijkheid. Elke bestuurder is op grond van artikel 2:9 BW tegenover de rechtspersoon gehouden tot behoorlijke vervulling van zijn taak en is hoofdelijk aansprakelijk voor schade voortkomend uit onbehoorlijk bestuur. Indien de bestuurder ter zake van de benadeling een ernstig verwijt kan worden gemaakt kan deze aansprakelijk worden gesteld. De bestuurders namens de gemeenten in het bestuur van stichting INTOS gaan derhalve ook als persoon een verantwoordelijkheid aan bij keuze voor dit model. Het is echter niet anders dan in de huidige situatie.

Eventuele fiscale gevolgen (btw en Vpb)
In deze paragraaf worden de eventuele fiscale gevolgen verkend. Deze quickscan is echter geen fiscaal-juridisch advies. Voor rechtmatigheid wordt een advies van een fiscalist aangeraden en nadere afstemming met de Belastingdienst wordt aanbevolen in een van de volgende fases van de implementatie.

<u>Omzetbelasting (btw)</u>
Bij het btw-vraagstuk dient eerst vastgesteld te worden of er sprake is van btw-plichtigheid. Voor de Wet op de omzetbelasting 1968 (hierna: Wet OB) is sprake van een belastbare prestatie wanneer:

- een prestatie (dienst of levering) wordt verricht;
- tegen vergoeding;
- waarbij een rechtstreeks verband bestaat tussen de prestatie en de vergoeding.

Op basis van de voorgaande beschrijving van model 1 zal INTOS op basis van de dienstverleningsovereenkomst diverse prestaties aan de gemeenten verrichten (criteria 1) in ruil waarvoor zij een vergoeding ontvangt (criteria 2), vermoedelijk in de vorm van een kostendoorbelasting. Er is sprake van een rechtstreeks verband, omdat de vergoeding enkel wordt ontvangen wanneer INTOS de overeengekomen prestaties daadwerkelijk verricht (criteria 3). De (kosten)vergoeding die INTOS in rekening brengt aan de gemeenten is dan ook belastbaar voor de btw. Voor de btw is in dit geval geen sprake van overheidshandelen. Dat de vergoeding belastbaar is voor de btw betekent niet dat ook daadwerkelijk btw verschuldigd is. Indien één van de wettelijke vrijstellingen geldt, blijft heffing van btw achterwege. Artikel 11, eerste lid, letter u Wet OB maakt een koepelvrijstelling mogelijk voor partijen die samenwerken in een samenwerkingsverband. Indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

1. de leden van het samenwerkingsverband verrichten vrijgestelde of onbelaste prestaties;
2. de prestaties van het samenwerkingsverband zijn rechtstreeks nodig voor de activiteiten van de leden;
3. het samenwerkingsverband vordert van de leden alleen betaling van hun aandeel in de gemaakte kosten;
4. de vrijstelling leidt niet tot concurrentieverstoring;
5. de diensten zijn niet van de vrijstelling uitgezonderd.

Met betrekking tot de eerste voorwaarde heeft het Hof van Justitie beslist dat de koepelvrijstelling enkel van toepassing is wanneer de leden een activiteit van algemeen

belang uitvoeren.[14] De Wsw-werkzaamheden kunnen mogelijk gekwalificeerd worden als een activiteit van algemeen belang. De Wsw-werkzaamheden door INTOS zijn rechtstreeks nodig om de wettelijke taak van de gemeenten voor de Wsw te laten uitvoeren. Tevens wordt beoogd dat in model 1 alleen het aandeel in gemaakte kosten door de gemeenten in rekening gebracht. Er is geen sprake van concurrentieverstoring door toepassing van de btw-vrijstelling, die ertoe zou leiden dat andere marktdeelnemers zonder vrijstelling van de markt zouden worden uitgesloten. Beide gemeenten zijn voornemens om de taken uit te laten voeren door INTOS, ongeacht of het btw-vraagstuk van toepassing is. Deze factor is dus niet van doorslaggevend belang, waardoor geen sprake is van verstoring van concurrentie. Ten aanzien van aanwezigheid van een uitzondering van het vijfde criterium kan betoogd worden dat aan het criterium wordt voldaan, ook al kunnen er elementen in de Wsw-dienstverlening zitten die mogelijk niet volledig zijn uitgezonderd (bijvoorbeeld voor administratieve taken die INTOS voor de gemeenten uitvoert). Echter, de dienstverlening van de DVO (begeleiding, materieel werkgeverschap) wordt voor dit model als één geheel gezien en daarmee kan betoogd worden dat er geen uitzondering op de vrijstelling van toepassing is.

Volgens deze beoordeling is de conclusie dat wordt voldaan aan alle voorwaarden voor toepassing van de koepelvrijstelling. Deze is derhalve van toepassing op de Wsw-dienstverlening aan beide gemeenten. Er is geen btw verschuldigd over de kostenvergoeding die INTOS in rekening brengt aan beide gemeenten.

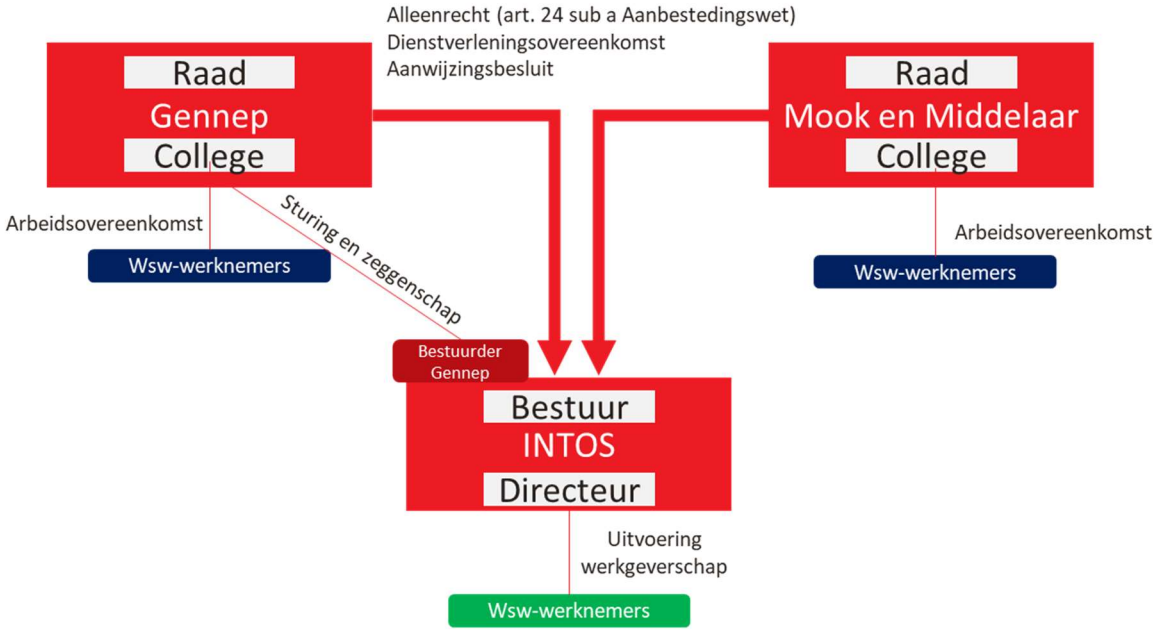
Overigens dient de dienstverlening van de DVO losgezien te worden van eventuele opdrachten en inkoop van schoonmaak- en groenwerkzaamheden. Deze zullen vermoedelijk wel btw-plichtig zijn en geen vrijstelling kennen.

<u>Vennootschapsbelasting (Vpb)</u>
INTOS is georganiseerd als stichting. Rechtspersonen als stichtingen, verenigingen en vergelijkbare organisaties hoeven alleen in bepaalde situaties vennootschapsbelasting te voldoen en hebben daarmee een beperkte belastingplicht. Op basis van artikel 5 lid 1 sub c ten tweede Vpb kan ieder geval gesteld worden dat de begeleiding, werkgeverschap en beschutte werkzaamheden in kader van het bieden van beschutte werkzaamheden aan mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking vrijgesteld zijn van Vpb-heffingen. De organisatie moet wel belastingaangifte doen over activiteiten waarmee zij deelneemt aan het openbaar verkeer en daarbij winst maakt door het drijven van een onderneming en daarin concurreert met ondernemers die geen vrijstelling voor de belastingplicht hebben (artikel 8f lid 1 sub b Vpb). Dit is in ieder geval van toepassing voor groen- en schoonmaakwerkzaamheden.

Overige
Dit model beoogt een aanpassing van de statuten van de stichting INTOS met betrekking tot de bestuurders van de stichting en wellicht de stemverhoudingen. Verder moet goed bekeken worden of in de statuten van INTOS het toezicht van beide gemeenten voldoende is geborgd. Voor deze beoogde aanpassing is een gang naar de notaris nodig.

[14] HvJ EU 21 september 2017, zaak C-605/15 (Aviva), zaak C-326/15 (DNB Banka), zaak C-616/15 (Commissie-Duitsland).

5.4 Model 2: Stichting INTOS zonder bestuurlijke deelname Mook en Middelaar

Samenvatting model 2: stichting INTOS zonder bestuurlijke deelname gemeente Mook en Middelaar

Deze mogelijkheid wijkt af van de huidige situatie in de zin dat de IWGM tussen de gemeenten en INTOS uitgaat. In veel opzichten lijkt model 2 op model 1, waarbij een cruciaal verschil is dat gemeente Mook en Middelaar in model 2 geen deel uitmaakt van het bestuur van INTOS. Samenvattend houdt dit in dat:

- Het formele werkgeverschap van de Wsw-medewerkers terugvalt aan de colleges[15].
- Enkel de gemeente Gennep wijst bestuurders van de stichting INTOS aan. Gemeente Mook en Middelaar neemt geen deel aan het bestuur van INTOS.
- Beide gemeenten moeten INTOS via een aanwijzingsbesluit aanwijzen als uitvoeringsorganisatie voor de Wsw of via het verlenen van een uitsluitend recht.
- Er nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over de financiële verhoudingen en de afrekening met INTOS
- Beide gemeenten een dienstverleningsovereenkomst afsluiten met INTOS voor de uitvoering van de Wsw.

Bestuurlijke governance

Deze mogelijkheid wijkt af van de huidige situatie in de zin dat de IWGM als tussenliggende bestuurlijke laag tussen de gemeenten en INTOS verdwijnt en dat de gemeente Mook en Middelaar geen sturing en toezicht uitoefent op de stichting INTOS via een bestuurder van deze gemeente.

Dit model draagt in grote mate dezelfde implicaties als de eerste model, maar kent wel een andere bestuurlijke aansturing. De gemeente Mook en Middelaar vormt geen onderdeel meer van het bestuur van INTOS. Alleen gemeente Gennep heeft nog formele zeggenschap in de aansturing van de stichting. De gemeente Mook en Middelaar kan haar belangen en de belangen van haar Wsw-medewerkers behartigen via het afsluiten van een DVO met INTOS en door periodiek te sturen op de DVO. Voor zover in de overeenkomst tussen INTOS en

[15] De precieze vormgeving van het werkgeverschap is onderwerp van de volgende paragraaf.

gemeente Mook en Middelaar niet anders bepaald wordt, is geen instemming van gemeente Mook en Middelaar nodig heeft om tot besluitvorming te komen. Daarmee vindt de bestuurlijke aansturing plaats vanuit de gemeente Gennep.

Gemeente Gennep zal in dit model deelnemen in het stichtingsbestuur van de stichting INTOS. In dit model heeft gemeente Gennep een dubbele pet: enige bestuurder ('eigenaar') van de stichting INTOS én opdrachtgever in haar hoedanigheid van gemeente. Dit biedt gemeente Gennep de gelegenheid om veel invloed op het uitvoeringsbeleid van stichting INTOS uit te oefenen. Dit biedt kansen voor de doorontwikkeling van andere vormen van dienstverlening, bijvoorbeeld door meer in te zetten op combinaties tussen Wsw en Participatiewet of voor nieuwe doelgroepen (statushouders, dagbesteding, inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt). Al met al neemt de bestuurlijke drukte voor gemeente Gennep sterk af ten opzichte van de huidige situatie door het vervallen van IWGM-vergaderingen en doordat minder formele afstemming en besluitvorming nodig is door het niet deelnemen in het bestuur van INTOS door de gemeente Mook en Middelaar.

Gemeente Mook en Middelaar neemt in dit model geen deel aan stichting INTOS. Zij is daarmee enkel opdrachtgever aan de stichting en heeft dus geen dubbele rollen te scheiden. De invloed die gemeente Mook en Middelaar daarmee kan uitoefenen op de opdracht is beperkt tot de vastgelegde afspraken. Voor gemeente Mook en Middelaar neemt de bestuurlijke drukte daarmee af omdat er de bestuursvergaderingen van de IWGM en INTOS wegvallen na de ontmanteling.

Afhankelijk van de overeengekomen afspraken kunnen risico's in de uitvoering van de opdracht ontstaan, bijvoorbeeld gelegen in bedrijfsvoering (ziekteverzuim begeleidend personeel, hoge overheadkosten) of tegenvallende economische omstandigheden met gevolgen voor opdrachten en leegloop. Als niet-eigenaar in stichting INTOS zal gemeente Mook en Middelaar deze risico's kunnen afkopen tegen een nader gespecificeerd opslagpercentage op de opdracht aan stichting INTOS. Voor gemeente Gennep geldt daarbij de vraag of zij bereid is om deze risico's te accepteren als enige formele deelnemer in de stichting. Indien deze risico's optreden en ondanks de opslag een tekort ontstaat, dan komt dit ten laste van stichting INTOS (en indirect van de gemeente Gennep). Andersom is dit ook het geval: indien risico's niet financieel kapitaliseren, dan zal de opslag op de opdracht ten bate van stichting INTOS (en indirect de gemeente Gennep) komen. In dit geval dient het opgebouwde vermogen van de stichting te worden besteed aan een ideëel of sociaal doel.[16]

Juridische vormgeving opdrachtgeverschap
In model 2 zal de publiekrechtelijke rechtspersoon van de GR IWGM komen te vervallen. Het opdrachtgeverschap over de uitvoering van de Wsw wordt niet meer vanuit de GR IWGM overeengekomen met de stichting. In de nieuwe situatie wordt de uitvoering van de Wsw door de gemeenten zelf overeengekomen met stichting INTOS. Dit krijgt juridisch vorm door een aanwijzingsbesluit en een dienstverleningsovereenkomst (DVO).
De gemeente Gennep kan via een DVO de re-integratietaken Participatiewet en andere activiteiten beleggen bij INTOS.

Aanbestedingsaspecten
In model 2 neemt gemeente Mook en Middelaar geen deel in stichting INTOS. Daardoor is mogelijk een aanbesteding van toepassing, omdat 'quasi-inbesteding' niet mogelijk is voor gemeente Mook en Middelaar. Dezelfde juridische kaders als in model 1 zijn van toepassing.

[16] Een mogelijkheid voor een dergelijke uitkering is bijvoorbeeld uitkering aan gemeente Gennep ter bevordering van re-integratie van cliënten voor de Participatiewet.

Door de enkele bestuurlijke deelname door gemeente Gennep en niet die van gemeente Mook en Middelaar wordt voor de laatste gemeente niet voldaan aan het toezichtcriterium van art. 2.24a lid 1 sub a Aanbestedingswet. De doorslaggevende invloed is immers beperkt tot gemeente Gennep. Voor de gemeente Mook en Middelaar wordt daarmee niet aan de voorwaarden voor quasi-inbesteden voldaan.

In model 2 wordt mogelijk ook niet meer aan het merendeelcriterium voldaan. Bij niet-deelname van gemeente Mook en Middelaar zal het percentage omzet vanuit gemeente Gennep in stichting INTOS bij een 'strenge' uitleg dalen onder de grens van 80% (74%), maar bij een 'ruime' uitleg van het merendeelcriterium boven de grens blijven van 80% (84%). De ruime uitleg van dit criterium stelt dat de beslissende omzet die is welke de betrokken onderneming behaalt krachtens gunningsbesluiten van het toezichthoudende lichaam, met inbegrip van de omzet die bij de uitvoering van dergelijke besluiten voortvloeit uit het verrichten van werkzaamheden voor derden. Wanneer deze uitleg wordt aangehouden voldoet de situatie voor de gemeente Gennep dus aan het merendeelcriterium.

Indien de strenge uitleg van het merendeelcriterium wordt aangehouden, zijn waarschijnlijk beide gemeenten verplicht aan te besteden. Indien de ruime uitleg van het merendeelcriterium wordt gevolgd, kan gemeente Gennep wel degelijk inbesteden, maar zal gemeente Mook en Middelaar een aanbesteding moeten doen of een uitsluitend recht moeten verlenen.

Het verlenen van een uitsluitend recht (ook wel 'alleenrecht' genoemd; optie A in de figuur) is een andere mogelijkheid om binnen de kaders van de Aanbestedingswet zonder formele aanbestedingsprocedure opdrachten verlenen. Op basis van art. 2.24 sub a Aanbestedingswet kan een alleenrecht worden verleend aan een aanbestedingsplichtige dienst (zoals een gemeente) of een samenwerking van aanbestedingsplichtige diensten (zoals een gemeenschappelijke regeling) voor het verrichten van de gevraagde diensten. Zoals bij Model 1 reeds is geconstateerd kan INTOS worden gekwalificeerd als een publiekrechtelijke instelling voor de Aanbestedingswet, waarmee het verlenen van een alleenrecht door gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar een mogelijkheid is. Gelet op de complexe criteria van inbesteding lijkt het verlenen van een alleenrecht voor de Wsw de meest voor de hand liggende optie bij keuze voor model 2.

De groenopdracht van de gemeente Mook en Middelaar aan INTOS is verbonden aan de uitvoering van de Wsw voor de gemeente door INTOS. De groenopdracht zal dus ook dienen te worden voortgezet zolang INTOS de Wsw voor Mook en Middelaar uitvoert. Ook hiervoor is het mogelijk dat Mook en Middelaar een uitsluitend recht verleent aan INTOS voor bepaalde groenwerkzaamheden in de gemeente of in een aangegeven deel van de gemeente.

Indien geen gebruik gemaakt wordt van een uitzonderingsmogelijkheid zijn één of beide gemeenten verplicht aan te besteden. Voor de gunning van overheidsopdrachten aan sociale werkplaatsen geldt het verlichte regime van artikel 82 Aanbestedingswet (optie B in de figuur). Dit artikel biedt aanbestedende diensten de gelegenheid om deelneming aan procedures voor overheidsopdrachten voor te behouden aan sociale werkplaatsen en aan ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot belangrijkste doel hebben. Deze regeling is voorbehouden aan sociale werkvoorzieningsbedrijven waarin re-integratie van doelgroepen het belangrijkste doel is (bijvoorbeeld indien dit doel opgenomen is in de statuten) en als minstens 30% van de werknemers (o.a. werknemers met een Wsw-indicatie) onder de doelgroep van de bepaling valt. INTOS voldoet aan deze criteria en kan daarmee inschrijven op zulke aanbestedingen. De gemeenten kunnen na voorafgaande aanbestedingsprocedure deze opdracht gunnen

aan een organisatie die onder de reikwijdte van dit artikel valt. Dat betekent dat ook andere sociale werkvoorzieningen mee kunnen doen in de aanbesteding van deze opdracht en de opdracht kunnen krijgen gegund.

Ondernemingsrechtelijke aspecten
Ook in model 2 is sprake van een rechtspersoon in de vorm van een stichting die in eigen rechtspersoonlijkheid deelneemt aan het economisch verkeer. De vermogensposities en aansprakelijkheden van de gemeenten zijn ook in model 2 afgeschermd van eventuele schades als gevolg van tekortkomingen of onrechtmatige daden.

In model 2 wordt beoogd dat enkel bestuurder(s) van gemeente Gennep deelnemen in het bestuur van stichting INTOS. In dit geval krijgen de bestuurders van gemeente Gennep op persoonlijke titel ook verantwoordelijkheid als bestuurder, waardoor zij ook bestuurdersaansprakelijkheid dragen. Aangezien er geen bestuurders van gemeente Mook en Middelaar deelnemen in het bestuur van stichting INTOS is bestuurdersaansprakelijkheid voor deze gemeente niet van toepassing.

Formeel werkgeverschap
Het formeel werkgeverschap in model 2 is hetzelfde als bij model 1. Het werkgeverschap gaat bij het opheffen van de IWGM van rechtswege over op de colleges van de twee gemeenten.

Uitvoering van het werkgeverschap
De colleges worden de formeel werkgever van hun Wsw-medewerkers. De gemeenten kunnen, net als bij model 1, via een aanwijzingsbesluit de uitvoering van het Wsw-werkgeverschap bij INTOS beleggen. Vanuit dit aanwijzingsbesluit wordt de stichting gemachtigd om namens het bestuur van de GR-IWGM een dienstbetrekking op grond van artikel 2, lid 7 van de Wsw aan te gaan en de daaruit voortvloeiende of samenhangende handelingen te verrichten. In het aanwijzingsbesluit dient de inhoud van de rechtsbetrekking tussen het college en stichting INTOS nader omschreven te worden.

De uitvoeringsvarianten (volledige uitvoering door INTOS of een gedeelde uitvoering door gemeente en INTOS) voor het werkgeverschap zijn dezelfde als in model 1. Vanuit het perspectief van de gekozen bestuurlijke governance zijn er in model 2 geen andere voor- of nadelen van beide uitvoeringsvarianten dan in model 1. Het advies is om de volledige uitvoering van het werkgeverschap bij INTOS neer te leggen, net als IWGM nu ook doet.

Eventuele fiscale gevolgen (btw en Vpb)
In deze paragraaf worden de eventuele fiscale gevolgen verkend. Deze quickscan is echter geen fiscaal-juridisch advies. Voor rechtmatigheid wordt een advies van een fiscalist aangeraden en nadere afstemming met de Belastingdienst wordt aanbevolen in een van de volgende fases van de implementatie.

<u>Omzetbelasting (btw)</u>
Voor gemeente Gennep is hetzelfde regime van toepassing als in model 1. De gemeente werkt samen met INTOS en de criteria voor de koepelvrijstelling worden voldaan. Voor gemeente Mook en Middelaar wordt niet voldaan aan de criteria voor de btw-vrijstelling, omdat zij niet formeel deelneemt in de samenwerking.

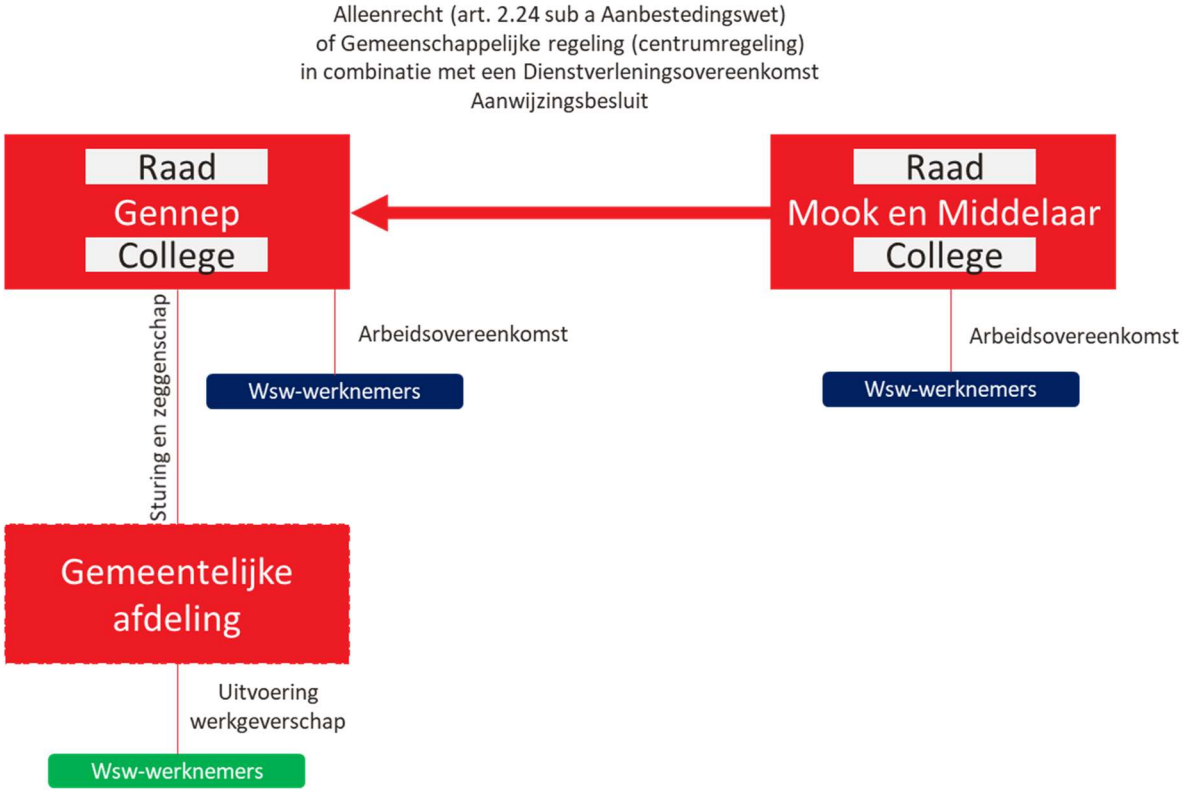
Mogelijk kan gemeente Mook en Middelaar wel een beroep doen op een btw-vrijstelling op grond van artikel 11 lid 1 sub f Wet OB. Op grond van dit artikel zijn diensten door instellingen van sociale of culturele aard vrijgesteld van btw, waarbij als voorbeeld van een dergelijk instelling in Bijlage B, post B.25 van het Uitvoeringsbesluit OB ‘gemeenten of door gemeenten aangewezen rechtspersonen voor prestaties verricht op grond van artikel 7 van

de Participatiewet' worden genoemd. Bij een ruime interpretatie zou de Wsw-dienstverlening hierin ook kunnen worden gelezen. In aanvulling op dit criterium mag de instelling (INTOS) echter geen winst beogen en mag er geen concurrentievervalsing ontstaan. Gelet op de samenhang van de Wsw-uitvoeringstaken wordt er voor deze quickscan uitgegaan dat aan beide criteria wordt voldaan, omdat INTOS geen winstoogmerk heeft en er geen directe concurrentievervalsing zal ontstaan (zie tevens toelichting bij model 1).

Mocht de btw-vrijstelling van artikel 11 lid 1 sub f Wet OB toch niet strekken tot uitvoering van de Wsw, dan kan de verschuldigde btw door gemeente Mook en Middelaar zeer waarschijnlijk gecompenseerd worden uit het BTW-compensatiefonds op grond van artikel 3 sub a Wet op het BTW-compensatiefonds.

<u>Vennootschapsbelasting (Vpb)</u>
Voor eventuele Vpb-verplichtingen wordt verwezen naar de toelichting bij model 1.

5.5 Model 3: Omvormen INTOS naar gemeentelijke afdeling Gennep

Samenvatting model 3: Omvormen INTOS naar gemeentelijke afdeling en beleggen Wsw-taken bij de nieuwe organisatie
De huidige stichting INTOS wordt omgevormd tot een onderdeel van de gemeente Gennep. Dit houdt in dat de stichtingsvorm wordt verlaten. Hierdoor wordt de bestuurlijke drukte ook voor de gemeente Gennep verminderd, omdat INTOS dan gaat meelopen in de governance en de P&C-cyclus van de gemeente Gennep zelf. Gemeente Mook en Middelaar treft een regeling of overeenkomst met gemeente Gennep, waarbij zij de uitvoering van de Wsw belegd bij gemeente Gennep. Samenvattend houdt dit in dat:

- Het formele werkgeverschap van de Wsw-medewerkers terugvalt aan de colleges.
- Stichting INTOS wordt omgevormd tot een onderdeel van gemeente Gennep. De bestuurders van gemeente Gennep sturen de uitvoering van de Wsw via de ambtelijke lijn direct aan;

- Gemeente Gennep krijgt er circa 200 SW-medewerkers bij in haar organisatie, terwijl de gemeente niet dat aantal ambtenaren heeft. Dat is ook in beide voorgaande opties zo, maar het is in deze optie meer zichtbaar. Ook krijgt de gemeente Gennep het reguliere personeel van INTOS in dienst en de medewerkers met een gesubsidieerde baan (anders dan in het kader van de Wsw);
- Afgevraagd kan worden of de gemeentelijke organisatiecultuur van gemeente Gennep en INTOS bij elkaar passen. De afdeling van gemeente Gennep voor de Wsw zal zich o.a. richten op het bedienen van de markt. Daarbij speelt ook de vraag of gemeente Gennep via (het voormalige) INTOS opdrachten wil uitvoeren voor andere gemeenten (Mook en Middelaar), UWV of andere opdrachtgevers.
- Gemeente Mook en Middelaar moet gemeente Gennep via een aanwijzingsbesluit aanwijzen als uitvoeringsorganisatie voor de Wsw of via het verlenen van een alleenrecht.
- Gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar sluiten een dienstverleningsovereenkomst af of treffen een centrumregeling die strekt tot de uitvoering van de Wsw door gemeente Gennep.
- Integratie met de gemeente kan mogelijk leiden tot kostenreducties in overhead en staffuncties.

Algemene kenmerken
In dit model gaat stichting INTOS over in de gemeente Gennep als gemeentelijk onderdeel. De stichtingsvorm wordt verlaten. De gemeente Gennep wordt daarmee direct verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wsw en de exploitatie en bedrijfsvoering van INTOS. Gemeente Mook en Middelaar koopt Wsw-dienstverlening in bij gemeente Gennep op grond van een dienstverleningsovereenkomst en het verlenen van een uitsluitend recht voor uitvoering van de Wsw voor de gemeente Gennep.

Bestuurlijke governance
In dit model is de stichting INTOS omgevormd tot een gemeentelijk onderdeel van de gemeente Gennep. Derhalve heeft alleen gemeente Gennep nog formele zeggenschap in de aansturing van de activiteiten. In dit model wordt voor gemeente Gennep de bestuurlijke drukte daarmee verminderd omdat INTOS gaat meelopen in de governance en de P&C-cyclus van de gemeente Gennep zelf.

De gemeente Mook en Middelaar kan haar belangen en de belangen van haar Wsw-medewerkers behartigen via het afsluiten van een DVO met gemeente Gennep. Voor zover de overeenkomst tussen INTOS en gemeente Mook en Middelaar niet anders bepaalt, is geen instemming nodig van gemeente Mook en Middelaar om tot besluitvorming te komen. De gevolgen rondom de bestuurlijke governance voor gemeente Mook en Middelaar zijn daarmee gelijk aan Model 2, zij het dat in Model 2 de DVO met de stichting INTOS wordt afgesloten en in Model 3 met de gemeente Gennep.

Juridische vormgeving
De keuze voor de vorm van een gemeentelijke afdeling van gemeente Gennep heeft diverse juridische consequenties. Zo staat het gemeente Gennep niet helemaal vrij om het volledige takenpakket van stichting INTOS in haar interne organisatie te organiseren. Gemeente Gennep zal in dit model enkele activiteiten exploiteren die ook op de reguliere markt worden ontplooid. Voor deze activiteiten dient gemeente Gennep te voldoen aan de uitgangspunten van de Wet Markt en Overheid.

Juridische vormgeving opdrachtgeverschap
Er zijn twee wegen om het opdrachtgeverschap juridisch vorm te geven.

Variant 1: Dienstverleningsovereenkomst
De samenwerking tussen gemeente Gennep en gemeente Mook en Middelaar kan daarnaast ook vastgelegd worden via een dienstverleningsovereenkomst. De afspraken dienen in de DVO te worden overeengekomen op vergelijkbare wijze als in de voorgaande modellen. De gemeente Gennep hoeft geen aanwijzingsbesluit te nemen en een DVO af te sluiten.

Variant 2: Gemeenschappelijke regeling (centrumregeling)
Een alternatieve mogelijkheid bestaat in dit model om te kiezen voor een centrumregeling in plaats van een DVO. In een gemeenschappelijke regeling kan worden vastgelegd dat bevoegdheden van bestuursorganen van aan de regeling deelnemende gemeenten worden overgedragen aan bestuursorganen of ambtenaren van één van de deelnemende gemeenten. Deze variant strekt dus tot het door gemeente Mook en Middelaar delegeren van de verantwoordelijkheid voor uitvoering van de Wsw aan gemeente Gennep als centrumgemeente. Een centrumregeling gaat tegelijkertijd ook gepaard met haar eigen vereisten voor de governance, waardoor deze keuze in ieder geval een minimale bestuurlijke drukte betekent voor de deelnemers aan deze governance.

Aanbestedingsaspecten
Indien in dit model gekozen wordt voor de publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling (variant 1), dan is er geen sprake van aanbestedingsrechtelijke aspecten. Bij deze keuze ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de wettelijke taak tot het uitvoeren van de Wsw op grond van de gemeenschappelijke regeling bij de gemeente Gennep.

Bij het afsluiten van een privaatrechtelijke dienstverleningsovereenkomst (variant 2) spelen in dit model eerdergenoemde aanbestedingsrechtelijke aspecten wel een rol voor gemeente Mook en Middelaar. De meest pragmatische manier voor gemeente Mook en Middelaar om de Wsw-opdracht direct aan gemeente Gennep te kunnen gunnen is door het verlenen van een alleenrecht op grond van art. 24 sub a Aanbestedingswet. In deze situatie treden dezelfde juridische gevolgen op als bij de andere modellen.

Wat betreft de groenopdracht van de gemeente Mook en Middelaar geldt in dit model hetzelfde als in model 2. Ook voor de groenopdracht is het mogelijk dat de gemeente Mook en Middelaar een uitsluitend recht verleent aan INTOS voor bepaalde groenwerkzaamheden in de gemeente of in een aangegeven deel van de gemeente.

Ondernemingsrechtelijke aspecten
In model 3 is de organisatie volledig ondergebracht in de publieke rechtspersoon van de gemeente Gennep (art. 2:1 BW). De gemeente Gennep is daarmee aansprakelijk voor rechtshandelingen in het economisch verkeer.

Mededingingsaspecten
Bij keuze voor model 3 zal gemeente Gennep zelf marktactiviteiten gaan ontplooien (bijvoorbeeld loon- en salarisadministratie, beschutte werkopdrachten, werkbegeleiding organiseren, re-integratie, etc.) en opdrachten voor beschut, groen- en schoonmaakvoorzieningen en begeleiding. Om concurrentievervalsing door overheden te voorkomen zijn gemeenten gebonden aan de Wet Markt en Overheid. Iedere vorm van bevoordeling van het eigen bedrijf door de gemeente is niet toegestaan. Dit betekent onder andere dat overheden alle kosten die zij maken voor een dienst doorberekenen in de prijs. Ook dienen functies tussen de diverse gemeentelijke afdelingen helder gescheiden te worden, zodat ook via de andere functies de gemeente geen oneerlijk voordeel kan ontstaan. Het doel van deze wetgeving is daarmee om een eerlijk speelveld te bewaken tussen concurrerende bedrijven.

Het kan een overweging van gemeente Gennep zijn om dit eerlijk speelveld te borgen door voor de economische activiteiten separate stichtingen of vennootschappen op te richten, die deze economische activiteiten namens gemeente Gennep uitvoeren. In de praktijk betekent dit in de praktijk nagenoeg hetzelfde model als de voorgaande twee modellen, maar dan met hogere complexiteit en bestuurlijke drukte (door het bestaan van één of meerdere stichtingen, naast de gemeentelijke afdeling).

Formeel werkgeverschap
Hiervoor geldt hetzelfde als in modellen 1 en 2. In dit model zou het ook een keuze kunnen zijn van de gemeenten om de Wsw-medewerkers van Mook en Middelaar ook bij de gemeente Gennep in dienst te laten komen onder gelijktijdige financiële afspraken tussen beide gemeenten. Zie Bijlage A voor een toelichting over het formeel werkgeverschap.

Materieel werkgeverschap
De gemeente Gennep is zowel formeel als materieel werkgever en voert alle handelingen uit die te maken hebben met het werkgeverschap. De gemeente Mook en Middelaar kan in dit model besluiten om de gemeente Gennep via het aanwijzingsbesluit de volledige uitvoering van het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers van Mook en Middelaar op te dragen. Dan mag de gemeente Gennep alle handelingen verrichten die nodig zijn voor de dienstbetrekkingen van de inwoners van Mook en Middelaar. Het college van de gemeente Mook en Middelaar blijft echter verantwoordelijk voor zover het medewerkers uit deze gemeente betreft.

Bestuurlijke sturingsmogelijkheden
Gemeente Gennep heeft in dit model de volledige Wsw, waaronder het werkgeverschap en de economische activiteiten, in eigen huis georganiseerd. Daarmee heeft zij volledige en directe sturing over de uitvoering van de Wsw. Voor gemeente Mook en Middelaar komen de sturingsmogelijkheden overeen met het tweede model. Dit betekent dat sturing wordt vormgegeven op de wijze zoals partijen deze overeenkomen in de DVO of de centrumregeling. In dit model wordt de DVO met de gemeente Gennep gesloten en niet met INTOS.

Eventuele fiscale gevolgen (btw en Vpb)
In deze paragraaf worden de eventuele fiscale gevolgen verkend. Deze quickscan is echter geen fiscaal-juridisch advies. Voor rechtmatigheid wordt een advies van een fiscalist aangeraden en nadere afstemming met de Belastingdienst wordt aanbevolen in een van de volgende fases van de implementatie.

<u>Omzetbelasting (btw)</u>
Gemeente Gennep is in model 3 uitvoerder geworden van de Wsw-activiteiten. Zij heeft daarmee geen btw-verplichtingen. Gemeente Mook en Middelaar koopt dienstverlening bij gemeente Gennep in. De omzet over deze dienstverlening is in principe btw-plichtig, maar ook in Model 3 kan gemeente Mook en Middelaar mogelijk een beroep doen op een btw-vrijstelling op grond van artikel 11 lid 1 sub f Wet OB voor diensten door instellingen van sociale of culturele aard vrijgesteld van btw. Indien dit niet het geval is, dan kan de verschuldigde btw ook in model 3 zeer waarschijnlijk gecompenseerd worden uit het BTW-compensatiefonds op grond van artikel 3 sub a Wet op het BTW-compensatiefonds.

<u>Vennootschapsbelasting (Vpb)</u>
Bij het onderbrengen van INTOS in de organisatie van gemeente Gennep zal de gemeente marktactiviteiten exploiteren. Op basis van artikel 5 lid 1 sub c ten tweede Vpb kunnen begeleiding, werkgeverschap en beschutte werkzaamheden in kader van het bieden van beschutte werkzaamheden aan mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking vrijgesteld worden van Vpb-heffingen. Gemeente Gennep zal wel belastingaangifte moeten

doen over activiteiten waarmee zij deelneemt aan het openbaar verkeer en daarbij winst maakt door het drijven van een onderneming en daarin concurreert met ondernemers die geen vrijstelling voor de belastingplicht hebben (artikel 8f lid 1 sub b Vpb). Dit is in ieder geval van toepassing voor groen- en schoonmaakwerkzaamheden. Het voeren van een fiscale administratie voor deze marktactiviteiten is een nieuwe taak voor gemeente Gennep en dient geïmplementeerd te worden bij keuze voor model 3.

5.6 Overige modellen

Een mogelijk vierde model is om INTOS volledig te verzelfstandigen, Dit kan inhouden dat INTOS een BV wordt met aandeelhouders (anders dan gemeenten) of een stichting blijft met bestuurders die niet door de gemeenten worden benoemd. De organisatie wordt dan zelf verantwoordelijk voor het operationeel / bedrijfsresultaat en zal verliezen moeten kunnen opvangen. De gemeenten kunnen de Wsw-medewerkers bijvoorbeeld bij deze organisatie detacheren.

Dit model heeft echter verschillende nadelen:

- Het voldoet niet aan het toezichtcriterium voor quasi-inbesteden waardoor de gemeenten opdrachten niet zonder aanbesteding mogen neerleggen bij de verzelfstandigde organisatie. Dit geldt in dit geval ook voor de opdracht om de Wsw uit te voeren, omdat INTOS niet meer kwalificeert als publiekrechtelijke instelling omdat gemeenten niet langer de bestuurders benoemen.
- Wanneer het op enig moment in de (verre) toekomst slecht gaat met de organisatie en in financiële problemen komt, moeten de gemeenten alsnog financieel bijspringen of een alternatieve oplossing vinden voor hun SW-medewerkers. Vooral dit laatste zal naar verwachting tot grote onrust en mogelijk discontinuïteit leiden. Gemeenten blijven te allen tijde verantwoordelijk voor hun SW-medewerkers.

Om deze redenen is dit model niet verder uitgewerkt. Wij adviseren ook om dit model niet verder in de afweging te betrekken.

Tenslotte is een mogelijkheid om de gemeente Mook en Middelaar voor de uitvoering van de Wsw aansluiting te laten zoeken bij Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. Dit betekent dat de werkplek van de Wsw-medewerkers wijzigt en dat INTOS in omvang inkrimpt.

5.7 Samenvattingstabel

In de voorgaande paragrafen hebben we diverse modellen voor een nieuwe governance van INTOS verkend. Elk model heeft zijn eigen voor- en nadelen. Deze voor- en nadelen werken op diverse manieren uit op de criteria die de gemeente zich hebben gesteld. In deze afsluitende paragraaf bespreken en vergelijken we de voor- en nadelen van de verschillende modellen. In de samenvattingstabel is gepoogd een algemene rangschikking per aspect inzichtelijk te maken met een groene (voorkeursvariant), gele (neutraal) of rode (nadelig) kleur. Aan de kleurenstelling zit geen gewicht, maar een aanzet voor een nadere discussie over de consequenties van de voorgenomen opheffing van de IWGM. Na een korte toelichting en analyse van de samenvattingstabel presenteren we een tussenconclusie.

Aspect	Gemeente	Model 1	Model 2	Model 3
Bestuurlijke sturing/invloed	Gennep	Beide gemeenten leveren bestuurder INTOS	Alleen Gennep levert bestuurders INTOS	INTOS is onderdeel van de gemeentelijke organisatie Gennep
	Mook en Middelaar		M&M levert geen bestuurder	

Bestuurlijke rolinvulling (eigenaar & opdrachtgever)	Gennep	Let op scheiding 'eigenaarsrol' en opdrachtgeversrol		
	Mook en Middelaar		M&M heeft enkel opdrachtgevende rol jegens Gennep	
Bestuurlijke drukte	Gennep	Alleen bestuur IWGM vervalt; beperkte invloed op bestuurlijke drukte	Minder bestuurlijke drukte. M&M heeft geen bestuurder bij INTOS en is alleen opdrachtgever via een DVO.	Minder bestuurlijke drukte. M&M is alleen opdrachtgever via een DVO.
	Mook en Middelaar			
Juridische vormgeving opdrachtverlening	Gennep	Beide gemeenten nemen een aanwijzingsbesluit en sluiten een DVO met INTOS	Inbesteding en verlenen uitsluitend recht voor uitvoering Wsw met een DVO met INTOS incl. aanwijzingsbesluit.	Geen nadere juridische vormgeving
	Mook en Middelaar		Geen inbesteding mogelijk. Verlenen uitsluitend recht voor uitvoering Wsw en groenopdracht met een DVO met INTOS incl. aanwijzingsbesluit.	Gemeente M&M verleent een uitsluitend recht uitvoering Wsw en groenopdracht aan Gennep en sluit een DVO met de gemeente Gennep.
Formeel werkgeverschap	Gennep	Komt bij de colleges te liggen.		
	Mook en Middelaar			
Uitvoering werkgeverschap	Gennep	Volledig bij INTOS beleggen via het aanwijzingsbesluit		Zelf uitvoeren
	Mook en Middelaar			Gemeente M&M kan dit via uitsluitend recht volledig bij gemeente Gennep beleggen
Aanbestedingsrechtelijke aspecten	Gennep	Wijkt niet of nauwelijks af van huidige situatie: quasi-inbesteden door beide gemeenten mogelijk, zeker wanner uitgegaan wordt van ruimte interpretatie merendeelcriterium.	Aanbestedingsissue is dat mogelijk niet meer voldaan wordt aan merendeelcriterium door de gemeente Gennep. Dit kan worden opgelost door ruime interpretatie van wet- en regelgeving te volgen of een uitsluitend recht te verlenen.	Inbesteding
	Mook en Middelaar		M&M voldoet niet langer aan toezichtcriterium en zal uitsluitend recht aan INTOS voor uitvoering Wsw en groenopdracht moeten verlenen.	Gemeente M&M kan uitsluitend recht verlenen aan de gemeente Gennep voor uitvoering van de Wsw en de groenopdracht. Alternatief is een centrum-regeling,

				maar die geeft weer meer bestuurlijke drukte.
Fiscale aspecten	Gennep	Bij deelname van beide gemeenten kan door beide gemeenten gebruik gemaakt worden van meerdere mogelijke btw-vrijstellingen.	Meerdere mogelijke btw-vrijstellingen staan open voor Gennep.	Voor reguliere marktactiviteiten dient Gennep als marktpartij rekening te houden met Vpb.
	Mook en Middelaar		Minder btw-vrijstellingen staan open voor M&M. Alternatief dient btw in rekening te worden gebracht en een beroep te worden gedaan op het btw-compensatiefonds.	Minder btw-vrijstellingen staan open voor M&M. Alternatief dient btw in rekening te worden gebracht en een beroep te worden gedaan op het btw-compensatiefonds.
Opheffen IWGM	Gennep	Opheffing van IWGM is eenvoudig en overzichtelijk qua kosten.		
	Mook en Middelaar			
Opheffen stichting INTOS	Gennep	Niet van toepassing.		Dit vergt een uitgebreid liquidatieplan en een vereffening van de stichting INTOS. Relatief kostbaar proces.
	Mook en Middelaar			

Tabel 2: Samenvatting van de afweging van de drie modellen

Toelichting en analyse

Het criterium ‘sturing en kaderstelling’ verschilt ook per model en heeft raakvlakken met het criteria ‘bestuurlijke drukte’. Het grootste verschil is zichtbaar tussen model 1 ten opzichte van een model 2 en 3. In model 1 neemt Mook en Middelaar deel in het bestuur van de stichting met alle formele rechten, verplichtingen en verantwoordelijkheden die daarbij komen kijken. Vanwege de benodigde afstemming en samenwerking in het bestuur kan dit ten koste gaan van de effectiviteit van de bestuurlijke aansturing van INTOS. In model 2 en 3 loopt de sturing en kaderstelling van gemeente Mook en Middelaar daarentegen via het opdrachtgeverschap via een overeenkomst (DVO dan wel gemeenschappelijke regeling). Gemeente Gennep heeft in deze situatie ruime mogelijkheden om te sturen binnen de gemaakte afspraken met gemeente Mook en Middelaar. Voor zover bestuurlijke betrokkenheid of afstemming van gemeente Mook en Middelaar in model 2 en 3 alsnog nodig of handig is kan overwogen worden om een klankbord of raad van advies op te richten.

Afhankelijk van het gekozen model dient rekening gehouden te worden met de bestuurlijke rolinvulling. Bij volledige deelname in het bestuur van de stichting vervullen de bestuurders zowel een eigenaarsrol als een opdrachtgeversrol. Dit vereist afspraken in de colleges om de bestuurlijke sturing, maar ook verantwoording, zuiver vorm te geven. Dit aspect speelt voor beide gemeenten een rol in model 1 en enkel voor gemeente Gennep in model 2. In model 3

zijn de rollen van eigenaar (gemeente Gennep) en opdrachtgever (gemeente Mook en Middelaar) relatief zuiver gescheiden, waardoor dit in dat model minder speelt.

Ten aanzien van het criteria 'bestuurlijke drukte' zien wij dat er verschillen zitten tussen de drie verkende modellen. In beginsel is het derde model in termen van bestuurlijke drukte het meest gunstig. In dit model wordt de volledige uitvoering en aansturing belegd bij gemeente Gennep. Deze keuze biedt eenvoud ten opzichte van de andere twee modellen, waarbij altijd een beperkte mate van samenwerking nodig is. Bij model 1 is meer afstemming en samenwerking vereist dan mijn model 2. Bij model 2 berust de formele aansturing en het eigendom van de uitvoeringsorganisatie bij gemeente Gennep. Daarmee is de bestuurlijke drukte voor gemeente Mook en Middelaar, evenals in model 3, minimaal indien gekozen wordt voor voortzetting van INTOS.

De criteria formeel werkgeverschap en uitvoering werkgeverschap zijn redelijk eenduidig voor alle modellen. Het formeel werkgeverschap komt na de ontbinding van IWGM van rechtswege te liggen bij de colleges. De uitvoering van het werkgeverschap kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Ten aanzien van alle modellen adviseren wij om te kiezen om de uitvoering van het werkgeverschap bij aanwijzingsbesluit eenduidig te beleggen bij de uitvoeringsorganisatie. Alternatieve varianten van het werkgeverschap, zoals een hybride vorm, vereist substantieel meer coördinatie en afstemming, waardoor relatief weinig voordelen behaald worden. Voor alle modellen adviseren wij daarom om hier niet voor te kiezen.

Ten aanzien van aanbestedingsrechtelijke aspecten zien wij grote verschillen tussen de drie modellen. Afhankelijk van het betreffende model verschilt de uitwerking voor de toepassing van het aanbestedingsrecht bijvoorbeeld of sprake is van een verplichting, het niet van toepassing zijn van het aanbestedingsrecht of de aanwezigheid van een uitzonderingsmogelijkheid. Model 1 is in aanbestedingsrechtelijke zin eenvoudig. Door bestuurlijke deelname van de twee gemeenten kan gebruik gemaakt worden mogelijkheid om in te besteden bij de stichting. Ook kunnen de gemeente de stichting bij verordening aanwijzen als uitvoerder van de Wsw door een alleenrecht te verlenen. Model 3 is daarna het meest overzichtelijk door de mogelijkheid om te kiezen voor zowel gemeenschappelijke regeling (centrumregeling) als het verlenen van een alleenrecht. Daarentegen valt model 2 op doordat er slechts één mogelijkheid is om voor het aanbestedingsrecht rechtmatig uitgevoerd te worden. Dit kan alleen door het verlenen van een alleenrecht aan INTOS door de gemeente Mook en Middelaar en voor gemeente Gennep mogelijk ook door middel van inbesteding, zolang aan de criteria daarvoor wordt voldaan. Uit deze quickscan blijkt dat dit afhankelijk is van de feitelijke situatie in de toekomst en welke uitleg wordt gegeven aan enkele aanbestedingsrechtelijke definities. Indien de ruime uitleg van het merendeelcriterium van toepassing is loont het voor gemeente Gennep om in te besteden (mede gelet op de inkoop van dagbesteding Wmo en re-integratietaken), waarbij opgemerkt wordt dat de meest geschikte oplossing is om zowel in te besteden als een alleenrecht te verlenen bij keuze voor model 2.

Tenslotte is de impact van de opheffing van IWGM en mogelijk ook de opheffing van de stichting (model 3) een criterium in de besluitvorming over de toekomstige governance. De opheffing van de IWGM is relatief eenvoudig en overzichtelijk qua kosten voor alle modellen. De beoogde ontmanteling van INTOS in model 3 is daarentegen een meer omvangrijke transitie. Deze opgave brengt substantiële kosten met zich.

5.8 Conclusie

In de samenvattingstabel en toelichting is beschreven welke voor- en nadelen aan de keuze voor de verschillende modellen zitten. Op basis van het onderzoek en de interviews adviseren wij om model 2 of model 3 te kiezen, omdat in model 1 voor beide gemeenten de

bestuurlijke drukte nauwelijks afneemt. De voordelen van de modellen 2 en 3 zijn de gewenste vermindering van bestuurlijke drukte, duidelijkere sturingsmogelijkheden en een meer passende bestuurlijke betrokkenheid in INTOS.

Bij een keuze tussen model 2 of model 3 heeft model 3 als belangrijk nadeel dat de stichting moet worden opgeheven. Dit betekent een grote reorganisatie. Dit nadeel kan worden beperkt door INTOS 'zoals die is' onder te brengen in de gemeente Gennep. Dit zou een 'overgang van onderneming' inhouden. Dan nog vergt de opheffing van de stichting en de transitie naar de nieuwe situatie een forse inspanning in tijd en geld. Daarom adviseren wij om op dit moment te kiezen voor model 2. Model 3 zou een volgende stap kunnen zijn op het moment dat het aantal Wsw-medewerkers sterk is afgenomen[17] en de activiteiten voor de Participatiewet (nieuw beschut werk en re-integratie) voor de gemeente Gennep binnen de organisatie de boventoon gaan voeren. Belangrijk aandachtspunt bij model 3 is het mogelijke verschil in arbeidsvoorwaarden van ongesubsidieerd personeel in de oude (een mix van de CAO gemeenten en de CAO Gehandicaptenzorg) en de nieuwe situatie (CAO gemeenten).

[17] Alleen al door pensionering neemt het aantal Wsw-medewerkers tussen 2020 en 2030 met ruim 45% af. De totale afname zal door andere redenen van uitstroom nog sneller verlopen.

6 Financiële verhoudingen

Na de opheffing van IWGM kunnen de financiële verhoudingen op verschillende manieren worden vormgegeven. De mogelijkheden rondom financiële vormgeving staan grotendeels los van de gepresenteerde modellen in het voorgaande hoofdstuk. Daarom hebben we ervoor gekozen om een apart hoofdstuk te besteden aan de financiële vormgeving. Dit hoofdstuk trapt af met een korte beschrijving van de huidige vormgeving van de financiële verhoudingen. Vervolgens worden de diverse mogelijkheden in de nieuwe situatie toegelicht. Indien de in hoofdstuk 5 gepresenteerde modellen van invloed zijn op de financiële vormgeving, dan wordt dat voor die onderdelen in deze paragraaf behandeld.

6.1 Huidige vormgeving van financiële verhoudingen

In de huidige situatie wordt de Wsw-subsidie via de IWGM doorbetaald aan INTOS. Voor het resterende exploitatieresultaat is INTOS verantwoordelijk. In de gemeenschappelijke regeling (artikel 13, tweede lid) is opgenomen dat de deelnemende gemeenten bijdragen aan een eventueel tekort naar rato van het aantal SE's. Dit heeft betrekking op het tekort bij de IWGM en niet op het tekort bij INTOS. In artikel 11 samenwerkingsovereenkomst is opgenomen dat bij jaarlijks voorschot de vergoeding voor de dienstverlening door INTOS bij de gemeenten in rekening wordt gebracht. Uit artikel 23 samenwerkingsovereenkomst volgt dat het exploitatieresultaat – negatief dan wel positief – ten gunste of laste kan vallen van de GR IWGM bij het vaststellen van de jaarrekening.[18]

6.2 Toekomstige vormgeving van financiële verhoudingen

Door het opheffen van IWGM zal de huidige situatie wijzigen, waardoor de dienstverleningsovereenkomst afspraken dient te bevatten over de nieuwe financiële verhoudingen. Aangezien stichtingen privaatrechtelijke rechtspersonen zijn en beoogd wordt dat de afspraken tussen gemeenten en stichting INTOS in een privaatrechtelijke DVO worden vastgelegd komen eventuele tekorten in model 1 en model 2 niet automatisch voor rekening van de gemeenten. Deze financiële verhoudingen dienen in de af te sluiten DVO's beschreven te worden.

De afspraken dienen toe te zien op financiële risico's ten aanzien van zowel het subsidieresultaat als het operationeel resultaat van INTOS. De afspraken kunnen verschillen al naar gelang de gemeenten wel of geen deelnemer zijn in stichting INTOS.

Het **subsidieresultaat** bestaat uit:

- De Wsw-subsidie van het Rijk (ook wel Rijksbijdrage Wsw of deelbudget Wsw genoemd) minus de personeelskosten voor de Wsw-medewerkers.

Het **operationeel resultaat** bestaat uit:

- De netto opbrengsten vanuit productie en dienstverlening (waaronder ook re-integratie en dagbesteding) minus de uitvoeringskosten. De uitvoeringskosten bestaan uit de personeelskosten voor het stichtingspersoneel en de overige bedrijfskosten (afschrijvingen, huisvestingskosten, algemene kosten, kantoorkosten, etc.).

We onderscheiden de volgende mogelijkheden voor de toekomstige financiële vormgeving:

1. Zoveel mogelijk aansluiten bij de huidige situatie. Zowel het subsidieresultaat als het operationeel resultaat van INTOS worden in solidariteit door beide gemeenten gedeeld conform de reguliere verdeelsleutel (de verhouding tussen het aantal Wsw-

[18] In de regel wordt het exploitatietekort bij INTOS door de gemeenten via de IWGM betaald aan INTOS. Hierbij wordt voor Mook en Middelaar een percentage toegepast van 11%, gebaseerd op de verhouding tussen het aantal Wsw-medewerkers woonachtig in Gennep en het aantal Wsw-medewerkers woonachtig in Mook en Middelaar. Medewerkers die in andere gemeenten wonen worden hierbij buiten beschouwing worden gelaten.

medewerkers woonachtig in Gennep en het aantal Wsw-medewerkers woonachtig in Mook en Middelaar).
2. Het subsidieresultaat wordt door beide gemeenten gedeeld volgens de verdeelsleutel. Het operationeel resultaat van INTOS komt ten gunste of ten laste van de gemeente Gennep. De gemeente Mook en Middelaar betaalt een tarief voor de dienstverlening van INTOS inclusief een risico-opslag.
3. Het subsidieresultaat wordt per gemeente afgerekend. Het operationeel resultaat van INTOS wordt verdeeld volgens de verdeelsleutel.
4. Het subsidieresultaat wordt per gemeente afgerekend. Het operationeel resultaat van INTOS komt ten gunste of ten laste van de gemeente Gennep. De gemeente Mook en Middelaar betaalt een tarief voor de dienstverlening van INTOS inclusief een risico-opslag.

Een strategische keuze voor één van de mogelijkheden heeft overigens geen invloed op de financiële gevolgen van de opheffing van de IWGM.

Mogelijkheid 1: Zoveel mogelijk aansluiten bij huidige situatie
De eerste mogelijkheid beoogt om de huidige werkwijze zoveel mogelijk te continueren (zie 6.1 Huidige vormgeving van financiële verhoudingen). De gemeenten betalen de Wsw-subsidie direct (bij deelname beide gemeenten) of indirect (versleuteld in kostprijs voor niet-deelnemende gemeenten) door aan INTOS, net als IWGM nu doet. Verder maken de gemeenten en INTOS afspraken over de aanzuivering van het totale tekort bij INTOS en in welke verhouding dat gebeurt.[19]

Het voordeel van deze mogelijkheid is dat deze erg lijkt op de huidige situatie en dat deze werkwijze eenvoudig is. Het nadeel van deze mogelijkheid is dat de gemeenten verantwoordelijk blijven voor het volledige tekort in INTOS. Dat nadeel kan vooral gemeente Mook en Middelaar treffen. Ondanks haar beperkte aandeel in de uitvoering blijft de gemeente Mook en Middelaar volledig verantwoordelijk voor het hele resultaat van INTOS, dus inclusief het resultaat dat wordt behaald uit opdrachten waarvoor de gemeente Mook en Middelaar niet verantwoordelijk is.

Mogelijkheid 2: Subsidieresultaat verdelen; operationeel resultaat INTOS komt ten gunste of ten laste van Gennep, Mook en Middelaar betaalt tarieven aan INTOS voor de dienstverlening.
Bij deze mogelijkheid blijven de gemeenten het subsidieresultaat in solidariteit delen. Het operationeel resultaat van INTOS komt ten gunste of ten laste van de gemeente Gennep. Voor de gemeente Mook en Middelaar worden tarieven voor de dienstverlening van INTOS afgesproken op basis van de jaarlijkse begroting van INTOS. Daarmee koopt de gemeente Mook en Middelaar het risico af op het meedelen in een eventueel operationeel tekort van INTOS.

Er zijn twee manieren om de afrekening met Mook en Middelaar plaats te laten vinden:
- Integrale kostprijs inclusief risicopercentage: De eerste mogelijkheid betreft een all-in kostprijs per Wsw (op basis van fte of subsidie eenheid), waarin alle verwachte kosten en baten zijn opgenomen voor de uitvoering van de plaatsing (opbrengsten, werkbegeleiding, uitvoering van materieel werkgeverschap en overhead). Indien wordt uitgegaan van geen winstoogmerk dan is de kostprijs gelijk aan het verwachte operationele tekort per fte of subsidie eenheid.

[19] Afspraken over de aanzuivering en de verhouding kan bijvoorbeeld worden gebaseerd op de actuele verhouding tussen het aantal Wsw-medewerkers (in arbeidsjaren Wsw) woonachtig in Gennep en het aantal Wsw-medewerkers (in arbeidsjaren Wsw) woonachtig in Mook en Middelaar. Bij het bepalen van deze verhouding blijven medewerkers die in andere gemeenten wonen buiten beschouwing..

Eventuele risico's in de exploitatie rondom acquisitie, ziekteverzuim of bedrijfsvoering zijn bij deze mogelijkheid afgekocht. In dit model wordt de kostprijs daarom verhoogd met een risico-opslag. Indien INTOS een tekort oploopt in haar exploitatie dekt zij dit tekort. Mocht er een surplus ontstaan, dan zijn deze baten voor INTOS. Gemeente Mook en Middelaar wordt derhalve niet geconfronteerd met mee- of tegenvallers achteraf.
Indien er een operationeel tekort bij INTOS ontstaat kan dit tekort wel neerslaan bij gemeente Gennep als deelnemer in de stichting INTOS. Gemeente Gennep draagt hiermee dus een risico voor het ondernemerschap van INTOS.

- Uitvoering op basis van nacalculatie: Uitvoering op basis van nacalculatie betreft het afrekenen van de kosten na uitvoering van de dienstverlening. Op basis van een voorschot wordt de opdracht uitgevoerd. Na afloop wordt afgerekend op daadwerkelijke kosten. In gesprekken met vertegenwoordigers van gemeenten Gennep en Mook en Middelaar is geen draagvlak gevonden voor deze mogelijkheid.

Mogelijkheid 3: Subsidieresultaat per gemeente afrekenen; het operationeel resultaat van INTOS wordt verdeeld volgens de verdeelsleutel.
Het is ook mogelijk dat de gemeenten de Wsw-subsidie niet langer doorbetalen aan INTOS. INTOS brengt in dat geval elke maand de loon- en overige personeelskosten voor de Wsw-ers in rekening bij de gemeenten voor de Wsw-medewerkers die tot de gemeente behoren. Dit betekent dat het subsidieresultaat direct bij de gemeente neerslaat. Er vindt geen middeling van het subsidieresultaat meer plaats tussen de gemeenten. De exploitatie van INTOS weerspiegelt dan alleen nog het operationeel resultaat: de opbrengsten uit activiteiten minus de uitvoeringskosten.

In de DVO's moeten afspraken worden opgenomen of de gemeenten en in welke verdeling de twee gemeenten een tekort in het operationeel resultaat van INTOS aanvullen. Voor de hand ligt om hiervoor de verhouding tussen het aantal Wsw-medewerkers te blijven gebruiken.

Mogelijkheid 4: Subsidieresultaat per gemeente afrekenen, operationeel resultaat INTOS komt ten gunste of ten laste van de gemeente Gennep, gemeente Mook en Middelaar betaalt kostprijs plus voor dienstverlening INTOS.
Een vierde mogelijkheid is dat beide gemeenten, net als bij mogelijkheid 3, het subsidieresultaat met INTOS afrekenen. Er vindt dan dus geen middeling meer plaats tussen de gemeenten. Voor het overige deel zouden niet-deelnemende gemeenten (gemeente Mook en Middelaar) een vergoeding voor de uitvoering van de Wsw (en eventueel andere dienstverlening) aan INTOS kunnen betalen die wordt gebaseerd op de jaarlijkse begroting van INTOS. Het overige operationeel resultaat van INTOS komt dan ten laste of ten gunste van de gemeente Gennep.

6.3 Samenvattingstabel

In de volgende tabel worden de mogelijkheden voor de financiële vormgeving in verband gebracht met de drie modellen uit het vorige hoofdstuk.

Samenvatting	Model 1	Model 2	Model 3
Mogelijkheid 1: Zoveel mogelijk aansluiten bij huidige situatie	Past bij model 1 omdat beide gemeenten bestuurlijke verantwoordelijkheid nemen voor INTOS	Past wat betreft operationeel resultaat niet goed bij niet-deelname M&M in INTOS	Past wat betreft operationeel resultaat minder goed bij eigenaarschap Gennep, maar afspraken zijn mogelijk in centrumregeling
Mogelijkheid 2: Subsidieresultaat verdelen; operationeel resultaat ten gunste/laste van Gennep	Past wat betreft operationeel resultaat niet bij gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor INTOS	Kan in dit model passen wanneer subsidieresultaat wordt gezien als 'gezamenlijke' erfenis uit het verleden	Kan in dit model passen wanneer subsidieresultaat wordt gezien als 'gezamenlijke' erfenis uit het verleden
Mogelijkheid 3: Subsidieresultaat direct per gemeente afrekenen; operationeel resultaat verdelen	Zou kunnen passen, maar mogelijkheid 1 passender	Past wat betreft operationeel resultaat niet goed bij niet-deelname M&M in INTOS	Past wat betreft operationeel resultaat minder goed bij eigenaarschap Gennep, maar afspraken zijn mogelijk in centrumregeling
Mogelijkheid 4: Subsidieresultaat direct per gemeente afrekenen; operationeel resultaat ten gunste/laste van Gennep	Past wat betreft operationeel resultaat niet bij gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor INTOS	Kan passen	Kan passen

Tabel 3: de drie modellen en de mogelijkheden voor de financiële vormgeving

Uit de samenvattingstabel volgt dat mogelijkheid 1 voor beide gemeenten geschikt zijn bij keuze voor model 1 (beide gemeenten nemen deel in INTOS). Mogelijkheid 2 en mogelijkheid 4 zijn het meest passend bij keuze voor model 2 (gemeente Gennep neemt deel in INTOS) of model 3 (onderbrengen INTOS in organisatie Gennep). Bij keuze voor model 3 (onderbrengen INTOS in organisatie Gennep) kan ook gekozen worden voor de financiële verhoudingen van mogelijkheden 1 en 3, maar deze leggen het vanwege de vereisten (centrumregeling, sturing, risico's ondernemerschap) af tegen mogelijkheid 2 en 4.

6.4 Financiële effecten van de verschillende mogelijkheden

In deze paragraaf laten we zien welke financiële effecten de vier mogelijkheden hebben voor beide gemeenten. Daarbij maken we dus onderscheid tussen subsidieresultaat en operationeel resultaat (zie voor de definities van deze begrippen paragraaf 6.2).

Om de effecten van een andere financiële vormgeving duidelijk te maken, baseren we ons op het laatste jaar waarover realisatiecijfers bekend zijn. Dat is het jaar 2020. We hebben de cijfers uit de jaarrekening 2020 van INTOS gebruikt exclusief de Coronasteun omdat de cijfers inclusief de Coronasteun te veel afwijken van de voorgaande jaren en dus geen representatief beeld geven.

Het subsidieresultaat was in 2020 ruim 762.000 euro negatief. De opbouw hiervan staat in de navolgende tabel.

Post	Bedrag
Rijksbijdrage Wsw	5.484.908
Wsw-loonkosten en sociale premies	-/- 5.910.229
Overige kosten Wsw-medewerkers	-/- 293.806
Kosten begeleid werken	-/- 43.155
Subsidieresultaat	-/- 762.282
Operationeel resultaat INTOS	51.282
Totaal exploitatieresultaat (exclusief gemeentelijke bijdragen)	-/- 711.000
Gemeentelijke bijdragen	711.000
Totaal resultaat (inclusief gemeentelijke bijdragen)	0

Tabel 4: Opbouw subsidieresultaat, operationeel resultaat en gemeentelijke bijdragen in 2020, exclusief Coronasteun

Alle overige posten van de exploitatie van INTOS zijn onderdeel van het operationeel resultaat.

Het operationeel resultaat (exclusief de extra Coronasteun) was in 2020 51.282 euro positief.

Het totaal exploitatieresultaat van INTOS was in 2020 daarmee 711.000 euro negatief, wat gedekt is door de gemeentelijke bijdragen.

We hebben, mede aan de hand van door INTOS geleverde anonieme gegevens, berekend wat de financiële effecten voor de twee gemeenten zijn van de vier mogelijkheden voor de toekomstige financiële vormgeving. Daarbij gaan we uit van de gemeentelijke bijdrage in 2010: 711.000 euro.

Bij **mogelijkheid 1** delen de gemeenten, gelijk aan de huidige situatie, zowel het subsidieresultaat als het operationeel resultaat in solidariteit. De verhouding tussen de gemeentelijke bijdragen van Gennep en Mook en Middelaar wordt daarbij voor 2020 gebaseerd op de verhouding 89:11. De totale bijdragen van de gemeenten is 711.000 euro.

Bij mogelijkheid 1 wijzigt de gemeentelijke bijdrage voor beide gemeenten dus niet t.o.v. de huidige situatie. Zoals eerder gezegd past deze mogelijkheid vooral bij model 1, waarin Mook en Middelaar bestuurlijk betrokken blijft bij INTOS.

Bij **mogelijkheid 2** wordt het subsidieresultaat in solidariteit gedeeld in de verhouding 89:11. Het operationeel resultaat komt volledig ten gunste of ten laste van Gennep. Dit leidt voor Gennep met het resultaat in 2020 tot een afname van de bijdrage aan INTOS van ruim 5.500 euro. De gemeente Mook en Middelaar deelt niet langer mee in het positieve operationeel resultaat van INTOS. Dit geeft voor Mook en Middelaar een nadeel van ruim 5.500 euro. Daar staat tegenover dat Mook en Middelaar in slechte jaren geen risico meer loopt voor het operationeel resultaat van INTOS. In plaats daarvan betaalt Mook en Middelaar een bijdrage per medewerker aan INTOS als afkoop van het risico. De hoogte van het tarief per medewerker zal (jaarlijks) gezamenlijk overeen moeten worden gekomen. Gezien het huidige aandeel van Mook en Middelaar van 11% kan deze bijdrage ons inziens niet heel hoog zijn. Immers, een hypothetische tegenvaller in het operationeel resultaat (ten opzichte

van de begroting) van bijvoorbeeld 200.000 euro leidt voor Mook en Middelaar in de huidige situatie tot een nadeel van 11% van 200.000 euro = 22.000 euro.

In de tabel is opgenomen dat de risico opslag nader te bepalen is.

In **mogelijkheid 3** wordt het subsidieresultaat per gemeente afgerekend en dus niet langer in solidariteit verdeeld. Het operationeel resultaat wordt in de verhouding 89:11 met elkaar gedeeld. Om het subsidieresultaat per gemeente te kunnen berekenen hebben we de medewerkers die in buitengemeenten wonen willekeurig aan Gennep of Mook en Middelaar toegerekend, zodat in termen van dienstverbanden (uitgedrukt in SE) uitgekomen wordt op de verhouding 89:11.

Deze mogelijkheid leidt ertoe dat de bijdrage van de gemeente Gennep aan het subsidieresultaat en ook de totale bijdrage van Gennep circa 53.000 euro lager wordt en de bijdrage van Mook en Middelaar circa 53.000 hoger dan in de huidige situatie en bij mogelijkheid 1.

De reden hiervoor is dat de medewerkers van de gemeente Mook en Middelaar gemiddeld hogere salarissen hebben dan de medewerkers van de gemeente Gennep. Vanuit de gemeente Mook en Middelaar zijn bijvoorbeeld relatief meer Wsw-medewerkers werkzaam in (hoger betaalde) staffuncties bij INTOS dan uit de gemeente Gennep. Dit is echter een situatie die in de afgelopen decennia tot stand is gekomen binnen INTOS. Individuele gemeenten hebben daar geen invloed op gehad.

Mogelijkheid	Gennep	Mook en Middelaar	Totaal
Huidige situatie	632.790	78.210	711.000
1: Zoveel mogelijk aansluiten bij huidige situatie			
Subsidieresultaat	678.431	83.851	762.282
Operationeel resultaat	-45.641	-5.641	-51,282
Totaal bijdrage	632.790	78.210	711.000
2: Subsidieresultaat verdelen; operationeel resultaat ten gunste/laste van Gennep			
Subsidieresultaat	678.431	83.851	762.282
Operationeel resultaat	-51.282	-	-51.282
Afkoop risico (vergoeding per mdw)	-	Ntb	Ntb
Totaal bijdrage	627.149	83.851 + ntb	711.000 + ntb
3: Subsidieresultaat direct per gemeente afrekenen; operationeel resultaat verdelen			
Subsidieresultaat	625.403	136.879	762,282
Operationeel resultaat	-45.641	-5.641	-51.282
Totaal bijdrage	579.762	131.238	711.000
4: Subsidieresultaat direct per gemeente afrekenen; operationeel resultaat ten gunste/laste van Gennep			
Subsidieresultaat	625.403	136.879	762.282
Operationeel resultaat	-51.282	-	-51.282
Afkoop risico (vergoeding per mdw)	-	Ntb	ntb
Totaal bijdrage	574.121	136.879 + ntb	711.000 + ntb

Tabel 5: Financiële effecten van de vier mogelijkheden voor de twee gemeenten

Bij **mogelijkheid 4** wordt het subsidieresultaat per gemeente afgerekend en komt het operationeel resultaat van INTOS ten gunste of te laste van de gemeente Gennep. Dit leidt voor de gemeente Gennep tot een circa 59.000 euro lagere bijdrage dan in de huidige

situatie. Voor Mook en Middelaar leidt dat tot een toename van circa 59.000 euro in de bijdrage (exclusief de afkoop van het risico) ten opzichte van de huidige situatie.

In hoofdstuk 5 hebben wij geadviseerd om voor model 2 voor de toekomstige uitvoering te kiezen, waarbij Gennep enige bestuurder is van INTOS. Hierbij zijn de mogelijkheden 2 en 4 voor de financiële vormgeving het meest passend: het operationeel resultaat van INTOS komt ten gunste of ten laste van Gennep omdat Mook en Middelaar geen bestuurlijke invloed meer heeft binnen INTOS. Wij zouden adviseren om voor mogelijkheid 2 te kiezen waarbij het subsidieresultaat in solidariteit wordt gedeeld door de gemeenten.

Het afrekenen van het subsidieresultaat per gemeente leidt namelijk tot aanzienlijke 'herverdeeleffecten' tussen de gemeenten omdat de gemiddelde beloning van de medewerkers uit Mook en Middelaar hoger is. Het in solidariteit blijven verdelen van het subsidieresultaat volgens de verdeelsleutel leidt tot minder herverdeeleffecten tussen de gemeenten. Daarnaast zijn de volgende argumenten hiervoor te geven:

1. het verschil in gemiddelde beloning is verklaarbaar doordat medewerkers uit Mook en Middelaar relatief vaker dan medewerkers uit Gennep een staffunctie bij INTOS of inleners vervullen;
2. de individuele gemeenten hebben daarop geen invloed gehad;
3. de gemeenten de uitvoering van het werkgeverschap volledig aan INTOS zullen mandateren. Daarbij past het niet om bij vraagstukken als bevordering of bijzondere beloningen steeds te moeten letten op de verdeling van het subsidieresultaat tussen de twee gemeenten;
4. het is de meest simpele oplossing.

6.5 Conclusies

De diverse mogelijkheden voor de toekomstige financiële verhoudingen verschillen per model in termen van uitwerking en passendheid. In model 1 kunnen de huidige financiële afspraken worden gecontinueerd op basis van solidariteit. In model 3 zijn duidelijke financiële afspraken nodig tussen de gemeenten en in model 2 tussen de gemeenten en INTOS.

In modellen 2 en 3 kan er voor worden gekozen het subsidieresultaat voor de Wsw-medewerkers per gemeente af te rekenen. Het is echter ook mogelijk om het subsidieresultaat als gemeenschappelijke 'erfenis' te beschouwen en deze op basis van solidariteit te blijven verdelen volgens de verdeelsleutel. Dit is een politiek bestuurlijke keuze. Wij adviseren vanwege een aantal redenen om het subsidieresultaat in solidariteit te blijven verdelen volgens een vastgestelde verdeelsleutel.

Daarnaast bevelen wij aan dat in de modellen 2 en 3 de gemeente Gennep als risicodragende partij voor INTOS wordt gecompenseerd door het in rekening brengen van een risico-opslag in het tarief van gemeente Mook en Middelaar voor de afgenomen dienstverlening (tweede en vierde mogelijkheid).

Tot slot moet er rekening mee worden gehouden dat de omvang van de Wsw-populatie jaarlijks met gemiddeld 5 procent afneemt en dat daardoor de gemiddelde kosten per Wsw-plek naar alle waarschijnlijkheid zullen toenemen. Wij adviseren om deze kostenstijging op basis van de jaarlijkse begroting te verdisconteren in het tarief per werkplek voor Mook en Middelaar. De gemeente Gennep kan namelijk niet alleen verantwoordelijk worden gehouden voor het opvangen van de gevolgen van de krimp van de Wsw. Dit is een gemeenschappelijke 'erfenis' van Rijksbeleid die ook in de toekomst gemeenschappelijk zou moeten worden gedragen.

7 Transitie

Wanneer daadwerkelijk wordt besloten de IWGM op te heffen, zal een liquidatieplan voor de IWGM moeten worden opgesteld en zal er een transitie dienen plaats te vinden naar de nieuwe situatie. In de modellen 1 en 2 waarin INTOS als stichting blijft bestaan zal deze transitie minder om het lijf hebben dan in Model 3 waarin de stichting wordt opgeheven en INTOS een onderdeel wordt van de gemeente Gennep.

7.1 Liquidatieplan IWGM

Uitgangspunten

De gemeenten Gennep en Mook en Middelaar ontbinden de bedrijfsvoeringsorganisatie IWGM. De voorwaarden waaronder dit dient te gebeuren zijn beschreven in hoofdstuk 4 van deze quick scan. Het bestuur van IWGM is verantwoordelijk voor het opstellen en vaststellen van het liquidatieplan.

Structuur van het liquidatieplan

Het liquidatieplan van IWGM heeft, zoals aangegeven, niet veel om het lijf omdat IWGM wat betreft bedrijfsvoering een 'lege' organisatie is. In de liquidatie moet minstens gekeken worden naar:

- Personele gevolgen. Het enige gevolg is dat het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers wordt verplaatst van de IWGM naar de colleges. Hiervoor moet afgestemd worden met de Belastingdienst en mogelijk een sociaal convenant of overgangsprotocol met vakorganisaties worden afgesloten om onnodige onrust te voorkomen;
- Overdracht van contracten met klanten en leveranciers: de IWGM heeft vrijwel geen contracten, alleen een contract met de accountant dat tijdig kan worden opgezegd;
- Afwikkeling balans en mogelijke frictiekosten op de verschillende balansposten: eerder is uitgelegd dat de kans op frictiekosten in dit verband zeer klein is. Het is vrijwel zeker dat alle vorderingen en verplichtingen conform de balanswaarden kunnen worden afgewikkeld;
- Overdracht en in bewaring geven van gegevens en informatie (fysiek en digitaal);
- Proces om de liquidatie te voltooien;
- Liquidatiebegroting;
- De verdeelsleutel tussen de gemeenten voor de liquidatiekosten. Veelal wordt hiervoor de reguliere verdeelsleutel gebruikt.

Het concept liquidatieplan voor de IWGM kan binnen enkele weken worden opgesteld, waarna het aan de gemeenten moet worden aangeboden voor een zienswijze (zie hoofdstuk 4).

7.2 Herpositionering aanwijzingsbesluit

Het aanwijzingsbesluit van de IWGM dat INTOS aanwijst als uitvoerder van de Wsw namens de IWGM heeft een looptijd tot en met 31 december 2022. Wanneer de IWGM wordt opgeheven zullen beide colleges (of in Model 3 het college van de gemeente Mook en Middelaar) een besluit moeten nemen dat INTOS aanwijst als uitvoerder van de Wsw. Op dat moment kan tegelijkertijd worden bekeken of het nodig of wenselijk is om andere bepalingen in het aanwijzingsbesluit te wijzigen of om bepalingen toe te voegen.

Wanneer INTOS een onderdeel van de gemeente Gennep wordt, hoeft er door de gemeente Gennep geen aanwijzingsbesluit genomen te worden maar moet de interne mandatering voor de uitvoering van de Wsw worden geregeld.

7.3 Afwikkeling vermogensrechtelijke verhoudingen

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat de afwikkeling van de balans van de IWGM vrij eenvoudig is en vrijwel geen risico's kent. De vorderingen van de IWGM bestaan uitsluitend uit vorderingen op de twee gemeenten en INTOS. Aangenomen mag worden dat alle vorderingen zonder problemen kunnen worden geïnd waarmee de rekening courant positie met financiële instellingen kan worden afgewikkeld.

Bij opheffing per 1 januari 2023 zal in 2023 de jaarrekening van de IWGM over 2022 nog moeten worden opgesteld en vastgesteld. De nog te maken kosten voor de accountant in 2023 kunnen per 31 december 2022, net als in de huidige situatie, op de balans worden opgenomen. De dekking hiervoor komt van de gemeentelijke bijdrage aan de beheerskosten IWGM.

Conclusie is dat de afwikkeling van de vermogensrechtelijke verhoudingen relatief eenvoudig is en de kans op risico's klein is.[20]

7.4 Overige afspraken uit het verleden

In 2018 is de financieringsbasis voor de Wsw gewijzigd. Van 2015 tot en met 2017 kreeg de gemeente waar de Wsw-medewerker woonde de Rijksbijdrage voor deze medewerker. Dit gaf veel onderlinge verrekeningen tussen gemeenten en SW-uitvoeringsorganisaties.

Vanaf 2018 krijgt de gemeente waar de medewerker in dienst is de Rijksbijdrage voor die medewerker. Dit voorkomt de eerder genoemde verrekeningen. Het betekent dat een gemeente ook de Rijksbijdrage ontvangt voor medewerkers die bij hem in dienst zijn maar in een andere gemeente wonen. Wanneer een gemeente deelneemt in een GR zijn de dienstverbanden ondergebracht bij de GR. Voor de Wsw-statistiek en het verdeelmodel voor het macrobudget Wsw moeten de medewerkers uit zogenaamde buitengemeenten die in dienst zijn van een GR worden 'toegewezen' aan één of meerdere gemeenten. Deze gemeente(n) ontvangt (ontvangen) vervolgens de Rijksbijdrage voor deze medewerkers. Hier zijn minstens de volgende keuzes in mogelijk:

- De medewerkers uit buitengemeenten worden evenredig (aan de verhouding van het aantal Wsw-medewerkers, exclusief de medewerkers uit buitengemeenten) over de deelnemende gemeenten in de GR verdeeld;
- De medewerkers uit buitengemeenten worden 'toegewezen' aan de grootste gemeente in de GR.

Bij de IWGM is voor het laatste gekozen. Alle medewerkers uit buitengemeenten zijn 'toegewezen' aan de gemeente Gennep die voor deze medewerkers de Rijksbijdrage ontvangt en doorbetaalt een de IWGM. Hierbij is de afspraak gemaakt dat de bijdragen van de gemeenten aan de beheerskosten IWGM en het exploitatietekort worden verdeed volgens de aandelen van de gemeente Gennep en de gemeente Mook en Middelaar in het aantal Wsw-medewerkers, waarbij de medewerkers woonachtig in andere gemeenten buiten beschouwing blijven. Wanneer deze afspraak niet zou zijn gemaakt zou de gemeente Gennep ineens een nog groter aandeel in de gemeentelijke bijdragen hebben moeten betalen omdat de medewerkers uit buitengemeenten aan Gennep zijn toegewezen.

De vraag is hoe hier in de toekomst mee om te gaan op het moment dat de dienstverbanden van rechtswege overgaan naar de gemeenten. Hierin zijn verschillende keuzes mogelijk:

1. De medewerkers vanuit de buitengemeenten worden per overgangsdatum wat betreft dienstverbanden evenredig verdeeld over de gemeente Gennep en de gemeente

[20] De lopende verplichtingen zouden moeten worden afgedaan conform de bestaande afspraken. Dat wil zeggen dat eventuele tekorten en dus ook frictiekosten die ontstaan door opheffing van de IWGM worden verdeeld over de twee gemeenten volgens de bestaande verdeelsleutel (89% gemeente Gennep en 11% gemeente Mook en Middelaar).

Mook en Middelaar. Dit is in Zoetermeer en omgeving en in het Westelijk deel van Utrecht ook gebeurd. Het voordeel hiervan is dat vervolgens de verdeelsleutel jaarlijks opnieuw kan worden bepaald aan de hand van het aantal SW-medewerkers in dienst bij elke gemeente;
2. De medewerkers komen allemaal in dienst bij de gemeente Gennep, maar er wordt afgesproken dat de verdeling tussen de twee gemeenten van de gemeentelijke bijdragen 89/11 blijft. Het nadeel hiervan is dat deze verhouding is gebaseerd op een oude verdeling en tot in lengte van jaren wordt toegepast terwijl de werkelijke verdeling daarvan kan gaan afwijken door verschillen in uitstroom van Wsw-medewerkers tussen de twee gemeenten.

Wij adviseren om voor de eerste mogelijkheid te kiezen.

7.5 Opschonen, overdragen en in bewaring geven van het archief van IWGM

Aandacht moet er zijn voor de gevolgen van de besluitvorming rondom de in- en ontvlechting aanwezige overheidsinformatie (archiefbescheiden) en het toekomstig beheer van deze overheidsinformatie. Dit is ook van toepassing op digitale informatie, zoals mailverkeer.

De Archiefwet 1995 art. 4 stelt dat bij opheffing van een overheidsorganisatie ‘voorzieningen’ getroffen dienen te worden voor de aanwezige archiefbescheiden. Dit geldt zowel voor de papieren als de digitale informatie in een organisatie. Het treffen van voorzieningen houdt onder andere in:

- Afsluiten van het archief op datum van opheffing van de organisatie;
- Bepalen welke archiefbescheiden vallen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de verschillende colleges van B&W (zorgdragers);
- Overdragen van archiefbescheiden behorend bij actuele, lopende zaken aan de taakopvolgers;
- Inrichten van het beheer van de archiefbescheiden van afgesloten zaken die op termijn te vernietigen zijn (archiefruimte, beheer, selectie en vernietiging) en het regelen van het recht op toegang tot en gebruik van deze archiefbescheiden door taakopvolgers
- Overbrengen van de permanent te bewaren archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats.

Deze taken moeten opgenomen worden in het liquidatieplan IWGM.

7.6 Extra kosten als gevolg van de opheffing IWGM (frictiekosten)

Bij het afwikkelen van de balans van IWGM worden, zoals aangegeven, geen extra kosten als gevolg van de opheffing voorzien. Wel zal in 2023 de liquidatieverantwoording (al dan niet als onderdeel van de jaarrekening 2022) moeten worden opgesteld en gecontroleerd door de accountant. Dit laatste zal extra kosten met zich meebrengen. Wij gaan ervan uit dat dit niet meer beslaat dan een bedrag van enkele duizenden euro’s. De accountantskosten voor het jaar 2020 waren namelijk circa 8.000 euro in totaal.

De IWGM heeft geen niet uit de balans blijkende verplichtingen. Dus ook hier is geen sprake van extra kosten als gevolg van de liquidatie van IWGM.

Kosten doen zich wel voor om de nieuwe situatie volledig in te richten. Deze kosten zijn afhankelijk van een aantal politiek-bestuurlijke keuzes rond de governance, het werkgeverschap Wsw en de toekomstige financiële verhoudingen tussen de gemeenten.

Wat er in alle modellen moet gebeuren, is bijvoorbeeld:

- Opstellen van concept- en definitief liquidatieplan IWGM
- Het vragen van een advies aan de ondernemingsraad

- Het overeenkomen van een sociaal convenant of overgangsprotocol met de vakorganisaties
- Opstellen van aanwijzingsbesluiten van de gemeenten
- Vastleggen financiële afspraken tussen de gemeenten over toekomstige verhoudingen
- Het opstellen van één of meer dienstverleningsovereenkomsten (dit geldt in Model 3 niet voor de gemeente Gennep)

En eventueel (afhankelijk van te kiezen opties):
- Het opstellen van mandaten, machtigingen en volmachten van de gemeenten aan INTOS, met name wanneer gekozen wordt voor een hybride uitvoering van het formele werkgeverschap in de modellen 1 en 2.
- Het wijzigen van de statuten van de stichting INTOS in Modellen 1 en 2;
- Het opheffen van de stichting INTOS in Model 3.

Deze werkzaamheden en activiteiten kunnen mogelijk deels worden uitgevoerd door de bestaande staf, bijvoorbeeld de secretaris IWGM, staf van INTOS en de beleidsadviseurs van de gemeenten. Dat zou out-of-pocket kosten kunnen beperken.

Op sommige aspecten zal echter fiscale, juridische en/of notariële expertise moeten worden ingezet. Wij schatten dat hiervoor een budget van enkele tienduizenden (20.000 tot 40.000) euro's nodig is.

Verder kan worden gedacht aan een algeheel projectleider voor gemiddeld één dag per week gedurende een periode van één jaar. Hiervoor is circa 40.000 tot 50.000 euro nodig.

Tot slot kan het inventariseren, opschonen en overdragen van het archief van IWGM tot extra kosten gaan leiden. Dit is afhankelijk van keuzes die de gemeenten maken ten aanzien van met name de personeelsdossiers (die door INTOS worden beheerd namens IWGM) en de huidige staat van het archief van IWGM. Hierbij moet ook aandacht worden besteed aan het digitale archief.

Post	Minimaal	Maximaal	Opmerkingen
Accountantscontrole liquidatieverantwoording	2.000	4.000	Controle volledige jaarrekening kost circa 9.000 euro
Specialistisch werk en adviezen	20.000	40.000	Mede afhankelijk van aantal keuzes
Algehele projectleiding opheffing GR en inrichten nieuwe structuur/governance uitvoering	40.000	50.000	Afhankelijk van beschikbare eigen menskracht gemeenten en/of INTOS
Opschonen en overdragen archief	PM	PM	Kosten zijn afhankelijk van de staat van het archief en de personeelsdossiers
Totaal	62.000 + PM	94.000 + PM	

Tabel 6: Globale raming frictiekosten – Opheffing IWGM en inrichten nieuwe structuur in Modellen 1 en 2

7.7 Aanvullende aspecten bij Model 3: Opheffing INTOS

In het derde model kiezen de gemeenten ervoor om de stichting INTOS op te heffen en onderdeel te maken van de gemeente Gennep. In dit geval is er sprake van een grotere transitie dan alleen de ontmanteling van de IWGM. Dit model vraagt om een businesscase en bedrijfsplan voor een nieuwe uitvoeringsorganisatie, waarmee tevens incidentele kosten ontstaan aan de kant van de latende organisatie (stichting INTOS).

a) Onderzoekskosten
   De onderzoekskosten zijn de kosten die nodig zijn voor het verder verkennen van de opheffing van de stichting. De verdere verkenning is nodig om een onderbouwde beslissing te nemen over het al dan niet nemen van de volgende stap in de realisatie van dit model. Deze kosten worden uitsluitend gemaakt om de haalbaarheid van het model te onderzoeken, niet om al daadwerkelijk te beginnen. Het betreft een duidelijk afgebakende periode. Deze kosten zijn goed beheersbaar.
b) Aanloopkosten
   Dit zijn de kosten om de overgang voor te bereiden. Deze kosten worden gemaakt nadat besluitvorming over het model bij alle betrokken partijen is afgerond en vóórdat de transitie is gerealiseerd. Deze kosten zijn in principe beheersbaar, maar de hoogte is soms moeilijk vooraf te berekenen.
c) Frictiekosten
   De frictiekosten bestaan uit de extra kosten die bij de latende organisatie in het bestaande primaire proces ontstaan, als gevolg van de transitie. Een voorbeeld is het nadeel van mogelijk boventallig personeel. Frictiekosten moeten gezien worden als een risico, en minder als ‘harde’ kosten die betaald moeten worden, omdat er maatregelen kunnen worden genomen om deze kosten te beperken. De frictiekosten kunnen zeer beperkt blijven wanneer de gemeente Gennep INTOS overneemt zoals de organisatie is met alle contracten, verplichtingen en vorderingen. Feitelijk is namelijk sprake van ‘overgang van onderneming’.
d) Kosten sociaal plan
   De kosten sociaal plan vloeien voort uit verschillen in arbeidsvoorwaarden tussen organisaties die bij de transitie betrokken zijn. Vaak gaat het om generieke afspraken met beperkte doorlooptijd; afspraken welke zodanig doorwerken dat deze voor elke medewerker op een andere wijze kunnen uitvallen. De afspraken worden vastgelegd in een sociaal plan.
e) Desintegratiekosten
   Wanneer er taken worden uitgeplaatst ontstaat er een financieel nadeel bij de latende organisatie. De overheadkosten van de latende organisatie, zoals de huisvestingskosten, kunnen na de uitplaatsing niet direct proportioneel worden verminderd. De organisatie is daardoor tijdelijk minder efficiënt omdat het ondersteunend apparaat tijdelijk ‘te groot’ is. Dit nadeel noemen we desintegratiekosten. Desintegratiekosten moeten gezien worden als een risico, en niet als ‘harde’ kosten die altijd betaald moeten worden omdat de latende organisatie maatregelen kan nemen om deze kosten te voorkomen of te beperken.

In het derde model, namelijk de opheffing van stichting INTOS, zullen de bovengenoemde kosten naar verwachting optreden. De hoogte van deze kosten dienen aan de hand van een liquidatiebegroting in beeld gebracht te worden. Vervolgens kunnen afspraken worden gemaakt hoe gemeenten met deze kosten omgaan:

a) Kosten vervallen direct bij opheffing INTOS zonder incidentele kosten
b) Kosten vervallen direct bij opheffing INTOS met incidentele kosten
c) Kosten vervallen niet direct maar kunnen pas na een bepaalde periode worden afgebouwd zonder incidentele (afkoop)kosten
d) Kosten vervallen niet direct en kunnen pas na een bepaalde periode worden afgebouwd met incidentele (afkoop)kosten

Het wordt een stuk eenvoudiger wanneer de gemeente Gennep alles overneemt van INTOS. Dan is er feitelijk sprake van overgang van onderneming, waardoor liquidatiekosten kunnen worden beperkt. De vraag is of de gemeente Gennep dat zou willen en of er dan geen kostenverhogende effecten zijn (omdat INTOS bijvoorbeeld een andere CAO hanteert voor niet-gesubsidieerd personeel dan de CAO gemeenten).

Voorbeeld inhoudsopgave liquidatieplan INTOS

1. **Aanleiding en overwegingen voor de opheffing**
2. **Spelregels en uitgangspunten voor het opheffingsproces**
3. **Gevolgen:**
    a. **Arbeidscontracten**
    b. **Overige contracten en verplichtingen**
        i. **Met leveranciers**
        ii. **Met klanten**
    c. **Volmachten, eventuele mandaten en bevoegdheden (bijvoorbeeld AVG)**
    d. **Activa**
4. **Duiding van de boedel in te beëindigen en over te dragen. Formuleren voorwaarden voor de overdracht (kan ook in spelregels en uitgangspunten)**
5. **Plan van aanpak opheffing en transitie**
    a. **Resultaten**
    b. **Stappenplan**
    c. **Sociaal Plan**
    d. **Governance opheffingsproces**
6. **Financiën**
    a. **Liquidatiebegroting (incidentele kosten)**
    b. **Vereffening van het vermogen en verdeling liquidatiekosten over de gemeenten (verdeelsleutel)**
7. **Communicatieplan**
8. **Risicoparagraaf**

7.8 Stappenplan voor implementatie voor de drie modellen

Voor de drie modellen zijn diverse benodigde stappen geïdentificeerd in de voorgenomen transitie. In de volgende tabel is weergegeven welke handeling nodig is en of deze handeling voor één of beide gemeenten nodig is.

	Model 1	Model 2	Model 3
Op- en vaststellen liquidatieplan IWGM en uitvoering (zie stappenplan in hoofdstuk 4)	B	B	B
Aanpassing statuten stichting INTOS en mogelijk INTOS BV	B	B	
Aanwijzingsbesluit per gemeente	B	B	M&M
Verlenen van een uitsluitend recht voor de Wsw (plus groenopdracht) aan INTOS of de gemeente Gennep		B of M&M	M&M
Dienstverleningsovereenkomst Wsw	B	B	M&M
Dienstverleningsovereenkomst werkdeel Pwet	G	G	
Dienstverleningsovereenkomst andere activiteiten (bijvoorbeeld dagbesteding, inburgering)	G	G	
Afspraken over verdeling van Wsw-medewerkers uit buitengemeenten	(B)	B	B
Eventueel vastleggen mandaten, machtigingen en volmachten voor de uitvoeringsorganisatie	B	B	M&M
Afspraken over toekomstige financiële verhoudingen vastleggen	B	B	B
Liquidatieplan stichting INTOS en INTOS BV			B
Transitie INTOS van stichting naar gemeentelijk onderdeel			B

B betekent: geldt voor beide gemeenten. G betekent: geldt alleen voor de gemeente Gennep
M&M betekent: geldt alleen voor de gemeente Mook en Middelaar

Tabel 7: Stappenplan implementatie van de 3 modellen

7.9 Communicatie

Voor de (betrokken) Wsw-medewerkers van IWGM is het van belang tijdig duidelijkheid te kunnen verschaffen over hun rechtspositie. De medewerkers en het bestuur van IWGM moeten gedurende het proces betrokken en geïnformeerd blijven. Dit geldt ook voor de overige betrokkenen in de governance van INTOS. Daarom is het van belang gedurende het proces oog te hebben voor de communicatie binnen de organisatie en daarbuiten en extra communicatiemomenten in te lassen zodra er informatie bekend is die breder gedeeld moet worden.

De verantwoordelijke voor het transitieproces zal onder meer de volgende communicatie met elkaar afstemmen:

- Communiceren naar private opdrachtgevers over het moment van overgang of overdracht van activa, taken of verplichtingen.
- Communiceren naar stuurgroep over zaken / operationele beslissingen die door de stuurgroep moeten worden genomen of waarover zij geïnformeerd moeten worden (zoals over de voortgang van de uitvoering van het liquidatieplan).
- Communiceren over arbeidsvoorwaarden en zaken die over rechtspositie en sociaal plan gaan.

A. Toelichting werkgeverschap Wsw-werknemers

Wanneer de IWGM wordt opgeheven, vervalt het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers van rechtswege aan de colleges van de twee gemeenten. Volgens artikel 2, eerste lid van de Wsw kan het college geïndiceerden voor de Wsw een dienstbetrekking aanbieden voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Het college verlegt deze bevoegdheid bij deelname aan een GR voor de Wsw aan die GR. Als een GR wordt opgeheven houdt dit dus in dat het college weer verantwoordelijk wordt voor het werkgeverschap.

Dat het college verantwoordelijk is voor het aanbieden van Wsw-dienstbetrekkingen en dus voor het werkgeverschap laat onverlet dat het college de uitvoering van taken via een aanwijzingsbesluit en/of een mandaat-, machtiging- en volmachtbesluit kan beleggen bij gemeentelijke onderdelen en/of functionarissen of externe partijen. Feitelijk heeft de IWGM alle uitvoeringstaken voor de Wsw belegd bij de stichting INTOS, inclusief het namens het bestuur van de GR-IWGM aangaan van een dienstbetrekking op grond van artikel 2, lid 1 Wsw en het verrichten van de daaruit voortvloeiende of samenhangende handelingen. Echter, de IWGM blijft verantwoordelijk daarvoor (het is een mandatering van de stichting en geen delegatie).

Er zijn zonder de IWGM minimaal twee mogelijkheden:

1. Beide gemeenten beleggen, net als de IWGM in de huidige situatie, de volledige uitvoering van de Wsw, inclusief alle taken die het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers met zich mee brengt, bij de stichting INTOS. De stichting INTOS voert alle taken uit namens de colleges van de twee gemeenten. De colleges van de twee gemeenten blijven echter verantwoordelijk.
2. Beide gemeenten gaan bepaalde bevoegdheden en taken die samenhangen met het werkgeverschap zelf uitvoeren en een ander deel van de taken bij INTOS beleggen. Bevoegdheden en taken die de gemeente zelf kan uitvoeren zijn bijvoorbeeld beslissingen over ontslag van medewerkers, disciplinaire maatregelen en intrekking van de Wsw-indicatie.

De eerste mogelijkheid ligt het meest voor de hand, omdat deze het beste aansluit op de huidige situatie. Enige verschil is dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid niet meer bij de IWGM berust maar bij de colleges van de twee gemeenten. De tweede mogelijkheid leidt tot een hybride situatie die zonder een heel concrete en duidelijke rolverdeling in de praktijk tot verwarring kan leiden. Tevens dient de loon- en salarisadministratie van de gemeente ingericht te worden met oog op de uitvoering voor Wsw-werknemers, waardoor twee soorten loonstromen ontstaan voor de gemeenten met oog op loonfiscale bepalingen: één loonsubnummer voor ambtelijk personeel en een ander loonsubnummer voor Wsw-personeel. Vanwege de kwetsbaarheid van de Wsw-werknemers is het van belang dat de loonadministratie op goede wijze is ingericht en functioneert, waardoor dit aspect veel aandacht verdiend in de implementatie bij keuze voor Model 3. Indien gekozen wordt voor een van de modellen waarbij INTOS wordt voortgezet is dit relatief eenvoudig door voortzetting van de huidige situatie. Een belangrijk afwegingsaspect is aldus hoe belangrijk de gemeenten het vinden zelf deels uitvoering te geven aan het werkgeverschap van de Wsw-medewerkers.

Een derde mogelijkheid is meer verstrekkend. Deze mogelijkheid sluit aan op het governance-model waarin de gemeente Mook en Middelaar geen bestuurder meer zou aanwijzen van de stichting INTOS. Het is namelijk mogelijk dat de Wsw-medewerkers van Mook en Middelaar een dienstbetrekking krijgen met de gemeente Gennep, waarbij de twee gemeenten gelijktijdig duidelijke financiële afspraken maken voor de resterende tijd dat de medewerkers in dienst zijn bij Gennep.

Huidige situatie	Opties nieuwe situatie	Voordelen optie	Nadelen optie
IWGM is formeel werkgever en INTOS voert werkgeverschap namens IWGM uit	Beide colleges zijn formeel werkgever en INTOS voert het werkgeverschap namens de colleges uit.	Uitvoering door INTOS ongewijzigd. Weinig verandering t.o.v. huidige situatie. De medewerkers merken er 'niets' van.	Heeft mogelijk gevolgen voor beide gemeenten voor premie Whk als gemeente geen eigen risico drager WGA en ziektewet is.
	Beide colleges zijn formeel werkgever en de gemeenten voeren het werkgeverschap deels zelf uit en machtigen deels INTOS om het werkgeverschap deels namens de colleges uit te voeren.	Gemeenten laten zien zich verantwoordelijk te voelen voor de Wsw-medewerkers.	Hybride structuur die zonder hele duidelijke afspraken tot veel benodigde afstemming en tot verwarring kan leiden. De uitvoering van het formele werkgeverschap verandert voor de Wsw-medewerkers, maar het materiële werkgeverschap (functionele aansturing, werkplek, hiërarchie) blijft hetzelfde. Moeilijker uit te leggen.
	De SW-medewerkers van Mook en Middeldaar komen formeel in dienst bij het college van de gemeente Gennep, die voor deze medewerkers dan ook de Rijksbijdrage gaat ontvangen	Alleen Gennep hoeft Wsw in te kopen bij INTOS Uitvoering door INTOS ongewijzigd Aanbestedingsrechtelijk eenvoudig, want Gennep bestuurt stichting of gemeentelijk onderdeel en is enige opdrachtgever.	Heeft mogelijk gevolgen voor premie Whk als de gemeente Gennep geen eigen risico drager WGA en ziektewet is. Overeenstemming zoeken over financiële verhouding vanwege subsidietekort. Gemeente Mook en Middelaar is niet meer verantwoordelijk voor de in de gemeente wonende Wsw-medewerkers.

Tabel B1: Opties uitvoering werkgeverschap Wsw-medewerkers

Bij opheffing van de GR zullen de medewerkers die wonen in een andere gemeenten dan Gennep en Mook en Middelaar moeten worden verdeeld over de twee gemeenten. Het zou gaan om ongeveer 40 medewerkers (in personen). Deze medewerkers worden nu in het kader van de Wsw-statistiek en het verdeelmodel Wsw toegewezen aan de gemeente Gennep die voor deze medewerkers daardoor betalende gemeente is. Zie hiervoor paragraaf 6.4.

Intergemeentelijke Werkvoorziening
Gennep
Mook en Middelaar

Toekomst verkenning IWGM

Memo mogelijke vormgeving financiële afspraken rond Wsw/INTOS

Bijlage 3.12

gemeente GENNEP

Gemeente Mook en Middelaar

Aan: Bestuur IWGM
Van: Jan Noij en Peter van Nes
Datum: 20 oktober 2021
Betreft: Mogelijke vormgeving financiële afspraken rond Wsw/INTOS

Aanleiding

Op grond van de Quick Scan toekomst IWGM willen de gemeente Gennep en de gemeente Mook en Middelaar tot overeenstemming komen over de financiële vormgeving in model 2 voor de governance. Model 2 houdt in dat Gennep de enige bestuurder wordt van INTOS en Mook en Middelaar niet langer een bestuurder van INTOS levert. De gemeente Gennep heeft daarmee volledige sturing op INTOS.

In dit model zijn er verschillende mogelijkheden voor de vormgeving van de financiële afspraken tussen beide gemeenten en INTOS. In de Quick Scan zijn 4 mogelijkheden weergegeven. De gemeente Gennep sprak tijdens de bestuursvergadering IWGM van 23 september jl. de voorkeur uit voor de 4^{e} mogelijkheid van de financiële vormgeving. Het bestuur van de IWGM heeft tijdens de vergadering gevraagd om een nadere uitwerking van de mogelijkheden 2 en 4.

De onderstaande tabel geeft de twee mogelijkheden kwalitatief weer. Het verschil tussen de mogelijkheden is de wijze waarop het subsidieresultaat wordt afgerekend met de gemeenten. In mogelijkheid 2 blijft dat in solidariteit gebeuren via de verhouding 89:11 en in mogelijkheid 4 wordt het subsidieresultaat per gemeente aan de gemeente in rekening gebracht.

Onderdeel	**Mogelijkheid 2**	**Mogelijkheid 4**
Subsidieresultaat Wsw	In solidariteit blijven verdelen	Direct afrekenen per gemeente
Operationeel resultaat INTOS	Ten gunste/laste van gemeente Gennep	Ten gunste/laste van gemeente Gennep
Vergoeding Mook en Middelaar op basis van begroting INTOS en een risico-opslag	Jaarlijks vast te stellen op basis van begroting INTOS en een risico-opslag	Jaarlijks vast te stellen op basis van begroting INTOS en een risico-opslag

De gemeente Mook en Middelaar heeft ambtelijk een aangepaste mogelijkheid 4 voorgesteld. Deze komt op het volgende neer:

1. Subsidieresultaat direct per gemeente afrekenen en niet in solidariteit verdelen. Dit is financieel nadelig voor Mook en Middelaar en voordelig voor Gennep.

2. Het gunnen van alle groenopdrachten door de gemeente Mook en Middelaar aan INTOS, bij voorkeur door het verlenen van een uitsluitend recht aan INTOS dan wel door INTOS aan te merken als preferred supplier. Hierdoor brengt Mook en Middelaar voor de Wsw relatief veel werk in bij INTOS.
3. Vanwege bovenstaande twee elementen (nadeel subsidieresultaat voor Mook en Middelaar en het structureel blijven inbrengen van een omvangrijke groenopdracht): het niet toepassen van zowel een vergoeding vanwege de krimp van het aantal Wsw-medewerkers als een risico-opslag ten laste van de gemeente Mook en Middelaar.

In deze memo wordt eerst ingegaan op de uitgangspunten voor de opheffing van de IWGM. Vervolgens wordt de aangepaste mogelijkheid 4 uitgewerkt en daarna mogelijkheid 2. Tot slot worden de mogelijkheden vergeleken en van voor- en nadelen voorzien.

Ambtelijk draagvlak

Deze memo is ambtelijk besproken. Ambtelijk is er breed draagvlak voor mogelijkheid 4 in aangepaste vorm. De argumenten hiervoor zijn opgenomen in deze memo. De belangrijkste voordelen van aangepaste mogelijkheid 4 zijn:

- Het is een financieel model dat past bij de bestuurlijke ontvlechting INTOS. Mook en Middelaar loopt geen risico op het operationeel resultaat van INTOS omdat deze gemeente daar ook geen sturing meer op heeft.
- Er is sprake van een zuivere scheiding tussen Wsw en andere activiteiten INTOS.
- Afspraken zijn duidelijker, minder complex en beter uit te leggen dan in mogelijkheid 2.
- Voor Mook en Middelaar is er zekerheid over de bijdrage (nihil) aan het operationeel resultaat van INTOS.

Uitgangspunten opheffing IWGM

- De aanleidingen om een ander uitvoeringsmodel te verkennen hebben betrekking op vermindering van bestuurlijke drukte, eenduidigere sturingsmogelijkheden en een meer passende bestuurlijke betrokkenheid in INTOS.
- De aanleiding was niet financieel van aard.

Om het proces doorgang te laten vinden is het daarom gepast om de financiële herverdeeleffecten tussen de gemeenten niet te groot te laten zijn.

Aangepaste mogelijkheid 4

Onderbouwing subsidieresultaat per gemeente afrekenen
In 2020 betaalde Mook en Middelaar een gemeentelijke bijdrage van 78.000 euro aan het exploitatietekort IWGM/INTOS. Gennep betaalde een bijdrage van afgerond 633.000 euro.

Wanneer het subsidieresultaat direct met de betreffende gemeente wordt afgerekend ontstaat voor de twee gemeenten de volgende reeks tussen 2023 en 2031:

Per gemeente afrekenen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Gennep	-331.523	-235.632	-105.792	31.437	44.720	58.514	85.665	94.616	105.470
Mook en Middelaar	-107.067	-96.160	-79.494	-46.409	-44.716	-43.196	-44.933	-45.672	-40.099
Totaal	-438.590	-331.792	-185.285	-14.972	3	15.318	40.732	48.943	65.371

We zien voor beide gemeenten dat het subsidieresultaat tussen 2023 en 2026 snel minder nadelig wordt. Dit heeft te maken met een (landelijk) snellere uitstroom uit de Wsw dan verwacht bij de voorbereidingen van de Participatiewet. Het Wsw-budget per Wsw-plek neemt daardoor de komende jaren toe.

De gemeente Gennep heeft de gehele periode een subsidietekort dat aanmerkelijk lager is dan de bijdrage aan het exploitatieresultaat in 2020. Voor de gemeente Mook en Middelaar geldt dat het subsidietekort in 2025 uitkomt op een niveau dat vergelijkbaar is aan de bijdrage aan het exploitatieresultaat in 2020. In 2023 en 2024 is dat nog wat hoger en na 2025 ligt het subsidietekort aanmerkelijk lager dan de bijdrage in 2020.

Voor Mook en Middelaar is het direct toerekenen van het subsidieresultaat aan de betreffende gemeente 45.000 tot 60.000 euro per jaar nadelig t.o.v. het in solidariteit delen van het subsidietekort. Voor Gennep is het dus per jaar 45.000 tot 60.000 euro voordelig. De oorzaak van het verschil is dat de gemiddelde loonkosten van de medewerkers van Mook en Middelaar circa 15% hoger zijn dan die van de medewerkers van Gennep.

Enkele aantekeningen bij bovenstaande cijfers zijn:

- De cijfers zijn gebaseerd op de huidige inzichten t.a.v. het Wsw-budget (Meicirculaire 2021).
- Het gaat om zo nauwkeurig mogelijke ramingen op basis van kennis van dit moment. De ontwikkeling komt overeen met prognoses in de onlangs gepubliceerde sectorinformatie van Cedris.
- De ‘overige personeelskosten’ Wsw (zijnde de niet-loonkosten) zijn op basis van de gemiddelde kosten per fte verdeeld over de medewerkers.

- Alleen het effect van de uitstroom van Wsw-ers door pensionering is meegenomen. Uitstroom vanwege andere redenen zal er toe leiden dat het subsidieresultaat voordeliger wordt.

Onderbouwing omvang gemeentelijke opdrachten Wsw

Onderstaande tabel geeft inzicht in de relatieve omvang van de opdrachten die beide gemeenten in het kader van de Wsw op dit moment hebben gegund aan INTOS[1]. Het gaat om groenopdrachten en om de detachering van Wsw-medewerkers bij de gemeenten. Mook en Middelaar heeft hierin een aandeel van 29% wat ongeveer 2,5 keer zo hoog is als het aandeel van de gemeente in het aantal Wsw-medewerkers.

Gemeente		**Omzet**		**%**
Mook en Middelaar	Groen	250.221		
.	Deta	12.000	262.221	29
Gennep	Groen	626.000		
	Deta	23.000	649.000	71
Totaal		911.221	911.221	100

Dit betekent dat Mook en Middelaar per Wsw-fte meer werk inbrengt dan de gemeente Gennep. Dat is een bekend gegeven. Onderstaande tabel laat de waarde van de opdrachten per Wsw-fte zien.

Gemeente	**Omzet**	**Wsw-fte**	**Omzet per fte**
Mook en Middelaar	262.221	18	14.568
Gennep	649.000	158	4.108
Totaal	911.221	176	5.177

Totaalplaatje

[1] De gemeente Gennep verleent daarnaast opdrachten voor re-integratie en dagbesteding aan INTOS.

Hieronder een totaalplaatje voor beide gemeenten volgens de aangepaste mogelijkheid 4.

	Gennep	Mook en Middelaar
Bijdrage 2020 aan exploitatietekort	633.000	78.000
Subsidieresultaat 2023	-332.000	-107.000
Subsidieresultaat 2031	105.000	-40.000
Operationeel resultaat INTOS	Is tot nu toe positief geweest, maar er zal toenemende druk ontstaan op operationeel resultaat (zie volgende onderdeel).	Niet van toepassing voor Mook en Middelaar
Risico-opslag en mogelijk oplopende vergoeding aan INTOS door krimp van aantal Wsw-medewerkers	Gennep zal via INTOS de krimp van de Wsw moeten managen, maar zou daar bij continuering huidige situatie sowieso al voor 89% verantwoordelijk voor zijn.	Niet toepassen vanwege nadelig effect van direct afrekenen subsidieresultaat en vanwege garanderen van relatief omvangrijke groenopdracht aan INTOS

Indicatie effecten t.o.v. continueren huidige situatie

	Gennep	Mook en Middelaar
Effect subsidieresultaat afrekenen per gemeente	Circa 45.000 tot 60.000 voordelig	Circa 45.000 tot 60.000 nadelig
Operationeel resultaat komt ten gunste of laste van Gennep	Bij positief resultaat: 11% van verwacht operationeel resultaat voordelig Bij negatief resultaat: 11% van verwacht operationeel resultaat nadelig Voorbeeld: Bij negatief resultaat is effect 11.000 nadelig per 100.000 euro negatief resultaat Dus bij 500.000 euro negatief resultaat is effect 55.000 euro nadelig	Bij positief resultaat: 11% van verwacht operationeel resultaat nadelig Bij negatief resultaat: 11% van verwacht operationeel resultaat voordelig Voorbeeld: Bij negatief resultaat is effect 11.000 voordelig per 100.000 euro negatief resultaat Dus bij 500.000 euro negatief resultaat is effect 55.000 euro voordelig

Risico-opslag en mogelijk oplopende vergoeding aan INTOS door krimp van aantal Wsw-medewerkers	Zie hierboven bij operationeel resultaat	Zie hierboven bij operationeel resultaat

Mogelijkheid 2

Onderbouwing subsidieresultaat in solidariteit delen
Wanneer het subsidieresultaat in solidariteit blijft verdeeld tussen de gemeenten ontstaat voor de twee gemeenten de volgende reeks tussen 2023 en 2031:

In solidariteit delen (89:11 ratio)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Gennep	-390.345	-295.295	-164.904	-13.325	3	13.633	36.251	43.559	58.181
Mook en Middelaar	-48.245	-36.497	-20.381	-1.647	0	1.685	4.480	5.384	7.191
Totaal	-438.590	-331.792	-185.285	-14.972	3	15.318	40.732	48.943	65.371

We zien voor beide gemeenten dat het subsidieresultaat tussen 2023 en 2026 snel minder nadelig wordt. Dit heeft te maken met een (landelijk) snellere uitstroom uit de Wsw dan verwacht bij de voorbereidingen van de Participatiewet. Het Wsw-budget per Wsw-plek neemt daardoor de komende jaren toe.

Beide gemeenten hebben de gehele periode een subsidietekort dat aanmerkelijk lager is dan de bijdrage aan het exploitatieresultaat in 2020.

Bij deze cijfers gelden dezelfde aantekeningen als bij de aangepaste mogelijkheid 4.

Tarief Mook en Middelaar
In deze mogelijkheid betaalt Mook en Middelaar jaarlijks een tarief per medewerker of fte aan INTOS als a) bijdrage aan het effect van de krimp van de Wsw op de bedrijfsvoering van INTOS en b) risico-opslag.

Het tarief kan als volgt worden bepaald:

- INTOS maakt jaarlijks een begroting van het operationeel resultaat. Hierin is de krimp van de Wsw vanzelfsprekend verwerkt. Het operationeel resultaat wordt gedeeld door het aantal Wsw-fte. Dit geeft een bedrag per Wsw-fte dat als basis kan dienen voor het tarief voor Mook en Middelaar.
- Elk jaar bestaat het risico dat INTOS financieel slechter presteert dan begroot. Dit risico wordt door de gemeente Mook en Middelaar afgekocht door een risico-opslag op de basis voor het tarief. Over de hoogte van de risico-opslag zal overeenstemming moeten worden bereikt door de beide gemeenten.

In onderstaande kader is een **voorbeeld** uitgewerkt hoe dat er uit zou kunnen zien. Het tarief, en met name de risico-opslag, zullen beide gemeenten met elkaar moeten vaststellen.

Effect van krimp van de Wsw op operationeel resultaat INTOS:
In jaar X komt het begrote operationele van INTOS uit op 0 euro (nihil). Dit betekent dat de basis voor het tarief 0 euro per fte is.
NB: Wanneer het begrote operationeel resultaat van INTOS negatief is, wordt de basis voor het tarief per fte groter dan nul.

Risico-opslag
Er zal een inschatting moeten worden gemaakt van het risico dat INTOS structureel, dus meerjarig, slechter presteert dan begroot. Een structurele afwijking van 100.000 euro t.o.v. de begroting is voor een organisatie van de omvang van INTOS vrij fors. Stel dat je daarvan uitgaat, dan zou de opslag als volgt worden berekend: 100.000 euro gedeeld door het totaal aantal Wsw-fte geeft het bedrag per fte. Dat bedrag wordt vermenigvuldigd met het aantal Wsw-fte van Mook en Middelaar.

Met de aantallen fte in 2021 zou dat uitkomen op circa 590 euro per fte. De risico-opslag voor Mook en Middelaar zou dan worden: 11% van 170 fte = 18,7 fte maal 590 euro = 11.033 euro. Doordat het aantal Wsw-fte afneemt neemt de risico-opslag per fte elk jaar toe.

Totaal tarief (voorbeeld)

Basistarief op grond begroting INTOS	0 euro per fte
Risico-opslag	590 euro per fte
Totaal tarief	**590 euro per fte**

Totaalplaatje
Hieronder een totaalplaatje voor beide gemeenten volgens mogelijkheid 2.

	Gennep	Mook en Middelaar
Bijdrage 2020 aan exploitatietekort	633.000	78.000
Subsidieresultaat 2023	-390.000	-48.000
Subsidieresultaat 2031	58.000	7.000
Operationeel resultaat INTOS	Is tot nu toe positief geweest, maar er zal toenemende druk ontstaan op operationeel	Mook en Middelaar betaalt een tarief voor managen krimp Wsw en als risico-opslag. Het

	Gennep	Mook en Middelaar
	resultaat (zie volgende onderdeel).	tarief zou in onderling overleg tussen beide gemeenten moeten worden vastgesteld.
Risico-opslag en mogelijk oplopende vergoeding aan INTOS door krimp van aantal Wsw-medewerkers	Gennep zal via INTOS de krimp van de Wsw moeten managen, maar zou daar bij continuering huidige situatie sowieso al voor 89% verantwoordelijk voor zijn. Een deel van het extra risico wordt afgedekt door het tarief dat Mook en Middelaar gaat betalen.	Mook en Middelaar betaalt een tarief voor managen krimp Wsw en als risico-opslag. Het tarief zou in onderling overleg tussen beide gemeenten moeten worden vastgesteld.

Indicatie effecten t.o.v. continueren huidige situatie

	Gennep	Mook en Middelaar
Effect subsidieresultaat in solidariteit afrekenen	Nihil	Nihil
Operationeel resultaat komt ten gunste of laste van Gennep	Bij positief resultaat: 11% van verwacht operationeel resultaat voordelig Bij negatief resultaat: 11% van verwacht operationeel resultaat nadelig Voorbeeld: Bij negatief resultaat is effect 11.000 nadelig per 100.000 euro negatief resultaat Dus bij 500.000 euro negatief resultaat is effect 55.000 euro nadelig	Het tarief per fte en het totaalbedrag varieert per jaar.
Risico-opslag en mogelijk oplopende vergoeding aan INTOS door krimp van aantal Wsw-medewerkers	Zie hierboven bij operationeel resultaat	Zie hierboven bij operationeel resultaat

Vergelijking tussen aangepaste mogelijkheid 4 en mogelijkheid 2

De tabellen op de volgende pagina geven de vergelijking tussen de aangepaste mogelijkheid 4 en mogelijkheid 2.

Gennep:

- Bij mogelijkheid 4 aanzienlijk voordeliger subsidieresultaat dan in mogelijkheid 2
- In mogelijkheid 4 geen bijdrage Mook en Middelaar aan (risico) operationeel resultaat, bij mogelijkheid 2 wel

Mook en Middelaar:

- Bij mogelijkheid 4 nadeliger subsidieresultaat dan bij mogelijkheid 2
- In mogelijkheid 4 geen bijdrage aan (risico) operationeel resultaat, bij mogelijkheid 2 wel
- Bijdrage aan operationeel resultaat in mogelijkheid 2 is variabel en dus onzeker. Het wordt per jaar bepaald op basis van begroting INTOS en % risico-opslag. In mogelijkheid 4 is sprake van zekerheid

Gennep:									
Model 2 / mogelijkheid 2	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Subsidieresultaat	-390.345	-295.295	-164.904	-13.325	3	13.633	36.251	43.559	58.181
Aandeel operationeel resultaat	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Vergoeding M&M / risico-opslag	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel
Groenopdracht M&M	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd
Model 2 / mglheid 4 aangepast	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Subsidieresultaat	-331.523	-235.632	-105.792	31.437	44.720	58.514	85.665	94.616	105.470
Aandeel operationeel resultaat	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Vergoeding M&M / risico-opslag	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Groenopdracht M&M	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd	Gegarandeerd
Mook en Middelaar									
Model 2 / mogelijkheid 2	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Subsidieresultaat	-48.245	-36.497	-20.381	-1.647	0	1.685	4.480	5.384	7.191
Aandeel operationeel resultaat	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Vergoeding M&M / risico-opslag	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel	Variabel
Groenopdracht M&M	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie
Model 2 / mglheid 4 aangepast	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Subsidieresultaat	-107.067	-96.160	-79.494	-46.409	-44.716	-43.196	-44.933	-45.672	-40.099
Aandeel operationeel resultaat	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Vergoeding M&M / risico-opslag	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Groenopdracht M&M	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie	Garantie

Voor- en nadelen voor de gemeenten van de twee mogelijkheden

De volgende twee tabellen geven de voor- en nadelen van de twee mogelijkheden weer voor beide gemeenten. De aangepaste mogelijkheid 4 heeft meer voor- dan nadelen. Voor mogelijkheid 2 geldt het tegenovergestelde.

Voor- en nadelen mogelijkheid 2

	Gennep	**Mook en Middelaar**
Voordelen		Geen nadelig effect op subsidieresultaat
	Dempt de herverdelingseffecten tussen gemeenten	Dempt de herverdelingseffecten tussen gemeenten
Nadelen	Geen voordelig effect op het subsidieresultaat	Heeft geen sturing op INTOS, maar loopt wel risico t.a.v. operationeel resultaat INTOS
		Operationeel resultaat wordt steeds minder bepaald door Wsw-activiteiten, maar meer en meer door Pwet-, dagbestedings- en andere activiteiten van de gemeente Gennep
		Hoogte jaarlijkse vergoeding aan INTOS is variabel en onzeker
	Naar de toekomst toe is vergoeding (voor krimp en risico-opslag) moeilijk uit te leggen, gaat discussies geven waardoor de bestuurlijke drukte niet afneemt	Naar de toekomst toe is vergoeding (voor krimp en risico-opslag) moeilijk uit te leggen, gaat discussies geven waardoor de bestuurlijke drukte niet afneemt
	Geen zuivere scheiding Wsw en andere activiteiten	Geen zuivere scheiding Wsw en andere activiteiten

Voor- en nadelen aangepaste mogelijkheid 4

	Gennep	**Mook en Middelaar**
Voordelen	Financieel model dat past bij de bestuurlijke ontvlechting INTOS	Financieel model dat past bij de bestuurlijke ontvlechting INTOS
	Zuivere scheiding Wsw en andere activiteiten INTOS	Zuivere scheiding Wsw en andere activiteiten INTOS
	Afspraken zijn duidelijker, minder complex	Afspraken zijn duidelijker, minder complex
	Voordelig effect op subsidieresultaat	Zekerheid over bijdrage aan het operationeel resultaat van INTOS (nihil)
	Ook aangepaste mogelijkheid 4 dempt de herverdelingseffecten tussen gemeenten	Ook aangepaste mogelijkheid 4 dempt de herverdelingseffecten tussen gemeenten
Nadelen		Nadelig effect op subsidieresultaat

Advies

Het advies is om in model 2 van de governance te kiezen voor de aangepaste mogelijkheid 4 voor de financiële vormgeving. Waarbij het nadelige herverdeeleffect voor de gemeente Mook en Middelaar voor de jaren 2023 en 2024 voor de helft door de gemeente Gennep wordt gecompenseerd.

Het herverdeeleffect van de nieuwe financiële verhouding, leidt voor de gemeente Mook en Middelaar in de jaren 2023 en 2024 namelijk tot een verwachte overschrijding van de geraamde budgetten in de gemeentebegroting. Wij stellen voor dat de gemeente Gennep het herverdeeleffect dempt, door in die twee jaar de helft van de genoemde overschrijding voor zijn rekening te nemen. De gemeente Gennep kan dit in de eigen begroting binnen bestaand budget realiseren. Concreet betekent dit, dat de bijdrage van Mook en Middelaar in 2023 wordt verlaagd met € 8.534. en in 2024 wordt verlaagd met € 3.080. De bijdrage van de gemeente Gennep wordt voor die jaren met dezelfde bedragen verhoogd.

From: 'Erik Dracht <veiligantwoord@zorgmail.nl>
Sent: Tuesday, November 30, 2021 7:31:25 AM
To: Willem Donders
Cc:
Subject: Re: RE: Adviesvraag IWGM

---

dag Willem,

We hebben besloten geen advies auit te brengen over het opheffen van IWGM/INTOS.

namens de ASD

Erik Drscht

Van: Willem Donders
Verzonden: maandag, 29 november 2021, 13:12
Aan: 'Erik Dracht; ton.hoeben
Onderwerp: RE: Adviesvraag IWGM

Hallo Erik en Ton,

Zie mijn adviesvraag van 1 november hier onder.

Is de ASD erin geslaagd hierover een advies te formuleren?

Zo ja dan ontvang ik dat graag, zodat ik het als nagekomen stuk aan de raad kan zenden.

Bedankt vast!

Met vriendelijke groet,
Willem Donders

Beleidsmedewerker Werk & Inkomen | **Gemeente Mook en Middelaar** | Samenleving | **Bezoekadres:** Raadhuisplein 6 | 6585 AP Mook

E-mail: willem.donders@mookenmiddelaar.nl |**Telefoon:** 06 50007336 | **Werkdagen: ma, di, wo, vr**

De inhoud van dit bericht (inclusief bijlagen) kan vertrouwelijke informatie bevatten en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde van dit bericht.

Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u vriendelijk verzocht de afzender te informeren, eventuele bijlagen niet te openen en het gehele bericht te verwijderen.

Daarbij wijzen wij u op de onrechtmatigheid van het gebruiken, kopi&#65533;ren of verspreiden van de inhoud van een bericht (inclusief bijlagen), dat niet voor u bestemd is.

Van: Willem Donders
Verzonden: maandag 1 november 2021 17:34
Aan: 'Erik Dracht SMS+31618886007' <fdracht@gmail.com>; 'Ton Hoeben SMS+31651436043' <ton.hoeben@planet.nl>
Onderwerp: Adviesvraag IWGM
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Hallo Ton en Eik,

Het bestuur van de IWGM/INTOS heeft aan het college van B&W en de raad een voorstel gedaan om de IWGM op te heffen.

Wij ontvingen dit voorstel zeker 4 weken later dan we hadden verwacht, vandaar dat ik nu pas met deze adviesvraag kom.

Je treft hierbij het **concept** raadsvoorstel aan met alle bijlagen. Ik zend dit ONDER EMBARGO tot en met 16 november 2021 en via beveiligde route.

De bestuurlijk planning is als volgt:

- 16 november besluit B&W

- 7 december bespreking in de commissie samenleving

- 16 december behandeling in de raad.

Gezien de korte termijn en de planning van de ASD vergaderingen ga ik er vanuit dat de ASD pas na 25 november kan adviseren.

In het concept raadvoorstel heb ik daar rekening mee gehouden en gemeld dat jullie advies als nagekomen stuk aan de raad wordt aangeboden.

Mocht het de ASD lukken toch eerder te adviseren dan pas ik dat natuurlijk aan.

Zoals steeds ben ik beschikbaar om dit toe te lichten.

Schroom niet en bel of mail me gerust.

Met vriendelijke groet,
Willem Donders

Gemeente Mook en Middelaar Samen sterk voor DuurzaaMM

Beleidsmedewerker Werk & Inkomen | **Gemeente Mook en Middelaar** | Samenleving | **Bezoekadres:** Raadhuisplein 6 | 6585 AP Mook

E-mail: willem.donders@mookenmiddelaar.nl |**Telefoon:** 06 50007336 | **Werkdagen: ma, di, wo, vr**

De inhoud van dit bericht (inclusief bijlagen) kan vertrouwelijke informatie bevatten en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde van dit bericht.

Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u vriendelijk verzocht de afzender te informeren, eventuele bijlagen niet te openen en het gehele bericht te verwijderen.

Daarbij wijzen wij u op de onrechtmatigheid van het gebruiken, kopi&#65533;ren of verspreiden van de inhoud van een bericht (inclusief bijlagen), dat niet voor u bestemd is.

Gemeente Mook en Middelaar

Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied

Dossiernummer	1738
Extern Zaak ID	ZM21.03209
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2021
Agendapunt	8
Omschrijving	Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied	7 december 2021

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**ZM21.03209**
Onderwerp	**Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg**
Datum raadsvergadering	**16 december 2021**
Raadscommissie	Grondgebied
Datum raadscommissie	8 december 2021
Programma	Paragraaf Verbonden Partijen
Portefeuillehouder	mr. drs. W. Gradisen en G.W.M. Wienhoven

Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg

Inleiding

In februari 2021 hebben de regiogemeenten van Noord-Limburg en de provincie Limburg de 1e projectenvelop voor de Investeringsagenda en de 1e tranche Regio Deal vastgesteld. Hierin waren ruim 50 projecten opgenomen die passen binnen de strategische agenda van de Regio Noord-Limburg.
Na vaststelling van de projectenvelop zijn tussen regio en provincie afspraken gemaakt over de uitvoering. Hierbij is besloten de kassiersrol voor de Regio Deal te beleggen bij de provincie en de kassiersrol voor de Investeringsagenda bij de regio. Omdat de Regio Noord-Limburg geen juridische entiteit is, neemt gemeente Venlo de uitvoering van de kassiersrol van de Investeringsagenda voor haar rekening. Het betreft in feite een technisch voorstel. Omdat de Regio Noord-Limburg een samenwerkingsverband is zonder een juridische status (het is bijv. geen gemeenschappelijke regeling of stichting), is zonder deze verordening een en ander formeel niet uitvoerbaar.

Initiatiefnemers kunnen door middel van een subsidieaanvraag bij de gemeente Venlo een beroep doen op de middelen voor de Investeringsagenda, mits hun project in een vastgestelde projectenvelop is opgenomen. Gemeente Venlo verstrekt vervolgens namens de regiogemeenten de subsidie. Om de subsidieverstrekking mogelijk te maken, dienen alle regiogemeenten een gelijkluidende subsidieverordening vast te stellen. Op grond van de Gemeentewet (art. 147 en 149) is uw raad bevoegd een subsidieverordening en het bijbehorend subsidieplafond vast te stellen.

Voorstel

De Subsidieverordening Investeringsagenda Regio Noord-Limburg vast te stellen.

Beoogd effect

Initiatiefnemers kunnen door middel van een subsidieaanvraag bij de gemeente Venlo een beroep doen op de middelen voor de Investeringsagenda, mits hun project in een vastgestelde projectenvelop is opgenomen. Gemeente Venlo verstrekt vervolgens namens de regiogemeenten de subsidie. Om de subsidieverstrekking mogelijk te maken, dienen alle regiogemeenten een gelijkluidende subsidieverordening vast te stellen.

Argumenten

1. Investeringsagenda

In 2019 hebben de acht regiogemeenten de strategische visie van de Regio geactualiseerd. Met als centrale ambitie “De Gezondste Regio” vormt de strategische visie het gezamenlijke lange termijn perspectief voor de Regio. In aansluiting daarop is ook het Uitvoeringprogramma opgesteld dat zich richt op de middellange termijn (4 jaar). In het Uitvoeringsprogramma staat wat we regionaal concreet gaan doen om de gezamenlijke ambitie (“Gezondste Regio”) en de doelen per programma te realiseren.
Als onderdeel van ons Uitvoeringsprogramma zijn afspraken gemaakt met de provincie Limburg. Hiervoor heeft de Regio een Investeringsagenda opgesteld voor de periode tot en met 2023 en deze bekrachtigd met een overeenkomst met de provincie. In de Investeringsagenda zijn de investeringen benoemd die de regio samen met partners gaat doen om de ambitie van de Gezondste Regio te realiseren én een bijdrage te leveren aan het oplossen van regio-overstijgende maatschappelijke vraagstukken. Met de Investeringsagenda zal de regio Noord-Limburg een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van brede welvaart in Limburg, Nederland en Europa. Op 3 december 2019 is hiervoor het samenwerkingsconvenant Investeringsagenda Noord-Limburg getekend tussen provincie en regiogemeenten. Hierin zijn afspraken gemaakt over de ambitie, doelen en structuurversterkende icoonprojecten die belangrijk zijn voor provincie en regio. Daarvoor willen provincie en regiogemeenten in de periode 2019-2023 elk € 20 miljoen beschikbaar stellen.

2. De uitvoering

- Vertaling agenda naar projectenveloppen

Om verder invulling te geven aan de Investeringsagenda zijn projecten geselecteerd en toegevoegd aan een projectenvelop. Door het werken met projectenveloppes hoeft niet elke project apart het besluitvormingstraject bij de deelnemende gemeenten te doorlopen, maar kan het bestuur in één keer een besluit nemen op een set van projecten. Eind februari 2021 hebben de colleges van B&W van de acht regiogemeenten en het college van GS van Provincie Limburg de 1e projectenvelop vastgesteld. In de gemeenten waar over allocatie van middelen een raadsbesluit noodzakelijk was, hebben de gemeenteraden hierover in de afgelopen maanden een positief besluit genomen. In Mook en Middelaar was dit t.a.v. het project Maasheggen het geval (raad 30 september 2021).

- Uitvoeringsovereenkomst

Na vaststelling van de 1e projectenvelop hebben provincie en regiogemeenten afspraken gemaakt over de uitvoering van de investeringsagenda. De afspraken zijn vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst Investeringsagenda Noord-Limburg die in september/oktober 2021 is vastgesteld in de acht colleges van B&W en het college van GS. In de uitvoeringsovereenkomst zijn regiogemeenten en provincie overeengekomen dat de gemeente Venlo zal optreden als kasbeheerder van de Investeringsagenda. Dit betekent dat gemeente Venlo kasbeheerder is voor de geldstromen die ze ontvangt van de provincie Limburg en van de afzonderlijke gemeenten als cofinanciering. Tevens draagt gemeente Venlo namens de regio zorg voor het verstrekken van de financiële middelen aan de initiatiefnemers middels afgifte van een subsidiebeschikking.
In het Bestuursconvenant Regio Noord-Limburg dat in september/oktober 2021 is vastgesteld in alle regionale colleges, hebben de colleges van B&W van de regiogemeenten mandaat gegeven aan het college van B&W van Venlo voor de subsidieverlening.
Om ervoor te zorgen dat gemeente Venlo daadwerkelijk de subsidies kan verstrekken aan de projecten binnen de investeringsagenda, is het noodzakelijk dat de samenwerkende gemeenten in de regio Noord-Limburg een gelijkluidende subsidieverordening vaststellen. Deze verordening ligt nu voor.

- Subsidieverordening
In de subsidieverordening die nu aan u wordt voorgelegd, zijn de kaders opgenomen waarbinnen subsidieaanvragen voor de Investeringsagenda kunnen worden ingediend. Op de meest relevante kaders wordt hieronder nader ingegaan:

Projectenvelop
Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie, moet een project zijn opgenomen in een projectenvelop. Dat betekent dat de programmanagers van het Regiobureau samen met programmateams en partners projecten hebben geïnventariseerd voor de projectenvelop. Hierbij zorgden ze voor afstemming met de agenda's van de regio en de provincie. De projecten zijn afgestemd in de regionale portefeuillehoudersoverleggen, vervolgens integraal afgewogen in de bestuurlijke regionale regiegroep en voor instemming voorgelegd aan het regionaal burgemeestersoverleg. Tenslotte is de projectenvelop ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges. Indien noodzakelijk heeft via de gemeenteraden allocatie van middelen plaatsgevonden.
Pas na het hiervoor beschreven besluitvormingstraject kan een subsidieaanvraag worden ingediend.

Subsidieplafond
In de subsidieverordening die nu voorligt, is een subsidieplafond opgenomen van € 8.541.182. Dit plafond komt overeen met de maximale provinciale en regionale bijdrage die is opgenomen in de 1e projectenvelop zoals vastgesteld op 23 februari 2021. Uw raad heeft de middelen hiervoor middels de begroting 2020 en t.a.v. het project Maasheggen middels het raadsbesluit van 30 september 2021, beschikbaar gesteld.
De Investeringsagenda wordt opgebouwd uit meerdere projectenveloppes. Na vaststelling van een volgende projectenvelop en de allocatie van middelen door gemeenteraden, is uw college op grond van de subsidieverordening bevoegd het subsidieplafond te verhogen. Hiermee worden de initiatiefnemers van de projecten uit een volgende envelop in de gelegenheid gesteld een subsidieaanvraag in te dienen.

Uitvoerings- en verantwoordingstermijn
Subsidieaanvragen kunnen worden ingediend tot uiterlijk 9 oktober 2023. Hiermee kunnen we voldoen we aan de voorwaarde die is opgenomen in de Uitvoeringsovereenkomst Investeringsagenda dat de middelen uiterlijk 31 december 2023 beschikt moeten zijn. Initiatiefnemers hebben tot uiterlijk 31-12-2025 de mogelijkheid om de activiteiten uit te voeren waarvoor de subsidie wordt aangevraagd. Na afloop van het project beslist het college van burgemeester en wethouders van Venlo op de aanvraag tot vaststelling van de subsidie. Hierbij leggen de initiatiefnemers verantwoording af over het project, de inzet van de subsidie en de naleving van de subsidievoorwaarden. Gemeente Venlo verantwoordt aan de provincie over de ontvangen provinciale bijdrage.

3. <u>Subsidieaanvraag provincie Limburg</u>
De subsidie die gemeente Venlo verleent aan de initiatiefnemers bestaat enerzijds uit de regionale bijdrage en anderzijds uit de bijdrage van de provincie Limburg. Om te kunnen beschikken over de middelen van de provincie dient gemeente Venlo, conform de vastgelegde afspraken in de Uitvoeringsovereenkomst Investeringsagenda, een subsidieaanvraag in bij de Provincie Limburg ter hoogte van het bedrag van de 1e projectenvelop, zoals vastgesteld op 23 februari 2021. Bij vaststelling van iedere volgende projectenvelop kan gemeente Venlo de provincie verzoeken de subsidie te verhogen met het bedrag van betreffende projectenvelop. In de bijlage is het overzicht opgenomen van de 1e projectenvelop.

4. <u>Start subsidieverlening</u>

Raadsvoorstel

De gemeente Venlo start met de subsidieverlening op basis van deze verordening na vaststelling van de subsidieverordening en na publicatie van de verordening. Op grond van artikel 4:23 lid 3 sub a van de Algemene Wet Bestuursrecht kan subsidieverlening namens de regio al plaatsvinden in afwachting van de vaststelling en bekendmaking van de subsidieverordening in alle andere regiogemeenten.

De werkzaamheden die worden verricht in het kader van de subsidieverlening en -verantwoording, vinden plaats binnen het Regiobureau van de Regio Noord-Limburg. Het gaat hierbij om de beoordeling van de aanvraag, het opstellen van de subsidiebeschikking en bijbehorend collegevoorstel, het bewaken van de voortgang en de beoordeling van de eindverantwoording en het vaststellen van de subsidie. De procedure rond de besluitvorming van de subsidieverlening en de uitbetaling van de subsidies vindt plaats binnen de gemeente Venlo.

Kanttekeningen

Alle deelnemende gemeenten dienen een gelijkluidende verordening vast te stellen.

Duurzaamheid

n.v.t.

Participatie

n.v.t.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Uitvoering

Nadat de verordening is vastgesteld zal deze digitaal gepubliceerd worden.

Bijlage(n)

Bijlage(n)
- Concept RB: subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg
- Overzicht eerste envelop Investeringsagenda

Mook, 16 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris (plv.)
Drs. J.J.P. van den Heuvel

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer
Onderwerp **Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 16 november 2021;

overwegende:

dat de gemeente Venlo, gemeente Beesel, gemeente Bergen, gemeente Gennep, gemeente Horst aan de Maas, gemeente Mook en Middelaar, gemeente Peel en Maas en gemeente Venray middels een bestuursconvenant samenwerken en naar buiten treden als de regio Noord-Limburg;

dat de gemeente Venlo in dit samenwerkingsverband fungeert als kassier en penvoerder in het kader daarvan de samengebrachte middelen voor het samenwerkingsverband beheert;

dat het college van burgemeester en wethouders van Venlo overeenkomstig het bestuursconvenant mandaat heeft voor subsidieverlening vanuit het samenwerkingsverband regio Noord-Limburg alsmede vanuit de uitvoeringsovereenkomst investeringsagenda Noord-Limburg : “Samen investeren in de gezondste regio”;

dat het voor het verstrekken van de financiële middelen aan projecten die passen binnen de thema’s van de investeringsagenda noodzakelijk is dat de samenwerkende gemeenten in de regio Noord-Limburg een gelijkluidende subsidieverordening vaststellen;

gelet op:

- artikel 149 van de Gemeentewet en 4:23 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht;
- het Bestuursconvenant Regio Noord-Limburg d.d.15 oktober 2021;
- het samenwerkingsconvenant d.d. 3 december 2019 over de investeringsagenda Noord-Limburg “Samen investeren in de gezondste Regio”;
- de Uitvoeringsovereenkomst Investeringsagenda Noord-Limburg d.d. 15 oktober 2021;

gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 8 december 2021

besluit vast te stellen de volgende verordening:

Subsidieverordening Investeringsagenda regio Noord-Limburg.

I. Algemeen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
Voor de toepassing van deze subsidieverordening wordt verstaan onder:

a. activiteitenplan: een overzicht van de activiteiten waarvoor de subsidie wordt aangevraagd en de daarmee nagestreefde doelstellingen, dat per activiteit de daarvoor benodigde middelen vermeldt.
b. Awb: Algemene wet bestuursrecht.
c. college: het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar.
d. convenant: Het samenwerkingsconvenant tussen de provincie Limburg en de acht gemeenten in de regio Noord-Limburg inzake de Investeringsagenda Noord-Limburg, zoals overeengekomen tussen partijen op 3 december 2019.
e. derden: samenwerkingspartners in het kader van de Investeringsagenda, niet zijnde onderdeel van, of verbonden aan de Gemeenten in de Regio Noord Limburg.
f. Europees steunkader: een mededeling, richtsnoer, kaderregeling, besluit of vrijstellingsverordening op het gebied van staatssteun die de Europese Commissie of de Raad van de Europese Unie, gelet op de artikelen 106, derde lid, 107, 108 of 109 van het Verdrag heeft vastgesteld.
g. gemeenten: De acht gemeenten in het samenwerkingsverband Regio Noord-Limburg, te weten de gemeente Beesel, gemeente Bergen, gemeente Gennep, gemeente Horst aan de Maas, gemeente Mook en Middelaar, gemeente Peel en Maas, gemeente Venlo en gemeente Venray.
h. investeringsagenda: De Investeringsagenda Noord-Limburg “Samen investeren in de gezondste regio”, zoals namens de Gemeenten gepresenteerd op 14 juni 2019;
i. onderneming: iedere eenheid, ongeacht haar rechtsvorm of wijze van financiering, die een economische activiteit uitoefent.
j. projectenvelop: Door Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg en de raden of colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten vastgestelde lijst met projecten in het kader van de investeringsagenda, inclusief een overzicht van de hieraan door Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg en de raden of colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten vastgestelde financiële bijdrage.
k. project/projecten: Een samenhangend geheel van activiteiten, specifiek benoemd en opgenomen in een projectenvelop.
l. regio Noord-Limburg: De acht gemeenten in het samenwerkingsverband regio Noord-Limburg.
m. subsidie: De aanspraak op financiële middelen, door het college verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan de gemeente Mook en Middelaar geleverde goederen of diensten.
n. subsidieaanvrager c.q. -ontvanger: degene die gemeentelijk subsidie aanvraagt c.q. aan wie een subsidie is toegekend.
o. Verdrag: Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Artikel 2 Beleidskader/doelstellingen
Deze subsidieverordening levert een bijdrage aan de wording van regio Noord-Limburg als de gezondste regio van Nederland. Deze subsidieverordening heeft meer specifiek tot doel:
a. Realiseren van de doelstellingen en ambities zoals deze zijn opgenomen in de Investeringsagenda Noord-Limburg - Samen investeren in de gezondste regio;
b. Realiseren van een impuls voor de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio;
c. Bijdragen aan het oplossen van regionale en regio-overstijgende vraagstukken;

d. Uitnodigen van partners om mee te investeren én mee te profiteren.

Artikel 3 Toepassingsbereik subsidie/doelgroep
De subsidie is uitsluitend bedoeld voor projecten die zijn opgenomen in een bestuurlijk vastgestelde projectenvelop in het kader van de investeringsagenda. De subsidieaanvrager is een van de gemeenten of een (andere) rechtspersoon.

II. Aanvraag

Artikel 4 Aanvraag

1. De aanvraag wordt ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van Venlo, als penvoerder namens de regio Noord-Limburg. Voor de aanvraag wordt gebruik gemaakt van een daartoe door het college van burgemeester en wethouders van Venlo vastgesteld aanvraagformulier.
   Aanvragen kunnen worden ingediend ná vaststellen van het subsidieplafond voor die betreffende projectenvelop, zoals bedoeld in artikel 13 lid 1 en 2.
2. Bij de aanvraag legt de subsidieaanvrager in ieder geval de volgende gegevens over:
   a. Een activiteitenplan (in de vorm van een projectplan);
   b. De doelen en resultaten welke met die activiteiten worden nagestreefd, en hoe die activiteiten daaraan bijdragen;
   c. een begroting van en een dekkingsplan voor de kosten van deze activiteiten. Het dekkingsplan bevat een opgave van bij anderen aangevraagde subsidies of vergoedingen ten behoeve van dezelfde activiteiten, onder vermelding van de stand van zaken daarvan;
   d. een onderbouwing van de begroting met offertes en/of calculaties, zoveel mogelijk uitgesplitst in lonen en materiaalkosten (met eventueel onderscheid tussen subsidiabele en niet subsidiabele activiteiten en investeringen);
   e. als de aanvrager een onderneming is: een opgave van subsidies, vergoedingen of tegemoetkomingen in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die al zijn of zullen worden ontvangen voor de activiteiten waarvoor de subsidie wordt aangevraagd.
3. Bij de aanvraag worden voor zover van toepassing ook de volgende gegevens gevoegd:
   a. (haalbaarheids)plannen, ontwerpen, (architect)tekeningen of andere documenten ter onderbouwing van de aanvraag;
   b. de omgevingsvergunning of een bewijs van aanvraag van de omgevingsvergunning;
   c. een recent uittreksel van Kamer van Koophandel (maximaal zes maanden oud) indien de aanvrager geen natuurlijk persoon is;
   d. de laatste beschikbare jaarrekening van de aanvrager, indien deze een onderneming of anderszins privaatrechtelijke rechtspersoon is.
4. Het derde artikellid onderdeel c en d zijn niet van toepassing indien de aanvrager een publieke entiteit is.

Artikel 5 Aanvraagtermijn

1. Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend tot het moment dat het subsidieplafond is bereikt, doch uiterlijk tot 9 oktober 2023.

Artikel 6 Beslistermijn

1. Het college toetst de aanvraag op volledigheid. Alleen volledige aanvragen worden in behandeling genomen. Er is sprake van een ontvankelijke aanvraag op het moment dat voldaan is aan de hiervoor geldende wettelijke vereisten en alle onder artikel 4 genoemde documenten zijn ontvangen.

2. Het college bevestigt de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag binnen acht werkdagen.
3. Indien de aanvraag niet volledig is, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid om de aanvraag binnen een termijn van vier weken volledig te maken.
4. Het college toetst of de aanvraag aansluit bij de doelstellingen van deze subsidieregel en de doelstellingen van het betreffende onderdeel waarvoor een subsidie wordt gevraagd alsmede alle subsidievoorwaarden en beslist binnen 8 weken na ontvangst van de volledige aanvraag over toekenning van de subsidie. Deze termijn kan met maximaal 4 weken worden verlengd.

III Verlening'

Artikel 7 Weigerings-, intrekkings- en terugvorderingsgronden

1. Onverminderd de artikelen 4:25, tweede lid, en 4:35 van de Awb weigert het college de subsidie in ieder geval:
   a. als het project waarvoor de subsidie wordt aangevraagd niet is opgenomen in een door de bestuurscolleges van de gemeenten en provincie vastgestelde projectenvelop;
   b. als de Europese Commissie overeenkomstig artikel 108, derde lid, van het Verdrag heeft vastgesteld dat de subsidie onverenigbaar is met de interne markt;
   c. als het betreft een aanvrager tegen wie een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerdere beschikking van de Europese Commissie waarin de steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard;
   d. als de provincie Limburg haar bijdrage aan het project weigert;
   e. als de gemeenten hun bijdragen aan het project weigeren.

2 Onverminderd het bepaalde in lid 1 weigert het college de subsidie in ieder geval als de subsidieverstrekking in strijd zou zijn met een Europees steunkader omdat:
   a. subsidie verstrekt zou worden aan een aanvrager die een onderneming drijft die in moeilijkheden verkeert als bedoeld in het desbetreffende steunkader, of
   b. de subsidie geen stimulerend effect heeft als bedoeld in het desbetreffende steunkader.

3. Onverminderd het bepaalde in lid 1 en 2 kan het college de subsidie verder weigeren:
   a. als de eventueel noodzakelijke omgevingsvergunning niet is verleend;
   b. als de aanvraag niet voldoet aan regels die zijn gesteld om voor subsidie in aanmerking te komen;
   c. als de activiteiten niet conform de verleende omgevingsvergunning worden uitgevoerd.
4. Indien na subsidieverlening blijkt dat toch sprake is van hetgeen in lid 1 tot en met 3 is vermeld, of in strijd met de subsidievoorwaarden wordt gehandeld, kan het college de subsidie wijzigen dan wel intrekken.
5. Het college vordert een subsidie met rente terug als dit nodig is ter uitvoering van een terugvorderingsbesluit van de Europese Commissie of een onherroepelijke rechterlijke uitspraak.

Artikel 8 Subsidievoorwaarden

Algemene voorwaarden verbonden aan de subsidie:

1. De activiteiten waarvoor de subsidie wordt aangevraagd passen binnen de doelstellingen van deze subsidieverordening.
2 De aanvrager is zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van de noodzakelijke publiekrechtelijke vergunningen en andere toestemmingen.
3. De activiteiten waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, worden uitgevoerd en afgerond uiterlijk 31-12-2025.
4. Binnen drie maanden na verlening van de subsidie wordt gestart met de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend. In het geval van noodzaak van een omgevingsvergunning, wordt gestart binnen drie maanden nadat de vergunning onherroepelijk is verleend.

5. Startdatum van projecten uit de eerste projectenvelop van de activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd, mag niet voor 3 december 2019 liggen, zijnde de datum van ondertekening van het convenant Investeringsagenda. De startdatum van activiteiten waarvoor de subsidie is aangevraagd uit volgende projectenveloppes mag niet liggen vóór de datum van vaststelling van de projectenvelop door de colleges van de Gemeenten en Gedeputeerde Staten.
6 Een aanvrager mag op eigen rekening en risico starten met de activiteiten nadat de aanvraag is ingediend en voordat een besluit is genomen over de aanvraag.
7. Elke wijziging in de activiteiten moet gemotiveerd ingediend worden en behoeft voorafgaande schriftelijke toestemming van het college.
8. De aanvrager verleent medewerking aan controles tijdens en na afronding van de activiteiten.
9. De subsidieontvanger, die tevens rechtspersoon is, verleent medewerking aan onderzoeken die de raad, het college of de rekenkamercommissie (artikel 81oa van de Gemeentewet) uitvoert. De medewerking houdt in dat de subsidieontvanger:
   a. nadere inlichtingen verstrekt over jaarrekeningen, accountantsrapporten en overige documenten met betrekking tot de subsidieontvanger;
   b. genoemde jaarrekeningen, rapporten en documenten overlegt; en
   c. toestaat dat de administratie wordt onderzocht.
10. De subsidieontvanger voert een zodanig ingerichte administratie, dat daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen blijken, alsmede de betalingen en ontvangsten.
11. Als aannemelijk is dat een of meer van de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet tijdig of niet geheel aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan, meldt de subsidieontvanger dat onverwijld schriftelijk aan het college.
12 Een subsidieaanvrager dient in zijn begroting rekening te houden met een redelijke financiële bijdrage van leden c.q. deelnemers en/of derden. Het college kan hierover nadere voorschriften geven.
13. De subsidieontvanger is verplicht om de risico's die hij niet zelf kan dragen afdoende te verzekeren. Minimaal geldt een verplichting voor een verzekering tegen het risico van wettelijke aansprakelijkheid en een brand- en inboedelverzekering indien de subsidieontvanger eigenaar is van een accommodatie.
14. Een subsidieontvanger informeert het college onverwijld schriftelijk over:
   a. beslissingen of procedures die zijn gericht op de beëindiging van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, of tot ontbinding van de gesubsidieerde rechtspersoon;
   b. relevante wijzigingen in de financiële en organisatorische verhouding met derden;
   c. ontwikkelingen die ertoe kunnen leiden dat aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen niet, niet tijdig of niet geheel zullen kunnen worden nagekomen;
   d. wijziging van de statuten voor zover het betreft de vorm van de gesubsidieerde rechtspersoon, de persoon van de bestuurder of bestuurders en het doel van de rechtspersoon.

Artikel 9 Aan de subsidie te verbinden bijzondere verplichtingen

1. Bij verleningsbeschikking kunnen aan de subsidieontvanger ook andere verplichtingen dan genoemd in artikel 4:37, eerste lid, van de wet worden opgelegd, voor zover deze strekken tot verwezenlijking van het doel van de subsidie. In de toelichting bij de verleningsbeschikking wordt dan uiteengezet waarom daartoe wordt overgegaan.
2. Bij verleningsbeschikking kunnen verplichtingen die niet strekken tot verwezenlijking van het doel van de subsidie aan de subsidie worden verbonden, voor zover deze verplichtingen betrekking hebben op de wijze waarop of de middelen waarmee de gesubsidieerde activiteit

wordt verricht.

3. Bij verleningsbeschikking kan worden bepaald dat de subsidieontvanger, voor zover het verstrekken van de subsidie heeft geleid tot vermogensvorming, daarvoor aan het college een vergoeding verschuldigd is als zich een gebeurtenis als bedoeld in artikel 4:41, tweede lid, Awb voordoet.
4. Bij de bepaling van de hoogte van de vergoeding als bedoeld in lid 3 wordt uitgegaan van de waarde van de goederen en andere vermogensbestanddelen op het tijdstip waarop de vergoeding verschuldigd wordt, met dien verstande dat in geval van ontvangst van schadevergoeding voor verlies of beschadiging van zaken wordt uitgegaan van het bedrag dat als schadevergoeding door de subsidieontvanger wordt ontvangen. Daarnaast wordt de vergoeding gerelateerd aan de mate waarin de subsidie heeft bijgedragen aan de vermogensvorming. Indien het onroerende zaken betreft, geschiedt de waardebepaling door een onafhankelijk deskundige.

Artikel 10 Voorwaarden inzake aan derden uitbestede werken, diensten en leveringen

1. Indien de subsidieontvanger een publiekrechtelijke persoon is, dient zij voor de aanbesteding van werken, diensten, of leveringen haar eigen inkoopbeleid te volgen;
2. Overige subsidieontvangers handelen bij de aanbesteding van werken, diensten, of leveringen transparant en non-discriminatoir, gericht op een doelmatige en efficiënte besteding van middelen;
3. Op verzoek van de het college geven subsidieontvangers inzicht in de wijze waarop een keuze tot aanbesteding in lijn met lid 1 of 2 tot stand is gekomen, alsmede inzicht in de contracten die met leveranciers zijn afgesloten.

Artikel 11 Subsidiabele kosten

1. Kosten die in aanmerking komen voor subsidie:
   a. Loonkosten overeenkomstig artikel 16 van de ASV 2017 van de Provincie Limburg en artikel 2 van de Nadere regels subsidiabele kosten in het kader van projectsubsidie 2017 van de Provincie Limburg;
   b. Overige aan derden verschuldigde kosten.
2. Kosten die niet in aanmerking komen voor subsidie:
   a. door de aanvrager verrekenbare dan wel compensabele BTW;
   b. kosten die uit andere hoofde zijn of worden gedekt ;
   c. kosten van gerechtelijke procedures, boetes en sancties;
   d. legeskosten en overige kosten inzake het aanvragen en verlenen van vergunningen.
3. Het college kan naast de in het tweede lid genoemde kosten ook andere kosten niet-subsidiabel verklaren.

Artikel 12 Berekeningswijze subsidie

1. De subsidie wordt, na toetsing van de aanvraag aan de criteria, bepaald op basis van de ingediende begroting, waarbij de subsidie ten hoogste de in de projectenenvelop door gemeenten en/of provincie vastgestelde bijdrage per project bedraagt, met dien verstande dat de subsidie niet hoger is dan het saldo van de subsidiabele kosten berekend conform artikel 11 en de overige bijdragen van derden terzake van deze kosten.
2. Indien er bij subsidieverlening sprake is van staatssteun, wordt deze verleend binnen de Europese steunkaders van de Algemene Groepsvrijstellings Verordening (Verordening (EU) nr. 651/2014), de Landbouwvrijstellings Verordening (Verordening (EU) Nr. 702/2014) of de Deminimis Verordening (Verordening (EU) Nr. 1407/2013).

Artikel 13 subsidieplafond

Raadsbesluit

1. Het subsidieplafond voor de eerste projectenvelop in het kader van de investeringsagenda bedraagt € 8.541.182.
2. Voor iedere (daarop volgende) door de bestuurscolleges van de gemeenten en provincie Limburg vastgestelde projectenvelop in het kader van de investeringsagenda, geldt dat het college bevoegd is om het subsidieplafond per projectenvelop vast te stellen binnen de kaders van de hiervoor door de gemeenteraden van de gemeenten en provinciale staten van de provincie Limburg beschikbaar gestelde middelen.
3. De beschikbare middelen worden verdeeld op volgorde van binnenkomst van ontvankelijke aanvragen.

IV Verantwoording en vaststelling

Artikel 14 Voorschot en uitbetaling

1. Het college kan na toekenning van de subsidie en op verzoek van de aanvrager, een voorschot verstrekken tot maximaal:
   a. 100% van het bepaalde subsidiebedrag voor projecten waarvan de subsidieaanvrager een van de gemeenten is;
   b. 80% van het bepaalde subsidiebedrag voor projecten waarvan de subsidieaanvrager een (andere) rechtspersoon is.
2. Uitbetaling van de subsidie, minus eventueel betaald voorschot, vindt plaats nadat het college de subsidie heeft vastgesteld.

Artikel 15 Aanvraag tot vaststelling

1. Uiterlijk 31-12-2025 moeten de activiteiten uitgevoerd en afgerond zijn.
2. Uiterlijk 12 weken nadat de activiteiten zijn uitgevoerd, dient de aanvrager een aanvraag tot subsidievaststelling in. Deze aanvraag wordt ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van Venlo, als penvoerder namens de regio Noord-Limburg.
3. De aanvraag tot vaststelling bevat:
   a. een inhoudelijk verslag waaruit blijkt in hoeverre de gesubsidieerde activiteiten zijn verricht en aan de verplichtingen is voldaan;
   b. een overzicht van de gesubsidieerde activiteiten en de hieraan verbonden uitgaven en inkomsten (financieel verslag of jaarrekening).
4. Bij de aanvraag tot vaststelling voegt de subsidieontvanger per subsidie van meer dan € 125.000 een controleverklaring, opgesteld door een onafhankelijke accountant. De accountant onderzoekt of het activiteitenverslag met het financieel verslag verenigbaar is en onderzoekt tevens de naleving van de aan de subsidie verbonden verplichtingen. Ingeval de subsidieontvanger een van de gemeenten is, kan bij subsidies van meer dan € 125.000,- worden volstaan met de (financiële) verantwoordingsinformatie bij de gemeentelijke jaarrekening volgens de Single information & Single audit (SiSa) systematiek (dit dient jaarlijks te gebeuren een en ander conform artikel 17a van de Financiële Verhoudingswet).
5. Het college kan besluiten tot het opleggen van de verplichting als genoemd in het vierde lid indien het subsidiebedrag lager is dan € 125.000.
6. Het college bevestigt binnen 2 weken de ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.
7. Het college beslist binnen 12 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie. Dit besluit kan ten hoogste met 8 weken worden verdaagd;
8. De subsidieaanvrager houdt gedurende vijf jaar na de vaststelling alle rekeningen en betaalbewijzen met betrekking tot de werkzaamheden ter controle beschikbaar.
9. Bij verleningsbeschikking kunnen andere termijnen worden vastgesteld of andere gegevens worden verlangd.

Raadsbesluit

Artikel 16. Vaststelling subsidies

1. Het college stelt een subsidie vast binnen 12 weken na de ontvangst van een aanvraag tot subsidievaststelling.
2. Deze termijn kan eenmaal voor ten hoogste 8 weken worden verdaagd.
3. Als een aanvraag tot subsidievaststelling niet voor het tijdstip, bedoeld in artikel 15 lid 2, is ingediend kan het college de subsidieontvanger schriftelijk een nieuwe termijn stellen. Wordt de aanvraag niet binnen deze termijn ingediend dan kan het college overgaan tot ambtshalve vaststelling op nihil.
4. Indien, om welke reden dan ook, de activiteiten niet tijdig of niet geheel worden uitgevoerd en of niet voldaan is aan de voorwaarden, kan de subsidie lager of zelfs op nihil worden vastgesteld;
5. Afwijkingen leiden in ieder geval niet tot het opwaarts bijstellen van de subsidie. Minderwerk of andere afwijkingen in de uitgevoerde werkzaamheden kunnen wel aanleiding zijn tot het herzien van de subsidietoekenning dan wel het lager vaststellen van de subsidie

Artikel 18 Inwerkingtreding

Deze subsidieverordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Artikel 19 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: “Subsidieverordening investeringsagenda regio Noord-Limburg".

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 16 december 2021

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

1e enveloppe Investeringsagenda Noord-Limburg

Bijlage bij subsidieaanvraag 1e envelop Investeringsagenda

Project nummer	Projecten 1e Enveloppe Investeringsagenda N-L	Bijdrage Regio	Toegezegde Bijdrage PRV	Opmerkingen
I	**Programma Ondernemen & Innoveren**			
1	Leer- werkplekken bij Bachelor Gezondheid (Fontys)	€ 48.000	€ 48.000	
2	L.int (lectoraat)	€ 100.000	€ 100.000	
3	Brightlands Data & AI Academy Venlo	€ 112.500	€ 112.500	
4	Plasma Center	€ 155.500	€ 155.500	
5	Bright 5	€ 150.000	€ 395.000	Separate subsidie door Provincie
	Subtotaal I	***€ 566.000***	***€ 811.000***	
II	**Programma Vitaal & Gezond**			
7a	Leerwerkhuis / leerontwikkelingsroute Peel & Maas	€ 249.502	€ 427.500	
7b	Wijkleerbedrijf Waardevolle Zorg, Venray	€ 228.000		
7c	Arbeidsontwikkeling van de toekomst, Gennep	€ 395.000		
10	Langer zelfstandig thuis zorgtechnologie (campagne)	€ 52.500	€ 52.500	
11b	Cultuur op recept (cultuur inzetten voor gezondheid)	€ 22.450	€ 14.000	
13	Transformatieplan Jeugd: preventie en vroegsignalering	€ 400.000	€ 177.500	
14a	Wijkenaanpak in Horst West	€ 25.000	€ 25.000	
14b	Integrale wijkenaanpak Centrum West Venray	€ 25.000	€ 25.000	
	Subtotaal II	***€ 1.397.452***	***€ 721.500***	
III	**Programma Toerisme & leisure**			
21	Toeristische overstappunten (haalbaarheid)	€ 3.200	€ 2.900	
22	Opstellen activiteitenplan cross-over agro/leisure	€ 34.675	€ 33.575	
23	Kwaliteitsverbetering omgeving veer Kessel-Reuver	€ 40.000	€ 40.000	
	Subtotaal III	***€ 77.875***	***€ 76.475***	
IV	**Programma Landelijk gebied**			
25	Grenzeloos meten (luchtkwaliteit agrarische sector)	€ 100.000	€ 100.000	
26	Maatwerkversneller voor toepassing Omgevingswet	€ 25.000	€ 25.000	
27b	Maasheggen	€ 1.750.000	€ 1.750.000	
29	Keukentafelgesprekken (60 coachingsgesprekken)	€ 150.000	€ 150.000	Separate subsidie door Provincie
	Subtotaal IV	***€ 2.025.000***	***€ 2.025.000***	
V	**Programma Mobiliteit & Logistiek**			
	Programma BO MIRT bestaande uit:			
30	* Bezoekersaanpak (BO MIRT)	€ 12.500	€ 37.500	
32	Verkenning De nieuwe toekomst van het platteland	€ 25.000	€ -	
33	Electric Green Last Mile (eGLM)	€ 37.935	€ 37.935	
34	* Logistieke aanpak (BO MIRT)	€ 10.232	€ 37.500	
35a	* Werkgeversaanpak (BO MIRT)	€ 12.500	€ 37.500	
	Programma SmartwayZ.nl bestaande uit:	€ 210.944	€ 210.944	
41b	Onvoorzien Envelop 1			
31	*Corridor aanpak in de regio (SmartwayZ.NL)			
35a	* Mobiliteitsportal (SmartwayZ.NL)			
38	* Ouderen OV/MaaS (SmartwayZ.NL)			
39	* Social Green (SmartwayZ.NL)			
36	Monitoring en evaluatie programma (3 jaar)	€ 150.000	€ 150.000	
37	Onderzoek Mobiliteitsarmoede	€ 12.695	€ 12.695	
41a	Veilig op weg	€ 12.500	€ 12.500	
	Subtotaal V	***€ 484.306***	***€ 536.574***	
VI	**Programma Energie & Klimaat**			
42	RES 1.0 en doorvertaling uitvoering	€ 65.000	In kind	
43	Verkenning Energielandschappen	€ 50.000	€ 50.000	
44	Charter Energietransitie MKB Limburg	€ 100.000	€ 156.800	Separate subsidie door Provincie
45	Verkenning Energie opslag en omslag	€ 50.000	€ 50.000	
	Subtotaal VI	***€ 265.000***	***€ 256.800***	
	TOTAAL INVESTERINGSAGENDA 1e ENVELOPPE	**€ 4.815.633**	**€ 4.427.349**	

Gemeente Mook en Middelaar

Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied

Dossiernummer	1734
Extern Zaak ID	ZM21.02957
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2021
Agendapunt	9
Omschrijving	Wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gecombineerde Commissie Samenleving en Grondgebied	7 december 2021

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	ZM21.02957
Onderwerp	Wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag
Datum raadsvergadering	16 december 2021
Raadscommissie	Samenleving
Datum raadscommissie	7 december 2021
Programma	Paragraaf Verbonden Partijen
Portefeuillehouder	drs. K. Peters

Wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag

Inleiding
In november 2020 bestond bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) het voornemen om een detacheringsfaciliteit in de vorm van een stichting op te richten, om Participatiewet-kandidaten tijdelijk in dienst te kunnen nemen. Dat voornemen is aan uw raad voorgelegd. Hierop zijn wensen en bedenkingen geuit. U heeft destijds aangegeven de landelijke CAO-ontwikkelingen te willen afwachten. Deze ontwikkelingen maken nu dat een nieuw voorstel wordt gedaan.

De detacheringsfaciliteit in de vorm van een nieuwe stichting is niet meer aan de orde. Over de belangrijkste ontwikkeling, de totstandkoming van de CAO Aan de slag, is uw raad reeds in april 2021 geïnformeerd. Het Algemeen Bestuur van de MGR heeft hierover een brief verzonden aan alle colleges en raden (bijlage 1). Op 8 november jl. is een regionale raadsavond georganiseerd over de voorgenomen wijziging van de juridische regeling MGR.
De CAO Aan de slag geldt per 1 juli 2021 voor kandidaten uit de Participatiewet die een betaalde baan aangeboden krijgen bij een gemeente of een aan de gemeente verbonden organisatie. In onze regio is de MGR de organisatie die de Participatiewet uitvoert en dus ook aan zet is voor uitvoering van de CAO Aan de slag. De CAO is bedoeld voor mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig aan het werk komen. Deze CAO biedt hen een fatsoenlijk basispakket aan arbeidsvoorwaarden. Sinds de toegang tot de Sociale Werkvoorziening is gesloten (2015) blijkt dat veel mensen met een arbeidsbeperking geen betaald werk vinden. Dat blijkt ook uit een landelijke evaluatie van de Participatiewet (2019). Het doel van het werkgeverschap bij de MGR is enerzijds de kandidaat werkervaring op te laten doen, om daarmee de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Anderzijds worden ondernemers gestimuleerd om na een detacheringsperiode de kandidaat rechtstreeks in dienst te nemen. Het streven is uiteindelijk een zo regulier mogelijke baan, passend bij de mogelijkheden van de kandidaat. Ook zijn er landelijke ontwikkelingen over de vorming van ‘sociale ontwikkelbedrijven’. De initiatiefnota van SP en CDA 'Aan de slag in het sociaal ontwikkelbedrijf’ is breed gesteund door de Tweede Kamer en onderdelen ervan kwamen ook terug in de verkiezingsprogramma's. De CAO Aan de slag sluit aan op dit gedachtengoed en lijkt in die zin ook voor te sorteren op de komst van (een vorm van) sociaal ontwikkelbedrijven. We hopen dat de zorg voor kwetsbare kandidaten, zoals beschreven in de initiatiefnota over de investering in sociaal ontwikkelbedrijven, door het Rijk wordt ondersteund. We anticiperen hierop door detacheringen en werkgeverschap van de MGR met de CAO Aan de slag mogelijk te maken. Om genoemde redenen stellen we u voor om in te stemmen met het wijzigingsvoorstel om daarmee detacheringsbanen aan te kunnen bieden bij de MGR.

Raadsvoorstel

Voorstel
Het Wijzigingsbesluit Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen - CAO aan de slag vast te stellen onder voorbehoud van een door het AB MGR goedgekeurd dekkingsplan voor de extra kosten die zijn verbonden aan het in dienst nemen van de kandidaat-werkzoekenden:

I. Artikel 21 lid 1 komt na wijziging te luiden:
1. Het samenwerkingsverband kan personeel aanstellen en kan arbeidsovereenkomsten afsluiten voor ambtelijk personeel, personen betreffende de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening en Participatiewet-kandidaten met een indicatie Banenafspraak of met een indicatie Beschut Werk.

II. Een nieuw artikel 21 lid 5 wordt toegevoegd:
5. Op de medewerkers behorende tot de doelgroep van de Participatiewet met een indicatie Banenafspraak of met een indicatie Beschut Werk zijn de arbeidsvoorwaarden van de Collectieve arbeidsovereenkomst Aan de slag van toepassing, alsmede de door het Dagelijks Bestuur vast te stellen algemene voorschriften en bepalingen geldende voor deze medewerkers.

Beoogd effect
Het mogelijk maken dat de rechtspersoon MGR kandidaten uit de Participatiewet met een indicatie Banenafspraak of met een indicatie Beschut Werk rechtstreeks in dienst neemt.

Argumenten

De argumenten om de kandidaten rechtstreeks bij de MGR in dienst te nemen:

1. De kandidaten die een indicatie Banenafspraak of Beschut Werk hebben en met behulp van voorzieningen (nog) niet regulier kunnen werken, zullen langer aangewezen zijn op een detacheringsbaan. Kandidaten met een Beschut Werk-indicatie zullen op termijn -als ze niet kunnen uitstromen- een vast contract krijgen bij de MGR. Bij een duurzamere werknemers-/werkgeversrelatie past een dienstverband met de MGR;
2. De arbeidsrechtelijke risico's zijn beperkt wanneer de MGR kandidaten met een indicatie aanneemt. De MGR is bijvoorbeeld geen eigenrisicodrager voor de Werkloosheidswet bij deze werknemers.

Wijzigingsbesluit (bijlage 2)
Met toevoeging van de Participatiewet-kandidaten in het eerste lid van artikel 21 wordt het mogelijk om deze groep in dienst te nemen bij de MGR. In het nieuwe vijfde lid van artikel 21 is vastgelegd dat de CAO Aan de slag van toepassing is. Op een vergelijkbare wijze is nu al bepaald (in het huidige lid 4) dat de CAO Sociale Werkvoorziening (SW) van toepassing is voor de groep SW-werknemers.

Kanttekeningen

Bij dit voorstel zijn geen inhoudelijke kanttekeningen te plaatsen. Het wordt voor kandidaten met een arbeidshandicap gemakkelijker om betaald te werken, conform CAO-bepalingen. De CAO biedt meer kansen op betaald werk voor kandidaten met een arbeidshandicap én het wordt voor ondernemers gemakkelijker om deze kandidaten zonder werkgeversrisico's werkervaring op te laten doen en met hen toe te werken naar een regulier dienstverband. Wel bestaat er een financieel risico voor de MGR bij de uitvoering van de CAO. Zie Financiën.

Duurzaamheid

n.v.t.

Participatie

Het voorstel is voorgelegd aan de Kandidatenraad van de MGR (zie bijlage 3). Deze raad heeft positief geadviseerd.

Financiën

Er zijn naar verwachting financiële risico's verbonden aan de invoering van de CAO Aan de slag. Dit baseren we op de ervaringen van de MGR met het huidige 100-Banenplan en de Sociale Werkvoorziening, waarvan bekend is dat deze niet kostenneutraal kunnen worden uitgevoerd. De loonkosten van de werknemer en de begeleidingskosten zijn hoger dan het uurtarief dat via de ondernemer 'verzilverd' kan worden, in ruil voor de geleverde arbeidsproductiviteit. De MGR verwacht ondernemers derhalve tegemoet te moeten komen in het uurtarief.
In de berekening van het verwachte financieel risico gaan we uit van:
• Een tegemoetkoming in het tarief van € 1,50 per uur. Per saldo is dit voor 100 fte € 290.000 op jaarbasis;

• Een risico in de benodigde intensiteit en vorm van begeleiding. Dit verschilt per kandidaat. Voor dit risico zijn we uitgegaan van € 60.000.Dit leidt tot een te verwachten jaarlijks tekort van rond de € 350.000, bij een werknemerspopulatie van 100 fte.

Gedurende de looptijd van de CAO Aan de slag -tot 1 juli 2023- is het voornemen de genoemde tekorten dekken uit de lopende exploitatie van WerkBedrijf. Wel kan de uitvoering van de CAO Aan de slag betekenen dat de meerjarenbegroting jaarlijks tussen € 0,3 en € 0,4 miljoen uitzet. Zoals gemeld in de aanbiedingsbrief bij de Tussenrapportage 2021 van de MGR (d.d. 14 september jl., in oktober jl. aangeboden bij de Halfjaarbrief Werk & Inkomen 2021) kan een oplossing zijn om een deel van het eenmalige positieve resultaat van 2021 over te hevelen naar volgende jaren. Dit wordt betrokken in de komende cyclus van de jaarstukken. De eerste aanzet hiervoor kan de Kaderbrief MGR 2023 zijn, die gemeenten voor 1 december 2021 ontvangen. Hierop kan uw raad een zienswijze geven. Een voorstel hierover ontvangt u in januari 2022. Vooruitlopend hierop wordt voorgesteld om alleen akkoord te gaan met het wijzigingsbesluit onder het voorbehoud van een door het AB MGR goedgekeurd dekkingsplan voor de extra kosten die zijn verbonden aan het in dienst nemen van de kandidaat-werkzoekenden.
Overigens zal de VNG de onderhandelingen na de kabinetsformatie hervatten om de financiële risico's voor gemeenten bij uitvoering van de CAO Aan de slag te compenseren.

Uitvoering

Na vaststelling van de wijzigingen door minimaal twee derde van de colleges en raden van de deelnemende gemeenten wordt het wijzigingsbesluit op de voorgeschreven wijze bekendgemaakt. De wijzigingen treden de dag daarna in werking.

Bijlage(n)

1. Brief MGR aan gemeenten over CAO Aan de slag d.d. 8 oktober 2021
2. Wijzigingsbesluit MGR CAO Aan de slag
3. Advies Kandidatenraad MGR d.d. 15 juli 2021
4. Concept-RB wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen- CAO Aan de slag

Mook, 23 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris (plv.)
Drs. J.J.P. van den Heuvel

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Kon pagina 1 uit document Raadsbesluit wijzigingsbesluit MGR Rijk van Nijmegen - CAO Aan de slag niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Aan de colleges en raden in de
regio Rijk van Nijmegen

Datum
8 oktober 2021

Contactpersoon
J. Hol

Onderwerp
Invoering cao Aan de slag

Direct telefoonnummer
024 3293198

Geachte leden van colleges en raden,

In november 2020 informeerden we u over ons voornemen om een detacheringsfaciliteit op te richten, in de vorm van een stichting onder de modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR).
In deze stichting zouden onze kandidaten met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt tijdelijk in dienst komen en gedetacheerd worden bij ondernemers. De ondernemer vraagt namelijk om een product dat (tijdelijk) de risico's, verbonden aan het werkgeverschap, wegneemt. Detacheren (individueel of groepsgewijs) is hét antwoord op deze behoefte van de markt.

Dit voornemen hebben we voorgelegd aan het bestuur van de MGR en aan deelnemende gemeenten in de regio. Op dit voornemen hebben we uw wensen en bedenkingen gevraagd en ontvangen. De verdere besluitvorming is begin dit jaar on hold gezet in verband met ontwikkelingen in het land.

Recente ontwikkelingen

Allereerst is per 1 juli 2021 een cao in werking getreden voor kandidaten uit de Participatiewet wanneer zij een betaalde baan aangeboden krijgen bij een gemeente of aan de gemeente verbonden organisatie. Over de ledenraadpleging ten aanzien van deze cao hebben we u in april jl. een informatieve brief gestuurd met een advies ten aanzien van de inhoud van de cao.
De cao Aan de slag is bedoeld voor mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig aan het werk komen. Deze cao biedt hen een basispakket aan arbeidsvoorwaarden. De cao is een doorstroom-cao: de bedoeling is uiteindelijk dat kandidaten regulier aan het werk gaan, bij voorkeur bij een reguliere werkgever met een vast contract. De cao Aan de slag heeft gevolgen voor hoe we kandidaten kunnen detacheren bij ondernemers.

Ten tweede zijn er ontwikkelingen als het gaat om de vorming van sociale ontwikkelbedrijven in het land. De initiatiefnota van SP en CDA 'Aan de slag in het sociaal ontwikkelbedrijf' is breed gesteund door de Tweede Kamer en onderdelen ervan kwamen ook terug in de verkiezingsprogramma's. Ook de cao Aan de slag sluit aan op dit gedachtengoed en lijkt in die zin ook voor te sorteren op de komst van (een vorm van) sociaal ontwikkelbedrijven. We hopen dat de zorg voor kwetsbare kandidaten, zoals beschreven in de initiatiefnota over de investering in sociaal ontwikkelbedrijven, door het Rijk wordt ondersteund. We anticiperen hierop door detacheringen mogelijk te maken.

Consequenties

Detacheren is een laagdrempelige manier om ondernemer en kandidaat kennis met elkaar te laten maken. Door een kandidaat te detacheren, helpen we potentiële werkgevers van hun koudwatervrees af. Werkgevers kunnen zo laagdrempelig kennis maken met het werken met kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt.
Daarom zijn we nog steeds voornemens om het detacheren van onze kandidaten bij ondernemers mogelijk te maken. Het doel is enerzijds ondernemers te stimuleren de kandidaat rechtstreeks in dienst te nemen. Anderzijds de kandidaat werkervaring op te laten doen om daarmee de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Het doel is en blijft zo regulier mogelijk werken, passend bij de mogelijkheden van de kandidaat.

Maar het gevolg van de komst van de cao Aan de slag is dat we kandidaten met een indicatie banenafspraak of beschut werk de arbeidsvoorwaarden moeten bieden van de cao Aan de slag wanneer ze bij de stichting of de MGR in dienst treden. Ook is de doelgroep van de cao Aan de slag zodanig afgebakend – alleen kandidaten met een indicatie – dat kandidaten die géén indicatie hebben niet onder de cao Aan de slag mogen vallen.

Voornemen

Om deze redenen zijn we voornemens kandidaten met indicatie waarbij het (vooralsnog) niet lukt om regulier te werken (met de inzet van voorzieningen) een "detacheringsbaan" aan te bieden bij de MGR onder de voorwaarden van de cao Aan de slag. We bieden voor deze groep 100 fte aan detacheringsbanen.

We kiezen ervoor om deze groep bij de MGR in dienst te nemen om de volgende twee redenen:

1. De kandidaten die een indicatie hebben en (nog) niet regulier kunnen werken met behulp van voorzieningen, zullen langer aangewezen zijn op een "detacheringsbaan". Kandidaten met een beschut werk indicatie zullen op termijn als ze niet kunnen uitstromen een vast contract krijgen. Bij een duurzamere werknemers-werkgevers relatie past een dienstverband met de MGR;
2. De arbeidsrechtelijke risico's die we lopen zijn beperkt als we kandidaten met een indicatie aannemen bij de MGR. De MGR is bijvoorbeeld geen eigenrisicodrager voor de WW als het gaat om deze groep.

Om deze groep kandidaten in dienst te kunnen nemen bij de MGR, is een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling vereist. Het besluit hiervoor ligt bij de colleges en raden van de deelnemende gemeenten. Verderop in deze brief doen wij een verzoek een voorstel hiertoe in behandeling te nemen.

Gevolgen voor gemeenten

Voor wat betreft de dienstverbanden onder de MGR op basis van de cao Aan de slag is er een aantal risico's. In de bijlage vanaf pagina 5 zijn de consequenties verder uitgewerkt.

In de bijlage is te zien dat de exploitatie niet dekkend gerealiseerd kan worden. Dit heeft te maken met dat we voor deze groep geen dekkende uurtarieven willen hanteren, omdat de verwachting is dat we deze kandidaten dan uit de markt prijzen. Ook maken we niet gedekte kosten vanwege de vangnet regeling in de cao Aan de slag. Als een kandidaat terugkeert uit een regulier dienstverband bij een ondernemer, dat wil zeggen dat de ondernemer het contract van die persoon niet verlengt, kan de kandidaat aanspraak maken op een dienstverband en werk bij de MGR. Dit levert financiële risico's op.

Gedurende de looptijd van de cao Aan de slag – tot 1 juli 2023 – willen we de genoemde tekorten dekken uit de lopende exploitatie van WerkBedrijf. Wel kan de uitvoering van de cao Aan de slag betekenen dat onze meerjarenbegroting jaarlijks tussen € 0,3 en € 0,4 miljoen uitzet. Zoals gemeld in de aanbiedingsbrief van de Tussenrapportage 2021 (d.d. 14 september jl.) kan een mogelijke oplossing zijn om een deel van het eenmalige positieve resultaat van 2021 over te hevelen naar volgende jaren. Dit wordt betrokken in de komende cyclus van de jaarstukken. De start hiervoor is de Kaderbrief 2023 die u voor 1 december 2021 ontvangt.

Tot 1 juli 2023 worden geen dienstverbanden voor onbepaalde tijd aangegaan. Na 1 juli 2023 moeten we met elkaar in gesprek over hoe we vervolg willen geven aan deze dienstverbanden onder de MGR. Dat hangt onder meer af van de ontwikkelingen in de cao Aan de slag na 1 juli 2023, dekking vanuit het rijk voor deze cao en op welke wijze het volgende kabinet de plannen rondom het sociaal ontwikkelbedrijf doorzet. Ook de ervaringen tot dan toe nemen we mee in deze overweging.

Vervolg wensen & bedenkingen procedure en besluit wijziging GR

In de wensen en bedenkingen procedure gaven drie gemeenten aan dat ze instemmen met de oprichting van een stichting (Beuningen, Berg en Dal en Nijmegen). Nijmegen heeft daarbij een aantal wensen en bedenkingen opgesteld. De overige gemeenten (Druten, Heumen, Mook en Middelaar en Wijchen) geven in het algemeen aan de juridische, organisatorische en financiële consequenties niet te overzien. Met het gewijzigde voornemen om kandidaten met een indicatie in dienst te nemen bij de MGR onder de cao Aan de slag en vooralsnog niet over te gaan tot het oprichten van een stichting voor kandidaten zonder indicatie, laten we de lopende wensen en bedenkingen procedure vervallen.

In plaats daarvan vragen we u om een besluit te nemen over de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling. Hierin wordt geregeld dat kandidaten met een indicatie in dienst genomen kunnen worden bij de MGR onder de voorwaarden van de cao Aan de slag. In de bijlage treft u daarvoor een concept voorstel voor de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling. In artikel 21 van de regeling wordt het eerste lid gewijzigd en is een vijfde lid toegevoegd. Dit maakt het in dienst nemen van de betreffende doelgroep bij de MGR mogelijk. In lid 5 wordt geregeld dat de cao Aan de slag van toepassing is voor deze kandidaten. Ook voegen we een concept raadsvoorstel toe die u kunt gebruiken en aanpassen om het wijzigingsvoorstel aan uw raad voor te leggen.

Naar de toekomst toe

We richten nu een voorziening in voor kandidaten met een indicatie banenafspraak en beschut werk. Hen kunnen we – na een positief besluit – detacheren vanuit de MGR. Dat geldt niet voor kandidaten zonder indicatie of nog geen indicatie. Zoals gezegd vallen zij niet onder de werkingssfeer van de cao Aan de slag en kunnen we hen dus niet in dienst nemen bij de MGR.
Deze groep zonder indicatie heeft tijdelijk verminderde loonwaarde (ze moeten bijvoorbeeld na een lange periode van werkloosheid werken aan werknemersvaardigheden) of het is nog onduidelijk wat hun loonwaarde is (er is mogelijk sprake van verminderde loonwaarde maar dit moet in de praktijk blijken). Dit zijn kandidaten bij wie het lastig is om ze regulier te plaatsen, en/of er zijn reguliere, niet succesvolle, plaatsingen geweest. Maar ze hebben geen indicatie en komen dus niet in aanmerking voor een detacheringsbaan bij de MGR onder de cao Aan de slag.

Zij vallen in zekere zin tussen wal en schip want ook voor deze groep zien we detacheren als een opstap naar zo regulier mogelijk werken. Komend jaar onderzoeken we in welke mate we hen via marktpartijen kunnen detacheren. Werkt dat onvoldoende, dan hebben we mogelijk alsnog voor deze kandidaten zonder indicatie een vehikel in de vorm van een stichting nodig om te kunnen detacheren. Mochten we voornemens zijn alsnog een stichting op te richten voor deze groep, dan vragen we opnieuw uw wensen en bedenkingen op dit voornemen.

Tot slot

Graag horen we voor 1 januari 2022 wat uw besluit is ten aanzien van de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling. Tot slot wil ik u informeren dat we medio oktober een informatieavond organiseren over ons voornemen. Hiervoor ontvangt u een uitnodiging.

Met vriendelijke groet,

Het algemeen bestuur van de Modulaire gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen,

De Voorzitter, De Secretaris,

drs. H.M.F. Bruls J. Hol

Bijlagen:

Toelichting Detacheringsbanen MGR (zie pagina 5 en verder)

1. Concept raadsvoorstel ten behoeve van wijziging GR
2. Wijzigingsbesluit MGR
3. Advies Kandidatenraad

Toelichting Detacheringsbanen MGR

1 | Inleiding en aanleiding

De ondernemer vraagt om een product dat (tijdelijk) de risico's, verbonden aan het werkgeverschap, wegneemt. Ook al kan WerkBedrijf bij kandidaten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt verschillende voorzieningen (waaronder subsidie) inzetten, dan nog blijven werkgevers terughoudend om kandidaten in dienst te nemen. Detacheren (individueel of groepsgewijs) is het antwoord op deze behoefte van de markt. Voor ondernemers én voor kandidaten én voor onze regio Rijk van Nijmegen, omdat het bijdraagt aan behoud van werkgelegenheid in de regio. Ons 100-banenplan en de samenwerking met BlueView zijn treffende voorbeelden en vragen om verdere uitbreiding. Zo kunnen we meer kandidaten aan het werk krijgen en hen meer perspectief bieden.

In dit kader willen we detacheren vanuit de MGR mogelijk maken. Zo kunnen we kandidaten met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt duurzamer plaatsen bij ondernemers. Op deze manier krijgen kandidaten een (tijdelijke) betaalde werkplek aangeboden. Het doel is en blijft kandidaten zo regulier mogelijk plaatsen bij ondernemers. Alleen de kandidaten waarbij het niet lukt of die een extra opstap nodig hebben, kunnen we straks tijdelijk detacheren bij een ondernemer. Met als doel reguliere uitstroom te realiseren.

Doelstelling
Met de detacheringsbanen beogen we meer kansen te creëren op werk bij ondernemers. Dit doen we door de drempel bij ondernemers te verlagen, waardoor kansen ontstaan voor kandidaten. Door het detacheren van kandidaten creëren we meer perspectief op duurzaam werk voor kandidaten die via de reguliere dienstverlening van WerkBedrijf niet aan het werk komen cq blijven.

Voornemen
We zijn voornemens kandidaten met een verminderde loonwaarde, dat wil zeggen met een indicatie banenafspraak of beschut werk, in dienst te nemen bij de MGR onder de voorwaarden van de cao Aan de slag. Dit is een doorstroom-cao voor deze specifieke groep kandidaten. We zijn voornemens deze 'detacheringsbanen' als een voorziening (zoals bedoeld in de Participatiewet) op te nemen in de Re-integratieverordening van de MGR.

Er moet bij een detacheringsbaan altijd een ondernemer met een werkplek in beeld zijn. En er is in aanvang sprake van een tijdelijk dienstverband. De MGR betaalt het loon en de ondernemer garandeert werk voor een bepaalde periode. De ondernemer betaalt een inleentarief aan de MGR. Wij nemen een groot deel van de werkgeversrisico's over, ontzorgen de ondernemer in begeleiding en administratieve zaken. Het streven is dat de kandidaat in dienst komt bij de ondernemer of uitstroomt uit naar een andere werkplek bij een andere ondernemer.

Leeswijzer
In dit plan lichten we toe hoe we de detacheringsbanen willen inzetten en wat daarvoor nodig is. Allereerst wordt in paragraaf 2 ingegaan op wat de hoofdlijnen zijn. Paragraaf 3 beschrijft op welke wijze we kandidaten in dienst nemen bij de MGR. En tot slot staan in paragraaf 4 de risico's vermeld en hoe we deze risico's dempen.

2 | Detacheringsbanen op hoofdlijnen

Visie en uitgangspunten

a. Ondernemers hebben en houden hun eigen verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de inclusieve arbeidsmarkt. De detacheringsbaan is een instrument om de kandidaten werk te bieden en de ondernemers te ontzorgen en zodoende de drempel voor ondernemers te verlagen;
b. We plaatsen kandidaten zo regulier mogelijk: de volgorde blijft dat we altijd eerst nagaan of een kandidaat rechtstreeks bij een ondernemer in dienst kan. De voorziening detacheringsbaan zetten we pas in als dat noodzakelijk is om een match tot stand te brengen;
c. We streven naar duurzaamheid van dienstverbanden. Bij voorkeur sluiten we om die reden contracten af voor 12 maanden met ondernemers;
d. We bieden tijdelijke dienstverbanden aan: we willen de financiële en ondernemersrisico's zoveel mogelijk beperken. Een uitzondering hierop zijn dienstverbanden met kandidaten met een indicatie beschut werk. Hen zijn we verplicht zolang ze beschikken over de indicatie beschut werk een eventueel tijdelijk dienstverband om te zetten naar een dienstverband voor onbepaalde tijd;
e. De SW-ondernemers zijn belangrijke partners. Zij hebben hun organisatie en werkomgeving al ingericht voor de doelgroep die veel begeleiding en aanpassingen nodig heeft. En juist bij hen ontstaan nu kansen voor PW-kandidaten doordat het aantal SW-medewerkers afneemt. Detacheren kan echter bij alle ondernemers in alle categorieën, die onze kandidaten kansen willen bieden.

3 | In dienst bij de MGR

Voor wie

Voor kandidaten met een indicatie banenafspraak of beschut werk, waarbij het niet lukt om met behulp van voorzieningen een regulier dienstverband te krijgen bij de ondernemer.

We leggen vast in de beleidsregels dat maximaal 100 fte tegelijkertijd bij de MGR in dienst kan zijn op basis van de cao Aan de slag. We stellen een maximum en voorwaarden om twee redenen. Ten eerste willen we regelen dat de detacheringsbanen ingezet worden voor kandidaten die het echt nodig hebben. Dat zijn de kwetsbare kandidaten die veel ondersteuning nodig hebben om aan het werk te komen. Ten tweede willen we de kosten en risico's beperken. De MGR moet namelijk het loon van de kandidaten betalen.

Dienstverlening aan de kandidaat

De kandidaat krijgt een tijdelijk dienstverband bij de MGR wanneer een concrete werkplek voor minimaal zes maanden in beeld is en met de ondernemer is overeengekomen dat detachering wordt ingezet. De overeenkomst wordt afgesloten voor een periode van minimaal 6 maanden. De kandidaat verdient het wettelijk minimumloon of hoger (conform de salarisschalen in cao Aan de slag). WerkBedrijf zet ook alle voorzieningen in die nodig zijn om tot een geslaagde match te komen.

Arbeidsvoorwaarden

De kandidaten in dienst van de MGR vallen onder de cao Aan de slag. Op hoofdlijnen ziet de cao er als volgt uit:

Looptijd:	1 juli 2021 tot en met 31 december 2023
Arbeidsduur:	37 uur
Salaris:	Startend op wettelijk minimumloon, oplopend naar maximaal 105 / 110 / 118%
Verlof:	148 + 37 uur bovenwettelijk
Reiskosten:	Vanaf 6 km 0,10 per km
Pensioen:	PWRI
Vangnet:	Voor werknemer die bij een reguliere werkgever in dienst treedt en daar buiten zijn schuld om binnen 24 maanden wordt ontslagen

Duur contracten
Conform de ketenbepaling in de Flex-wet: 3 tijdelijke contracten in maximaal 3 jaar.
Kandidaten met een indicatie beschut werk wordt na die tijd een contract voor onbepaalde tijd aangeboden. Dit zijn namelijk de kandidaten die de minste kansen hebben op duurzaam betaald werk rechtstreeks in dienst bij ondernemers, terwijl we de wettelijke verplichting hebben deze mensen een dienstverband te bieden.

Dienstverlening aan de ondernemer
De MGR biedt de ondernemer passend personeel met minimale werkgeversrisico's. De ondernemer schat met name het risico van ziekteverzuim en wat daarbij komt kijken als hoog in. We nemen dit als MGR over. De MGR betaalt het loon en voert als werkgever de Wet Poortwachter uit. Wel hebben we de medewerking van de ondernemer nodig als het gaat om re-integratie wegens ziekte. Dit is in de eerste instantie gericht op terugkeer naar de eigen werkplek.

De MGR ontzorgt als werkgever de ondernemer op administratieve druk rond aanvragen en de formulierenstroom die komt kijken bij loonkostensubsidie en no risk polis. We spreken in de detacheringsovereenkomsten wel af dat de ondernemers aansprakelijk zijn voor schade en ongevallen, en dat het inleentarief ook gedurende de ziekteperiode nog enige tijd doorloopt.

Positie in de markt
Gezien het feit dat de groep kandidaten een indicatie moet hebben om in aanmerking te komen voor een dienstverband bij de MGR onder de cao Aan de slag, maakt dat er geen risico op verstoring van de 'uitzend'markt is. Het betreft namelijk een specifieke en afgebakende doelgroep.

Governance
Voor deze 'nieuwe' groep medewerkers binnen de MGR wordt de bestaande governance structuur gehanteerd. Dus de directie van WerkBedrijf is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing en bedrijfsvoering. De BCW en bestuur van MGR zijn verantwoordelijk voor toezicht en sturing.

Financiën
De financiële aspecten rondom het in dienst nemen van kandidaten onder cao Aan de slag bij de MGR zien er als volgt uit.

Baten
De inkomsten bestaan uit loonkostensubsidies, eventueel de begeleidingsvergoeding en de tarieven die bij de ondernemers in rekening worden gebracht. De MGR ontvangt namelijk als werkgever de loonkostensubsidie en eventueel de begeleidingsvergoeding. Verder brengt de MGR bij de ondernemer een inleentarief in rekening. Deze vergoeding is gebaseerd op wat we reëel achten voor deze groep kandidaten en bedraagt zo'n € 5,- per uur, gebaseerd op een gemiddelde loonwaarde voor deze groep kandidaten van 40%.

Lasten
De MGR betaalt het loon van de kandidaat. Ook zijn er organisatiekosten en overige loonkosten. De overige loonkosten betreffen onder andere kosten voor de begeleiding van kandidaten en voor salarisadministratie.

Per saldo
In het voorstel gaan we uit van 100 fte aan detacheringsbanen. Uit ervaringen met het huidige 100-banenplan en de Sociale Werkvoorziening weten we dat we de regeling niet kostenneutraal kunnen realiseren. De loonkosten aan de werknemer en de begeleidingskosten zijn hoger dan het uurtarief, wat uit de markt 'verzilverd' kan worden voor de geleverde arbeidsproductiviteit. We moeten derhalve tegemoet komen in het uurtarief.

In de berekening van het financieel risico zijn we uitgegaan van:

- Een tegemoetkoming in het tarief van € 1,50 per uur. Per saldo is dit voor 100 fte € 290.000 op jaarbasis;
- Een risico in de benodigde intensiteit en vorm van begeleiding. Dit verschilt per kandidaat. Voor dit risico zijn we uitgegaan van € 60.000.

Dit leidt tot een te verwachten jaarlijks tekort van rond de € 350.000, bij een werknemerspopulatie van 100 fte.

4 | Risico's

Aannames in de financiële doorrekening
In het financiële model zijn aannames gedaan voor uurtarieven, declarabele uren en aantal werknemers. De realisatie kan hiervan afwijken. Bij het maken van de aannames zijn de ervaringscijfers uit de SW en de eerste ervaringen uit het 100-banenplan (PW-kandidaten) als uitgangspunt genomen.

Een aantal aspecten is nog niet volledig te overzien en levert daarom risico's op:

- Kosten voor eventueel uit te betalen transitievergoedingen;
- Kosten voor loondoorbetaling wegens terugkeer. Het gaat hier om kandidaten onder de cao Aan de slag die elders gaan regulier gaan werken (dus in een dienstverband bij de ondernemer zelf) en die binnen twee jaar werkloos raken. Zij keren terug in een dienstverband bij de MGR. Dat betekent dus loonkosten terwijl daar niet in alle gevallen werk en een inleentarief tegenover zal staan;
- Leegloop risico wanneer detacheringen om uiteenlopende redenen vroegtijdig beëindigd worden, terwijl kandidaten nog wel een dienstverband hebben;
- Algemene mate waarin het tarief kostendekkend is.

Instellen van plafonds
We stellen een plafond in van 100 fte. Dit doen we om financiële risico's te beperken.

Het instellen van een plafond voor het maximaal aantal in te zetten voorzieningen kan echter leiden tot het risico dat we onvoldoende kansen bieden voor deze doelgroep. Mochten we het plafond bereiken dan moeten we met elkaar kijken of dat een aanleiding kan zijn om het plafond op te hogen (en hoe we dit dan bekostigen). Het aanpassen van de beleidsregels, waarin we dit plafond opnemen, is een bevoegdheid van het DB MGR.

Ontstaan van vaste dienstverbanden
Bij de MGR kunnen vaste dienstverbanden ontstaan als het gaat om de groep kandidaten met een indicatie beschut werk. De eerste vaste dienstverbanden ontstaan op z'n vroegst per 1 januari 2025. Tegen die tijd moeten we opnieuw de doorrekening maken wat dit op lange termijn betekent voor de exploitatie en de dekking hiervan.

MODULAIRE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING RIJK VAN NIJMEGEN

Wijzigingsbesluit

De colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Druten Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen ieder voor zover zij bevoegd zijn besluiten de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen als volgt te wijzigen:

I. Artikel 21 lid 1 komt na wijziging te luiden:

1. Het samenwerkingsverband kan personeel aanstellen en kan arbeidsovereenkomsten afsluiten voor; ambtelijk personeel, personen betreft uit de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening en Participatiewet kandidaten met een indicatie banenafspraak of met een indicatie beschut werk.

II. Een nieuw artikel 21 lid 5 wordt toegevoegd:

5. Op de medewerkers behorende tot de doelgroep van de Participatiewet met een indicatie banenafspraak of met een indicatie beschut werk zijn de arbeidsvoorwaarden van de Collectieve arbeidsovereenkomst Aan de slag van toepassing alsmede de door het dagelijks bestuur vast te stellen algemene voorschriften en bepalingen geldende voor deze medewerkers.

Advies van de Kandidatenraad aan het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen	
Datum opgesteld:	15-07-2021
Onderwerp:	Detacheringsfaciliteit
Naam steller advies/contact:	Ben Franken
Advies gericht aan:	Directie/ Projectteam

Aanleiding/grondslag Advies KR

De Kandidatenraad, hierna te noemen de Raad, stelt vast dat de grondslag voor dit advies bestaat uit de twee vragen (mét de daarbij behorende subvragen) zoals gesteld in de Presentatie Detacheringsfaciliteit van het Projectteam MGR op dit betreffende gebied.

De vragen

1. Wat zijn de kansen en de aandachtspunten van het in dienst nemen van kandidaten met een indicatie bij de MGR obv cao Aan de slag?
2. Zijn er nog aanvullingen op eerder gegeven advies over in dienst nemen kandidaten zonder indicatie bij het MGR obv cao Uitzenden?
   - Allocatiebeloning toepassen een goed idee?

Vraag 1

De Raad is positief over de mogelijkheden die geschapen dan wel geboden worden om kandidaten met een indicatie zo regulier mogelijk aan het werk te helpen c.q. naar regulier werk te begeleiden. Dit biedt meer perspectief voor de kandidaat.
Het 'ontzorgen' van de werkgever zorgt, naar de mening van de Raad, voor een gezonder werkklimaat voor de betreffende kandidaat bij die werkgever. Dit zal uiteraard in de praktijk moeten worden gemonitord en getoetst.
Positief vindt de Raad het vangnet-principe. Dit was in het vorige advies van de Raad een kritisch punt en dit is dus door het Projectteam op deze wijze opgepakt.
-Aandachtspunten
Er wordt in de presentatie gesteld dat door het indienstnemen van kandidaten met een indicatie bij het MGR de financiële risico's beperkt worden. Onze kritische vraag op dit gebied is: welke financiële risico's en voor wie.

Vraag 2

De Raad wil nogmaals, en als aanvulling op het eerder gegeven advies, benadrukken dat het belang van kandidaten zonder indicatie vraagt om een menselijke benadering van deze kandidaten. Menselijk in de zin van beperking van 'dwingende' bewoordingen of bewoordingen die als 'dwingend' kunnen worden opgevat. De Raad is zich er uiteraard van bewust dat dit een persoonlijke benadering vraagt van kandidaten. De Raad is er van overtuigd dat zulks door de Detacheringsfaciliteit zal geschieden.

- Het toepassen van de allocatiebeloning voor kandidaten zonder indicatie vindt de Raad een goed idee omdat hiermee wordt gewaarborgd dat de kandidaten dezelfde rechten verkrijgen als de in vaste dienst zijnde werknemers van die betreffende werkgever.

Advies Kandidatenraad inzake de Detacheringsfaciliteit

De Raad adviseert om de Detacheringsfaciliteit, hierna te noemen 'faciliteit' in zijn volle omvang en zoals aan de Raad gepresenteerd te gaan realiseren, met inachtneming van de door de Raad gemaakte opmerkingen betreffende aandachtspunten t.a.v. de uitvoering, monitoring en opvolging van de faciliteit door zowel het MGR als ook door de werkgever.

Namens de KandidatenRaad,
Marc Seveke,Voorzitter
Bereikbaar via: kandidatenraad@wbrn.nl